

Doelstelling 2013

samen investeren in stedelijke ontwikkeling

Ontwerp van operationeel programma
voorgesteld door het Brussels Hoofdstedelijk
Gewest als Doelstelling
"concurrentievermogen en werkgelegenheid"
voor de periode 2007-2013

V070912-ca

Inhoudstafel

1. Inleiding.....	5
1.1. Voorwerp van het document.....	5
1.2. Methodologie voor de uitwerking van het operationeel programma	6
1.3. Structuur van het document	8
2. Sociaaleconomische diagnose.....	9
2.1. Conclusie van de sociaaleconomische diagnose van het Gewest uit de Brusselse bijdrage tot het NSR	9
2.2. Demografie en niveau van rijkdom	11
2.3. Werkloosheid.....	14
2.4. Economisch profiel.....	17
2.4.1. Werkgelegenheidsscheppende sectoren	17
2.4.2. Innovatiedynamieken	18
2.4.3. Diensten aan de ondernemingen.....	21
2.4.4. Economische synthese.....	23
2.5. De problematiek van de opvang van jonge kinderen.....	24
2.6. Milieu en leefomgeving	26
3. Ontwikkelingsstrategie en prioriteiten	27
3.1. Doelstellingen van het programma.....	27
3.1.1. De sterke en zwakke punten van de prioritaire interventiezone	27
3.1.2. Doelstellingen van het programma.....	31
3.2. Ontwikkelingsstrategie	32
3.3. Concentratiebeginsel.....	33
3.3.1. Kernzone	34
3.3.2. Uitbreiding	34
3.3.3. Prioritaire interventiezone	37
3.4. Thematische prioriteiten	39
3.4.1. Het territoriale concurrentievermogen ondersteunen	39
3.4.2. De territoriale cohesie bevorderen.....	41
3.5. Transversale prioriteiten.....	43
3.5.1. De duurzame ontwikkeling	43
3.5.2. De innovatie	44
3.5.3. Het goed bestuur, het partnerschap en de gelijkheid van kansen	45
4. Prioritaire interventieassen.....	46
4.1. Prioritaire as 1 – het territoriale concurrentievermogen ondersteunen	47
4.1.1. Groep concrete acties 1.1. : Hulp bij de ontwikkeling en de oprichting van economische activiteiten	47
4.1.2. Groep concrete acties 1.2. : Hulp bij de oprichting van een stadsontwikkelingsplatform verbonden met de economische sectoren die ijveren voor het milieu	50
4.2. Prioritaire as 2 – De territoriale cohesie versterken	53
4.2.1. Groep concrete acties 2.1.: Verbetering van de aantrekkelijkheid en het imago van de zone.....	53
4.2.2. Groep concrete acties 2.2. : Versterking van de nabijheidsdiensten gekoppeld aan de tewerkstelling en de opleiding.....	55

4.3.	Prioritaire as 3 – Technische hulp	58
4.4.	Impactindicatoren.....	60
4.5.	Overzichtstabel van de indicatoren betreffende de thematische prioriteiten van het programma	61
4.6.	Milieu-impact van de prioritaire assen in een context van duurzame stadsontwikkeling.....	68
4.7.	Verantwoording van de thematische, geografische en financiële concentratie	69
4.7.1.	Geografische en thematische concentratie	69
4.7.2.	Financiële concentratie.....	69
4.8.	Geplande acties ter aanpassing aan de verandering van de Europese en internationale economische omgeving.....	70
4.8.1.	Invoering van een conjunctuurbarometer	70
4.8.2.	Herziening van de richtsnoeren van het programma in geval van belangrijke wijzigingen of ingevolge de tussentijdse evaluatie	71
4.9.	Integratie van de aanbevelingen van de ex ante evaluatie.....	71
4.9.1.	Ex ante evaluatie	71
4.9.2.	Milieu-impact	72
4.10.	Correspondentietabel van de prioriteiten.....	74
5.	Indicatieve Spreiding van de interventiedomeinen per categorie.....	78
6.	Financieringsplan.....	82
6.1.	Bedragen EFRO	82
6.2.	Cofinancieringen op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	82
7.	Uitvoeringsmodaliteiten	83
7.1.	Aanduiding van de overheden	83
7.2.	Sturing, beheer en opvolgingsmodaliteiten.....	83
7.2.1.	Coördinatie- en beheerscel	83
7.2.2.	Comité van toezicht op het operationeel programma.....	85
7.2.3.	Comité van toezicht van de brusselse bijdrage tot het NSR van België.....	88
7.3.	Procedure voor projectoproep en –selectie.....	89
7.3.1.	Projectoproep	89
7.3.2.	Selectie van de projecten.....	89
7.4.	Financieel beheer	90
7.4.1.	Certificeringsautoriteit	91
7.4.2.	Externe controlemaatregelen	91
7.5.	Opvolgingssysteem, jaarverslagen over de uitvoering en evaluatie	92
7.5.1.	Evaluatie.....	92
7.5.2.	Follow-upsysteem	94
7.5.3.	Jaarverslagen over de uitvoering.....	95
7.5.4.	Procedures voor het terugkoppelen en uitwisselen van de gegevens	96
7.5.5.	Herziening van het operationeel programma.....	96
8.	De partnerschapsdynamiek.....	97
8.1.	Betrokkenheid van de partners bij de uitwerking van het NSR en het OP	97
8.2.	Actoren betrokken bij de vorming van partnerschappen	99
8.3.	Adviesprocedures	100

8.4.	Voorziene partnerschappen voor de uitwerking, de opvolging en de evaluatie van het OP	101
8.5.	Informatie en communicatie	102
<i>Bijlage 1: lijst van de statistieke wijken die de Prioritaire Interventiezone vormen.....</i>		<i>103</i>
<i>Bijlage 2: lijst van de gebruikte afkortingen.....</i>		<i>104</i>
<i>Bijlage 3: Adviezen van de betrokken partners.....</i>		<i>106</i>
<i>bijlage 4: Impact van het operationeel programma op het milieu</i>		<i>108</i>
1.	Analysekader.....	108
2.	Niet-technische samenvatting van de toestand van het milieu in de Zone	109
3.	Technische samenvatting van de toestand van het milieu in de PIZ.....	110
3.1.	De groene ruimten en de openbare ruimte	111
3.2.	Desindustrialisering en industriële risico's.....	112
3.3.	De breuklijnen in de stad.....	113
3.4.	De thematiek van de energie	115
3.5.	Afval	115
4.	Milieu-impact van het programma.....	117
5.	Raadplegingsprocedures	140
5.1	Raadpleging van de milieuactoren voor de uitwerking van het NSR en meer bepaald van het OP	140
5.2.	Bijkomende publieke raadpleging over het OP en het milieuraapport	143
6.	Follow-up van de gevolgen van het OP voor het milieu.....	144
7.	Verklaring met betrekking tot de milieueffecten van het OP	144
<i>Bijlage 5: Ex ante evaluatie.....</i>		<i>147</i>
<i>Inleiding</i>		<i>147</i>
1.	Beoordeling van de sociaal-economische analyse en de relevantie van de strategie met het oog op de geïdentificeerde behoeften.	149
1.1	SOCIAALECONOMISCHE ANALYSE.....	149
1.1.1.	Samenvatting van de sociaal-economische analyse van het OP	149
1.1.2.	Beoordeling	150
1.2.	STRATEGIE	152
1.2.1.	Samenvatting van de strategie van het O.P.	152
1.2.2.	Beoordeling	153
2.	Evaluatie van het fundament van de strategie en de samenhang ervan.....	154
2.1.	RATIONALITEIT VAN DE STRATEGIE – THEORETISCHE AANPAK	154
2.2.	BEOORDELING VAN DE RATIONALITEIT VAN DE STRATEGIE	154
3.	Consistentie van de strategie.....	156
3.1.	DE PRIORITEITEN VAN HET O.P.....	156
3.2.	BEOORDELING	157

3.3. COHERENTIE VAN DE STRATEGIE MET HET REGIONAAL EN NATIONAAL BELEID EN DE COMMUNAUTAIRE STRATEGISCHE RICHTSNOEREN	158
3.3.1. Beleidsinzetten verbonden aan de keuze van de prioriteiten	158
3.3.2. Beoordeling van de externe coherentie	158
3.3.3. Europese coherentietoets.....	159
3.3.4. Beoordeling	159
3.3.5. Nationale en regionale coherentietoets	161
3.3.6. Beoordeling.....	161
4. <i>Evaluatie van de te verwachten resultaten en effecten.....</i>	163
4.1. SAMENHANG TUSSEN OUTPUT, RESULTATEN EN EFFECTEN	163
4.2. BEOORDELING	163
4.3. EVALUATIE AAN DE HAND VAN HET SMART-PRINCIPE.....	168
5. <i>Beoordeling van de voorgestelde uitvoeringsorganisatie.....</i>	169
5.1. BEOORDELING	169
6. <i>Conclusies en aanbevelingen</i>	171
7. <i>Bibliografie.....</i>	173

1. INLEIDING

1.1. Voorwerp van het document

Dit document omschrijft het ontwerp van operationeel programma dat door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (NUTS 2) werd voorgesteld aan de Europese Commissie als doelstelling "Regionaal concurrentievermogen en Werkgelegenheid" voor de periode 2007-2013.

Dit operationeel programma stelt een strategie van geïntegreerde stadsontwikkeling voor waarbij de sociaaleconomische ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt gekoppeld aan de doelstellingen van groei en werkgelegenheid ondersteund door Europa en België.

Het steunt inzonderheid op de volgende Europese bepalingen die een specifiek belang hebben voor de Brusselse context:

- hoofdstuk 5 van de Strategische Communautaire Richtsnoeren die de territoriale dimensie van het cohesiebeleid in aanmerking willen nemen :

*« Bijgevolg dienen de lidstaten en de regio's bij het uitwerken van hun programma's en het concentreren van de middelen op de hierboven uiteengezette prioriteiten bijzondere aandacht te besteden aan deze specifieke behoeften **om te voorkomen dat een ongelijke regionale ontwikkeling het groeipotentieel zou belemmeren** »*

[...]

*Het concept territoriale cohesie overstijgt het begrip economische en sociale cohesie: het doel ervan is **bij te dragen tot een meer evenwichtige ontwikkeling, duurzame gemeenschappen in stedelijke en rurale gebieden tot stand te brengen.** [...]*

*Er moet rekening worden gehouden met de specifieke problemen van **stedelijke gebieden** zoals sociale uitsluiting, hoge en nog stijgende misdaadcijfers en de algemene achteruitgang van de levenskwaliteit in achtergestelde stedelijke zones. In het algemeen moet de steun worden toegespitst op het ontwikkelen van **participatieve en geïntegreerde strategieën waarmee de sterk geconcentreerde economische, ecologische en sociale problemen in de stedelijke gebieden kunnen worden aangepakt.** ».*

- artikel 8 van de Verordening (EG) nr. 1080/2006 van het Europees Parlement en van de Raad van 5 juli 2006 betreffende het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling¹.

*"Naast de activiteiten opgesomd in de artikelen 4 en 5 van deze verordening kan het EFRO, wat de acties op het gebied van duurzame stedelijke ontwikkeling bedoeld in artikel 37, lid 4, onder a), van Verordening (EG) nr. 1083/2006 betreft, waar passend de ontwikkeling steunen van participatieve, geïntegreerde en duurzame strategieën **om de hoge concentratie van economische, ecologische en maatschappelijke problemen waarmee stedelijke gebieden te kampen hebben, aan te pakken.**"*

Dit operationeel programma vervolledigt de Brusselse bijdrage tot het Nationaal Strategisch Referentiekader voorgesteld voor de tussenkomst van de Structuurfondsen in België.

¹ Publicatieblad van de Europese Unie L210, 31 juli 2006, p.1.

1.2. Methodologie voor de uitwerking van het operationeel programma

Het operationeel programma van het EFRO werd uitgewerkt volgens de **partnerschapsdynamiek** die ook reeds aan de basis lag van de opstelling van de bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot het Nationaal Strategisch Referentiekader (NSR). Het steunt tevens op de **inbreng** van verschillende **experts**.

De gekozen methodologie berust op 3 grote principes:

- een sterke strategische aanpak, gebaseerd op het principe van de duurzame stadsontwikkeling (art. 8 EFRO-Verordening) met als kader de bijdrage van het Gewest tot het NSR ("top down"-aanpak);
- uitwerking van een programma dat nauw aansluit bij de bekommernissen "op het terrein" gewaarborgd door de ingevoerde partnerlogica ("bottom up"-aanpak);
- een objectieve benadering gebaseerd op een vooraf bepaalde methodologie die het voorwerp vormt van een consensus binnen de opgerichte overlegorganen.

Partnerschapsdynamiek

Deze dynamiek wordt nader beschreven in hoofdstuk 8. Vanuit een methodologisch oogpunt berust zij op drie types van overleg:

- een transversale coördinatie: het Gewestelijk Secretariaat voor Stedelijke Ontwikkeling (GSSO) heeft de voorbereiding van de programmering 2007-2013 gecoördineerd volgens een doelstelling van transversaliteit. Zijn Raad van Bestuur is samengesteld uit vertegenwoordigers van de verschillende Ministers van de gewestelijke Regering en uit verschillende experts afkomstig uit administraties of pararegionale instellingen;
- overlegorganen die specifiek werden gecreëerd voor de voorbereiding van het programma:
 1. het technisch comité wiens rol erin bestaat actief bij te dragen tot de inhoud van het operationeel programma EFRO;
 2. het comité van het referentiekader wiens opdracht erin bestaat de complementariteit en de connecties tussen de operationele programma's van de Structuurfondsen die het Gewest betreffen te vrijwaren en te verzekeren.
- een participatieve aanpak: thematische seminars tijdens dewelke regionale en lokale actoren, sociale partners en experts gezamenlijk hebben nagedacht over de behoeften waaraan de EFRO-programmering 2007-2013 zou kunnen tegemoet komen.

De belangrijkste etappes van de gezamenlijke uitwerking van de EFRO-programmering 2007-2013 waren de volgende:

<i>Januari – December 2006</i>	Maandelijkse vergaderingen van de RvB van het Gsso
<i>Januari – Maart 2006</i>	40 bilaterale gesprekken met de politieke actoren en de regionale en lokale besturen, de sociale partners, de pararegionale instellingen en andere federaties (Stad en Gemeenten, Sociale economie, enz.): voorstelling van de aanpak en van de kalender, omkadering van de behoeften
<i>Januari – September 2006</i>	7 vergaderingen van het technisch comité
<i>April – Oktober 2006</i>	2 vergaderingen van het comité van het referentiekader
<i>April – Mei 2006</i>	5 participatieve thematische seminars bestemd voor de regionale, lokale, sociale partners en de experts
<i>Juli 2006</i>	publicatie op het Internet van de bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot het NSR zoals goedgekeurd door de Regering op 22 juni
<i>Lente 2007</i>	Projectoproep (te bevestigen kalender)

Inbreng van experts

De uitwerking van het operationeel programma steunt tevens op de inbreng van de expertise van regionale of externe actoren.

<i>Januari – december 2006</i>	Opdracht om het operationeel programma EFRO op te stellen en uit te werken toevertrouwd aan de consultant Deloitte Business Advisory Cvba
<i>Maart – Mei 2006</i>	Urbanistische studie van het Gewestelijk Secretariaat voor Stedelijke Ontwikkeling (Gsso) over de interventiezone EFRO
<i>Maart – Mei 2006</i>	Samenwerking met het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse voor de sociaaleconomische diagnostiek betreffende de interventiezone EFRO
<i>Juli – November 2006</i>	Ex-ante evaluatie van het operationeel programma EFRO door een buitenlandse externe consultant.

1.3. Structuur van het document

Overeenkomstig artikel 36 van de Verordening van de Raad houdende algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds en het Cohesiefonds² behelst dit operationeel programma:

- een sociaaleconomische diagnose en een analyse van de situatie van de in aanmerking komende zone om haar sterke en zwakke punten te achterhalen (hoofdstuk 2);
- de ontwikkelingsstrategie en de prioriteiten van het programma alsook een voorstelling van de prioritaire interventiezone (hoofdstuk 3);
- informatie over de prioritaire assen en hun specifieke doelstellingen. Deze doelstellingen worden gekwantificeerd aan de hand van een beperkt aantal verwezenlijkings- en resultaatsindicatoren, rekening houdend met het evenredigheidsbeginsel (hoofdstuk 4);
- ter info een indicatieve uitsplitsing, per categorie, van de geprogrammeerde aanwending van de participatie van de Fondsen in het operationeel programma (hoofdstuk 5);
- een financieringsplan (hoofdstuk 6);
- de praktische uitvoeringsregels van het operationeel programma (hoofdstuk 7);
- de partnerschapsdynamiek (hoofdstuk 8).

²

COM 1083 (2006).

2. SOCIAALECONOMISCHE DIAGNOSE

Deze diagnose betreft een studiezone die werd afgebakend op basis van de volgende elementen:

- de aanvaarding van een concentratiebeginsel zoals vastgelegd door de Brusselse bijdrage tot het Nationaal Strategisch Referentiekader;
- een aanpassing van de diagnose betreffende de zone Doelstelling 2 die de tussenkomst van het EFRO in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tussen 2000 en 2006 heeft genoten;
- de uitvoering van een urbanistische studie over de statistische sectoren die grenzen aan de zone Doelstelling 2 en zich langs het kanaal uitstrekken (industriële as van het Gewest) om te kunnen beoordelen welke opportuniteiten het economische potentieel te bieden en welke behoeften daarmee gepaard gaan;
- de wil om voor het interventie van het EFRO een homogene en aangrenzende zone in het kader van de stadsrenovatie te behouden.

De diagnostiek slaat dus op een studiezone die de interventieperimeter van Doelstelling 2 (2000-2006) omvat, uitgebreid tot twee statistische sectoren die langs het kanaal gelegen zijn. De opportuniteit en de omvang van deze uitbreidingen werden geëvalueerd in het kader van een urbanistische studie waarvan de conclusies worden voorgesteld in hoofdstuk 3.3. "Concentratiebeginsel".

Het is van belang te onderstrepen dat deze diagnose de analyses aanvult die werden voorgesteld in het Nationaal Hervormingsprogramma, met inbegrip van het Contract voor Economie en Tewerkstelling, en in de Brusselse bijdrage tot het Nationaal Strategisch Referentiekader van België. De analysegegevens voorgesteld in het Gewestelijk Plan voor de Innovatie en reeds besproken in de voornoemde bijdrage werden eveneens in acht genomen bij de opstelling van dit operationeel programma.

2.1. Conclusie van de sociaaleconomische diagnose van het Gewest uit de Brusselse bijdrage tot het NSR

In het Nationaal Strategisch Referentiekader worden de verschillen, de achterstand en het potentieel inzake ontwikkeling geanalyseerd. Uit de vergelijkende analyse van de sterke en zwakke punten en van de kansen en bedreigingen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het volgende gebleken :

- Economische dynamiek

Brussel geeft op economisch vlak een erg tegenstrijdig beeld te zien, met een sterke dualisatie. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt gekenmerkt door een paradoxale sociaaleconomische context. Brussel draagt bijna 20% van de toegevoegde waarde van het land bij, maar heeft desondanks af te rekenen met een werkloosheidsgraad die het nationale en Europese gemiddelde overstijgt. Inzake geproduceerde rijkdom per inwoner, is het koploper van de drie Belgische gewesten en behoort het tot de leidende regio's in Europa. Deze rijkdom komt evenwel niet alle Brusselaars ten goede.

Deze dualisatie wordt bevestigd door de indicatoren met betrekking tot het gemiddeld aangegeven inkomen per gemeente : in de gemeenten van de prioritaire interventiezone ligt het aangegeven inkomen beneden het gemiddelde voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Op het vlak van de sterke punten van noteren we het economisch dynamisme en de administratieve rol van Brussel, alsook de aantrekkingskracht die uitgaat van de ondernemingen en de hooggeschoolde arbeidskrachten. Wat de zwakke punten betreft, wordt een dualisatie van deze troeven binnen de stad vastgesteld, naast een beleid voor steun aan ondernemingen dat nog vatbaar is voor verbetering.

- Werkgelegenheid

Het tweeledig beeld van Brussel komt ook hier tot uiting, met als sterke punten de dynamiek van ondernemingen en sectoren, waardoor Brussel zich in een gunstige positie bevindt vanuit het oogpunt van de kennismaatschappij, onder meer door een dynamisch bevolkingsverloop. Maar ook de zwakke punten bevestigen de dualiteit : een groot deel van de Brusselaars is niet betrokken bij voornoemde dualiteit, wat het risico verhoogt op spanningen tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Dit leidt tot uitsluiting en doet een vicieuze cirkel ontstaan waarbij de in Brussel gegenereerde werkgelegenheid slechts in mindere mate aan de inwoners ten goede komt, wat bevestigt dat Brussel een stad is waarvan gebruik gemaakt wordt veeleer dan een stad waarin geïnvesteerd wordt.

Ondanks de op dit gebied gelanceerde beleidsmaatregelen, en belangrijk zwak punt duurt voort in de specifieke Brusselse context. Het betreft de discriminatie bij aanwerving, die traditioneel bepaalde categorieën treft zoals jongeren, ouderen of vrouwen, zoals in de andere Europese regio's, maar vooral buitenlanders of personen van buitenlandse afkomst, die zoals reeds vermeld een groot deel van de werkzoekenden uitmaken.

- Leefomgeving

Brussel beschikt over een zekere aantrekkingskracht, die verder ontwikkeld moet worden opdat het gewest zowel inwoners als werknemers en investeerders zou aantrekken.

Wat de zwakke punten betreft, vertoont de stad, zoals veel grote steden, een aantal "karakteristieke" problemen, die in bepaalde wijken van de eerste kroon zodanig ernstig zijn dat ze het gewest in zijn geheel achterstellen. Andere zwakke punten hebben te maken met bepaalde milieu-indicatoren of met de beschikbaarheid van woningen voor gemiddelde en meer nog voor bescheiden inkomens. Voor veel van die problemen geldt ook een dualiteitslogica. In de aspecten waarop die diagnostiek aan het licht heeft gebracht (stadsvernieuwing, toegang tot goedkope woningen, verbetering van het levensklimaat) ligt een essentiële uitdaging om Brussel aantrekkelijk en concurrentieel te houden als hoofdstad.

- Sociale cohesie

Wat sociale cohesie betreft, kan er gewezen worden op de totnogtoe relatief bevredigende integratie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die ondersteund wordt door een aantrekkelijk en open sociaal model, maar de zwakke punten en bedreigingen inzake de opeenstapeling van uitsluiting en discriminatie kunnen er op termijn toe leiden dat binnen het gewest heuse getto's ontstaan.

We zijn nog redelijk veraf van het model van een kwetsbare voorstad of een getto, maar toch vormt de langdurige werkloosheid en kwetsbaarheid van een randgroep van de Brusselse bevolking een belangrijk risico dat het "Brusselse integratiemodel" opnieuw ter discussie gesteld zal moeten worden, omdat we ons kunnen afvragen of het wel duurzaam is.

Ook hier blijkt de dualisatie van de hoofdstad de grootste uitdaging. Als de inwoners van de hoofdstad verder verarmen, zal de sociale en multiculturele smeltkroes daardoor nog verder afbrokkelen. Bovendien zullen de inwoners zo steeds meer van hun inkomsten verliezen, en zal het Gewest als direct gevolg daarvan minder belastinginkomsten krijgen en dus minder kunnen herinvesteren in een duurzame stadsontwikkeling en in solidariteit tussen mensen.

De diagnostiek toont aan dat de tussenkomst van het EFRO moet toegespitst worden op de plaatsen die het meest lijden onder de dualisatie van het Gewest.

2.2. Demografie en niveau van rijkdom

De studiezone die voor de analyse werd geselecteerd, telt in 2002 151.070 inwoners, hetzij 15,4% van de totale bevolking van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De wijken waaruit ze samengesteld is, behoren tot gemeenten die zelf ook dicht bevolkt zijn.

De 7 betrokken gemeenten vertegenwoordigen 53% van de bevolking van de 19 gemeenten die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vormen.

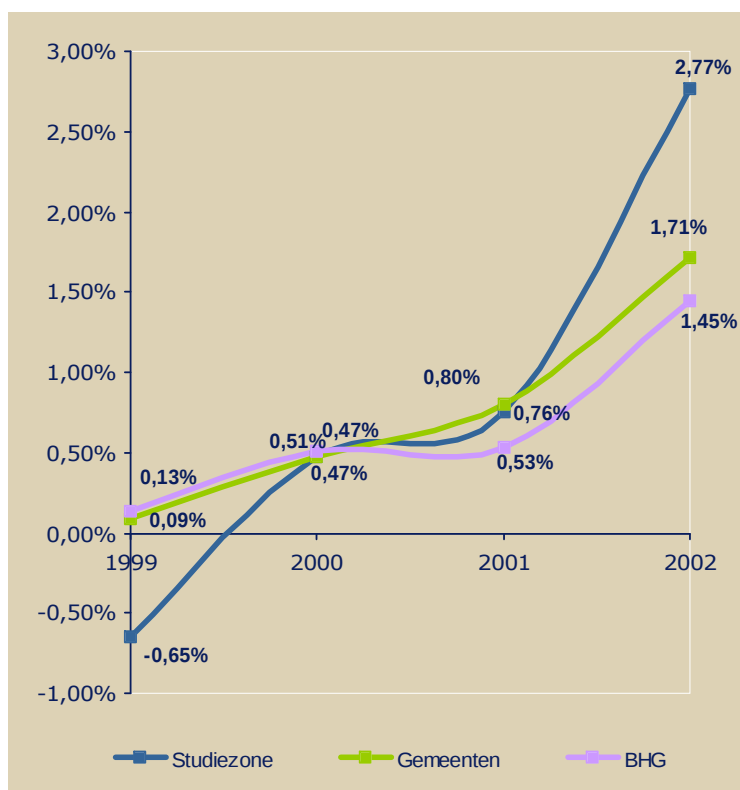
Tabel 1 : aantal inwoners van de studiezone / jaar en percentage van de totale bevolking

Bevolking						
Studiezone	146.167	145.210	145.896	147.005	151.070	15,4
Studiezone	505.860	506.299	508.692	512.748	521.506	53,3
BHG	953.175	954.460	959.318	964.405	978.384	100,0

Bron : BISA

Grafiek 1 toont een stijgende evolutie van de Brusselse bevolking, vooral in de studiezone. Dat kan worden verklaard door het hoger geboortecijfer, maar ook door een grotere aantrekkingskracht voor nieuwe inwoners.

Grafiek 1 : vergelijkende evolutie van de bevolkingsgroei in de studiezone in de betrokken gemeenten en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Bron : BISA

De cijfers betreffende het gemiddeld inkomen per aangifte tonen aan dat er een verschil van meer dan **7.500 €** bestaat tussen het gemiddeld jaarinkomen per aangifte in de studietoneel en dezelfde indicator op regionaal niveau. Ten opzichte van de betrokken gemeenten valt dit verschil terug tot 4.800 €, maar blijft toch veelzeggend (inkomsten 2002 – aangiften 2003 – cf. tabel 2) .

Tabel 2 gemiddeld inkomen per aangifte (€)

	Gemiddeld inkomen per aangifte (€)				
	1999	2000	2001	2002	2003
Studietoneel	15.331	15.522	16.317	16.061	16.252
Gemeenten	19.861	20.243	21.258	21.007	21.092
BHG	22.316	22.754	23.865	23.917	23.955

Bron : BISA

Het aantal geregistreerde aangiften neemt regelmatig toe in de drie grondgebieden, maar verhoudingsgewijze toch sterker in de studietoneel (tabel 3).

In de mate dat er op het vlak van de gemiddelde inkomsten per aangifte een afwijking bestaat tussen de studietoneel en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (bijna 1% in 5 jaar) mogen we wellicht aannemen dat het niet de grootverdieners zijn die zich in de zone komen vestigen.

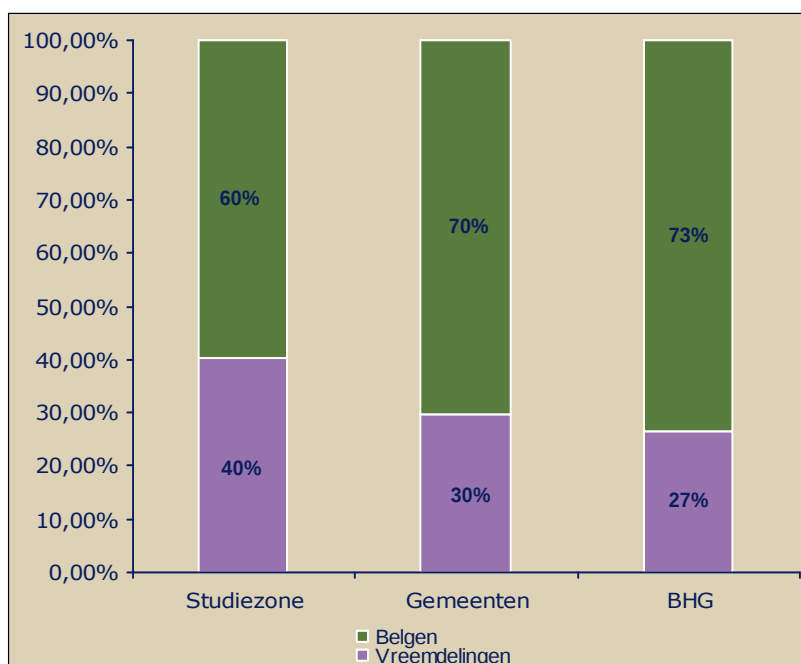
Tabel 3 Aantal aangiften en evolutie van het aantal aangiften (1999 = 100)

	Aantal aangiften				
	1999	2000	2001	2002	2003
Studietoneel	43.547	44.157	49.760	53.718	54.406
Gemeenten	200.059	204.841	221.140	225.430	232.528
BHG	400.744	408.228	436.385	436.314	450.745
	Evolutie van het aantal aangiften. 1999=100				
	1999	2000	2001	2002	2003
Studietoneel	100,0	101,4	114,3	123,4	124,9
Gemeenten	100,0	102,4	110,5	112,7	116,2
BHG	100,0	101,9	108,9	108,9	112,5

Bron : BISA

De bevolkingsstructuur per nationaliteit wijst uit dat er een sterkere concentratie van vreemdelingen is in de studietoneel.

Grafiek 2 : Verhouding inwoners van vreemde nationaliteit, per zone

Bron : BISA

Deze buitenlandse bevolking is overwegend afkomstig uit de Europese Unie (EU 15), Marokko en Turkije. Deze twee laatste categorieën zijn verhoudingsgewijze veel sterker vertegenwoordigd in de bestudeerde zone dan in het Gewest.

Tabel 4: Inwoners per nationaliteit (in %)

%		BE	EU-15	Andere Europa	Turk .	And. Azië	Marok .	And. Afrika	Amer.	Vluchte -lingen	TOTAAL
01/01/2002	Studiezone	59,8	12,3	1,4	5,0	0,8	16,4	2,5	0,5	1,3	100,0
	Gemeenten	70,4	13,8	1,2	2,4	0,8	7,9	1,9	0,6	0,9	100,0
	BHG	73,4	14,6	1,3	1,4	1,2	4,9	1,7	0,8	0,7	100,0

Bron : BISA

De laatste jaren is het aantal naturalisaties evenwel zo sterk gestegen dat het louter administratieve criterium van de nationaliteit ons niet langer toelaat om de kwestie van de sociaalculturele vermenging in de betrokken wijken en de daarmee verband houdende aspecten in hun geheel te beoordelen. Zo hebben heel wat Marokkanen en Turken van de tweede en derde generatie de Belgische nationaliteit verworven³, maar zij moeten nog altijd het hoofd bieden aan dezelfde vormen van discriminatie als hun ex-landgenoten.

Zoals reeds bleek uit het NSR heerst er een duidelijke discriminatie bij de aanwervingen in Brussel wanneer het kandidaten van vreemde origine betreft, vooral bij de zogeheten "zichtbare" minderheden, dat wil zeggen deze van wie de herkomst te merken valt aan hun huidskleur of aan hun naam en voornaam.

³ Van 1990 tot 2003 werden er 156.000 naturalisaties verricht in het Brussels Gewest, hetzij meer dan 15% van zijn totale bevolking. Meer dan 90% van deze naturalisaties betroffen onderdanen van landen buiten de Europese Unie, waaronder meer dan 50% mensen met de Marokkaanse nationaliteit.

2.3. Werkloosheid

De studietone kenmerkt zich door haar hoog werkloosheidscijfer. De onderstaande tabel bevat gegevens over de uitkeringsgerechtigde volledige werklozen per wijk die een gedeeltelijk zicht geven op de werkloosheid in de wijken⁴ :

Tabel 5: aantal uitkeringsgerechtigde volledige werklozen in de Studietone op 1 juni 2002

	UVW - 1/6/2002	Bevolking op 1/1/2002	Bevolking van 15-64 jaar
Studietone	14.652	150.810	100.276
Inb: Anderlecht	1.829	18.504	12.373
Brussel	3.080	34.216	23.047
Vorst	393	4.247	2.887
Molenbeek	3.671	38.055	24.377
Sint-Gillis	1.315	14.562	9.930
Sint-Josse	1.377	13.853	9.168
Schaarbeek	2.987	27.373	18.494

Bron : BISA

Als men de situatie van de gemeenten waarin de wijken van de studietone gelegen zijn vergelijkt met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in zijn geheel, dan stelt men vast dat 27% van de 54.079 werklozen van het Gewest in de studietone gevestigd zijn (de gemeenten vertegenwoordigen 69% van dat totaal) (grafiek 3). We herinneren eraan dat diezelfde studietone 16% van de Brusselse bevolking behelst. Deze verhoudingen stijgen tot 29% als men de Uvw sedert meer dan één jaar in aanmerking neemt en bijna 35% voor de Uvw die jonger zijn dan 25 jaar.

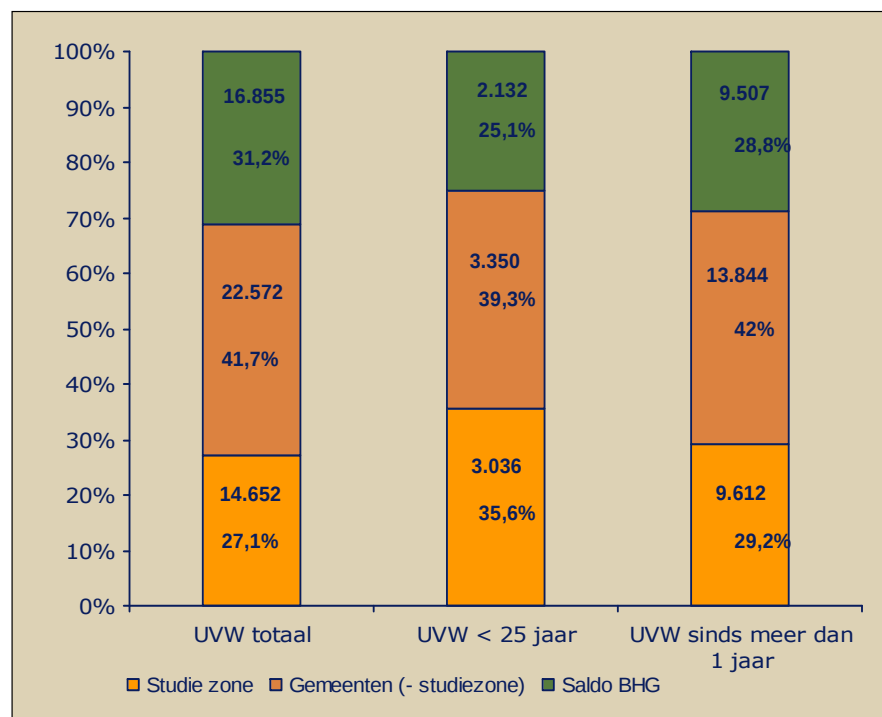
Tabel 6: Aantal volledige werklozen per zone op 1 juni 2002

Gegevens 2002	Studietone	Gemeenten	BHG
uitkeringsgerechtigde volledige werklozen	14.652	37.224	54.079
uitkeringsgerechtigde volledige werklozen < 25 jaar	3.036	6.386	8.518
uitkeringsgerechtigde volledige werklozen sinds > 1 jaar	9.612	23.456	32.963

Bron : BISA

⁴ De uitkeringsgerechtigde volledige werklozen (Uvw zijn voltijds ingeschreven werkzoekenden die een uitkering ontvangen van de RVA op basis van arbeidsprestaties of op basis van verrichte studies).

Grafiek 3: Spreiding van de UVW per zone en per categorie.

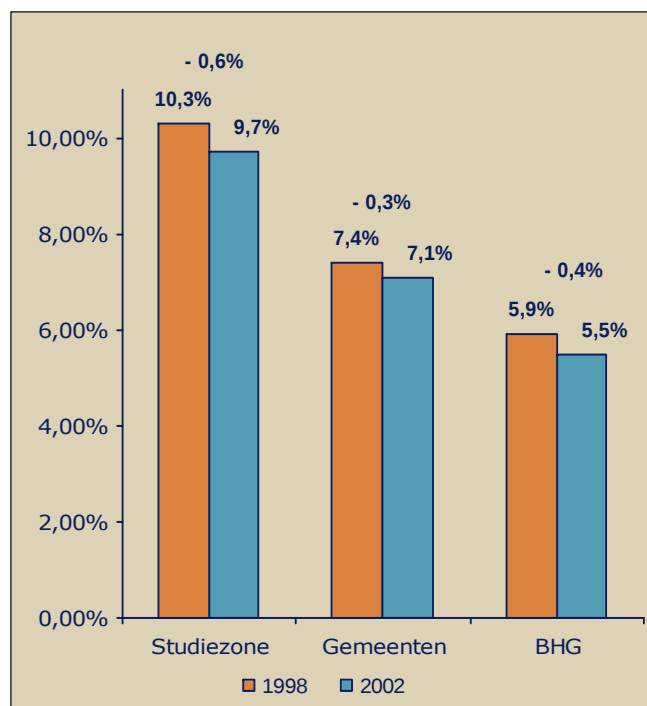

Bron : BISA

De extracommunautaire bevolking wordt drie maal meer getroffen door de werkloosheid dan de Belgische bevolking en de werkloosheidsgraad van de extracommunautaire gediplomeerden is zelfs vier maal hoger.

We beschikken over de gegevens betreffende het aantal uitkeringsgerechtigde volledige werklozen per wijk om de evolutie tussen 1998 en 2002 te kunnen meten. Deze gegevens tonen aan dat het aantal UVW gedaald is, en bovendien sterker in de studiezone (-0,6%) dan op gemeentelijk vlak (-0,3%) of regionaal vlak (-0,4%) (grafiek 4).

Grafiek 4: Evolutie van het aantal UVW tussen 1998 en 2002

Bron : BISA

We stellen echter vast dat er sedert 2002 een duidelijke stijging is van het aantal UVW zowel voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als voor de gemeenten van de studiezaone. Deze indicator is niet voorhanden voor de eigenlijke studiezaone.

Tabel 7: evolutie van het aantal UVW per gemeente en Gewest tussen 2002 en 2004

Evolutie	2002 - 2004
BHG	+ 24,51%
Anderlecht	+ 19,19%
Brussel	+ 24,10%
Molenbeek	+ 20,51%
Sint-Gillis	+ 25,03%
Sint-Josse	+ 18,68%
Schaarbeek	+ 17,17%

De cijfers betreffende de UVW vormen een relevante indicator om de sociale situatie van een gemeente of een wijk te meten, maar laten niet toe om de volledige realiteit van de Brusselse werkloosheid in kaart te brengen. Voor een volledig beeld moeten we ook de cijfers betreffende de IWZ erbij nemen. Deze zijn niet beschikbaar voor de studiezaone. Op het niveau van het ganse Gewest ligt het cijfer betreffende de IWZ evenwel 33% hoger dan de omvang van het aantal UVW.

Uit de diagnostiek van de Brusselse bijdrage tot het NSR blijkt bovendien dat het aantal Brusselse leefloontrekkers tussen 1994 en 2004 meer dan verdubbeld is. Het aantal begunstigen van een leefloon of van het recht op maatschappelijke hulp per duizend inwoners bedraagt 25,7 in Brussel en is het hoogste cijfer van de drie Belgische Gewesten.

2.4. Economisch profiel

2.4.1. WERKGELEGENHEIDSSCHEPPENDE SECTOREN

Gelet op het scholingsprofiel van de mannen en vrouwen die er wonen en teneinde het vertrek van bedrijven op te vangen, is het bijzonder aangewezen om in het gebied in kwestie te investeren in activiteiten die moeilijk delokaliseerbaar zijn en zowel laag- als middengeschoolde arbeidskrachten benodigen.

Van de sectoren die gekenmerkt worden door voornoemde eigenschappen en die in het gebied goed vertegenwoordigd zijn, zullen we er even drie belichten die voor aardig wat werkgelegenheid zorgen:

- de handels- en horeca-sector;
- de non-profit sector;
- de bouwsector.

Deze sectoren kunnen interessante cijfers voorleggen voor wat betreft tewerkstelling en vestigingen.

- In de interventiezone zijn een paar grote openbare en private ondernemingen gevestigd die een groot aantal personen tewerkstellen, ofschoon heel wat onder hen niet afkomstig zijn uit Brussel, maar pendelaars zijn⁵. In termen van aantal voltijds equivalente betrekkingen stelt de non-profit sector stricto sensu 95.500 mensen tewerk.
- 64 % van de werknemers in de bouwsector in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft een arbeidersstatuut. In deze overwegend private sector zijn voornamelijk mannen tewerkgesteld. Uit de enquête naar de arbeidskrachten blijkt dat dit in het Brussels Gewest de sector met de laagste scholingsgraad (diploma) is.
- In Brussel zijn 7.968 handelsvestigingen gelegen die in 2002 samen 70.363 bezoldigde werknemers in dienst hadden, met andere woorden 23,9 % van de Brusselse vestigingen die goed zijn voor 11,7 % van de bezoldigde arbeid in Brussel. Iets meer dan één zelfstandige op vier in Brussel werkt tevens in de handelssector, waarvan er zeven op de tien actief zijn in de kleinhandel. Rond het hypercentrum van het gebied vinden we tevens een aantal van de meest dynamische handelskernen in het Gewest (Brabantstraat, Gentsesteenvweg, Dansaertstraat). Deze hebben een sterk uitgesproken profiel met handelszaken en vestigingen die uitgebaut worden door allochtonen of genaturaliseerde immigranten van de tweede generatie.

Het gebied groepeerde tevens een groot deel van de havenactiviteiten en een paar voor de hoofdstad belangrijke industriële vestigingen die actief zijn in de domeinen logistiek, agrovoeding en vervaardiging. Deze sectoren hebben nood aan grote ruimten om te kunnen groeien, zoniet bestaat de kans dat ze hun activiteit naar buiten Brussel verplaatsen.

⁵ Tewerkstelling in de non-profit sector wordt evenwel gekenmerkt door een betrekkelijk hoge scholingsgraad en dat in tegenstelling tot de andere sectoren (handel, horeca en bouw).

Bovendien telt de BGDA voor deze sectoren heel wat inschrijvingen, hetgeen een uitgelezen kans biedt om een evenwichtige verhouding tussen vraag en aanbod tot stand te brengen.

Tot slot worden de bouw- en de horeca-sector vaak genoemd als sectoren waar zwartwerk welig tiert en waarvoor in het kader van het Contract voor de Economie en de Tewerkstelling als prioritair bestempelde inspanningen aangekondigd werden om deze « verdoken » tewerkstelling te recupereren.

Deze sectoren zijn evenwel heel wat gevoeliger voor de economische conjunctuur. Zo werd in 2004 voor de handelssector 34 % aan faillissementen opgetekend, waarvan 43 % in de kleinhandel en 41 % in de groothandel. De bouwsector is op zijn beurt sterk afhankelijk van de evolutie van de rentevoet.

Bovendien hebben diezelfde sectoren te kampen met een sterke intergewestelijke concurrentie: zo beschikt het Brussels Gewest momenteel over minder expertise in de bouwsector dan de naburige gewesten, vooral dan het Vlaams Gewest. De (klein)handelssector heeft af te rekenen met de concurrentie van de grote handelsvestigingen (galerijen, shopping centers) die gelegen zijn nabij de grenzen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De horeca- en non-profit sectoren hebben minder te maken met dit soort concurrentie.

Gezien het grote aantal jonge en / of laaggeschoolde werkzoekenden moet het Brussels Hoofdstedelijk Gewest meer aandacht schenken aan die sectoren die heel wat lokale en matig gespecialiseerde arbeidskrachten benodigen. Nog een paar andere sectoren die daarvoor in aanmerking komen: logistiek, ambachten en de kleine en middelgrote verwerkingssector. Het scholingsprofiel van de inwoners van het gebied maakt het mogelijk tegemoet te komen aan de noden aan arbeidskrachten voor deze sectoren.

Verder valt op te merken dat onlangs de ontwerpsector in de brede zin (mode, audiovisuele sector) zich opgeworpen heeft als een veelbelovend werkgelegenheidsscheppend marksegment en een bron voor bedrijfsprojecten, dat tussen 2000 en 2006 steun kreeg uit het Doelstelling 2 - programma en dus goed vertegenwoordigd raakt in de interventiezone.

2.4.2. INNOVATIEDYNAMIEKEN

Aansluitend op de Europese richtsnoeren definieerde het Brussels Hoofdstedelijk Gewest innovatie in het NSR als « een proces dat de nieuwigheden in de economische en sociale domeinen met succes tracht te verwezenlijken, te assimileren en te exploiteren ».

Beperken we ons tot het concept « technologische innovatie » (een beperking die niet gemaakt wordt in dit operationeel programma, dat ertoe strekt innovatie in de ruime zin te ondersteunen), dan lijkt de interventiezone niet bijster aantrekkelijk voor de actoren uit dit segment: de Brusselse universiteiten en de meeste hogescholen zijn gelegen buiten de zone en hebben massaal geïnvesteerd buiten Brussel. De bedrijven in dit gebied hebben op het vlak van ondersteuning van innovatie evenmin opmerkelijke inspanningen geleverd⁶.

De specifieke situatie van de universitaire actoren buiten beschouwing gelaten, betekent dit dus niet dat de ontwikkeling van de vernieuwende sectoren, zoals die vastgelegd werden in het CET, los van de toestand in de voorgestelde interventieruimte van het programma verloopt. Dat is meer bepaald het geval voor de gezondheidssector en de

⁶ Van de 104 dossiers die ingediend waren door bedrijven die sinds 2002 een R&D-subsidie van het IWOIB hebben verkregen, werden er 16 toegekend aan bedrijven die gelegen zijn in het gebied, met andere woorden een verhouding die overeenkomt met het inwonersaantal van het gebied tot de bevolking van het gewest.

biowetenschappen, de informatie- en communicatietechnologieën (NICT) en de leefmilieusector.

Uit een recente studie van het BAO blijkt dat de trends in de wereldeconomie een gedeeltelijke bevestiging inhouden van het ontwikkelingspotentieel van deze sectoren. Zo groeide de wereldmarkt voor biotechnologieën sinds 1996 met 40%. Voor de « farmasector » wordt sinds 1995 een jaarlijkse gemiddelde groei met 4 % opgetekend⁷.

Deze drie sectoren, ressorterend onder verschillende NACE-codes, stellen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een groot aantal personen tewerk, boeken er een hoge omzet en groeperen ook en vooral een aantal sleutelactoren, zoals de universitaire ziekenhuizen (gelegen buiten het gebied), het ziekenhuisnetwerk (gezondheid), de media- en telecomsector (NICT) en de energiedistributiesector (Leefmilieu). Deze sectoren zijn in wisselende mate geopenetreerd in het gebied:

- De « gezondheidssector » in de brede zin breidt zich blijkbaar uit zonder al te veel afhankelijk te zijn van het potentiële infrastructuraanbod in het gebied (onderzoekslaboratoria, industrieparken), een aanpak die bijgevolg al veel navolging heeft gevonden erbuiten en zelfs buiten het Gewest. Het is dan ook weinig waarschijnlijk dat er nauwe banden zullen ontstaan tussen deze sector en de desbetreffende wijken, behalve dan met de ziekenhuizen en hogescholen die er gelegen zijn, bijvoorbeeld voor wat betreft de opleiding van verplegers – verpleegsters.
- In de sector van de nieuwe technologieën is de toestand meer in evenwicht. Uit een studie van het Brussels Agentschap voor de Onderneming blijkt dat Brussel iets meer dan 2.000 bedrijven telt die transversaal beschouwd ressorteren onder sectoren die actief zijn in het domein van de informatietechnologie (uitgeverij / drukkerij, publiciteit, audiovisuele sector), dienstverlening (telecommunicatie, informatica, groothandel) en nijverheid (vervaardiging van elektronische apparaten). Deze bedrijven (30 % van alle bedrijven die in België actief zijn in de NICT-sector) zijn gevestigd over het hele Brusselse grondgebied. We stellen voor dit gebied tevens vast dat deze sector er tijdens de programmeringsperiode 2000-2006 ondersteund werd door de terbeschikkingstelling van bedrijvencentra die zich specifiek richten tot de sector, zoals M-Village in Schaarbeek, of centra die instaan voor opleiding of het aanzetten tot het gebruiken van de nieuwe technologieën, zoals Teknoweb in Anderlecht. De nieuwe technologieën vormden een transversaal thema in de vorige programmering en kenden een zeker succes doordat uiteenlopende doelgroepen werden aangesproken.
- In de leefmilieusector werd een gegevensbank samengesteld door het Brussels Agentschap voor de Onderneming, die zich daarvoor baseerde op verschillende bronnen. Zodoende konden in Brussel 425 bedrijven geïnventariseerd worden in deze sector. Het potentieel van deze ecotechnologische markt wordt momenteel volop uitgediept, hetgeen een volkomen gerechtvaardigde optie lijkt voor de ontwikkeling van het gebied. Dat laatste is immers dicht bevolkt, dicht bebouwd en biedt heel wat potentiële vestigingsruimte voor opstartende of groeiende bedrijven. De stad leent zich tot het vestigen van bepaalde verwerkingsactiviteiten op stadsmaat, waaronder bijvoorbeeld bedrijven die voor de aanvoer van hun grondstoffen aangewezen zijn op de stadsactiviteit, bijvoorbeeld in het domein van afvalrecyclage.

⁷ Studie "De geneesmiddelenindustrie in België" uitgevoerd door "Pharma.be" in 2005

Dit zijn de beoogde vakrichtingen en beroepen :

- de energieprestatie van gebouwen ;
- rationeel energiegebruik en hernieuwbare energiebronnen ;
- preventie, beheer en verwerking van afval ;
- lucht-, water- en bodemzuivering ;
- studie en verwerking van geluidsoverlast en trillingshinder ;
- analyse en monitoring van vervuiling ;
- productie van eco-producten ;
- opleiding, audits en milieubeheer.

De leefmilieusector, die nog in volle opstart verkeert en investeringen benodigt zowel vanwege de overheidssector als van de privé-sector, kan hefboom- en aanzuigeffecten teweegbrengen die interessant zijn voor de geïntegreerde stadsontwikkeling. Het is immers bijzonder aangewezen de transversale invulling van de « leefmilieuthematiek » te doen gelden in de context van stadsontwikkeling: sectoren zoals logistiek en vervoer, energie, de agrovoedingsindustrie en de bouwsector kunnen herzien worden vanuit een innovatiestandpunt, waarbij tevens voor het leefmilieu efficiënte of duurzame technologieën in beschouwing genomen worden. Een Leefmilieupool kan er tevens toe strekken de penetratie van de nieuwe technologieën in de zogeheten traditionele sectoren te vergemakkelijken.

Verder benodigt deze sector omwille van het transversale gemeenschapsbelang ervan steun vanwege de overheid. De overheid moet een vraag teweegbrengen in dit domein door wetten en financiële stimuli uit te werken. De kritieke massa van het gebied maakt dat een dergelijke strategie perfect uitvoerbaar is. Van de overheidssector wordt tevens verwacht dat via overheidsinvesteringen steun verleend wordt aan opstartende sectoren die hun marktpenetratie afgeremd zien door de beduchtheid voor de nieuwe technologieën, de moeilijkheid om kapitalen te vergaren (gezien het risico op lange termijn) en de omvang van de startinvesteringen.

2.4.3. DIENSTEN AAN DE ONDERNEMINGEN

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kent een grotere ondernemersdynamiek dan Vlaanderen en Wallonië.

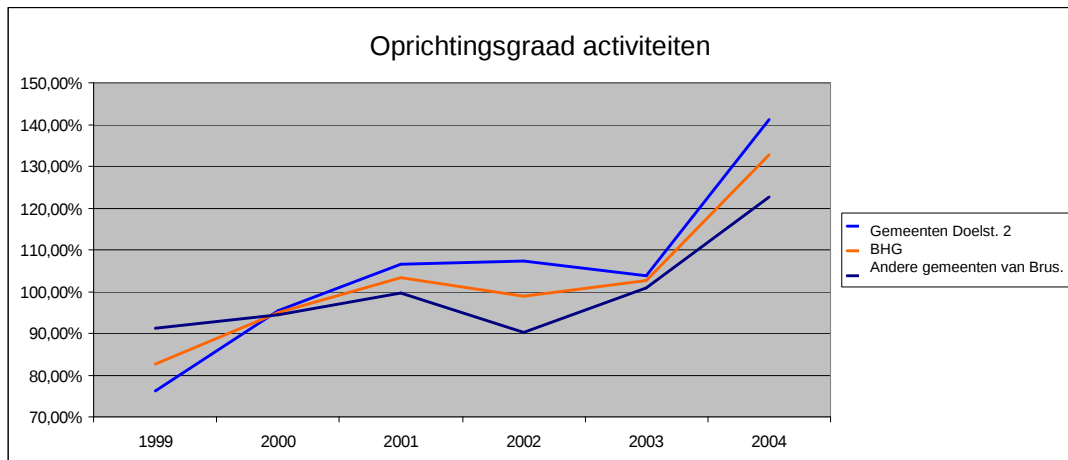
Tabel 8: Oprichting van ondernemingen per 1.000 inwoners

	2001	2002	2003	2004
Brussel Hoofdstedelijk Gewest	6,25	5,96	6,51	7,52
Vlaams Gewest	4,59	4,54	4,87	5,43
Waals Gewest	3,77	3,57	4,03	4,53
België	4,48	4,36	4,75	5,34

Bron : NSI, 2005

In de studiezone werd het endogene ondernemerschap dank zij de programma's URBAN I (tussen 1994 en 1999) en Doelstelling 2 (tussen 2000 en 2006) via allerlei ondersteuningsmechanismen aangewakkerd: zoals blijkt uit de onderstaande grafiek is de oprichtingsgraad in de studiezone over 5 jaar gestegen met 50%.

Grafiek 5: Oprichtingsgraad activiteiten

Bron : ECODATA, FOD Economie, KMO en Energie

Deze mechanismen waren de volgende:

1. De microkredieten en startfondsen die dienen om het opstarten van een economische activiteit een duwtje in de rug te geven. De microkredieten zijn kredieten toegekend aan een achtergestelde categorie van de bevolking die doorgaans verstoken blijft van de klassieke financieringscircuits om hen te helpen productieve of inkomstengenererende activiteiten uit te oefenen en hun mini-onderneming te ontwikkelen. De Startfondsen bestaan uit een lening of een kapitaalparticipatie in jonge Brusselse ondernemingen.

Sedert 2001 heeft Brusoc⁸ 105 leningen aan activiteiten in de klassieke lokale economie toegekend voor een totaal bedrag van:

- 460.287,37 euro voor de microkredieten
- 1.479.296,31 euro voor de Startfondsen.

Het gemiddeld bedrag per lening is:

- 9.793,35 euro voor de microkredieten
 - 25.505,00 euro voor de Startfondsen.
2. De bedrijvencentra waarvan er momenteel 6 operationeel zijn, vormen onthaalruimten voor ondernemingen in hun opstartfase. In 2008 zullen er reeds 8 bedrijvencentra zijn met een totale bruto oppervlakte van om en bij de 40.000 m².

Tabel 9 – gegevens betreffende de bedrijvencentra

Namen	Begin jaar	Oppervlakte (bruto)	Oppervlakte (netto)	Totale bezigheid (%)	Economische bezigheid (%)
BC Euclides	1994	5.916 m ²	5.054	60,7%	46
BC Dansaert	2000	6.917 m ²	4.800	92,6	63,7
BC M-Village	2000	5.372 m ²	2.666	77,3	77,3
BC Molenbeek	2000	1.400 m ²	1.305	72	69,6
BC La Lustrierie	2004	763 m ²	376	100	80,6
BC LesAteliers des Tanneurs	2005	6.000 m ²	4.200	32,1	32,1
BC Village Partenaire	2006	1.550 m ²			
BC ACB Factory	2008	14.000 m ²			

Bron: GOMB

Deze centra bevinden zich in de studiezaone en bieden diensten aan in de volgende domeinen:

- ontwikkeling en opvolging van oprichtingsprojecten van ondernemingen, consolidatie en opvang van nieuw opgerichte structuren;
- terbeschikkingstelling van administratieve ruimten en telecommunicatiemiddelen, hulp bij het beheer en het secretariaat... ;
- activiteiten van technische en pedagogische begeleiding voor de opgevangen ondernemingen.

Eind 2005 waren er reeds 155 ondernemingen ondergebracht in de Centra. Sedert deze Centra in werking traden, hebben sommige bedrijven de studiezaone of zelfs het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verlaten om hun activiteiten verder uit te breiden. De bezettingsgraad van de bedrijvencentra hangt meestal af van de staat van vordering van de werkzaamheden of van de openingsdatum van de structuur. De Centra die reeds in 2003 bestonden, zijn voldoende bezet, hetgeen aantoonde dat dit instrument wel degelijk nuttig is.

Het soort ondernemingen die door deze Centra worden opgevangen of geholpen zijn zeer uiteenlopend. Sommige hebben een specialisatie in een specifieke sector

⁸ BRUSOC is een dochter van de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Brussel die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tussenkomt in het beheer van de microkredieten en startfondsen.

ontwikkeld. “M-Brussels” bijvoorbeeld is gespecialiseerd in de sector van de communicatie en de informatietechnologie. Dank zij de evolutie van de wijk heeft “Dansaert” een specialisatie in de creatieve beroepen ontwikkeld. “Euclides” heeft ervoor gekozen om een kweekvijver voor kleine ondernemingen te openen die door een kwetsbaar publiek worden opgericht. “Les Ateliers des Tanneurs” en “La Lustrerie” hebben zich eerder toegelegd op de sociale economie.

3. De Loketten Lokale Economie (LLE) verlenen ondersteuning en begeleiding aan de dragers van ondernemingsprojecten. Ze werden in de gemeenten ondergebracht om hun diensten rond de volgende thema's te kunnen aanbieden:
 - begeleiding van mensen die zich als zelfstandige willen vestigen, hun eigen onderneming of handel willen oprichten;
 - hulp en informatie over premies en subsidies aan de ondernemingen;
 - begeleiding in het zoeken naar financieringsmiddelen;
 - zoeken naar plaatselijke oplossingen voor vestigings-, uitbreidingsproblemen, ... ;
 - juridisch advies.

De Loketten Lokale Economie trekken vooral mensen aan die gevestigd zijn in de studiezone of die zich er willen installeren in een economische logica eigen aan de zone. De groot- en kleinhandel, de HORECA-sector, de projecten waarvoor de investeringen een snel resultaat vergen, vormen de voornaamste dossiers die door de Centra worden behandeld.

2.4.4. ECONOMISCHE SYNTHESE

De analyse die in het kader van de voorbereiding van dit programma gerealiseerd werd en met name de werkgroepen die betrekking hebben op het ondernemerschap en op de innovatie, benadrukten de toepasselijkheid van de strategie die erop gericht is de 'endogene' ontwikkeling in het interventiegebied te steunen, zoals daartoe sinds enkele jaren het initiatief werd genomen.

Talrijke operatoren, met name het Brussels Agentschap voor Ondernemingen, de GOMB en de ESRBHG bepleitten de voortzetting en de noodzaak om het interventiegebied met aanvullende instrumenten te vervolledigen.

Bij de vermelde gebreken om heel de levenscyclus van het ondernemingsproject in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te dekken, werd meer bepaald de nadruk gelegd op het ter beschikking stellen van ruimte waar men in ontwikkelingsfase verkerende ondernemingen onder dak kan brengen (oppervlakten van 500 m² of groter), als aanvulling op de bedrijventra en incubatoren, voor de periode 2000-2006 gefinancierd zijnde in het kader van de Structuurfondsen die meer beperkte installatieruimten bieden. Dankzij dit aanbod zou men de aantrekkelijkheid van het gebied kunnen vergroten en het toenemend fenomeen van de ondernemingsvlucht uit Brussel tot staan kunnen brengen.

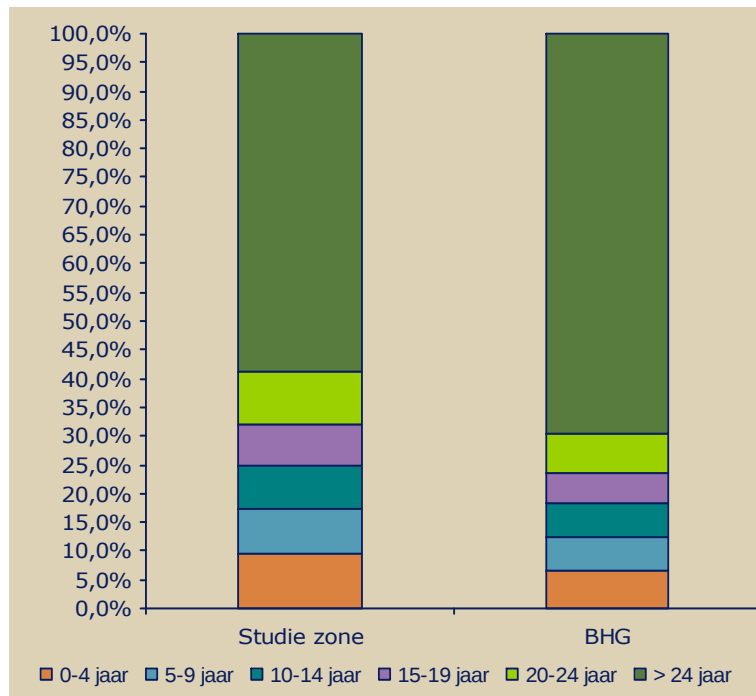
Vanuit het oogpunt om de geboden diensten te verbeteren en aan te vullen, werden andere mechanismen en Brusselse voorzieningen onderscheiden :

- het financieren en verfijnen van de mechanismen van financiële engineering;
- het financieren van de ideeën (seed-capital);
- het sensibiliseren voor de ondernemingsgeest, voor de wetenschappelijke en technologische materies, voor de innovatie;
- het steunen van de overdracht van ondernemingen.

2.5. De problematiek van de opvang van jonge kinderen

De opvang van jonge kinderen is een problematiek die heel actueel is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vooral in de studietone die verhoudingsgewijze een jonger bevolkingsprofiel (41% jongeren < 25 jaar tegenover 30% over het ganse grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) en een hoger geboortecijfer heeft.

Grafiek 6 : Jonge bevolking in 2002

Tabel 10 – Jonge bevolking in 2002

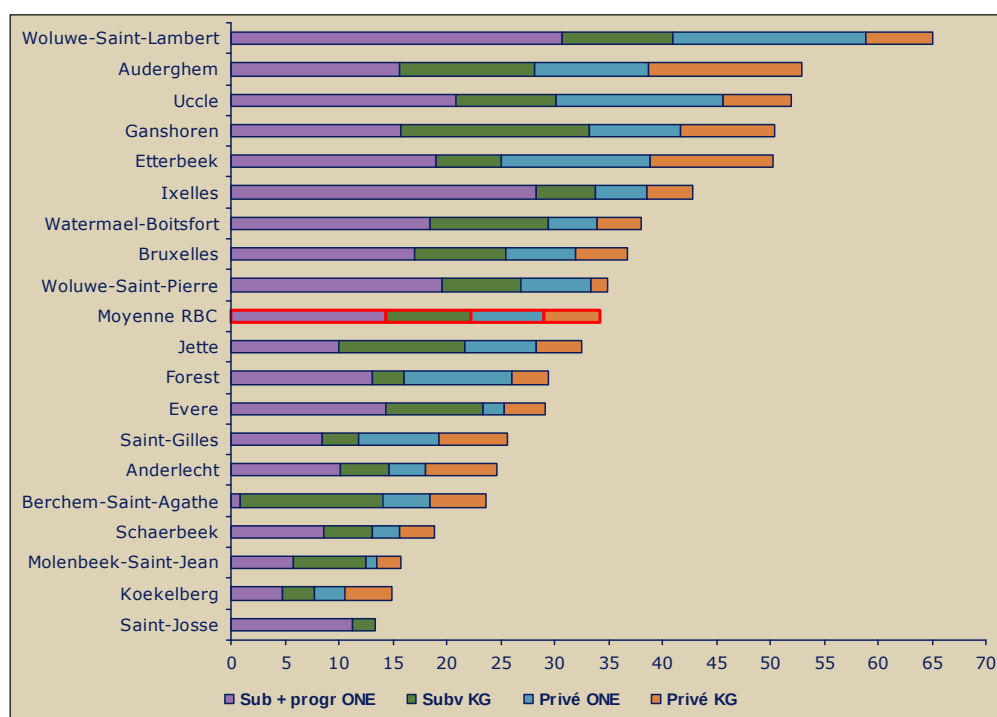
	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	TOT BEV
Studietone	14.305	11.944	11.207	11.132	13.706	151.070
BHG	64.848	57.476	54.968	52.767	66.498	976.804

Bron : BISA

Het aantal opvangplaatsen is ontoereikend. Momenteel bestaat er geen nauwkeurig en duidelijk zicht op de situatie⁹, maar op gemeentelijk vlak werd een kadaster van de bestaande opvangplaatsen opgemaakt door het *Centre d'Expertise et de Ressources pour l'enfance* in verband met de werkzaamheden van het *Observatoire de l'Enfant*.

⁹ De gegevens verstrekt door de opvangstructuren stemmen niet overeen omdat ze op een verschillende basis werden opgesteld.

Grafiek 7: Dekkingsgraad per gemeente (aantal plaatsen /aantal aangegeven inwonende kinderen van 0 tot 3 jaar)

Bron: CERE - Centre d'Expertise et de Ressources pour l'Enfance

Dit kadaster toont aan dat het opvangaanbod op het regionale vlak stagneert ten aanzien van de demografische evolutie. Het onthult ook dat het aanbod van de gemeenten hun economische situatie weerspiegelt. 6 van de 7 gemeenten uit de studiezone vertonen de zwakste dekkinggraad qua opvangplaatsen (gesubsidieerde capaciteit). Enkel de Stad Brussel overschrijdt de kaap van 30%¹⁰. De analyse van het opvangaanbod in het Nederlandstalig milieu bevestigt hoe moeilijk het voor de allochtonen, de eenoudergezinnen en de laaggeschoolden is om opvangplaatsen te vinden¹¹.

Vanuit een prospectief oogpunt mogen we ervan uitgaan dat de vraag naar kinderopvangplaatsen de komende jaren zal blijven stijgen rekening houdend met de Europese vereisten op het vlak van de tewerkstellingsgraad voor vrouwen en uitgaand van de vaststelling dat dit percentage toeneemt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Tot slot kan het nuttig zijn om even in herinnering te brengen dat:

- de regionale beleidsverklaring voorziet in de oprichting van 2 600 nieuwe opvangplaatsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- de Europese richtlijnen België ertoe verbinden een dekkinggraad van 33% van de opvangbehoeften voor kinderen van 0 tot 3 jaar te behalen.

¹⁰ De Stad Brussel vertoont een zeer gemengd profiel en omvat tevens de Louizalaan, een deel van de Europese wijk en het Koninklijk Domein van Laken. Dat verklaart waarom de situatie er gunstiger uitvalt.

¹¹ Cartografie van de Nederlandstalige Brusselse Kinderopvang, Vakgroep Sociale Agogiek, Michel Vandenbroeck & Karen Van Nuffel, Universiteit Gent voor de Vlaamse Gemeenschapcommissie.

2.6. Milieu en leefomgeving

De gegevens betreffende de studiezaak vindt u terug in bijlage 4 betreffende de milieu-impact van het programma.

3. ONTWIKKELINGSSTRATEGIE EN PRIORITEITEN

Het voorstel van bijdrage vanwege het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot het Nationaal Strategisch Referentiekader (NSR) vormt het kader voor de ontwikkelingsstrategie die voor het operationeel programma wordt voorgesteld. Dat voorstel werd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering aanvaard op 22 juni 2006.

3.1. Doelstellingen van het programma

De doelstellingen van dit programma werden bepaald op basis van de analyse van de sterkten, zwakten, bedreigingen en kansen van de zone. De resultaten van deze analyse geven een samenvatting van de sociaaleconomische diagnose van de prioritaire interventiezone en worden hier voorgesteld om inzicht te geven in de belangen en noden die geleid hebben tot de keuze van de doelstellingen.

3.1.1. DE STERKE EN ZWAKKE PUNTEN VAN DE PRIORITAIRE INTERVENTIEZONE

De zwakke punten zijn uitdagingen

- **De werkgelegenheid**

De prioritaire interventiezone (PIZ) kenmerkt zich door een zeer hoge werkloosheid die een aanzienlijke impact heeft op de werkloosheidscijfers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in zijn geheel (15% van de regionale bevolking, 30% van de werklozen van het Gewest).

De lage scholingsgraad van de inwoners, de gebrekkige talenkennis, het slechte evenwicht tussen de structuur van de Brusselse economie en de beschikbare vaardigheden in de zone vormen een gedeeltelijke verklaring voor de situatie van ondertewerkstelling. Het "pendelverschijnsel" vormt een andere factor die in aanmerking moet worden genomen in de analyse van de zwakke tewerkstellingsgraad van de inwoners van de zone.

De discriminatieverschijnselen vormen eveneens een belangrijk obstakel. Ze werken de logica van gettovorming, groepering van kwetsbare bevolkingsgroepen in de prioritaire interventiezone des te meer in de hand. Deze factoren brengen het gemengde sociale en culturele karakter van de wijken in gevaar.

- **De aantrekkelijkheid**

De vervuilde toestand van de wijken, de kwaliteit van de gebouwen, het gevoel van onveiligheid, de aanwezigheid van kankers, de verkeersproblemen, het gebrek aan openbare en vrijetijdsruimten, de problemen van mobiliteit en bereikbaarheid van de openbare ruimte voor de zwakke gebruikers en de personen met verminderde mobiliteit, ... hebben een negatieve invloed op de zone als vestigingsplaats voor de bedrijven alsook de gezinnen met middelgrote en grote inkomens en als aantrekkingspool voor toeristen en externe gebruikers. A contrario, deze factoren werken het vertrek van de bedrijven en de inwoners veeleer in de hand vermits vergeleken bij hun koopkracht, de prijs van het residentiële vastgoed hoog is.

- **De buurtdiensten**

Uit de diagnose blijkt dat er een nijpend tekort is aan opvangplaatsen voor kleine kinderen in de zone, wat een belemmering vormt voor de economische ontwikkeling, de opleiding en de tewerkstelling van de inwoners. De diagnose toont ook aan dat er weinig groene ruimten voorhanden zijn in de zone en dat het aanbod aan culturele diensten en vrijetijdsmogelijkheden vrij beperkt is.

- **De druk op het milieu**

Vanwege de grote bevolkingsdichtheid, de gebouwen, de structuur van haar grondgebied, wordt deze druk veeleer ondergaan dan beheerd. De belangrijkste knelpunten zijn het energieverbruik van de gebouwen, de massa ongesorteerd afval, de netheid van de straten, de luchtvervuiling en de geluidshinder verbonden aan het verkeer. De bestrijding van deze hinder kan het voorwerp vormen van een doordacht beleid waarbij een globale beheersstrategie wordt uitgewerkt en innoverende oplossingen worden bedacht om deze situatie te verbeteren.

- **De breuklijnen in de stad**

Kanaal, spoorweg, verlaten industriële sites: allemaal vormen zij de erfenis van het industriële verleden van de zone en van de niet duurzame heraanlegprojecten in de stad. Sommige van deze sites werden aan hun lot overgelaten: Tour en Taxis bijvoorbeeld. Ze bieden mogelijkheden om de gekozen ontwikkelingsdynamiek toegespitst op het begrip duurzame stadsontwikkeling nieuw leven in te blazen.

- **De economische ontwikkelingsdynamiek**

De ondernemersdynamiek van de zone is fragiel en heeft het vertrek of de sluiting van industrieën die traditioneel vrij arbeidsintensief zijn, niet kunnen opvangen. De tertiaire activiteiten die een grote meerwaarde voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kunnen creëren, hebben de tewerkstelling van het laag- of middelmatig geschoold publiek onvoldoende aangezwengeld om deze vertrekken te compenseren. Daarom identificeert het Contract voor Economie en Tewerkstelling (C2E) de arbeidsscheppende sectoren en de innovatieplatformen die zich op een duurzame wijze zouden moeten vestigen in de PIZ en de jobkansen van de inwoners moeten vergroten.

De troeven

- **De bevolkingsstructuur**

De bevolking van de zone is jong (41% van de inwoners zijn jonger dan 25 jaar), gediversifieerd en dynamisch. Ze vormt dus een bron van tewerkstelling en activiteiten die bij de economische dynamiek van de hoofdstad moet worden betrokken. Daarom moeten alle vormen van discriminatie bij de aanwerving en de tewerkstellingskansen van de bevolking worden weggewerkt om alle kandidaat-werkzoekenden een eerlijke behandeling te garanderen.

- **De dynamiek van de stadsrenovatie**

Via de wijkcontracten, de handelswijkcontracten, de communautaire initiatieven URBAN I en 2 en het programma Doelstelling 2 werden tal van stadsrenovatiewerken in de zone uitgevoerd.

De resultaten van deze dynamiek zijn reeds voelbaar en er ontstaat geleidelijk aan een netwerk van gerenoveerde eilandjes die de aantrekkingskracht van de stadszone verhogen. Deze renovaties vergen bijkomende investeringen om de zone ook economisch aantrekkelijker te maken.

- **Betaalbare prijzen**

Op het niveau van het handelsvastgoed blijft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vergeleken in Europees perspectief, een betaalbare hoofdstad. Dat is des te meer waar in het prioritair interventiegebied waarvan het stedenbouwkundig profiel de afgelopen jaren sterk verbeterd is en dat daardoor een nog grotere aantrekkingskracht op de investeerders uitoefent.

- **Beschikbare ruimten voor de economische activiteit**

Een stedenbouwkundige studie heeft in de PIZ interessante terreinen geïdentificeerd voor de ontwikkeling van economische projecten van kleine of middelgrote omvang. Vermits de ruimte zeldzaam en duur wordt in Brussel, moet deze troef worden uitgespeeld om de gekozen ontwikkelingslogica te ondersteunen.

De kansen

- **De regionale, nationale en internationale dynamiek van Brussel**

Het is noodzakelijk om verankeringspunten te zoeken tussen de zone en de sectoren die heel wat toegevoegde waarde bieden voor de Brusselse economie (financiële diensten, adviesbureaus, nationale en internationale overheidsinstellingen). De ondernemingen uit deze sectoren houden niet altijd voldoende rekening met het potentieel van de zone en haar inwoners.

Deze strategie houdt in dat de kantoorruimten en diensten beter worden geïntegreerd in de wijken zodat men vermijdt dat er eilandjes van "rijkdom" en "hoogtechnologie" worden gecreëerd die nauwelijks voeling hebben met hun omgeving.

Ze houdt bovendien in dat wordt nagedacht over de behoeften aan commerciële en niet commerciële diensten die een aantrekkelijk aanbod voor de privé- en overheidsbedrijven in en aan de rand van de zone kunnen vormen. Deze strategie kan nog worden verruimd tot andere sectoren, zoals het toerisme of het cultureel aanbod.

- **De projecten op het vlak van mobiliteit**

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werkt momenteel verschillende projecten uit op het vlak van mobiliteit en meer bepaald op het vlak van de openbare vervoersmogelijkheden in de PIZ: het project Irisplan II voorziet in een reeks tramlijnen die het (interne) openbaar vervoersnet in de zone aanzienlijk zullen verbeteren zowel op de noord-zuidas (het westelijk gedeelte van de vijfhoek tussen het Zuidstation en Tour en Taxis bijvoorbeeld) als de oost-westas (Gentsesteenweg, Ninoofsesteenweg tot aan het Noordstation, Tour en Taxis, enz.).

Deze investeringen zullen de aantrekkelijkheid van de zone verhogen en de strategie steunen om nieuwe investeringen en banenscheppende ondernemingsprojecten ten voordele van de inwoners aan te trekken. De inwoners van de PIZ zijn immers sterk afhankelijk van het openbaar vervoer.

Bovendien zal de uitbreiding van het metronetwerk gepland voor 2008 het openbaar vervoersnet in de PIZ verbeteren en het Weststation omvormen tot een polyvalente en belangrijke draaischijf.

- **Een terugkeer van de aantrekkingskracht van het Hoofdstedelijk Gewest, uitgedrukt in demografische termen**

Het aantal inwoners van Brussel stijgt. Er komt zich tevens een grote jonge bevolking vestigen en men heeft een herwaardering van bepaalde wijken van het Centrum en van de eerste kroon mogen vaststellen, herwaardering waar, buiten de gerealiseerde investeringen, de vestiging van jonge gezinnen met gemiddelde inkomens zeker niet vreemd aan is. Zo dit fenomeen nog met cijfers moet bevestigd worden, is het lokaal al duidelijk merkbaar en kan het een interessante opportuniteit vormen, zowel voor de

economische ontwikkeling als voor de aantrekkingskracht van het prioritair interventiegebied.

- **De programmatistische logica**

De vorige jaren nam de stedelijke problematiek een belangrijker plaats in de politieke agenda, met name via de structuurfondsen, maar ook doorheen andere mechanismen (wijkcontracten, handelswijkcontracten, grootstedenbeleid, ...) en onlangs nog dankzij het CET. Er werden en er worden nog altijd aanzienlijke middelen in de steden geïnvesteerd, steunend op de gegronde vaststelling dat zij hoofdvectoren vormen voor groei en het scheppen van werkgelegenheid. Deze tendens op lange termijn moet uitlopen op ambitieuze langetermijnsprogramma's waarin dit operationeel programma als ontstekings- en vermenigvuldigingsmechanisme kan werken.

Bedreigingen

De voor het gebied specifieke hoofdbedreigingen betreffen :

- **De toenemende verarming van de bevolking**

Deze komt tot uiting in een toenemende daling van het gemiddeld inkomen binnen het gebied. Deze daling is te verklaren door de omvang van de werkloosheid binnen het gebied en door een vlucht van de gemiddelde of bemiddelde inkomens uit het prioritair interventiegebied, ja zelfs uit het Gewest. Zonder een constant inwerken op de aantrekkelijkheid van het prioritair interventiegebied, dreigt dit fenomeen nog erger te worden en de handicaps te vergroten die de inwoners ondervinden (toegang tot opleiding en werk).

- **Sociale en etnische opdeling**

De sociaal-culturele gemengdheid van sommige wijken binnen het prioritair interventiegebied is een troef, maar houdt tevens belangrijke risico's in. Enerzijds kunnen bepaalde wijken evolueren naar een gettomodel waar één bevolkingstype zou overheersen en de andere uitsluiten.

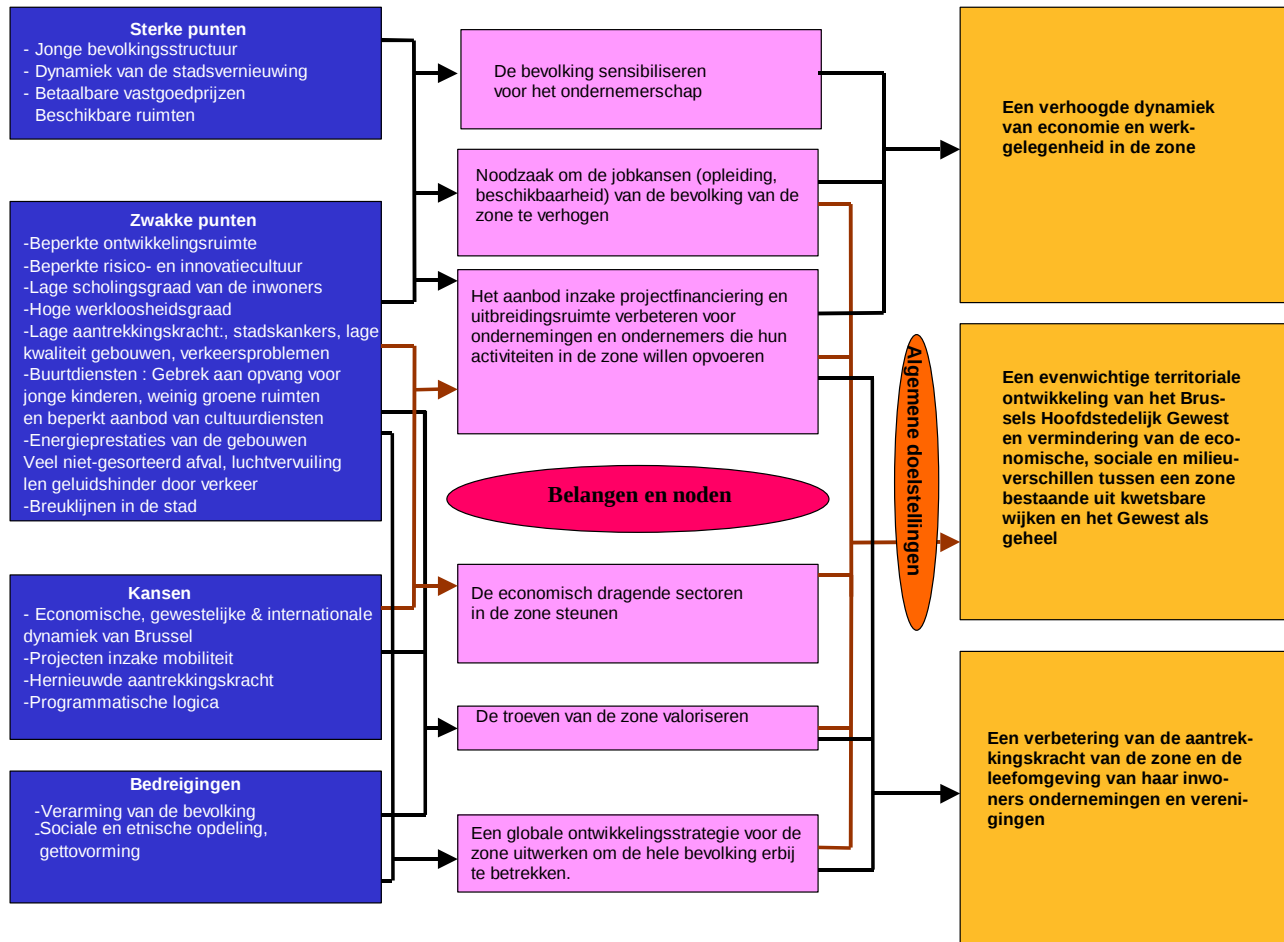
Anderzijds zijn de connecties tussen bevolkingsgroepen en actoren niet vanzelfsprekend en kunnen zij logica's van sociale of economische segregatie veroorzaken. Zo is bijvoorbeeld het aantrekken van bedrijven binnen het gebied nog onvoldoende, ja zelfs nutteloos indien diezelfde bedrijven in een ivoren toren functioneren: 's morgens nemen zij werknemers op die van buiten komen maar op het sluitingsuur het gebied onmiddellijk weer verlaten. Op heden werden die fenomenen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nog betrekkelijk goed beheerst, maar zij blijven een wezenlijke uitdaging.

- **De omvang van bepaalde investeringen**

Gezien de beschikbare middelen, voert het huidig operationeel programma doelgerichte en aan het budget aangepaste keuzes uit. Toch blijven er midden in het prioritair interventiegebied bepaalde belangrijke werven die, als ze niet elders ten laste worden genomen, de doelstellingen van het programma kunnen dwarsbomen :

- de sanering van bepaalde verlaten industrieterreinen (met name de sanering van de gronden) ;
- de vernieuwing van sommige wegen en de aanpassing van de verplaatsingsschema's ;
- het beheersen van bepaalde vormen van milieuverontreiniging (lucht, water) om de kwaliteit ervan te verbeteren.

3.1.2. DOELSTELLINGEN VAN HET PROGRAMMA

Dit programma streeft dus drie grote doelstellingen na:

1. een evenwichtige territoriale ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en een vermindering van de ongelijkheid op het economische, sociale en milieuvlak in een zone die de achtergestelde wijken ten aanzien van het Gewest groepeerst;
2. een toename van het economisch dynamisme en van de werkgelegenheid in de zone;
3. een verhoging van de aantrekkelijkheid van de zone en van de leefomgeving voor haar inwoners, ondernemingen en verenigingen.

Het programma moet resultaten opleveren voor de volgende doelgroepen:

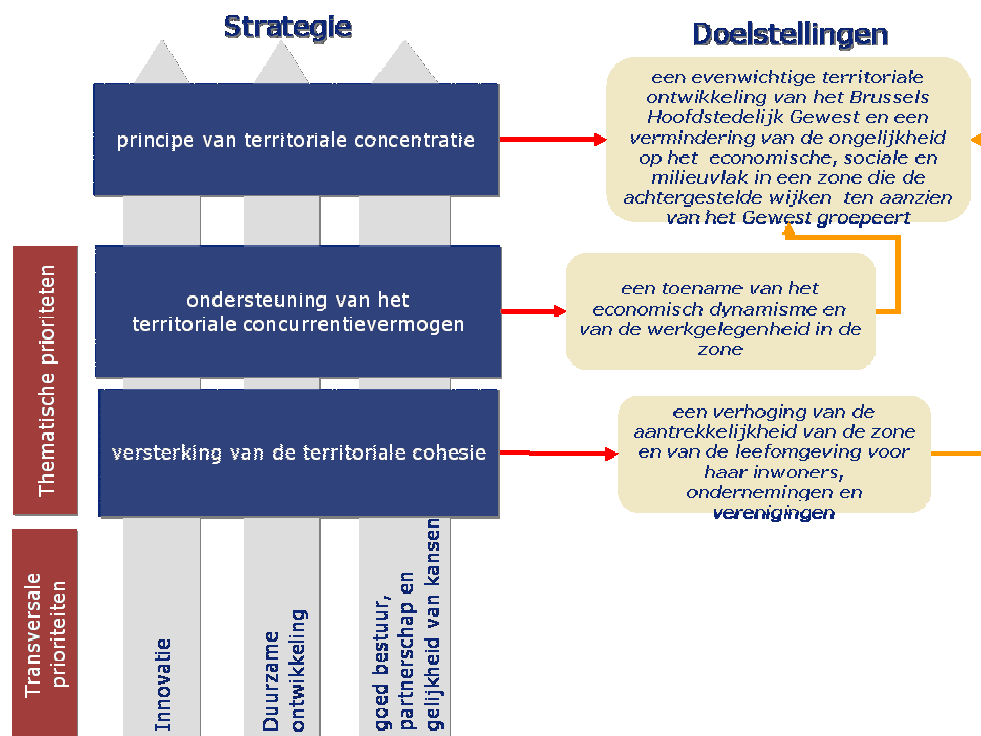
- de bewoners van de achtergestelde wijken;
- de werklozen, de jonge werklozen en de langdurig werklozen;
- de ondernemers in de achtergestelde wijken;
- de ondernemingen die werkgelegenheid scheppen voor de bewoners van de achtergestelde wijken;
- de lager geschoolde groepen in hun proces van wedertewerkstelling.

3.2. Ontwikkelingsstrategie

Om deze doelstellingen te bereiken, stelt het programma een ontwikkelingsstrategie voor die berust op:

- een principe van territoriale concentratie waarvoor een prioritaire interventiezone wordt afgebakend (zie hoofdstuk 3.4.);
- twee thematische prioriteiten (zie hoofdstuk 3.5.);
 - de ondersteuning van het territoriale concurrentievermogen;
 - de versterking van de territoriale cohesie;
- drie transversale prioriteiten (zie hoofdstuk 3.6.):
 - de duurzame ontwikkeling;
 - de innovatie;
 - het goed bestuur, het partnerschap en de gelijkheid van kansen.

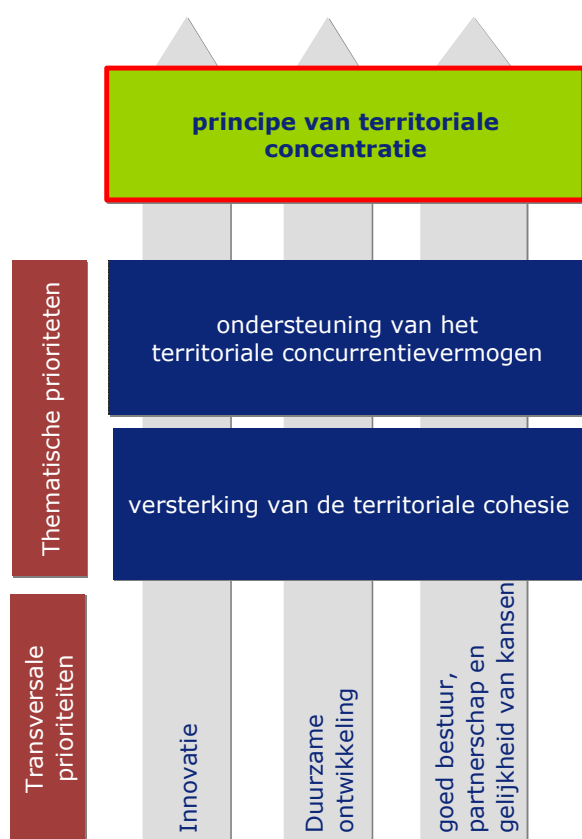
Het onderstaande schema illustreert de **interventielogica** van het programma.

Deze ontwikkelingsstrategie steunt op de noodzaak om de gevolgen van de territoriale dualisatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tegen te gaan. De regionale bijdrage tot het NSR toont immers aan dat deze dualisatie zich manifesteert op het economische, sociale en milieuvlak, met inbegrip van de leefomgeving.

Bovendien stelt deze strategie uitgaand van de Lissabonstrategie, bepaalde elementen uit de diagnose en strategie vervat in het Contract voor Economie en Tewerkstelling, de Brusselse bijdrage tot het Nationaal Strategisch Referentiekader en het Gewestelijk Plan voor de Innovatie, een doordachte interventie voor in de verschillende assen van duurzame stadsontwikkeling door vooral de klemtoon te leggen op de ondersteuning van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid.

3.3. Concentratiebeginsel

De bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot het NSR van België toont aan dat de tussenkomst van het EFRO territoriaal geconcentreerd moet worden.

Daarom werd een Prioritaire Interventiezone (hierna PIZ genoemd) gedefinieerd op basis van de diagnose en stedenbouwkundige studie waarvan de voornaamste conclusies hierna worden uiteengezet. Bij wijze van uitzondering zal evenwel worden aanvaard dat sommige projecten die aan de rand van de Prioritaire Interventiezone (PIZ) worden opgestart, eveneens door de gewestelijke regering gesteund kunnen worden. De steun zal binnen de grenzen van de thematische prioriteiten per type van zone worden verleend. Deze projecten

zullen een meetbare impact hebben op de PIZ, onder andere in termen van gecreëerde werkgelegenheid en stadsrenovatie.

De PIZ omvat twee soorten zones:

- een **kernzone**;
- **twee uitbreidingen**, één in het noorden en één in het zuiden, langs het kanaal, onder voorwaarde van de prioriteit “het territoriale concurrentievermogen ondersteunen” (zie NSR en assen van het operationeel programma).

3.3.1. KERNZONE

De kernzone stemt overeen met de zone “Doelstelling 2 2000-2006” die de aaneengesloten ruimte blijft die de meest achtergestelde wijken van het gewest groepeerd. De sociaaleconomische diagnose bevestigt deze vaststelling door de geselecteerde wijken te vergelijken met de gemeenten waarin zij zich bevinden en met het Gewest in zijn geheel.

Het gaat om een zone in volle beweging waarin sedert 1999 verschillende investeringen werden verricht. Ze moet evenwel nog aan de belangrijkste uitdagingen voldoen: economische reconversie, herstel van haar aantrekkelijkheid en behoud van het gemengd karakter van haar bevolking en functies.

Ze omvat inzonderheid de regionale aantrekkingspolen “Tour en Taxis” en het “Weststation”. Deze twee hefboomzones zullen zich de komende jaren sterk ontwikkelen vanwege hun ligging binnen de PIZ, hun omvang en de beschikbare oppervlakte alsook hun stedenbouwkundig potentieel. Ze omvatten namelijk terreinen waarop ondernemingen en andere activiteiten kunnen worden opgericht. Het Gewest werkt momenteel een schema uit voor Tour & Taxis en het programma Beliris (federale staat) financiert dat voor het Weststation.

3.3.2. UITBREIDING

Gezien de voortdurende evolutie van de regionale economische situatie en de inschrijving van de programmering van de Structuurfondsen 2007-2013 in de Lissabonstrategie en rekening houdend met de stedenbouwkundige kenmerken van de kernzone (dichtheid, breuklijnen in het stadsbeeld) is het nuttig gebleken om potentieel interessante ruimten toe te voegen aan de kernzone met het oog op de ontwikkeling van infrastructuurprojecten met een belangrijke economische bestemming.

De stedenbouwkundige studie werd verwezenlijkt voor de ganse oude industriële as langs het kanaal dat de kernzone op verschillende plaatsen doorkruist. De bedoeling van deze studie was te achterhalen welke ruimten er in het noorden en het zuiden een potentieel bieden voor de opvang van economische activiteiten die de ontwikkeling van de kernzone ten goede zouden komen.

Deze denkoefening heeft geleid tot een *Inventaris van de terreinen met een economische bestemming* om de keuze voor de uitbreiding van de kernzone naar het noorden en het zuiden toe, te rechtvaardigen.

De studie is enerzijds gebaseerd op de analyse van de statistische en cartografische gegevens van de grondreserves van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en anderzijds op de ontmoetingen met de regionale en gemeentelijke actoren alsook op terreinstudies.

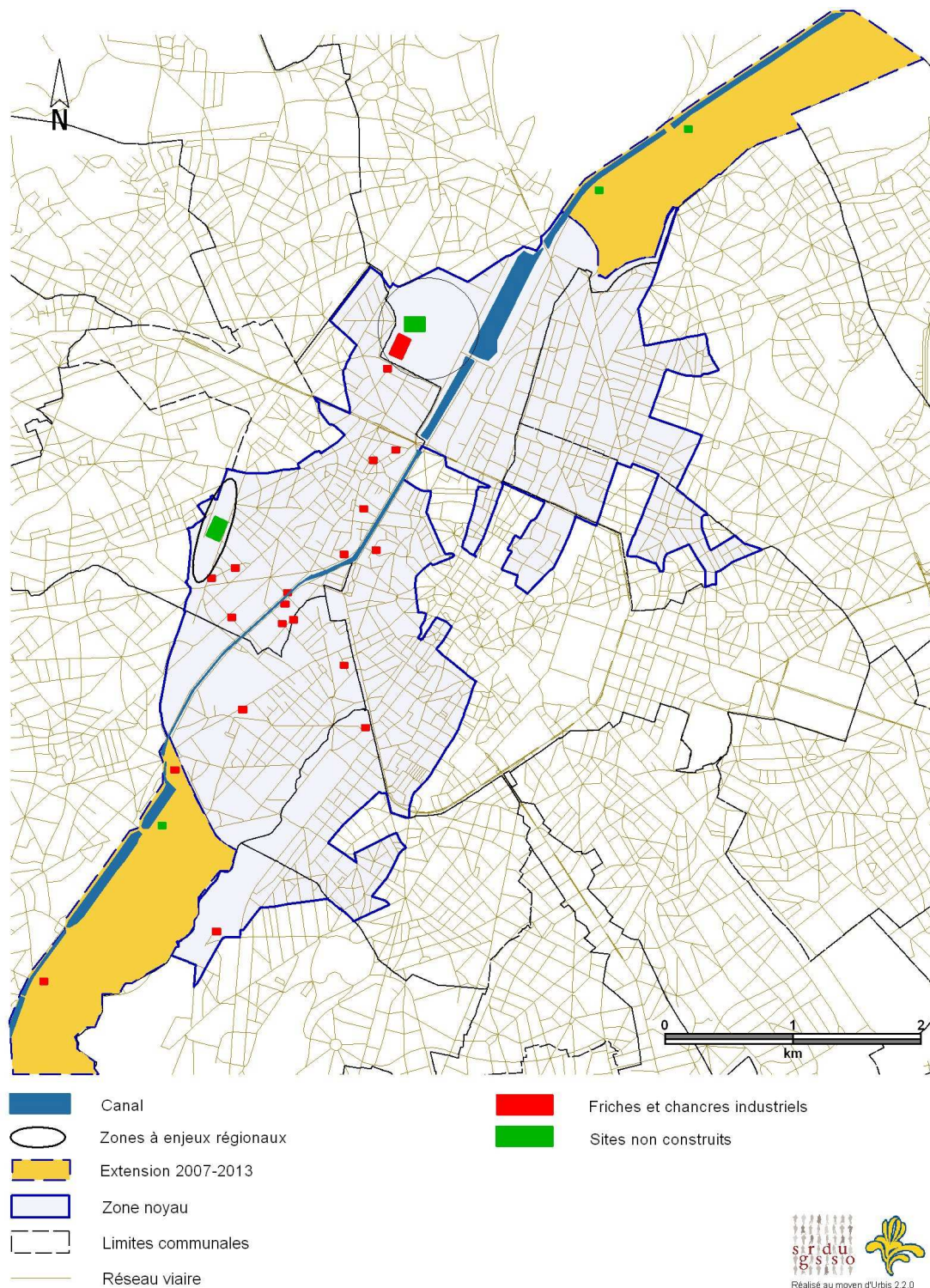
In totaal werden 5 terreinen ontdekt die interessant zouden kunnen zijn voor de ontwikkeling van economische activiteiten, rekening houdend met hun ligging (in stedelijke industriezones

en dicht bij het kanaal), hun oppervlakte (gaande van 3.000 tot meer dan 10.000 m²) en hun stedenbouwkundige kenmerken.

Deze terreinen kunnen in 2 bijkomende zones bij de kernzone worden gegroepeerd: een zone "Noord" en een zone "Zuid" die elk een statistische sector vormen.

De uitbreiding met deze twee statistische sectoren wordt dus verantwoord door de wil om een betere spreiding van de historische economische activiteitenzone van het gewest te verzekeren en door de aanwezigheid van ruimten en infrastructuren die een potentiële aantrekkingskracht op de ondernemingen kunnen uitoefenen. Deze uitbreiding houdt rekening met de breuklijn die wordt gevormd door het kanaal (structurerende as) en met het feit dat vermits zij aan de kernzone grenst, zij bijdraagt tot de ontwikkeling van de economische activiteiten die afgestemd zijn op deze zone.

De onderstaande kaart toont u de terreinen die door de studie in de kernzone en haar uitbreiding werden geïdentificeerd.

3.3.3. PRIORITAIRE INTERVENTIEZONE

De zone die voor de interventie van het EFRO werd geselecteerd, omvat de kernzone en haar uitbreiding, de zones "Noord" en "Zuid".

Ze wordt de "Prioritaire Interventiezone" (PIZ) genoemd.

De kernzone, die door de sociaaleconomische diagnose werd bevestigd als de meest achtergestelde zone van het Gewest, stemt overeen met de zone Doelstelling 2 van de programmering 2000-2006. De zones "Noord" en "Zuid" stemmen elk overeen met een statistische sector gelegen langs het kanaal. In deze bijkomende zones zullen enkel projecten kunnen worden ontwikkeld die kaderen in de prioritaire as "Het territoriale concurrentievermogen ondersteunen" (zie NSR en assen van het operationeel programma) en aantonen dat zij verband houden met de ontwikkeling van de kernzone.

De PIZ wordt opgenomen in de toekomstige ontwikkelingszone waar verhoogde overheidssteun aan de ondernemingen toegelaten zal zijn¹².

Ze groepeerde 90 statistische aangrenzende wijken (NUTS 5, geografische basiseenheid gebruikt bij de inventarisering in 1991 en 2001) waarvan het kanaal en de oude industriezone de ruggengraat vormen vanuit het zuidoosten naar het noordoosten. Deze statistische wijken behoren tot de volgende gemeenten (NUTS 4): Anderlecht, Stad Brussel, Vorst, Molenbeek, Sint-Gillis, Sint-Joost en Schaarbeek.

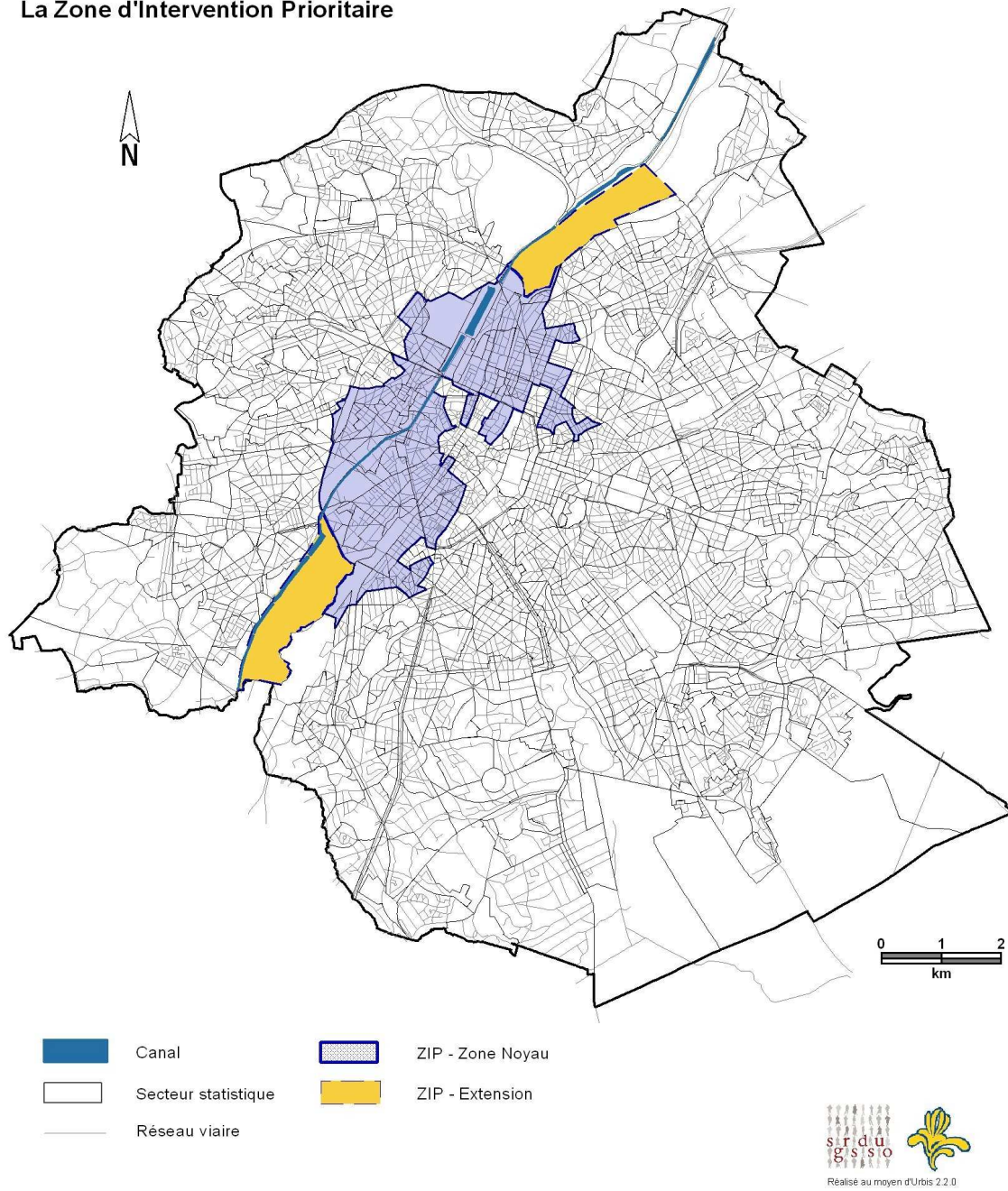
Afgezien van de tegemoetkoming van de Europese en Gewestelijke Structuurfondsen zal het Prioritair Interventiegebied eveneens een prioritaire steun kunnen genieten in het kader van andere gewestelijke programma's die dezelfde doelstellingen nastreven : de wijkcontracten, de handelswijkcontracten, alsook een bepaald beleid, gevoerd in het kader van het CET dat eveneens duidelijk de noodzaak toont om prioritair in het vroegere industriegebied van het Gewest in te grijpen. Men zal de synergieën met deze ingrepen uitzoeken en de overlappingen voorkomen. De strategische positie van de structuurfondsen binnen de bestaande voorzieningen wordt specifiek toegespitst op de ontwikkeling van de infrastructuur en op het ondersteunen van de sociaal-economische ontwikkeling, terwijl andere maatregelen zich op de huisvesting, opleiding, mobiliteit of op de openbare ruimte concentreren.

De lijst van de statistische wijken van de voorgestelde zone voor de interventie vindt u terug in bijlage.

¹² Met uitzondering van de twee statistische sectoren.

Kaart: Prioritaire interventiezone

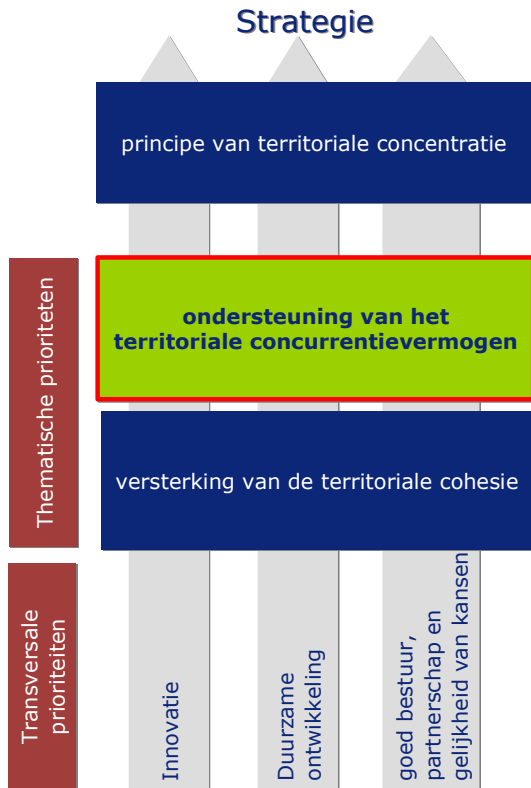
La Zone d'Intervention Prioritaire

3.4. Thematische prioriteiten

De strategie steunt op twee thematische prioriteiten die hierna worden voorgesteld en in het volgende hoofdstuk worden toegelicht onder de groepen concrete acties.

3.4.1. HET TERRITORIALE CONCURRENTIEVERMOGEN ONDERSTEUNEN

Deze prioriteit beoogt de economische dynamiek van de PIZ (Prioritaire Interventiezone) te ondersteunen.

Het hoofddoel van deze prioriteit **beoogt een toename van het economisch dynamisme en de werkgelegenheid in de PIZ**. Deze strategie moet steunen op een verhoogde aantrekkelijkheid van de gerenoveerde, achtergestelde Brusselse wijken en dit zowel in termen van economische ontwikkeling als van innovatie. Deze wijken moeten opnieuw een positieve dynamiek krijgen in een competitieve Europese context.

De analyse heeft geleid tot een structurering van de behoeften die met de twee groepen concrete acties moeten worden opgevangen:

1. Hulp bij de ontwikkeling en oprichting van economische activiteiten:

De diagnose heeft duidelijk aangetoond dat het aanbod voor de ondernemingen en de ondernemers die hun activiteiten in de zone wensen te ontplooiën, ontoereikend is. Ten aanzien van een klassieke levenscyclus van een ondernemingsproject zijn de ontbrekende schakels, onder andere:

- de financiering van de projecten (seed-capital¹³),
- de terbeschikkingstelling van expansie- of ontwikkelingsruimten voor de bedrijven in hun groeifase (oppervlakten gaande van 500 tot 1.000 m²);
- een beter besef van de problematiek van de opvolging en de overgang van ondernemingen.

De analyse heeft ook aangetoond dat het onthaal van en het advies aan de ondernemingen alsook de ondersteuning van de investeringen en de toegang tot kapitalen voor de jonge ondernemers voort geprofessionaliseerd moeten worden en deel uitmaken van een globaal dienstennetwerk.

De banenscheppende sectoren (bouw, buurtwinkels, HORECA, non profitdiensten) alsook de economische sectoren die verband houden met de sectorale specificiteiten van de achtergestelde wijken van het gewest moeten voorrang krijgen: het artisanat, het toerisme, de kleine werkplaatsen, de verwerking van voedingsmiddelen, de creatieve beroepen, de afvalverwerking of nog de sector van de sociale economie gekoppeld aan de voornoemde sectoren stemmen overeen met het potentieel dat de zone te bieden heeft (beschikbare infrastructuur) en met het scholingsprofiel van een gedeelte van haar inwoners.

2. Hulp bij de invoering van een stadsontwikkelingsplatform verbonden met de economische sectoren die ijveren voor het milieu¹⁴ :

Om de ontwikkelingsdynamiek van de innovatieplatformen van het C2E te stimuleren en in de PIZ te verankeren, blijkt het strategisch aangewezen om zich te baseren op het EFRO om de ontwikkeling van het "milieu"-innovatieplatform mogelijk te maken en te koppelen aan de thematiek van de stadsontwikkeling. Dat platform wordt specifiek omschreven in het Gewestelijk Plan voor de Innovatie.

Het zal vooral dienen ter ondersteuning van de opstelling en uitwerking van een globaal ontwikkelingsplan van het platform via specifieke financiële mechanismen die het onderzoek, de terbeschikkingstelling van een infrastructuur aangepast aan de behoeften van de ondernemingen die actief zijn in de geselecteerde circuits, de financiering van proefprojecten, enz. aanmoedigen.

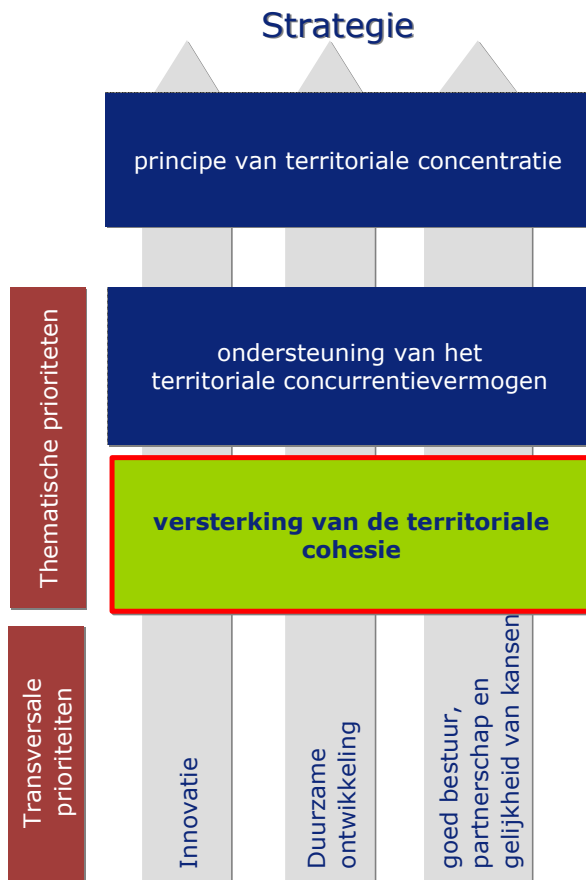
Dat plan houdt ook in dat er belangrijke actoren worden geïdentificeerd en aangetrokken die het onderzoek en de productie kunnen aanzwengelen.

De circuits die door het programma worden gestimuleerd zijn het doeltreffend energieverbruik, het energierendement van de gebouwen en het afvalcircuit. De activiteiten zullen worden gesteund in het kader van een zorgvuldig beheer van de ruimte ten aanzien van de intensiteit van de daaraan gekoppelde economische activiteit. De keuze van deze bevoorrechte filières is gerechtvaardigd door de vaste wil om voor Brussel de middelen van het operationeel programma op twee prioritaire economische milieusectoren te concentreren. Andere sectoren (vervoer, luchtkwaliteit) werden overwogen, maar de te realiseren investeringen zijn niet in verhouding tot de toegekende middelen.

¹³ Financiering bestemd voor een onderneming bij haar oprichting. Het gaat om een inbreng van eigen fondsen om de producten tijdens de reële opstartfase van de activiteit op punt te stellen, een project in ontwikkeling af te ronden, een onderzoek te financieren of een technologie te valideren.

¹⁴ Het milieu wordt begrepen in ruime zin en omvat meer bepaald de energie en de opwaardering van afval.

3.4.2. DE TERRITORIALE COHESIE BEVORDEREN

Deze prioriteit beoogt de intraregionale verschillen weg te werken.

Het voornaamste doel van deze prioriteit is om **de aantrekkelijkheid van de zone en van de leefomgeving van de inwoners, ondernemingen en verenigingen te verbeteren.**

Dank zij de analyse konden de behoeften rond twee groepen concrete acties worden gestructureerd:

1. De verbetering van de aantrekkelijkheid en van het imago van de zone:

De zone moet opnieuw aantrekkelijk worden gemaakt met een transversale en coherente aanpak die nauw aansluit bij de economische ontwikkelingsstrategie die in het kader van de eerste as wordt uitgewerkt. De activiteiten zullen zich richten op symbolische plaatsen en plaatsen die het stadsbeeld doorbreken. Ze zullen geconcentreerd zijn op activiteitensectoren die bijdragen tot het herstel van de aantrekkelijkheid van de wijken en het gemengd karakter van hun functies stimuleren: handel, toerisme en vrije tijd. Ze zullen daarbij rekening houden met de problemen van mobiliteit en bereikbaarheid van de openbare ruimte voor de zwakke gebruikers en de minder mobiele personen.

Het begrip aantrekkelijkheid van de zone moet ook gepaard gaan met een stadsmarketingstrategie. Er moet hard gewerkt worden aan het imago van de prioritaire interventiezone en van haar wijken.

De tussenkomst van het EFRO moet hier complementair zijn met de verschillende bestaande stadsrenovatie-instrumenten, meer bepaald rekening houdend met de supralokale dimensie van de behoeften die op het vlak van het imago en de aantrekkelijkheid vervuld moeten worden.

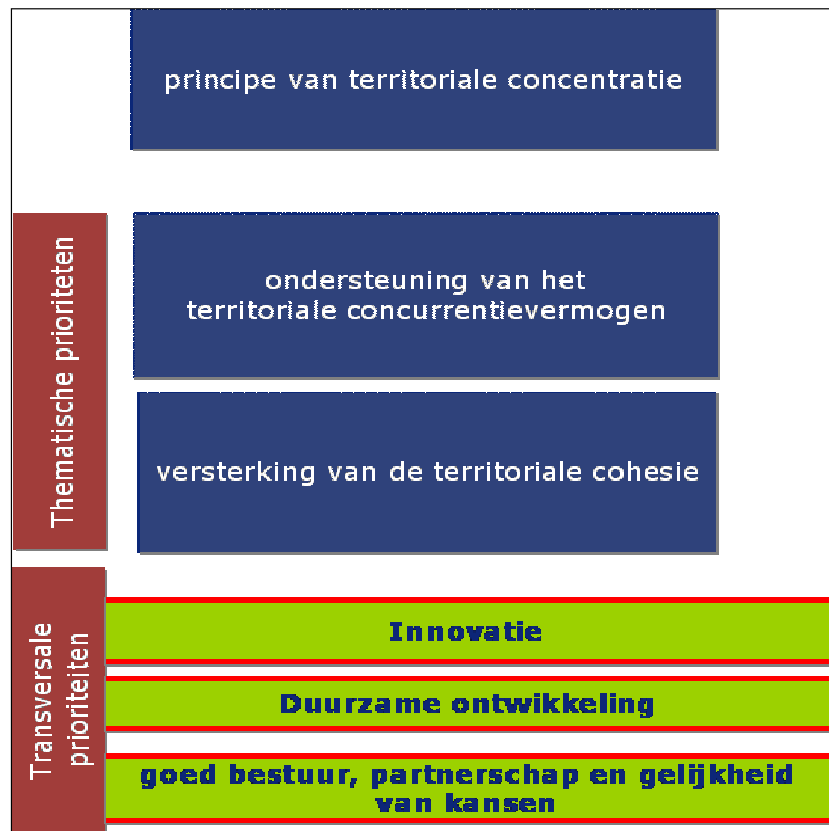
2. De versterking van de buurtinfrastructuren gekoppeld aan de tewerkstelling en opleiding:

Het gaat daarom op een innoverende wijze het gebrek aan kinderopvangstructuren te verhelpen voor de bevolking van de zone die bereid is om een opleiding te volgen of haar professionele verplichtingen moet nakomen en zo geïntegreerd raakt op de arbeidsmarkt.

Het gaat darrom de opleidingsinstrumenten aan te passen om de sectorale dynamiek te ondersteunen die voortvloeit uit de eerste prioriteit, onder andere de logica van het stadsontwikkelingsplatform dat verbonden is met de economische sectoren van het milieu.

De interventie van het EFRO moet complementair zijn met het beleid van de regionale en communautaire instellingen die bevoegd zijn voor werkgelegenheid, kinderopvang en opleiding.

3.5. Transversale prioriteiten

De drie transversale prioriteiten zijn:

3.5.1. DE DUURZAME ONTWIKKELING

Duurzame ontwikkeling behoort sinds 1997 tot de fundamentele doelstellingen van de Europese Unie en werd als zodanig opgenomen in artikel 2 van het EU-verdrag. Het ligt ten grondslag aan alle beleidslijnen en acties van de EU, als een algemeen principe.

Aanvullend op de de algemene EU-strategie voor sociaaleconomische hervormingen die bepaald werd tijdens de Europese Raad van Lissabon in 2000 (de Lissabonagenda) heeft de Europese Unie tijdens de top van Göteborg een jaar later een even ambitieuze strategie voor duurzame ontwikkeling (SDO) aangenomen en heeft ze een externe dimensie

Op 24 mei 2007 hebben de Europese ministers die bevoegd zijn voor ruimtelijke ordening en stadsontwikkeling de grondslag gelegd voor een nieuw stedelijk beleid met de ondertekening van het « **Handvest van Leipzig** over duurzame Europese steden » tijdens een informele vergadering over stadsontwikkeling en territoriale cohesie.

Met dit handvest hebben de 27 lidstaten voor de eerste maal een model voorgesteld voor de ideale « Europese stad » van de 21ste eeuw en kwamen ze gemeenschappelijke strategieën overeen voor beleid inzake stadsontwikkeling.

Volgen het handvest zou de eerste doelstelling er moeten in bestaan opnieuw inwoners, activiteiten en investeringen aan te trekken in de stadscentra, die draaischijven moeten zijn voor onderzoek, innovatie en economische ontwikkeling in Europa, en om de stadsuitbreiding in te dijken die leidt tot meer verkeer in de stad, een stijgend energieverbruik en bodemerosie.

Inzake energieverbruik en bestrijding van klimaatverandering, hebben de staatshoofden en regeringsleiders zich er tijdens de Europese Raad van 8 en 9 maart 2007 te Brussel toe verbonden om tegen 2020 de uitstoot van broeikasgassen met 20% te verminderen ten opzichte van het niveau van 1990. Het gaat om een dwingend percentage dat een eenzijdige verbintenis van Europa uitmaakt. Het programma zal door zijn projecten moeten bijdragen tot deze ambitieuze doelstelling.

Tevens zou de klemtoon gelegd moeten worden op de vernieuwing van de huidige woonwijken en handelscentra in de stadscentra. Daartoe moeten wonen, werken en ontspanning opnieuw samengaan in de steden, die boeiender, levendiger en sociaal stabiel moeten worden.

De lidstaten zijn het erover eens dat de achtergestelde wijken bijzondere aandacht moeten krijgen en dat dit beschouwd moet worden als een "verplichting van algemeen belang" omdat het bestaan van achtergestelde wijken afbreuk doet aan de aantrekkingskracht, het concurrentievermogen, de sociale cohesie en de veiligheid in de steden. In de tekst wordt gesteld dat er geen « verboden steden » mogen zijn in Europa.

In die context kadert het model voor duurzame stadsontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest : Duurzaam ontwikkelen is economische, sociale en milieudoelstellingen verwezenlijken en ze op lange termijn handhaven en uitbreiden terwijl men de middelen in stand houdt, het milieu beschermt en waakt over de gezondheid en het welzijn van de ganse bevolking.

In de Brusselse stadscontext vergt een globale aanpak van de problematiek een geïntegreerde en duurzame benadering op het vlak van de werkgelegenheid, de verbetering van de leefomgeving, het milieu, de sociale vermenging en de functies.

Voor wat betreft de projecten die in het kader van het operationeel EFRO-programma worden gesteund, zal men nagaan of de projecten bijdragen tot de duurzaamheid van het ontwikkelingsmodel van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de zwakheden die in de economische, sociale en milieudomeinen, zoals gedefinieerd in het NSR, werden vastgesteld, wel degelijk opvangen. De meerwaarde van het project, met name zijn voortdurende bijdrage tot het model van duurzame stadsontwikkeling, moet systematisch worden aangetoond en anticipatief worden gekwantificeerd.

Duurzaam ontwikkelen betekent ook dat men ervoor moet zorgen dat de effecten van de interventies en hun werkingsmodaliteiten niet verloren gaan. In die optiek is het even belangrijk om aandacht te besteden aan de garantie die de projectdragers en hun partners kunnen geven dat het project en de gevolgen ervan een langdurige uitwerking zullen hebben.

De inachtneming van duurzame stadsontwikkeling zal dan ook een van de selectiecriteria uitmaken voor de ingediende projecten.

3.5.2. DE INNOVATIE

De innovatie wordt in dit programma opgevat als een proces dat de nieuwigheden in de economische en sociale domeinen met succes tracht te verwezenlijken, te assimileren en te exploiteren. De Europese Commissie onderstreept dat er heel wat innovatievormen bestaan. Het kan gaan om een incrementele of een radicale innovatie, ze kan voortvloeien uit een

overdracht van technologie of uit een ontwikkeling van nieuwe commerciële concepten, het kan een technologische, organisatorische en presentatie-innovatie zijn¹⁵. Ze is vaak de vrucht van een creatief denkproces dat zich doorgaans vertaalt in een nieuw of beter antwoord op de behoeften van de potentiële gebruikers

In het kader van dit programma en meer bepaald van de prioritaire interventies 1 zal het uitproberen van nieuwe ideeën bevorderd worden. In het kader van het voorbereidend werk voor het opstellen van dit operationeel programma (OP) zal een systeem voor financiering van nieuwe ideeën uitgewerkt worden. De haalbaarheid van dit systeem en de opnemings ervan in het programma liggen nog ter studie, maar komen reeds tegemoet aan een gemeenschappelijk streven om innovatie te steunen via as 1.

Er wordt ook gedacht aan een fonds voor microprojecten om dezelfde doelstellingen te bereiken op het vlak van de aantrekkingskracht en de territoriale cohesie. Deze proefinstrumenten zullen dus in het bijzonder bestemd zijn om de transversale doelstelling te verwezenlijken inzake innovatie en zullen het mogelijk maken het huidige denkwerk rond een gewestelijk innovatiesysteem uit te breiden. We beklemtonen dan ook de keuze die in het OP gemaakt werd om aan te sluiten bij het Gewestelijk Innovatieplan en steun te verlenen aan een van drie prioritaire sectoren die in voornoemd plan bepaald worden, a fortiori de sector waarvoor de grootste inspanningen vereist blijken.

In dat verband moet de innovatie indien mogelijk de projectdragers ertoe aansporen om aandacht te hebben voor de tewerkstelling, de stedenbouwkunde, de buurtdiensten, of nog, de hulp aan de bedrijven.

3.5.3. HET GOED BESTUUR, HET PARTNERSCHAP EN DE GELIJKHEID VAN KANSEN

Overeenkomstig de gezamenlijke wens van de Europese Unie en de ondertekenaars van het C2E vertaalt dit operationeel programma de doelstellingen van een beter bestuur en partnerschap als volgt:

- een actief partnerschap tussen de economische en sociale, privé- en overheidsactoren van het Gewest en een territoriaal en thematisch partnerschap in de opbouw en de uitwerking van de projecten;
- een meer doeltreffende werking van de regionale administratie en de pararegionale organismen met het oog op een betere dienstverlening aan de ondernemingen en de burgers;
- permanente actie tegen elke vorm van discriminatie en een transversaal respect voor de gelijkheid van kansen voor mannen en vrouwen. Men moet erop toezien dat geen enkel project aanleiding geeft tot discriminatie ten aanzien van mannen of vrouwen of andere specifieke bevolkingscategorieën (gehandicapten, kinderen, allochtonen, ...). Via een transversale aanpak (of "*mainstreaming*"), moet men erover waken dat de projecten en hun doelstellingen zijn opgevat in een optiek die het gelijkheidsbeginsel systematisch ondersteunt. In de gevallen waarin er discriminatie optreedt, zullen er specifieke corrigerende acties moeten worden ondernomen.

De modaliteiten van het partnerschap zullen nader worden toegelicht in hoofdstuk 8 van het operationeel programma.

¹⁵ COM(2003) 112 definitief: Innovatiebeleid: actualisering van de aanpak van de Europese Unie in de context van de strategie van Lissabon.

4. PRIORITAIRE INTERVENTIEASSEN

In toepassing van artikel 3 van de EFRO-verordening betreffende het toepassingsgebied van de interventie van het Fonds zal dit programma bijdragen tot de financiering van:

- a) productieve investeringen die bijdragen tot de ontwikkeling en het behoud van duurzame werkgelegenheid, hoofdzakelijk via directe steun aan investeringen voornamelijk voor kleine en middelgrote ondernemingen (KMO);
- b) infrastructuurinvesteringen;
- c) de ontwikkeling van eigen potentieel, door maatregelen die de regionale en lokale ontwikkeling steunen;
- d) technische hulp.

Het EFRO financiert dus hoofdzakelijk investeringsuitgaven.

Hoofdstuk 5 van dit operationeel programma detailleert het financieringsplan.

4.1. Prioritaire as 1 – het territoriale concurrentievermogen ondersteunen

4.1.1. GROEP CONCRETE ACTIES 1.1. : HULP BIJ DE ONTWIKKELING EN DE OPRICHTING VAN ECONOMISCHE ACTIVITEITEN

Omschrijving en ambitie

Deze groep concrete acties beoogt het aanbod qua infrastructuur en ondersteunende diensten aan de investering die momenteel reeds voorhanden is in de prioritaire interventiezone (PIZ) **te vervolledigen** om de ontwikkelingsdynamiek te stimuleren. Vooral dank zij de tussenkomst van de Structuurfondsen tussen 1996 en 2006 bezit de PIZ een omkaderingsaanbod dat zich concentreert rond Bedrijvenscentra, Loketten Lokale Economie en financiële stimuli voor het opstarten van ondernemersprojecten (microkredieten en startfondsen).

Om deze dynamiek te vervolledigen, is het nodig om:

- het behoud van de ondernemingen die zich in de zone gevestigd hebben te verzekeren door hun expansie op terreinen met een grote opvangcapaciteit (> 500 m²) te vergemakkelijken, aangepast aan hun behoeften;
- de omkadering van de opvang en de adviesverlening aan de bedrijven van de zone alsook de investeringshulp en de verkrijging van kapitaal voor de jonge ondernemers te professionaliseren. De bedoeling is hier om een geïntegreerd dienstennetwerk aan te bieden;
- de huidige en toekomstige dragers warm te maken voor ondernemersprojecten (leerlingen, studenten).

Deze groep concrete acties dient als ondersteuning van het C2E en wil de oprichting van activiteiten en de schepping van werkgelegenheid in de volgende sectoren aanmoedigen:

- bouw en renovatie (in een optiek van een beter energieverbruik van de gebouwen en modellen van duurzame constructie);
- buurtwinkels;
- HORECA;
- non-profitdiensten,
- artisanat,
- toerisme,
- kleine werkplaatsen,
- verwerking van voedingsmiddelen,
- creatieve beroepen;
- afvalverwerking en -valorisatie;
- NICT;
- levende wetenschappen.

De toegevoegde waarde die EFRO kan aanbrengen, zal bestaan uit:

- een antwoord op de thans onvoldoende gedekte behoeften van de zone (oppervlakten voor ondernemingen in expansie, hulp bij de overgang van ondernemingen);
- ondersteuning van de professionalisering en innovatie bij de actoren die de zone economisch stimuleren;
- de effectieve netwerkvorming van deze actoren (bijvoorbeeld via immateriële investeringen).

4.1.1. GROEP CONCRETE ACTIES 1.1. : HULP BIJ DE ONTWIKKELING EN DE OPRICHTING VAN ECONOMISCHE ACTIVITEITEN

Doelgroepen:

De doelgroepen die door deze maatregel worden beoogd, zijn de ondernemers en toekomstige ondernemers die een project dragen dat zich in de zone situeert.

In termen van gecreëerde werkgelegenheid en/of opleiding moeten de projecten aantonen dat zij specifiek verband houden met het sociaaleconomisch profiel van de inwoners van de zone.

De uitbreiding van de PIZ stroomopwaarts en -afwaarts het kanaal is specifiek voorbehouden voor de inrichting van infrastructuur met een economische bestemming.

Specifieke doelstellingen: doelstellingen die men voor de doelgroepen van de maatregelen wil verwezenlijken:

- de vestiging van nieuwe economische actoren in de zone bevorderen;
- de ondernemersprojecten die door de inwoners van de zone gedragen worden, steunen;
- de herlokalisatieprojecten van de ondernemingen in expansie in de zone ondersteunen;
- het aantal begunstigen van de diensten die de economische actoren aanbieden verhogen via netwerkvorming en een gepersonaliseerde opvolging van de ondernemingen en ondernemers organiseren;
- de inspanningen om de dragers van ondernemersprojecten te sensibiliseren, opdrijven;
- de overgang van ondernemingen en het behoud van de ondernemingen op het regionale grondgebied bevorderen.

Operationele doelstellingen: doelstellingen die men op het niveau van de gesteunde projecten wil verwezenlijken:

- in totaal 10.000 m² terreinen van 500 m² of meer ter beschikking stellen en uitrusten om de ondernemingen die willen uitbreiden, te kunnen opvangen;
- de lancering van 500 projecten voor het oprichten van bedrijven ondersteunen;
- de ondernemersgeest, de innovatie en de cultuur van het risico aanwakken bij 5.000 jongeren en wijkbewoners van de zone;
- het ontstaan van een uniek materieel en immaterieel begeleidingsnetwerk van de ondernemers van de zone bevorderen gepaard gaand met een systeem van traceerbaarheid van de ondernemersprojecten gedurende hun ganse levenscyclus.

4.1.1. GROEP CONCRETE ACTIES 1.1. : HULP BIJ DE ONTWIKKELING EN DE OPRICHTING VAN ECONOMISCHE ACTIVITEITEN

Operatoren / vooropgestelde eindbegunstigden:

• GOMB • Brussels Agentschap voor de Onderneming (BAO) • MBHG - BEW • IWOIB • BIRDS • GIMB • Participatiefonds	• ESR-BHG en sectoriele federaties • ATRIUM • Haven van Brussel • Lokale economieloketten • Bedrijvencentra • Privé-sector • ...

Indicatoren betreffende de groep concrete acties 1.1.

realisatie-indicatoren	definities	referentie-waarde	Doelstelling 2013
Aantal projecten	Aantal geselecteerde projecten in het kader van deze groep acties	12 ¹⁶	10
Aantal soorten sensibiliseringsacties	Aantal soorten sensibiliseringsacties voor het ondernemerschap die worden gevoerd bij ondernemingen, de inwoners van de zone en de jongeren	0	5
Aantal uitgeruste m ² die ter beschikking worden gesteld van de ondernemingen op terreinen van 500 m ² of groter	Aantal uitgeruste m ² die ter beschikking worden gesteld van de ondernemingen op terreinen van 500 m ² of groter in het kader van de groep concrete acties	18.240 ¹⁷	10.000
Aantal rechtstreeks gecreëerde banen	Aantal rechtstreeks gecreëerde banen in het kader van de uitvoering van de geselecteerde projecten, uitgesplitst per geslacht en leeftijd (<25 jaar)	42 ¹⁸	15
Resultaatsindicatoren			
Aantal begunstigden van de sensibiliseringsacties voor het ondernemerschap	Aantal ondernemingen, inwoners en jongeren die begunstigden zijn van de gevoerde sensibiliseringsacties voor het ondernemerschap	0	5000
Aantal effectief gesteunde ondernemingsprojecten	Aantal ondernemingsprojecten die effectief werden gesteund door de projecten geselecteerd in het kader van deze groep concrete acties (dossiers geopend in het kader van rechtstreekse of onrechtstreekse financiële hulp en/of begeleiding)	214 ¹⁹	500
Aantal gecreëerde banen voor de inwoners van de zone	Het aantal gecreëerde banen voor de inwoners van de zone heeft betrekking op alle betrekkingen die in het leven kunnen worden geroepen door de begunstigden van de geselecteerde projecten. Deze indicator wordt uitgesplitst naar geslacht en leeftijd (<25 jaar)	221 ²⁰	500

¹⁶ Aantal operationele projecten in het kader van de maatregelen 1.1 en 1.2 van het programma Doelstelling 2 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tussen 2000 en 2006. Bron : bijwerking van de tussentijdse evaluatie.

¹⁷ Aantal uitgeruste m² in het kader van as 1 van het programma Doelstelling 2 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tussen 2000 en 2006. Bron : bijwerking van de tussentijdse evaluatie.

¹⁸ Aantal omkaderingsbetrekkingen in het kader van de maatregelen 1.1 en 1.2 van het programma Doelstelling 2 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tussen 2000 en 2006. Bron : bijwerking van de tussentijdse evaluatie.

¹⁹ Dit cijfer stemt overeen met het aantal leningen dat tijdens de vorige programmering werd toegestaan door het startersfonds en de leningen toegekend in het kader van de microkredieten (bron : Doelstelling 2 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, jaarverslag 2006 over de uitvoering).

²⁰ Dit cijfer stemt overeen met het aantal arbeidsplaatsen dat in het leven geroepen werd door de instellingen voor financiële engineering tijdens de vorige programmering (bron I Doelstelling 2 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, jaarverslag 2006 over de uitvoering).

4.1.2. GROEP CONCRETE ACTIES 1.2. : HULP BIJ DE OPRICHTING VAN EEN STADSONTWIKKELINGSPLATFORM VERBONDEN MET DE ECONOMISCHE SECTOREN DIE IJVEREN VOOR HET MILIEU²¹

Omschrijving en ambitie

Deze groep concrete acties tracht de ontwikkeling te ondersteunen van een platform dat zich toelegt op de economische sectoren die ijveren voor het milieu in een stadsomgeving. Dat platform zal op basis van twee assen worden opgericht:

- een prospectieve as die innoverende projecten steunt in de economische sectoren die verband houden met het milieu en expliciet bijdragen tot de aanpak van de milieuproblematiek in een stadsomgeving. Het energieverbruik van gebouwen, het afvalbeheer, hernieuwbare energieën, gezondheid-milieu, bodem- en ruimtebeheer zijn allemaal thema's die aan bod kunnen komen in het overlegproces dat de dynamiek van de duurzame stadsontwikkeling aanwakkert;
- een productieve as waarbij technologische en economische oplossingen worden voorgesteld voor de uitdagingen die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en meer bepaald de interventiezone op het milieuvlak kent. Twee van deze uitdagingen krijgen prioriteit:
 - **een zuiniger energieverbruik van de gebouwen;**
 - **de afvalverwerking, -valorisatie en -recyclage.**

Deze groep concrete acties steunt het C2E en het Gewestelijk Plan voor Innovatie in zover zij innovatieplatformen willen steunen. Zo wil men tot een geïntegreerd project komen, zowel geografisch (eenheid van plaats) als sectoraal (complementariteit tussen de geselecteerde thema's). De actoren van dit platform zullen onder een gezamenlijke vlag in een netwerk opereren en op zoek gaan naar synergieën.

De toegevoegde waarde van het EFRO beoogt:

- een hefboomeffect voor dat platform te creëren tijdens de opstartfase;
- de vorming van een geïntegreerd aanbod van diensten en infrastructuren in de zone aan te moedigen zodat het platform een kritische omvang kan bereiken;
- de sleutelactoren onder één etiket onder te brengen;
- de vraag naar een zuiniger energieverbruik van de gebouwen steunen door ambitieuze infrastructuurprojecten aan te moedigen.

²¹ Het milieu wordt begrepen in ruime zin en omvat inzonderheid de energie en de afvalverwerking.

4.1.2. GROEP CONCRETE ACTIES 1.2. : HULP BIJ DE OPRICHTING VAN EEN STADSONTWIKKELINGSPLATFORM VERBONDEN MET DE ECONOMISCHE SECTOREN DIE IJVEREN VOOR HET MILIEU²¹

Doelgroepen:

De diensten en infrastructuur die in het kader van deze groep concrete acties zijn opgericht, richten zich op de volgende doelgroepen:

- de onderzoekscentra en vorsers in de economische sectoren verbonden aan het milieu met het oog op de economische opwaardering van de onderzoeksprojecten;
- de ondernemingen die actief zijn in de betrokken circuits, met inbegrip van de buitenlandse investeerders;
- de “aanbrengers van ideeën” of innoverende projecten;
- de operatoren en overheidsbesturen die zich willen toeleggen op één van de prioritaire circuits of willen meewerken aan de diensten die door het platform worden aangeboden.

In termen van gecreëerde werkgelegenheid en/of opleiding moeten de projecten aantonen dat zij specifiek verband houden met het sociaaleconomisch profiel van de inwoners van de zone.

De uitbreiding van de PIZ stroomopwaarts en -afwaarts het kanaal is specifiek voorbehouden voor de inrichting van infrastructuur met een economische bestemming.

Specifieke doelstellingen: doelstellingen die men voor de doelgroepen van de maatregelen wil verwezenlijken:

- het ontstaan van een geïntegreerd platform met een sterk imago bevorderen;
- ondernemingen en investeerders aantrekken die actief zijn in de economische sectoren die ijveren voor het milieu in een stadsomgeving;
- het ontwerpen van innoverende projecten in de economische sectoren die ijveren voor het milieu in een stadsomgeving aanmoedigen;
- het bedenken en verspreiden van innoverende oplossingen bevorderen om het energieverbruik van de gebouwen te verbeteren en de omvang van het afval dat in de zone verbrand /achtergelaten wordt, te verminderen.

Operationele doelstellingen: doelstellingen die men op het niveau van de gesteunde projecten wil verwezenlijken:

- de opstelling van een strategisch ontwikkelingsplan per circuit dat in het platform ondersteund wordt bevorderen;
- de ontwikkeling van een bedrijvencentrum en/of een kweekvijver verbonden aan de economische sectoren die ijveren voor het milieu in een stadsomgeving stimuleren;
- 5 pilootprojecten steunen in deze economische sectoren in een stadsomgeving (energieverbruik van de gebouwen/ afvalcircuit);
- de omkadering van ten minste 50% van de infrastructuurprojecten die door het programma worden gefinancierd, bevorderen met het oog op een verbetering van het energieverbruik en/of de valorisatie van het geproduceerde afval.

4.1.2. GROEP CONCRETE ACTIES 1.2. : HULP BIJ DE OPRICHTING VAN EEN STADSONTWIKKELINGSPLATFORM VERBONDEN MET DE ECONOMISCHE SECTOREN DIE IJVEREN VOOR HET MILIEU²¹

Operatoren / vooropgestelde eindbegunstigden:

• ESR-BHG en sectoriele federaties die meestal actief zijn in de milieu of energie gebied • Brusselse Agentschap voor de Onderneming (BAO) • MBHG - BEW • IWOIB • BIRDS • GOMB	• Net Brussel • BIM • MIVB & MBHG – BUV • Sibelga • Sociale economie ondernemingen • Privé-sector • ...

Indicatoren betreffende de groep concrete acties 1.2.

realisatie-indicatoren	definities	referenti ewaarde	Doelstelling 2013
Aantal projecten	Aantal geselecteerde projecten in het kader van deze groep concrete acties	7 ²²	8
Aantal rechtstreeks gecreëerde banen	Aantal rechtstreeks gecreëerde banen in het kader van de uitvoering van de geselecteerde projecten, uitgesplitst naar geslacht en leeftijd (<25 jaar)	34 ²³	12
Aantal uitgeruste m ² die in het kader van het platform ter beschikking van de investeerders gesteld worden.	Aantal uitgeruste m ² die in het kader van het platform ter beschikking worden gesteld van de investeerders	0	2000
resultaatsindicatoren			
Aantal ondernemingen of onderzoekscentra die fysiek opgenomen zijn in het platform	Aantal ondernemingen of onderzoekscentra die fysiek opgenomen zijn in het platform	0	8
Aantal ondernemingen of onderzoekscentra die gebruik maken van de uitrustingen en diensten die het platform ter beschikking stelt	Aantal ondernemingen of onderzoekscentra die gebruik maken van de uitrustingen en diensten die het platform ter beschikking stelt	0	20
Aantal gecreëerde banen voor de inwoners van de zone	Aantal gecreëerde banen voor de inwoners van de zone, uitgesplitst naar geslacht en leeftijd (<25 jaar)	83 ²⁴	20

²² Aantal operationele projecten in het kader van de maatregelen 1.4 (NICT) van het programma Doelstelling 2 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tussen 2000 en 2006. Bron : bijwerking van de tussentijdse evaluatie.

²³ Aantal omkaderingsbetrekkingen in het kader van de maatregelen 1.4 (NICT) van het programma Doelstelling 2 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tussen 2000 en 2006 Bron : bijwerking van de tussentijdse evaluatie.

²⁴ Aantal rechtstreeks gecreëerde banen in het kader van de maatregelen 1.4 (NICT) van het programma Doelstelling 2 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tussen 2000 en 2006. Bron : bijwerking van de tussentijdse evaluatie. Het streefdoel van de maatregel is hier meer geconcentreerd en meer op innovatie gericht. Het scheppen van werkgelegenheid is dus minder zeker.

4.2. Prioritaire as 2 – De territoriale cohesie versterken

4.2.1. GROEP CONCRETE ACTIES 2.1.: VERBETERING VAN DE AANTREKKELIJKHEID EN HET IMAGO VAN DE ZONE

Omschrijving en ambitie

Deze groep concrete acties streeft ernaar het imago en de aantrekkelijkheid van de zone te herstellen **dank zij een geïntegreerde aanpak**. Er zijn meerdere benaderingswijzen mogelijk:

- het uitspelen van toeristische en/of culturele troeven;
- de handelswijken nieuw leven inblazen;
- innoverende oplossingen bedenken in termen van beheer en toe-eigening van de openbare ruimte;
- de breuklijn die de kanaalzone in de stadsbeeld vormt aanpakken;
- de renovatie en herwaardering van gebouwen met een economische bestemming.

De bedoeling is hier om de prioritaire interventiezone in haar geheel aan te pakken om een kritische omvang te halen en projecten op regionaal niveau voor te stellen alsook synergieën tussen de projecten te creëren.

Deze groep concrete acties zal ook een stadsmarketingstrategie in de prioritaire interventiezone uitstippelen.

Er zal een specifiek financieringsinstrument worden voorgesteld met het oog op de financiering van microprojecten op het niveau van de zone die de sociale banden trachten te herstellen (delen en toe-eigenen van de openbare ruimten, collectieve bijdrage tot de verbetering van de leefomgeving). Er zal een operator worden gekozen om het gebruik van dat fonds te coördineren.

De toegevoegde waarde van het EFRO zal tot uiting komen via het geïntegreerde karakter van de projecten en hun inschrijving in een ontwikkelingslogica op het niveau van de zone. De uitvoering van de projecten zal een hoge kwaliteit van de voorgestelde partnerschappen vereisen.

Doelgroepen:

De doelgroepen die door deze maatregel worden beoogd, zijn de inwoners van de zone, maar ook die welke de zone bezoeken (toeristen, klanten) of er werken. De ondernemers, de buitenlandse investeerders en de verenigingssector zullen eveneens profijt halen uit de toenemende aantrekkingskracht van de zone.

Specifieke doelstellingen: doelstellingen die men voor de doelgroepen van de maatregel wil verwezenlijken:

- de heropleving van de zones die het stadsbeeld doorbreken via een geïntegreerde aanpak ondersteunen;
- een regionale aanpak bevorderen van de thematische inzetten die de aantrekkelijkheid van de zone moeten verhogen;
- het imago van de zone nader omschrijven, opwaarderen en herstellen ten behoeve van haar inwoners en de externe personen ;
- het behoud van de kwaliteit en het gemengde karakter van de handelswijken bevorderen;
- het delen en toe-eigenen van de openbare ruimte en van de leefomgeving in de zone aanmoedigen.

4.2.1. GROEP CONCRETE ACTIES 2.1.: VERBETERING VAN DE AANTREKKELIJKHEID EN HET IMAGO VAN DE ZONE

Operationele doelstellingen : doelstellingen die men op het niveau van de gesteunde projecten wil verwezenlijken:

- 5 geïntegreerde projecten steunen die de aantrekkelijkheid en het imago van de zone moeten verbeteren;
- een stadsmarketingproject uitwerken voor de prioritaire interventiezone alsook een project dat haar imago nader omschrijft en verbetert;
- een fonds microprojecten oprichten op het niveau van de zone.

Operatoren / vooropgestelde eindbegunstigden:

- Gemeenten
- BITC
- MBHG – Bestuur Ruimtelijke Ordening en Huisvesting - Directie Planning
- MBHG– Bestuur Ruimtelijke Ordening en Huisvesting – Directie Stadsvernieuwing
- MBHG - BUV
- Net Brussel
- BIM
- ATRIUM
- GSSO
- beheerder(s) van het fonds microprojecten
- Gemeenschappelijke commissies

Indicatoren betreffende de groep concrete acties 2.1.

realisatie-indicatoren	definities	referentie waarde	Doelstelling 2013
Aantal projecten	Aantal geselecteerde projecten in het kader van deze groep concrete acties	2 ²⁵	8
Aantal soorten stads-marketingacties	Aantal soorten stadsmarketingacties	0	5
Aantal rechtstreeks gecreëerde banen	Aantal rechtstreeks gecreëerde banen in het kader van de uitvoering van de geselecteerde projecten, uitgesplitst naar geslacht en leeftijd (<25 jaar)	9 ²⁶	8
resultaatsindicatoren			
Aantal uitgevoerde stadsmarketingacties en raming van het aantal begunstigden	Aantal uitgevoerde stadsmarketingacties en raming van het aantal begunstigden (cf. projectfiche)	0	20
Aantal projecten die via het fonds microprojecten worden gesteund	Aantal projecten die via het fonds microprojecten worden gesteund, uitgesplitst naar geslacht en leeftijd (<25 jaar)	10 ²⁷	15

²⁵ Aantal operationele projecten in het kader van maatregel 2.1 van het programma Doelstelling 2 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tussen 2000 en 2006. Bron : bijwerking van de tussentijdse evaluatie.

²⁶ Aantal rechtstreeks gecreëerde arbeidsplaatsen in het kader van de maatregelen 2.1 van het programma Doelstelling 2 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tussen 2000 en 2006. Bron : bijwerking van de tussentijdse evaluatie. Het vorige programma omvatte geen dergelijke maatregel. Deze maatregel is slechts gedeeltelijk vergelijkbaar met de huidige maatregel.

²⁷ Dit cijfer stemt overeen met het aantal buurtdiensten en plaatselijke bedrijven opgericht tijdens de vorige programmering (bron : Doelstelling 2 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, jaarverslag 2006 over de uitvoering).

4.2.2. GROEP CONCRETE ACTIES 2.2. : VERSTERKING VAN DE NABIJHEIDSDIENSTEN GEKOPPELD AAN DE TEWERKSTELLING EN DE OPLEIDING

Omschrijving en ambitie

Deze groep concrete acties streeft ernaar infrastructuren te ontwikkelen of te versterken die de inwoners van de prioritaire interventiezone makkelijker toegang verlenen tot de arbeidsmarkt en de opleidingen.

- de toegang van de inwoners van de zone tot de opleiding-inschakeling met een flexibele en innoverende aanpak vergemakkelijken door hen de kans te geven om op termijn (opnieuw) ingeschakeld te worden in de arbeidsmarkt. Deze toegang vergt een verhoging van het aantal opvangplaatsen voor jonge kinderen. Met deze actie zouden de (jonge) ouders en vooral de vrouwen sneller moeten kunnen ingeschakeld worden in de arbeidsmarkt;
- ervoor zorgen dat de opleidingsinstrumenten worden aangepast aan de technologische evolutie zodat de betrokkenen (leerlingen, werkzoekenden, werknemers) de door de ondernemingen vereiste kwalificaties kunnen verwerven. Er zal inzonderheid aandacht worden besteed aan de beroepen en circuits die als prioritair werden aangemerkt. De maatregel tracht vooral de instellingen uit te rusten die de scholingsgraad optrekken;
- een pilootproject voorstellen op het vlak van de economische buurt- of tewerkstellingsdiensten ten voordele van de werknemers in de zone en van de mensen in opleiding. De aangeboden diensten moeten inspelen op de behoeften van de werkenden en de werkzoekenden.

De toegevoegde waarde van het EFRO zal zich voornamelijk situeren in het innoverend karakter van de voorgestelde projecten en de specificiteit van de opgevangen behoeften. Het doel van de maatregel om flexibele oplossingen aan te reiken, zal een impact op de werkgelegenheid hebben.

Doelgroepen:

Deze maatregel beoogt de volgende doelgroepen:

- de werknemers in de zone;
- de leerlingen en studenten;
- de inwoners van de zone met jonge kinderen die deelnemen aan opleidings- en inschakelingsinitiatieven om zich (opnieuw) te integreren op de arbeidsmarkt.

Specifieke doelstellingen: doelstellingen die men op het niveau van de doelgroepen van de maatregel wil verwezenlijken:

- de inschakeling van de inwoners van de zone in de arbeidsmarkt en de opleidingsmogelijkheden verbeteren;
- de opvangcapaciteit voor jonge kinderen verhogen in een logica die inspeelt op de behoeften van de inwoners van de zone en hun inschakelingsparcours;
- de economische ontwikkeling die as 1 nastreeft ondersteunen met aangepaste opleidingsinstrumenten en inzonderheid de ontwikkeling stimuleren van het platform dat gespecialiseerd is in de economische sectoren die ijveren voor het milieu²⁸ in een stadsomgeving.

²⁸ Het milieu wordt begrepen in ruime zin en omvat inzonderheid de energie en de afvalverwerking.

4.2.2. GROEP CONCRETE ACTIES 2.2. : VERSTERKING VAN DE NABIJHEIDSDIENSTEN GEKOPPELD AAN DE TEWERKSTELLING EN DE OPLEIDING

Operationele doelstellingen: doelstellingen die men op het niveau van de ondersteunde projecten wil verwezenlijken:

- de uitrusting van zes opleidingsinstrumenten steunen die verband houden met de prioritaire sectoren van het C2E, bijvoorbeeld in de sector van de duurzame constructie (energieverbruik van de gebouwen, efficiënt energieverbruik);
- 150 bijkomende opvangplaatsen voor jonge kinderen creëren in een innoverende optiek die aangepast is aan de behoeften van de inwoners van de zone
- een pilootproject ondersteunen op het vlak van de economische nabijheidsdiensten.

Operatoren / vooropgestelde eindbegunstigden:

- Sectoriele patroons- en vakbondsfederaties
- Technisch en beroepsonderwijs
- Opleidingsoperatoren
- Sociale economie ondernemingen
- Gemeenten
- ONE et Kind & Gezin
- BGDA
- Plaatselijk werkgelegenheidsagentschappen, plaatselijke opdrachten (Missions locales), enz.
- Gemeenschappelijke commissies
- ...

Indicatoren betreffende de groep concrete acties 2.2.

realisatie-indicatoren	definities	referentie-waarde	Doelstelling 2013
Aantal projecten	Aantal geselecteerde projecten in het kader van deze groep concrete acties	19 ²⁹	10
Aantal rechtstreeks gecreëerde banen	Aantal rechtstreeks gecreëerde banen in het kader van de uitvoering van de geselecteerde projecten, uitgesplitst naar geslacht en leeftijd (<25 jaar)	72 ³⁰	12
Aantal bijkomende opvangplaatsen voor jonge kinderen	Aantal ter beschikking gestelde bijkomende opvangplaatsen voor jonge kinderen	6.535 ³¹	150
Aantal uitgeruste opleidingscentra	Aantal opleidingscentra uitgerust met gepaste opleidingsinstrumenten om de economische ontwikkeling te ondersteunen die beoogd wordt met as 1	0	6
resultaatsindicatoren			
Aantal opgeleide werkzoekenden via de uitgeruste opleidingsinstrumenten	Aantal opgeleide werkzoekenden (behaalde getuigschriften) via de uitgeruste opleidingsinstrumenten, uitgesplitst naar geslacht en leeftijd (<25 jaar)	0	300

²⁹ Aantal operationele projecten in het kader van de maatregelen 2.2 van het programma Doelstelling 2 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tussen 2000 en 2006. Bron : bijwerking van de tussentijdse evaluatie. Deze maatregel is slechts gedeeltelijk vergelijkbaar met de huidige maatregel.

³⁰ Aantal onrechtstreeks gecreëerde banen in het kader van de maatregelen 2.2 van het programma Doelstelling 2 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tussen 2000 en 2006. Bron : bijwerking van de tussentijdse evaluatie. Deze maatregel is slechts gedeeltelijk vergelijkbaar met de huidige maatregel en is veel geconcentreerder.

³¹ Aantal opvangplaatsen in 2006 op het grondgebied van de 7 gemeenten waarop de PIZ betrekking heeft (bronnen : CERE, ONE, Kind en Gezin).

4.2.2. GROEP CONCRETE ACTIES 2.2. : VERSTERKING VAN DE NABIJHEIDSDIENSTEN GEKOPPELD AAN DE TEWERKSTELLING EN DE OPLEIDING

Aantal ondertekende overeenkomsten tussen de gesteunde buurtinfrastructuren en de tewerkstellings- en opleidingsorganismen	Aantal ondertekende overeenkomsten tussen de gesteunde buurtinfrastructuren en de tewerkstellings- en opleidingsorganismen	0	10
--	--	---	----

4.3. Prioritaire as 3 – Technische hulp

Omschrijving en ambitie

Deze as streeft naar een effectieve en efficiënte uitwerking van het operationeel programma in al zijn dimensies: beheer en coördinatie van het programma, financieel beheer, opvolging en evaluatie, controle, koppeling en uitwisseling van gegevens, communicatie en publiciteit.

Ze tracht de projectdragers ook een uitstekende begeleiding te verstrekken tijdens de volledige duur van de uitvoering van het programma en dit vanaf de oproepingsfase van projecten.

Doelgroepen:

- Europese Commissie;
- projectdragers;
- sociaaleconomische en milieupartners;
- burgers.

Specifieke doelstellingen: doelstellingen die men op het niveau van de doelgroepen van de maatregel wil verwezenlijken:

- een effectieve en efficiënte uitwerking van het operationeel programma verzekeren;
- de verwachtingen van de Europese Commissie inzake goed bestuur bij de uitwerking van het operationeel programma inlossen;
- de projectdragers en de partners van het programma zo goed als mogelijk begeleiden;
- transparante en regelmatige informatie verstrekken over de evolutie van het programma en de uitwerking van de prioritaire assen.

Operationele doelstellingen: doelstellingen die men op het niveau van de gesteunde projecten wil verwezenlijken:

- een coördinatie- en beheersstructuur invoeren in de administratie die eigen is aan het EFRO;
- de controle- en betaalprocedures betreffende het operationeel programma efficiënter organiseren;
- een database opmaken om de informatie over de voortgang van de projecten in te zamelen.

Operatoren/vooropgestelde eindbegunstigden:

- Brusselse Hoofdstedelijke Regering;
- Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: Secretariaat-generaal, BISA, BROH, BEW, Relex;
- Gewestelijke Secretariaat voor Stedelijke Ontwikkeling.

Indicatoren op het vlak van de	
<u>realisatie</u> :	Doelstellingen 2013
Oprichting van de database	
Aantal ingediende/aanvaarde projecten	32 : aantal aanvaarde projecten
Aantal tijdig ingediende activiteitenverslagen	Tijdens de vorige programmeringsperiode werden 67,5% van de jaarverslagen tijdig ingediend. Het doel bestaat erin dit resultaat te verbeteren.
Aantal communicatieacties	9. Dit aantal omvat niet de eventuele inhuldigingen.
<u>resultaten</u> :	
Aantal afgeronde projecten / aantal gefinancierde projecten	32
Aantal bezoekers van de website	
<u>impact</u> :	
Financiële uitvoeringsgraad van het operationeel programma	
Beoordeling van de kwaliteit van de uitvoering van het programma door de tussentijdse evaluatie.	

4.4. Impactindicatoren

Deze indicatoren stemmen overeen met de globale doelstellingen van het programma en de kwantificering ervan is identiek voor alle groepen concrete acties.

realisatie-indicatoren	definities	Referentie-waarde	Doelstelling 2013
Verloop van de werkloosheidsgraad in de zone	De werkloosheidsgraad is bepaald als het aantal bij ACTIRIS geregistreerde werkzoekenden-uitkeringsaanvragers (WZUA) ten opzichte van de bevolking van 15-64 jaar in de statistische sectoren die deel uitmaken van de zone. De werkloosheidsgraad dient uitgesplitst te worden naar geslacht en leeftijd (<25 jaar)	Te bepalen	nvt
Verloop van het aantal vestigingen in de zone	Verloop van het aantal bij de kruispuntbank van de ondernemingen geregistreerde vestigingen met maatschappelijke zetel of belangrijkste bedrijfszetel inrichting in de zone.	Te bepalen	nvt
Verloop van het volume loonarbeid in de gemeenten die deel uitmaken van de zone	Verloop van het aantal inwoners van de gemeenten die deel uitmaken van de zone die er werken ten opzichte van het totaal voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.	Te bepalen	nvt
Verloop van de groei van het gemiddeld inkomen per belastingaangifte van de inwoners van de gemeenten die deel uitmaken van de zone	Het gemiddeld inkomen per belastingaangifte van het jaar t+1 met betrekking tot de inkomsten van het jaar t wordt berekend als volgt: totaal netto belastbaar inkomen van het aanslagjaar t+1 met betrekking tot het inkomen van het jaar t gedeeld door het totaal aantal aangiften van het jaar t+1. Voor de berekening van het gemiddeld inkomen per aangiften, wordt geen onderscheid gemaakt tussen aangiften van alleenstaanden en die van echtgenoten. Het gemiddeld inkomen per aangifte heeft dus zowel betrekking op aangiften met één belastbaar inkomen als op die met twee belastbare inkomens.	Te bepalen voor elke gemeente (cf. diagnose). Baiswaarde = 2006	nvt

4.5. Overzichtstabel van de indicatoren betreffende de thematische prioriteiten van het programma

De volgende tabel recapituleert de indicatoren betreffende de groepen van concrete acties.

Er zullen andere indicatoren toegevoegd worden, die meer precies met de implementatie van de projecten verbonden zijn en die via de jaarlijkse activiteitenverslagen en het evaluatieverslag zullen meegedeeld worden. Deze indicatoren zullen ook specifiek zijn voor elk ondersteund project en zullen één van de verbintenisclausules vormen in de overeenkomst die de operatoren zullen ondertekenen. Bovendien zal deze door de operatoren voorgestelde lijst van indicatoren die specifiek zijn voor de projecten, ter bekrachtiging aan het BISA worden voorgelegd, het BISA dat zal instaan voor het follow-upsysteem (zie afdeling 7.5.2. - systeem voor de follow-up). De follow-up van de projecten zal de belangrijkste bron zijn voor realisatie- en resultaatsindicatoren. Deze indicatoren omvatten niet alle 41 sleutelindicatoren die door de Europese Commissie voorstelt. Naast de indicatoren die zijn opgenomen in de onderstaande tabel zullen de specifieke indicatoren de indicatorenlijst van de Europese Unie vervolledigen naargelang van de aard van de projecten. Verder is het wegens de omvang van de beschikbare fondsen en de specifieke kenmerken van dit programma niet mogelijk om rekening te houden met alle sleutelindicatoren die door de Europese Unie worden voorgesteld. Dit operationeel programma beoogt bijvoorbeeld niet het financieren van projecten in de sectoren vervoer en zuivering van afvalwater. Op die manier kan tegemoet gekomen worden aan de vraag van de Europese Commissie om het aantal indicatoren te verminderen en de kwaliteit ervan te verbeteren. Het streefdoel bestaat erin de indicatoren samen met de projectdragers uit te werken om ervoor te zorgen dat enerzijds de indicatoren in overeenstemming zijn met de projecten en anderzijds dat de projectdragers in staat zijn deze indicatoren correct te volgen in de tijd.

Indicatoren 1-1 HULP BIJ DE ONTWIKKELING EN DE OPRICHTING VAN ECONOMISCHE ACTIVITEITEN						
realisatie-indicatoren	definities	bronnen	referentie-waarde	maat-eenheid	Doelstelling 2013	Toelichting
Aantal projecten	Aantal geselecteerde projecten in het kader van deze groep acties	Follow-up van de projecten	12	Aantal	10	Deze doelstelling werd bepaald volgens de gestelde prioriteiten. Bijna 60% van de middelen zijn bestemd voor deze as. Redelijkerwijze mogen 10 projecten verwacht worden binnen deze groep acties
Aantal soorten sensibiliseringsacties	Aantal soorten sensibiliseringsacties voor het ondernemerschap die worden gevoerd bij ondernemingen, de inwoners van de zone en de jongeren	Follow-up van de projecten	0	Aantal	5	
Aantal uitgeruste m ² die ter beschikking worden gesteld van de ondernemingen op terreinen van 500 m ² of groter	Aantal uitgeruste m ² die ter beschikking worden gesteld van de ondernemingen op terreinen van 500 m ² of groter in het kader van de groep concrete acties	Follow-up van de projecten	18.240	Aantal m ²	10000	Deze doelstelling stemt overeen met de behoefte van de ondernemingen die tijdens de vorige programmeringsperiode de zone verlaten hebben.

Aantal rechtstreeks gecreëerde banen	Aantal gecreëerde banen in het kader van de uitvoering van de geselecteerde projecten, uitgesplitst naar geslacht en leeftijd (<25 jaar)	Follow-up van de projecten	42	Aantal	15	Het aantal rechtstreeks gecreëerde banen is gebaseerd op het aantal geselecteerde projecten
resultaatsindicatoren						
Aantal begunstigden van de sensibiliseringsacties voor het ondernemerschap	Aantal ondernemingen, inwoners en jongeren die begunstigden zijn van de gevoerde sensibiliseringsacties voor het ondernemerschap.	Follow-up van de projecten	0	Aantal	5000	
Aantal effectief gesteunde ondernemingsprojecten	Aantal ondernemingsprojecten die effectief werden gesteund door de projecten geselecteerd in het kader van deze groep concrete acties (dossiers geopend in het kader van rechtstreekse of onrechtstreekse financiële hulp en/of begeleiding)	Follow-up van de projecten	214	Aantal	500	De doelstelling van 500 weerspiegelt het streven om het aantal actief gesteunde ondernemingen te verdubbelen t.o.v. de vorige programmeringsperiode
Aantal gecreëerde banen voor de inwoners van de zone	Aantal gecreëerde banen voor de inwoners van de zone, uitgesplitst naar geslacht en leeftijd (<25 jaar)	Follow-up van de projecten /BISA	221	Aantal	500	De doelstelling van 500 weerspiegelt het streven om het aantal nieuwe arbeidsplaatsen voor de inwoners te verdubbelen t.o.v. de vorige programmeringsperiode

Indicatoren 1-2 HULP BIJ DE OPRICHTING VAN EEN STADSONTWIKKELINGSPLATFORM VERBONDEN MET DE ECONOMISCHE SECTOREN DIE IJVEREN VOOR HET MILIEU

realisatie-indicatoren	definities	bronnen	referentie-waarde	maat- eenheid	Doelstelling 2013	Toelichting
Aantal projecten	Aantal geselecteerde projecten in het kader van deze groep concrete acties	Follow-up van de projecten	7	Aantal	8	Deze doelstelling werd bepaald volgens de gestelde prioriteiten. 60% van de middelen zijn bestemd voor deze as.
Aantal rechtstreeks gecreëerde banen.	Aantal rechtstreeks gecreëerde banen in het kader van de uitvoering van de geselecteerde projecten, uitgesplitst naar geslacht en leeftijd (<25 jaar)	Follow-up van de projecten	34	Aantal	12	Het aantal rechtstreeks gecreëerde banen is gebaseerd op het aantal geselecteerde projecten
Aantal uitgeruste m ² die in het kader van het platform ter beschikking worden gesteld van de investeerders	Aantal uitgeruste m ² die in het kader van het platform ter beschikking worden gesteld van de investeerders : starterscentrum, labo, nutsvoorzieningen.	Follow-up van de projecten	0	Aantal	2000	
resultaatsindicatoren						
Aantal ondernemingen of onderzoekscentra die fysiek opgenomen zijn in het platform	Aantal ondernemingen of onderzoekscentra die fysiek opgenomen zijn in het platform	Follow-up van de projecten	0	Aantal	8	Het aantal ondernemingen stemt overeen met de bepaalde beschikbare ruimte.
Aantal ondernemingen of onderzoekscentra die gebruik maken van de uitrustingen en diensten die het platform ter beschikking stelt	Aantal ondernemingen of onderzoekscentra die gebruik maken van de uitrustingen en diensten die het platform ter beschikking stelt	Follow-up van de projecten	0	Aantal	20	Het streefdoel bestaat erin 10% van de ondernemingen te bereiken die actief zijn inzake milieu in Brussel.
Aantal gecreëerde banen voor de inwoners van de zone	Aantal gecreëerde banen voor de inwoners van de zone, uitgesplitst naar geslacht en leeftijd (<25 jaar).	Follow-up van de projecten / BISA	83	Aantal	20	De maatregel is meer geconcentreerd en gericht dan tijdens de vorige programmeringsperiode

Indicatoren 2-1 VERBETERING VAN DE AANTREKKELIJKHEID EN HET IMAGO VAN DE ZONE						
realisatie-indicatoren	definities	bronnen	referentie-waarde	maat-eenheid	Doelstelling 2013	Toelichting
Aantal projecten	Aantal geselecteerde projecten in het kader van deze groep concrete acties	Follow-up van de projecten	2	Aantal	8	Deze doelstelling werd bepaald volgens de gestelde prioriteiten. 40% van de middelen zijn bestemd voor deze as.
Aantal soorten stadsmarketing-acties	Aantal soorten stadsmarketingacties	Follow-up van de projecten	0	Aantal	5	
Aantal rechtstreeks gecreëerde banen	Aantal rechtstreeks gecreëerde banen in het kader van de uitvoering van de geselecteerde projecten, uitgesplitst naar geslacht en leeftijd (<25 jaar).	Follow-up van de projecten	9	Aantal	8	Het aantal rechtstreeks gecreëerde banen is gebaseerd op het aantal geselecteerde projecten
resultaatsindicatoren						
Aantal uitgevoerde stadsmarketing-acties en raming van het aantal begunstigden	Aantal uitgevoerde stadsmarketingacties en raming van het aantal begunstigden (cf. projectfiche)	Follow-up van de projecten	0	Aantal	20	
Aantal projecten gesteund via het fonds voor microprojecten	Aantal projecten die via het fonds microprojecten worden gesteund, uitgesplitst naar geslacht en leeftijd (<25 jaar).	Follow-up van de projecten	10	Aantal	15	Het aantal microprojecten met 50% verhogen t.o.v. de vorige programmeringsperiode

Indicatoren 2-2 VERSTERKING VAN DE BUURTINFRASTRUCTUREN GEKOPPELD AAN DE TEWERKSTELLING EN DE OPLEIDING						
realisatie-indicatoren	definities	bronnen	referentie-waarde	maat-eenheid	Doelstelling 2013	Toelichting
Aantal projecten	Aantal geselecteerde projecten in het kader van deze groep concrete acties	Follow-up van de projecten	19	Aantal	10	Deze doelstelling werd bepaald volgens de gestelde prioriteiten. Bijna 40% van de middelen zijn bestemd voor deze as.
Aantal rechtstreeks gecreëerde banen	Aantal rechtstreeks gecreëerde banen in het kader van de uitvoering van de geselecteerde projecten, uitgesplitst naar geslacht en leeftijd (<25 jaar).	Follow-up van de projecten	72	Nombre	12	Het aantal rechtstreeks gecreëerde banen is gebaseerd op het aantal geselecteerde projecten
Aantal bijkomende opvangplaatsen	Aantal bijkomende opvangplaatsen voor jonge kinderen	Follow-up van de projecten	6.535	Nombre	150	De Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft zich tot doel gesteld voor 2600 bijkomende opvangplaatsen te zorgen. Rekening houdend met de middelen, werd de doelstelling bepaald op 150.
Aantal uitgerust opleidingscentra	Aantal opleidingscentra uitgerust met gepaste opleidingsinstrumenten voor de ondersteuning van de economische ontwikkeling beoogd met as 1.	Follow-up van de projecten	0	Nombre	6	
resultaatsindicatoren						
Aantal opgeleide werkzoekenden via de uitgeruste opleidingsinstrumenten	Aantal opgeleide werkzoekenden (behaalde getuigschriften) via de uitgeruste opleidingsinstrumenten, uitgesplitst naar geslacht en leeftijd (<25 jaar).	Follow-up van de projecten	0	Nombre	300	De behoefte aan opleidingen is groot. De doelstelling die werd bepaald stemt overeen met 10% van de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-WZ) jonger dan 25 jaar in de zone.
Aantal ondertekende overeenkomsten tussen de gesteunde buurtinfrastructuren en de tewerkstellings- en opleidingsorganismen	Aantal ondertekende overeenkomsten tussen de gesteunde buurtinfrastructuren en de tewerkstellings- en opleidingsorganismen	Follow-up van de projecten	0	Nombre	10	Het doel bestaat erin dat de buurtinfrastructuren meer dan een overeenkomst sluiten om het aantal partners te verhogen

impactindicatoren	definities	bronnen	referentie-waarde	maat-eenheid	Doelstel-ling 2013	Toelichting
Verloop van de werkloosheidsgraad in de zone	De werkloosheidsgraad is bepaald als het aantal bij ACTIRIS geregistreerde werkzoekenden–uitkerings-aanvragers (WZUA) ten opzichte van de bevolking van 15-64 jaar in de statistische sectoren die deel uitmaken van de zone. De werkloosheidsgraad dient uitgesplitst te worden naar geslacht en leeftijd (<25 jaar).	ACTIRIS – Brussels Observatorium van de arbeidsmarkt en de kwalificaties	Te bepalen	%	nvt	
Verloop van het aantal vestigingen in de zone	Verloop van het aantal bij de kruispuntbank van de ondernemingen geregistreerde vestigingen met maatschappelijke zetel of belangrijkste bedrijfszetel inrichting in de zone.	Kruispuntbank van de ondernemingen	Te bepalen	%	nvt	
Verloop van het volume loonarbeid in de gemeenten die deel uitmaken van de zone	Verloop van het aantal inwoners van de gemeenten die deel uitmaken van de zone die er werken ten opzichte van het totaal voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.	ACTIRIS – Brussels Observatorium van de arbeidsmarkt en de kwalificaties	Te bepalen voor elke gemeente	%	nvt	
Verloop van de groei van het gemiddeld inkomen per belastingaangifte van de inwoners van de gemeenten die deel uitmaken van de zone	Het gemiddeld inkomen per belastingaangifte van het jaar t+1 met betrekking tot de inkomsten van het jaar t wordt berekend als volgt: totaal netto belastbaar inkomen van het aanslagjaar t+1 met betrekking tot het inkomen van het jaar t gedeeld door het totaal aantal aangiften van het jaar t+1. Voor de berekening van het gemiddeld inkomen per aangiften, wordt geen onderscheid gemaakt tussen aangiften van alleenstaanden en die van echtgenoten. Het gemiddeld inkomen per aangifte heeft dus zowel betrekking op aangiften met één belastbaar inkomen als op die met twee belastbare inkomens.	NIS	Te bepalen voor elke gemeente (cf. diagnose). Basiswaarde = 2006	%	nvt.	

Indicatoren betreffende de transversale prioriteiten van het programma

Lissabon	definities	bronnen	referentie-waarde	maat-eenheid	Doelstelling 2013	Toelichting
Earmarking	Aandeel van het budget dat tot de categorieën earmarking behoort in de geselecteerde projecten.	MBHG, follow-up van de projecten	53 ³²	%	75	
Innovatie						
Aandeel van de geselecteerde projecten die met een innoverende aanpak werken	Aantal geselecteerde projecten die met een innoverende aanpak werken in verhouding tot het totaal aantal geselecteerde projecten (zie definitie van de innovatie in de bijdrage van het BHG tot het NSR)	Follow-up van de projecten	nb	%	50	
Duurzame ontwikkeling						
Aandeel van de opgetrokken of gerenoveerde gebouwen met het oog op een zuiniger energieverbruik / valorisatie van het afval	Aantal opgetrokken of gerenoveerde gebouwen met het oog op een zuiniger energieverbruik / valorisatie van het afval in verhouding tot het aantal opgetrokken of gerenoveerde gebouwen in het kader van dit OP	Follow-up van de projecten	0% ³³		50	Deze doelstelling weerspiegelt het politiek streven, alsook het feit dat sommige gebouwen die tot deze categorie zouden kunnen behoren, een veel te hoge investering zouden vergen.
Aantal gerenoveerde braakliggende terreinen of kankers	Aantal gerenoveerde braakliggende terreinen of kankers	Follow-up van de projecten	7 ³⁴		5	Dit stemt overeen met het aantal mogelijke reconversieprojecten in de zone
Evolutie van de luchtkwaliteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Evolutie van de luchtkwaliteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op grond van de dagelijkse gegevens van het BIM ³⁵	BIM	Te bepalen	Kwaliteitsindex « pollumeter »	nb	
Goed bestuur, Partnerschap, gelijkheid van kansen						
Aandeel van de vrouwen in de doelgroepen die rechtstreeks baat hebben bij de door het programma gefinancierde maatregelen	Aantal vrouwen in de doelgroepen die rechtstreeks baat hebben bij de door het programma gefinancierde maatregelen in verhouding tot het totaal aantal personen die rechtstreeks baat hebben bij de door het programma gefinancierde maatregelen	Follow-up van de projecten	nb	%	50	

³² Percentage EFRO-financieringen dat was toegewezen aan de Lissabondoelstellingen in de programmering 2000-2006 (bron : NHP, Voortgangsverslag 2006)

³³ Dit criterium werd niet toegepast tijdens de vorige programmeringsperiode.

³⁴ Aantal gerenoveerde kankers en braakliggende terreinen tijdens de vorige programmeringsperiode (bron : Doelstelling 2 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, jaarverslag 2006 over de uitvoering)

³⁵ Het BIM beschikt over een aantal meetstations die permanent de concentratie van verscheidene vervuulende stoffen in de omgevingslucht optekenen. Op basis van die cijfers worden twee indices samengesteld zodat iedereen over informatie kan beschikken over de toestand van de lucht die men inademt in het Brussels Gewest. Het betreft «dynamische» indices, waarvan de waarde in de loop van de dag kan variëren (verscheidene mogelijke waarden per dag, waarden over de voorbije 24 uur). De pollumeter geeft in real time twee nieuwe indices per uur. Zie hiervoor ook: <http://www.ibgebim.be/nederlands/content/content.asp?ref=1391>

Aandeel van de projecten gesteund door het programma die bijdragen tot een verbetering van de gelijkheid van kansen	Aantal projecten gesteund door het programma die bijdragen tot een verbetering van de gelijkheid van kansen (mannen – vrouwen, gehandicapte personen, personen van vreemde nationaliteit, ...) in verhouding tot het totaal aantal geselecteerde projecten	Follow-up van de projecten	nb	%	60	Meer dan de helft van de projecten zou moeten bijdragen tot een verbetering inzake gelijke kansen omdat de bevolking van de zone bijzonder te lijden heeft onder discriminatie
Aantal ondernemers gesteund via het programma	Aantal via het programma geopende dossiers in het kader van rechtstreekse of onrechtstreekse financiële hulp en/of begeleiding)	Follow-up van de projecten	214 ³⁶	Aantal	200	
Aandeel van de gesteunde vrouwelijke ondernemers	Aantal geopende dossiers in het kader van rechtstreekse of onrechtstreekse financiële hulp en/of begeleiding, ingediend door vrouwen, in verhouding tot het totaal aantal geopende dossiers	Follow-up van de projecten	nb	%	30	
Aantal jongeren (< 30 jaar) die toegang hebben gekregen tot kapitalen voor het opstarten van hun project	Aantal jongeren (< 30 jaar) die toegang hebben gekregen tot kapitalen voor het opstarten van hun project	Follow-up van de projecten	nb	Aantal	100	
Aandeel van de geselecteerde projecten die het voorwerp uitmaken van een overeenkomst tussen partners voor hun verdere uitwerking	Aantal door het programma gefinancierde projecten die het voorwerp vormen van een overeenkomst tussen partners voor hun verdere uitwerking in verhouding tot het totaal aantal door het programma gefinancierde projecten	Follow-up van de projecten	nb	%	70	

³⁶ Aantal leningen toegestaan door het startersfonds tijdens de vorige programmeringsperiode in het kader van de microkredieten (bron : Doelstelling 2 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, jaarverslag 2006 over de uitvoering).

4.6. Milieu-impact van de prioritaire assen in een context van duurzame stadsontwikkeling

Om het evenwicht en de coherentie van het operationeel programma te vrijwaren, is het hoofdstuk over de milieu-impact van het programma opgenomen in bijlage 4 van dit document.

4.7. Verantwoording van de thematische, geografische en financiële concentratie

4.7.1. GEOGRAFISCHE EN THEMATISCHE CONCENTRATIE

De voorgestelde strategie die zich toespitst op een Prioritaire Interventiezone weerspiegelt duidelijk de wil van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om haar interventie te focussen op de wijken die een aanzienlijke ontwikkelingsachterstand hebben opgelopen, zowel op het sociaaleconomische vlak (werkloosheid, tewerkstellingsgraad, kwalificaties, *market failure*, de-industrialisatie), als op het vlak van het leefmilieu (vervuiling, braakliggende terreinen, tekort aan groene ruimten) en het stedenbouwkundig vlak. We verwijzen naar de diagnose voor meer details over deze gegevens. Het operationeel programma tracht de duale ontwikkeling, hetzij de ontwikkeling met twee snelheden die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd vastgesteld, bij te sturen door zijn acties vooral te richten op de meest prangende behoeften.

Het operationeel programma opteert er tevens voor om zich te concentreren op een beperkt aantal thema's door zijn interventie in twee assen en twee groepen concrete acties per as te structureren. De doelstellingen van territoriaal concurrentievermogen en territoriale cohesie zijn complementair: het programma wil heel duidelijk de klemtoon leggen op de groei, de economische ontwikkeling, de innovatie en de werkgelegenheid in de zone. In die optiek zal de territoriale cohesie eveneens worden ontwikkeld door op een duurzame wijze bij te dragen tot de economische en sociale ontwikkeling en de verbetering van het leefmilieu in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

4.7.2. FINANCIËLE CONCENTRATIE

De financiële concentratie vult de thematische en geografische concentratie aan en volgt dezelfde filosofie: gelet op de beschikbare enveloppe werd een beperkt aantal groepen concrete acties geselecteerd zodat de middelen aan de belangrijkste prioriteiten kunnen worden besteed.

Het aantal projecten dat men zal ondersteunen, zal tevens beperkt blijven om te vermijden dat de middelen te zeer versnipperd raken. Bovendien wil men vooral projecten op maat van de interventiezone of op regionaal niveau alsook de hefboom- of meezuigende effecten aanmoedigen. De kleine en middelgrote ondernemingen zullen een bevoorrechte doelgroep binnen de as 1 vormen. De innovatie is een doelstelling die transversaal wordt nagestreefd.

De spreiding van het budget over de assen 1 en 2 van het programma in een verhouding 60/40 bewijst duidelijk dat de Brusselse Hoofdstedelijke Regering de thema's groei en werkgelegenheid centraal plaatst in de ontwikkelingsstrategie en wil werken aan een economische heropleving van de zone via ondersteunende projecten (technologisch ontwikkelingsplatform, opleidingscentra, ondersteuning van de dynamiek van de ondernemingsgroepen) die een voldoende kritische omvang moeten aantonen...

Tot slot zal de interventie, overeenkomstig artikel 9, §3 van de Verordening (EG) nr. 1083, ervoor zorgen dat ten minste 75% van de uitgaven wordt besteed aan de Europese prioriteiten op het vlak van de bevordering van de concurrentiekracht en het scheppen van banen zoals voorzien in de tabel opgenomen in hoofdstuk 4, hierna.

4.8. Geplande acties ter aanpassing aan de verandering van de Europese en internationale economische omgeving

Er zijn twee acties gepland om het programma aan te passen indien de Europese en internationale economische omgeving verandert:

4.8.1. INVOERING VAN EEN CONJUNCTUURBAROMETER

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft in 2005 een nieuwe analysestructuur op punt gezet om de bestaande structuur voor het maken van statistieken te versterken en dit via het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA).

Zo zal een ploeg specifiek worden belast met analyses in economische en sociaaleconomische materies die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aanbelangen en de politieke besluitvormers moeten helpen om de gevolgen van hun beleid en programma's in te schatten en de meest relevante bijsturingsmaatregelen te nemen.

In het kader van de opdrachten die aan het BISA werden toevertrouwd, werd bijvoorbeeld een eerste trimestriële conjunctuurbarometer van de Brusselse economie gepubliceerd in de zomer van 2006.

Dit nieuw instrument maakt het mogelijk om de sociaaleconomische mutaties eigen aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest permanent op te volgen, rekening houdend met een voortdurend evoluerende mondiale context waarvoor Brussel bijzonder gevoelig is vanwege zijn internationaal statuut en zijn statuut van hoofdstad.

Deze kwartaalbarometer bestaat uit twee delen, een beschrijvend en een voorspellend gedeelte:

- enerzijds waakt hij voortdurend over het Brussels sociaaleconomisch weefsel via zijn boordtabellen en samenvattende grafieken (vermits het hier om een kwartaalverslag gaat, zijn enkel de voornaamste indicatoren opgenomen; het BISA zal tevens een volledig jaarverslag opmaken);
- anderzijds wordt de eigenlijke conjunctuurbarometer opgesplitst in twee assen rekening houdend met de specificiteiten van Brussel en zijn reeds aangehaalde paradox: een barometer betreffende de arbeidsmarkt en een specifieke barometer betreffende de productie, die allebei toelaten om hun respectievelijke bewegingen in de tijd te volgen en vooruit te lopen op bepaalde evoluties in de nationale en internationale context waarin het Brussels Hoofdstedelijk Gewest evolueert. De mogelijkheid om een indicator op te stellen om het verschijnsel van dualisatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op te volgen, zal worden onderzocht.
- Dit kwartaalverslag zal niet alleen een hulpinstrument vormen voor de politieke besluitvormers, maar ook een duurzaam en geactualiseerd informatie-instrument ten behoeve van alle actieve overheids- en privé-actoren – of diegenen die het willen worden – op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Merken wij nog op dat het BISA in samenwerking met de Nationale Bank werkt aan een vertrouwensenquête bij de Brusselse ondernemingen die recurrent zal zijn en deel zal uitmaken van de conjunctuurvoorspellingen van de komende barometers.

4.8.2. HERZIENING VAN DE RICHTSNOEREN VAN HET PROGRAMMA IN GEVAL VAN BELANGRIJKE WIJZIGINGEN OF INGEVOLGE DE TUSSENTIJDSE EVALUATIE

Uitgaand van de voorspellingen, de ingezamelde indicatoren en een analyse van de evolutie van de factoren die de dualisatie van de economische ontwikkeling van Brussel beïnvloeden, kunnen de richtsnoeren van het programma worden herzien indien er zich belangrijke wijzigingen voordoen. Deze elementen moeten gestaafd zijn door de tussentijdse evaluatie die ten laatste voorzien is tegen 2011.

In functie van de analyse van het economisch dynamisme van de sectoren en de innovatieplatformen kunnen bijvoorbeeld nieuwe groeisectoren worden opgenomen in de richtsnoeren van het operationeel programma volgens de daartoe voorziene modaliteiten.

Gelet op de vrij beperkte enveloppe van de Fondsen zal de invloed van het operationeel programma op eventuele ingrijpende wijzigingen van de internationale economische context evenwel beperkt blijven.

4.9. Integratie van de aanbevelingen van de ex ante evaluatie

4.9.1. EX ANTE EVALUATIE

De ex ante evaluatie (zie bijlage 5 van dit document) werd uitgewerkt door een functioneel onafhankelijke dienst is van de consultant die het BHG met het realiseren van dit OP heeft geholpen.

Het team dat instond voor het opstellen van het operationeel programma heeft drie maal het team ontmoet dat belast was met de ex ante evaluatie. De resultaten van de ex ante evaluatie werden voorgesteld aan de Raad van Bestuur van het GSSO, dat de werkzaamheden stuurt. Bij de die gelegenheid konden verduidelijkingen (van onduidelijk geformuleerde of verkeerd geïnterpreteerde formuleringen, van strategische opties van het programma) en wijzigingen aangebracht worden in het OP.

Op de basis van die evaluatie, konden volgende verbeteringen aan de document gebracht worden:

- aanvullingen van de diagnose op basis van de beschikbare gegevens, met meer bepaald de integratie van indicatoren met betrekking tot de begeleidingsstructuren voor de economische activiteit in de zone ;
- verfijning en vervollediging van de lijst van de indicatoren, meer bepaald wat betreft het ondernemerschap ;
- verdieping van de denkoefening betreffende de noden van de ondernemingen en qua innovatie;
- verklaringen in verband met de projectoproep en de beheersmodaliteiten.

Uit de ex ante evaluatie kunnen we de positieve beoordeling vermelden, en meer in het bijzonder volgende conclusie : *« De grote kracht van het Operationeel Programma ligt in het feit dat bijna alle indicatoren en operationele doelstellingen duidelijk en meetbaar geformuleerd werden, zonder overbodige doelstellingen en objectieven. Hierdoor zou een Operationeel Programma te veel inspanningen vragen aan de promotoren en een paralyserende werking kunnen uitoefenen op het innovatief en creatief gehalte van de promotoren. Een goed Operationeel Programma daarentegen is een Programma dat een perfect evenwicht weet te vinden tussen een beperkt aantal doelstellingen en objectieven die*

absoluut noodzakelijk zijn om de verwezenlijkingen en resultaten van het programma tussentijds en op het einde te kunnen evalueren, en waarbij de promotoren over voldoende vrijheid kunnen beschikken om op een creatieve manier bij te dragen aan de tewerkstellings-creatie en de aantrekkelijkheid van de zone. »

De ex ante evaluator beklemtoont eveneens dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest « zowel uit de positieve als de negatieve ervaringen uit het verleden duidelijke lessen heeft getrokken. Door te kiezen voor een coördinatie- en beheersstructuur kiest men niet alleen voor een degelijk onderbouwde uitbouw van het programma maar ook voor een andere aanpak dan de afgelopen programma's. »

Bovendien, stelt men vast dat de ex ante evaluatie de strategische oriëntaties van het operationeel programma zowel als de geografische aanpak van de interventie versterkt.

Ten slotte kunnen we nog volgende aanbevelingen van de ex ante evaluatie vermelden :

- *« Het is noodzakelijk dat alle operationele doelstellingen op één of andere manier na afloop van het programma meetbaar zijn om de verwezenlijkingen en resultaten van het programma tussentijds en op het einde te kunnen evalueren en deze doelstellingen naar de toekomst toe eventueel te behouden, te behouden doch te wijzigen of niet meer op te nemen.*
- *Gezien het feit dat het operationeel programma het concentratieprincipe hanteert en zich dus richt op één specifieke zone, is het aangewezen om de indicatoren op die manier te formuleren dat ze de impact op de zone en haar inwoners maximaal weergeven. We denken hier dan voornamelijk aan de creatie van werkplaatsen en aan de opleidingen die worden voorzien ».*

Aan deze aanbevelingen werd tegemoetgekomen voor alle beschikbare informatie en indicatoren. De indicatoren werden grondig herwerkt sinds de eerste versie van het operationeel programma en er moeten verbanden tot stand gebracht worden met de diverse monitoringmaatregelen van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering op het vlak van ontwikkeling, zoals aangegeven in het hoofdstuk met betrekking tot de indicatoren.

4.9.2. MILIEU-IMPACT

Op basis van de van de informatie vervat in de milieueffectenstudie (zie bijlage 4 van dit document) hebben de auteurs van het operationeel programma een aantal prioriteiten gekozen.

Bij die keuze werden volgende criteria gehanteerd :

- de omvang van de milieubelangen die op het spel staan
- de inachtneming van het geografisch concentratieprincipe
- de lessen uit vorige evaluaties
- de omvang van de beschikbare middelen
- het investeringsbeleid in andere domeinen binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- de earmarking die de acties inzake milieu niet valoriseert.

Op voornoemde basis werden de thema's energiezuinigheid van gebouwen en afvalbeheer geselecteerd omwille van hun dringend karakter en het feit dat ze efficiënt aangepakt kunnen worden via het operationeel programma.

De gemaakte keuzes zijn erg ambitieus. De energieprestaties van gebouwen houdt een essentiële kans in voor het Brussels vastgoedbestand en vergen enorme investeringen. Ook de mogelijke schaalvoordelen, voor zowel energie als afvalbeheer, zijn interessant binnen de context van een dichtbevolkte stadsomgeving.

De milieueffectenstudie toont aan dat het operationeel programma een positieve impact op het milieu beoogt. De geplande maatregelen zijn erop gericht economische ontwikkeling te laten samengaan met een verbetering van het leefkader. Vanuit duurzaamheidsoogpunt is het daarenboven zo dat het operationeel programma tot doel heeft een nieuwe specialisatiedynamiek tot stand te brengen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die gericht is op de milieusector, een reeds aanwezig maar nog verder te ontwikkelen sector die reële kansen biedt. Via gerichte investeringen zal deze dynamiek het mogelijk maken tot oplossingen te komen voor milieuproblemen in een stedelijke omgeving, maar ook om te anticiperen op de toekomstige uitdagingen van de duurzame stadsontwikkeling.

De milieueffectenstudies wijst ook op andere belangrijke thema's voor Brussel, zoals mobiliteit/vervoer en luchtkwaliteit (die onderling verbonden zijn) en waterkwaliteit, maar wegens de grootschaligheid van deze problematiek kan het operationeel programma alleen hier geen oplossingen aanreiken tegen een redelijke kostprijs.

Verder is het zo dat de problematiek van de luchtkwaliteit en de mobiliteit een gewestelijke en gewestoverschrijdende dimensie heeft: er is een gewestelijke aanpak vereist (in- en uitstroom van pendelaars in de stad), alsook vaak aanzienlijke investeringen (tunnels, eigen banen voor het openbaar vervoer), die slechts gedeeltelijk relevant zijn voor de PIZ, die reeds goed bediend wordt door alle vormen van openbaar vervoer. Ook hier bestaat de strategie van het OP erin « stroomopwaarts » van het mobiliteitsprobleem te handelen, door een deel van de Brusselse economische activiteit te concentreren in ruimtes die vlot bereikbaar zijn met het openbaar vervoer, per spoor of per schip en door het pendelfenomeen te corrigeren door Brusselaars werk te verschaffen in Brussel.

Groene ruimten zijn schaars in de PIZ en de ruimte om er aan te leggen is beperkt. Op dit vlak werden lessen getrokken uit de vorige programmeringsperiode, waarin de doelstelling m.b.t. de aanleg van groene ruimten niet gehaald werd wegens ernstige hinderpalen, meer bepaald inzake termijnen. Dit thema is dan ook geen prioriteit.

- Om zich te schikken naar richtlijn 91/271/EEG van de Raad van 21 mei 1991, inzake de behandeling van stedelijk afvalwater, heeft het Gewest twee waterzuiveringsstations in gebruik genomen. Het eerste, het station Zuid, is operationeel sinds 2000. Het station Noord werd in gebruik genomen in maart 2007. Momenteel wordt 100% van het grondgebed van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest effectief bestreken door deze waterzuiveringsstations.

4.10. Correspondentietabel van de prioriteiten

Onderstaande tabel geeft de overeenstemming weer tussen de prioritaire thema's van het Brussels kader (onderdelen EFRO en ESF-Werkgelegenheid) en de strategische richtsnoeren van de EU, het NHP en de richtsnoeren voor de werkgelegenheid.

Brusselse thematische prioriteiten 2007-2013	Nationaal hervormingsprogramma 2005-2008 en C2E	Geïntegreerde richtsnoeren voor groei en werkgelegenheid 2005-2008	Europese strategische richtsnoeren
Valorisatie van de toeristische en commerciële aantrekkingskracht	- Ondernemingen aantrekken en relokaliseren door de aantrekkingskracht van het Gewest te verhogen. - De ontwikkeling en de economische groei steunen, in het bijzonder in de gedestructureerde stadsgedeelten - Modernisering, herwaardering en economische herstructurering van Brussel	RS 14 : een bedrijfsklimaat met meer mededinging RS 16 : de Europese infrastructuur verbeteren.	- De aantrekkingskracht van Europa en zijn regio's te versterken voor investeringen en werkgelegenheid - Territoriale dimensie van het cohesiebeleid : bijdrage van de steden tot groei en werkgelegenheid
Verbetering van de levenskwaliteit	- Versterking van de wisselwerking tussen milieubescherming en groei - Modernisering, herwaardering en economische herstructurering van Brussel	RS 11 : duurzaam gebruik van hulpbronnen aanmoedigen en de bescherming van het milieu versterken	- Versterking van de wisselwerking tussen milieubescherming en groei - Aanpak van het grote verbruik van traditionele energiebronnen door Europa
Opzetten van sociaal-economische infrastructuur	- Ondernemingen aantrekken en relokaliseren door de aantrekkingskracht van het Gewest te verhogen. - Ondernemingen aantrekken en relokaliseren door de aantrekkingskracht van het Gewest te verhogen. - Modernisering, herwaardering en economische herstructurering van Brussel	RS 14 : een bedrijfsklimaat met meer mededinging RS 15 : de ondernemersgeest aanmoedigen en een voor het MKB gunstig klimaat in het leven roepen RS 16 : de Europese infrastructuur verbeteren.	- Territoriale dimensie van het cohesiebeleid : bijdrage van de steden tot groei en werkgelegenheid
Bestrijding van breuklijnen in de stad	- De ontwikkeling en de economische groei steunen, in het bijzonder in de gedestructureerde stadsgedeelten - Ondernemingen aantrekken en relokaliseren door de aantrekkingskracht van het Gewest te verhogen. - Modernisering, herwaardering en economische	RS 14 : een bedrijfsklimaat met meer mededinging RS 15 : de ondernemersgeest aanmoedigen en een voor het MKB gunstig klimaat in het leven roepen RS 16 : de Europese infrastructuur	- Territoriale dimensie van het cohesiebeleid : bijdrage van de steden tot groei en werkgelegenheid

Brusselse thematische prioriteiten 2007-2013	Nationaal hervormingsprogramma 2005-2008 en C2E	Geïntegreerde richtsnoeren voor groei en werkgelegenheid 2005-2008	Europese strategische richtsnoeren
	herstructurering van Brussel	verbeteren.	
Stuen voor het oprichten van ondernemingen in arbeidsscheppende sectoren	- Meer steun voor het oprichten en ontwikkelen van ondernemingen, door de begeleidingsdiensten voor ondernemingen te structureren en te versterken. - De ter beschikking van de bedrijven gestelde ruimten uitbreiden en leefbaar maken - Ondernemingen aantrekken en relokalisieren door de aantrekkingskracht van het Gewest te verhogen.	RS 14 : een bedrijfsklimaat met meer mededinging RS 15 : <i>de ondernemersgeest aanmoedigen en een voor het MKB gunstig klimaat in het leven roepen</i> RS 16 : de Europese infrastructuur verbeteren.	- Bevordering van innovatie en ondernemerschap - Betere toegang tot financiering
Steun voor het oprichten van een innovatieplatform	3% investeringen in O&O bereiken tegen 2010 Prioritair 3 innoverende sectoren steunen. Deze steun omvat drie krachtlijnen: financiering, versterken van de synergieën tussen universiteiten en ondernemingen en ontwikkeling van het clustering-beleid	RS 7 : de investeringen in onderzoek en ontwikkeling verhogen en verbeteren, meer bepaald bij de ondernemingen RS 8 : <i>alle vormen van innovatie faciliteren</i>	- Meer kennis en innovatie voor groei - Meer en gericht investeren in OTO - Bevordering van innovatie en ondernemerschap - Betere toegang tot financiering
Steun voor de economische sectoren die specifiek zijn voor de kwetsbare wijken in het Gewest	- De ontwikkeling en de economische groei steunen, in het bijzonder in de gedestructureerde stadsgedeelten	RS 15 : <i>de ondernemersgeest aanmoedigen en een voor het MKB gunstig klimaat in het leven roepen</i>	- Bevordering van innovatie en ondernemerschap - Territoriale dimensie van het cohesiebeleid : bijdrage van de steden tot groei en werkgelegenheid
Omkadering en professionalisering van het onthaal en de advisering van ondernemingen, evenals investeringssteun en toegang tot kapitaal voor jonge ondernemers	- Voortzetting van de hervorming van de netwerk-industrieën - Meer steun voor het oprichten en ontwikkelen van ondernemingen, door de begeleidingsdiensten voor ondernemingen te structureren en te versterken. - De ter beschikking van de bedrijven gestelde ruimten uitbreiden en leefbaar maken	RS 15 : <i>de ondernemersgeest aanmoedigen en een voor het MKB gunstig klimaat in het leven roepen</i>	- Bevordering van innovatie en ondernemerschap - Betere toegang tot financiering

Brusselse thematische prioriteiten 2007-2013	Nationaal hervormingsprogramma 2005-2008 en C2E	Geïntegreerde richtsnoeren voor groei en werkgelegenheid 2005-2008	Europese strategische richtsnoeren
Begeleiding van werkzoekenden om hun jobkansen te verhogen	Meer banen voor jongeren en ouderen De flexibiliteit en mobiliteit op de arbeidsmarkt ontwikkelen	RS 17 : bij de uitvoering van het werkgelegenheidsbeleid streven naar volledige werkgelegenheid, betere arbeidskwaliteit en -productiviteit en een hechtere sociale en territoriale samenhang RS 18 : levensloopbeleid bevorderen RS 19 : arbeidsmarkten toegankelijker, werken aantrekkelijker en arbeid lonend maken voor werkzoekenden, inclusief mensen met een achterstandspositie en inactieven	Meer mensen op de arbeidsmarkt krijgen en houden en de socialezekerheidsstelsels moderniseren
Verbetering van de professionele integratie van personen die zich in een uitsluitingssituatie bevinden of daartoe het risico lopen	IJveren voor een integrerende arbeidsmarkt in een integrerende samenleving Meer kansen voor kwetsbare groepen	RS 17 : bij de uitvoering van het werkgelegenheidsbeleid streven naar volledige werkgelegenheid, betere arbeidskwaliteit en -productiviteit en een hechtere sociale en territoriale samenhang RS 18 : levensloopbeleid bevorderen RS 19 : arbeidsmarkten toegankelijker, werken aantrekkelijker en arbeid lonend maken voor werkzoekenden, inclusief mensen met een achterstandspositie en inactieven	Meer mensen op de arbeidsmarkt krijgen en houden en de socialezekerheidsstelsels moderniseren
Verhoging van de arbeidsparticipatie van vrouwen, meer bepaald door een beter samengaan van werk en gezin	Gelijke kansen voor vrouwen en mannen bevorderen IJveren voor een integrerende arbeidsmarkt in een integrerende	RS 17 : bij de uitvoering van het werkgelegenheidsbeleid streven naar volledige werkgelegenheid, betere arbeidskwaliteit en -productiviteit en een hechtere sociale	Vergroting van het aanpassingsvermogen van werknemers en bedrijven en van de flexibiliteit van de arbeidsmarkten

Brusselse thematische prioriteiten 2007-2013	Nationaal hervormings-programma 2005-2008 en C2E	Geïntegreerde richtsnoeren voor groei en werkgelegenheid 2005-2008	Europese strategische richtsnoeren
	samenleving	en territoriale samenhang RS 18 : levensloop-beleid bevorderen	
Partnerschap en coördinatie ervan ten dienste van werkzoekenden en werkgevers	Versterking van de samenwerking met de overheidsdiensten voor arbeidsbemiddeling	RS 17 : bij de uitvoering van het werkgelegenheidsbeleid streven naar volledige werkgelegenheid, betere arbeidskwaliteit en -productiviteit en een hechtere sociale en territoriale samenhang RS 20 : Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar afstemmen	Bestuurlijke capaciteit
Beter inspelen op de behoeften van de arbeidsmarkt, prospectieve analyse van de behoeften.	Herstructureringsbegeleiden en voorzien Schaarste aan arbeidskrachten verhelpen	RS 17 : bij de uitvoering van het werkgelegenheidsbeleid streven naar volledige werkgelegenheid, betere arbeidskwaliteit en -productiviteit en een hechtere sociale en territoriale samenhang RS 20 : Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar afstemmen	Bestuurlijke capaciteit

5. INDICATIEVE SPREIDING VAN DE INTERVENTIEDOMEINEN PER CATEGORIE

<i>Groep concrete acties</i>	<i>Eind-percentage</i>	<i>Bedrag in €</i>	<i>Code</i>	<i>Prioritair thema</i>	<i>Code</i>	<i>Financieringsvorm</i>	<i>Code</i>	<i>Gebied</i>	<i>Lissabon</i>
<i>Programma</i>	52,5%	30 236 044,65		Onderzoek en technologische ontwikkeling (OTO), innovatie en ondernemerschap					
1.2 HULP BIJ DE OPRICHTING VAN EEN STADSONTWIKKELINGSPLATFORM VERBONDEN MET DE ECONOMISCHE SECTOREN DIE IJVEREN VOOR HET MILIEU	5,0%	2 879 623,30 €	2	OTO-infrastructuur (onder meer installatie, instrumentarium en snelle computernetwerken tussen onderzoekscentra) en expertisecentra voor een bepaalde technologie	01	Niet-terugvorderbare steun	01	Stedelijk	Ja
1.1 HULP BIJ DE ONTWIKKELING EN DE OPRICHTING VAN ECONOMISCHE ACTIVITEITEN	5,0%	2 879 623,30 €	5	Geavanceerde ondersteunende diensten voor bedrijven en bedrijfsgroepen	01	Niet-terugvorderbare steun	01	Stedelijk	Ja
2.2 VERSTERKING VAN DE NABIJHEIDSDIENSTEN GEKOPPELD AAN DE TEWERKSTELLING EN DE OPLEIDING	7,0%	4 031 472,62 €	5	Geavanceerde ondersteunende diensten voor bedrijven en bedrijfsgroepen	01	Niet-terugvorderbare steun	01	Stedelijk	Oui

<i>Groep concrete acties</i>	<i>Eind-percentage</i>	<i>Bedrag in €</i>	<i>Code</i>	<i>Prioritair thema</i>	<i>Code</i>	<i>Financieringsvorm</i>	<i>Code</i>	<i>Gebied</i>	<i>Lissabon</i>
1.2 HULP BIJ DE OP- RICHTING VAN EEN STADSONTWIKKE- LINGSPLATFORM VERBONDEN MET DE ECONOMISCHE SECTOREN DIE IJVE- REN VOOR HET MILIEU	10,0%	5 759 246,60 €	7	Investerings in onderne- mingen die rechtstreeks betrok- ken zijn bij onderzoek en innovatie (innovatietechno- logieën, oprichting van nieu- we ondernemingen door universiteiten, bestaande OTO-centra en onderne- mingen, enz.)	01	Niet-terugvor- derbare steun	01	Stedelijk	Ja
1.1 HULP BIJ DE ONTWIKKELING EN DE OPRICHTING VAN ECONOMISCHE ACTIVITEITEN	20,0%	11 518 493,20 €	8	Andere investeringen in ondernemingen	01	Niet-terugvor- derbare steun	01	Stedelijk	Ja
1.1 HULP BIJ DE ONTWIKKELING EN DE OPRICHTING VAN ECONOMISCHE ACTIVITEITEN	5,5%	3 167 585,63 €	9	Andere maatregelen ter stimulering van onderzoek en innovatie en ondernemer- schap in KMO's (mkb)	01	Niet-terugvor- derbare steun	01	Stedelijk	Ja
Programma	2,5%	1 439 811,65 €		Informatiemaatschappij					
1.1 HULP BIJ DE ONTWIKKELING EN DE OPRICHTING VAN ECONOMISCHE ACTIVITEITEN	2,5%	1 439 811,65 €	15	Andere maatregelen voor betere toegang tot en efficiënt gebruik van ICT door KMO's (mkb)	01	Niet-terugvor- derbare steun	01	Stedelijk	Ja
Programma	7,0%	4 031 472,62 €		Energie					

<i>Groep concrete acties</i>	<i>Eind-percentage</i>	<i>Bedrag in €</i>	<i>Code</i>	<i>Prioritair thema</i>	<i>Code</i>	<i>Financieringsvorm</i>	<i>Code</i>	<i>Gebied</i>	<i>Lissabon</i>
1.2 HULP BIJ DE OPRICHTING VAN EEN STADSONTWIKKELINGSPLATFORM VERBONDEN MET DE ECONOMISCHE SECTOREN DIE IJVEREN VOOR HET MILIEU	7,0%	4 031 472,62 €	43	Energie-efficiëntie, warmtekrachtkoppeling en energie-beheer	01	Niet-terugvorderbare steun	01	Stedelijk	Ja
Programma	2,4%	1 382 219,18 €		Milieubescherming en risicopreventie					
1.2 HULP BIJ DE OPRICHTING VAN EEN STADSONTWIKKELINGSPLATFORM VERBONDEN MET DE ECONOMISCHE SECTOREN DIE IJVEREN VOOR HET MILIEU	2,4%	1 382 219,18 €	44	Drink- en industriewater-beheer	01	Niet-terugvorderbare steun	01	Stedelijk	Neen
Programma	15,6%	8 984 424,70 €		Stads- of plattelandsvernieuwing					
2.1 VERBETERING VAN DE AANTREKKELIJKHEID EN HET IMAGO VAN DE ZONE	15,6%	8 984 424,70 €	61	Geïntegreerde projecten voor stads- en plattelandsvernieuwing	01	Niet-terugvorderbare steun	01	Stedelijk	Neen
Programma	5,00%	2 879 623,30 €		Betere toegang tot werkgelegenheid en duurzaamheid					
1.1 HULP BIJ DE ONTWIKKELING EN DE OPRICHTING VAN ECONOMISCHE ACTIVITEITEN	5,0%	2 879 623,30 €	68	Steun voor zelfstandigen en het starten van ondernemingen	02	Steun	01	Stedelijk	Ja

<i>Groep concrete acties</i>	<i>Eind-percentage</i>	<i>Bedrag in €</i>	<i>Code</i>	<i>Prioritair thema</i>	<i>Code</i>	<i>Financieringsvorm</i>	<i>Code</i>	<i>Gebied</i>	<i>Lissabon</i>
<i>Programma</i>	8,0%	4 607 397,28 €		Verbetering van het menselijk kapitaal					
2.2 VERSTERKING VAN DE NABIJHEIDSDIENSTEN GEKOPPELD AAN DE TEWERKSTELLING EN DE OPLEIDING	8,0%	4 607 397,28 €	73	Maatregelen voor een grotere deelname aan onderwijs en opleiding in elke levensfase, o.a. via maatregelen om vroegtijdig schoolverlaten en de seksesegregatie van vakgebieden terug te dringen, en de toegang tot en de kwaliteit van initieel onderwijs, beroepsonderwijs en tertiair onderwijs en initiële opleiding, beroepsopleiding en tertiaire opleiding te vergemakkelijken	01	Niet-terugvorderbare steun	01	Stedelijk	Ja
<i>Programma</i>	3,0%	1 727 773,98 €		Investerings in de sociale infrastructuur					
2.2 VERSTERKING VAN DE NABIJHEIDSDIENSTEN GEKOPPELD AAN DE TEWERKSTELLING EN DE OPLEIDING	3,0%	1 727 773,98 €	77	Kinderopvangfaciliteiten	01	Niet-terugvorderbare steun	01	Stedelijk	Neen
<i>Programma</i>	4,0%	2 303 698,64 €		Technische bijstand					
3. Technische hulp	3,0%	1 727 773,98 €	85	Voorbereiding, uitvoering, toezicht en inspectie	01	Niet-terugvorderbare steun	01	Stedelijk	Neen
3. Technische hulp	1,0%	575 924,66 €	86	Evaluatie en studies; informatie en communicatie	01	Niet-terugvorderbare steun	01	Stedelijk	Neen
<i>Totaal</i>	100,0%	57 592 466,00 €							
<i>Totaal Lissabon</i>	75,0%	43 194 349,50 €							

6. FINANCIERINGSPLAN

6.1. Bedragen EFRO

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal EFRO
	13,45%	13,72%	13,99%	14,27%	14,56%	14,85%	15,15%	100
	7.746.875 €	7.901.813 €	8.059.848 €	8.221.046 €	8.385.467 €	8.553.176 €	8.724.240 €	57.592.4
AS 1	4.834.050 €	4.930.731 €	5.029.345 €	5.129.933 €	5.232.531 €	5.337.182 €	5.443.926 €	35.937.6
AS 2	2.602.950 €	2.655.009 €	2.708.109 €	2.762.271 €	2.817.517 €	2.873.867 €	2.931.345 €	19.351.0
AS 3	309.875 €	316.073 €	322.394 €	328.842 €	335.419 €	342.127 €	348.970 €	2.303.6

6.2. Cofinancieringen op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal EFRO
	13,45%	13,72%	13,99%	14,27%	14,56%	14,85%	15,15%	100
	7.746.875 €	7.901.813 €	8.059.848 €	8.221.046 €	8.385.467 €	8.553.176 €	8.724.240 €	57.592.4
AS 1	4.834.050 €	4.930.731 €	5.029.345 €	5.129.933 €	5.232.531 €	5.337.182 €	5.443.926 €	35.937.6
AS 2	2.602.950 €	2.655.009 €	2.708.109 €	2.762.271 €	2.817.517 €	2.873.867 €	2.931.345 €	19.351.0
AS 3	309.875 €	316.073 €	322.394 €	328.842 €	335.419 €	342.127 €	348.970 €	2.303.6

De verdeling van de bedragen tussen de assen werd beslist volgens de geïdentificeerde prioriteiten in de diagnose. As 1, toegespitst op ondernemerschap en innovatie in de PIZ, concentreert dus meer dan 60% van het totaal budget. In het licht van de diagnose is een verdeling waarbij de klemtoon ligt op het concurrentievermogen gepast, met nog een belangrijk aandeel van iets minder dan 40% dat bestemd is voor het versterken van de territoriale cohesie. As 2 is enerzijds aanvullend op de ESF-maatregelen, of anderzijds gericht op territoriale ontwikkelingsprojecten van het Gewest.

7. UITVOERINGSMODALITEITEN

7.1. Aanduiding van de overheden

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering vertegenwoordigd door de Minister die bevoegd is voor de coördinatie van de Structuurfondsen is de managementautoriteit van het operationeel programma. Het werkingsbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering bepaalt dat het om de Minister-President en de Minister belast met de Stadsrenovatie gaat. Deze overheid oefend de controle op het 1^e niveau van het programma uit.

De Minister die bevoegd is voor de coördinatie van de Structuurfondsen zal tevens verantwoordelijk zijn voor de coördinatie van de programma's die op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in toepassing van het NSR worden uitgevoerd.

Vermits Brussel-Hoofdstad een stad en een volwaardige regionale entiteit is, is er niet voorzien in een subdelegatie, zoals beoogd in artikel 37, §6 van de Verordening.

De aanduiding van de certificerings- en auditautoriteiten wordt verder in het programma besproken (afdeling 7.4).

7.2. Sturing, beheer en opvolgingsmodaliteiten

7.2.1. COÖRDINATIE- EN BEHEERSCEL

Om haar te helpen bij haar coördinatie- en beheersopdracht van het operationeel programma, wenst de managementautoriteit lessen te trekken uit de vorige programmeringsperioden en om de continuïteit en eventuele verbetering te garanderen, zal zij een coördinatie- en beheerscel van het EFRO oprichten in de schoot van het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De opdracht van de managementautoriteit zal volgende reglementaire taken omvatten :

- procedure voor de projectoproep,
- procedure voor de projectselectie,
- verifiëren of de medegefinancierde producten en diensten zijn geleverd,
- controleren (op eerstelijnsniveau) of de door de begunstigden gedeclareerde uitgaven daadwerkelijk zijn gedaan en met de communautaire voorschriften en voorwaarden van het operationeel programma in overeenstemming zijn, met inbegrip van steekproeven ter plaatse,
- het systeem voor registratie en boekhoudkundige verwerking van de begunstigden controleren en daarbij nagaan of dit systeem toereikend is en aangepast aan de aard en omvang van de beheerde activiteiten,
- het boekhoudsysteem van de begunstigden controleren, met inbegrip van de mogelijkheid een afzonderlijk boekhoudsysteem te gebruiken (rekeningenstelsel dat het mogelijk maakt de verrichtingen met betrekking tot de concrete acties te identificeren),
- de follow-up van de evaluaties beheren, met inbegrip van het opstellen en inwinnen van de nodige informatie en gegevens,

- de documenten en informatie bewaren die als basis dienen voor de controles,
- de nodige procedures instellen om ervoor te zorgen dat de certificeringsautoriteit alle nodige documenten en informatie ontvangt voor haar controles,
- het Comité van toezicht organiseren zodat het zijn functie kan vervullen,
- de jaarverslagen en het eindverslag over de uitvoering opstellen en ter goedkeuring voorleggen aan het Comité van Toezicht,
- ervoor zorgen dat de verplichtingen inzake communicatie en publiciteit worden nagekomen

Deze cel zal rechtstreeks afhangen van het Algemeen Secretariaat en zal zowel een coördinatie- als een beheersopdracht hebben.

De technische bijstand voorzien in artikel 46 van de Verordening (EG) nr. 1083/2006 zal een aanvulling vormen op de administratieve middelen die nodig zijn voor het beheer en de opvolging van het operationeel programma.

De cel zal waken over de transversaliteit tussen de thema's die aan bod komen in de nieuwe programmering: economie en werkgelegenheid, opleiding, stadsrenovatie, milieu, externe betrekkingen en opvolging van de naleving van de verbintenissen van de Verordening (EG) nr. 1083/2006. Ze zal tevens instaan voor het dagelijks operationeel beheer van het programma.

Deze dubbele opdracht behelst de volgende taken:

- **Luik coördinatie:**
 - het zoeken naar synergieën tussen de programma's EFRO en ESF die onder de doelstelling "Concurrentievermogen en Werkgelegenheid" vallen en met het programma betreffende de doelstelling "Territoriale samenwerking";
 - het zoeken naar synergieën tussen de regionale operationele programma's (EFRO en ESF Werkgelegenheid) en de overige operationele programma's die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffen (ESF Opleiding);
 - het zoeken naar synergieën voor het uitwerken van de Brusselse bijdragen tot het Nationaal Hervormingsprogramma;
 - het onderhouden en bewerkstelligen van informatie-uitwisselingen met de Europese instellingen;
 - de opvolging van de evolutie van de Europese wetgeving die een weerslag op het beheer van de fondsen heeft;
 - de actieve deelname aan de bestaande netwerken van Europese steden;
 - de actoren betrekken bij de partnerlogica: de ministeriële kabinetten, de administraties, de autonome bestuursinstellingen, de pararegionale instellingen, de Inspectie van Financiën, de diensten van de Europese Commissie;
 - de algemene opvolging van de programmering, de rapportering en de coördinatie van de evaluatie van de resultaten van de operationele programma's en de opvolging van het NSR.
- **Luik beheer van de operationele programma's EFRO:**
 - het operationeel beheer van de programma's die uitgaan van de EFRO en onder de doelstelling "Concurrentievermogen en werkgelegenheid" en onder de doelstelling "Territoriale samenwerking" vallen;

- het beheer en de opvolging van de projecten die onder diezelfde programma's vallen: dit behelst het organiseren van begeleidingscomités, ontmoetingen en bezoeken aan de projecten, de analyse van de opvolgingsindicatoren, de kwartaal- en jaarverslagen en het onderzoek van de bewijsstukken;
- de uitwerking en coördinatie van projectoproepen en van de selectieprocedure van de projecten;
- de uitwerking van de tariefovereenkomsten met de operatoren wiens projecten geselecteerd worden;
- de technische bijstand aan de projectdragers en inzonderheid:
 - de oprichting van complexe partnerschappen;
 - de overeenkomsten tussen het Gewest en de projectdragers;
 - de verspreiding van methodologische werkmiddelen;
- de uitoefening van de controle op het eerste niveau;
- de opvolging van de controles en onregelmatigheden;
- het beheer van as 3 "technische hulp" van het operationeel programma;
- het beheer van de financiële opvolging van de programma's: verbintenissen, ordonnanceringen, financiële plannen van de programma's;
- het beheer van het evaluatieproces van het operationeel programma;
- de herzieningsprocedure van het operationeel programma beoogd in hoofdstuk 7.5.5 en het formuleren van heroriënteringen wanneer dat aangewezen is op basis van objectieve en gedocumenteerde kritische analyses;
- het beheer en de uitwerking van het communicatieplan gepaard gaand met de programmeringen.

Op het niveau van de projecten zal deze cel in overleg werken met de administraties die rechtstreeks betrokken zijn bij elk geval afzonderlijk. Daartoe zal elke administratie, per project, een ambtenaar aanduiden die als spreekbuis van de cel Structuurfondsen zal optreden. Deze ambtenaar zal de informatiedoorstroming coördineren en de nodige synergieën creëren tussen de cel en zijn directie, onder andere om de regionale cofinancieringen van de programma's te garanderen. Hij zal deelnemen aan de begeleidingscomités die de cel zal oprichten met het oog op de opvolging van de projecten.

7.2.2. COMITÉ VAN TOEZICHT OP HET OPERATIONEEL PROGRAMMA

Een comité van toezicht zal worden belast met de controle op de doeltreffendheid en de kwaliteit van de uitwerking van het huidig operationeel programma.

Samenstelling en frequentie van de vergaderingen

Het comité van toezicht zal minstens twee maal per jaar samenkomen. Overeenkomstig art. 63 van de Verordening (EG) nr. 1083/2006 zal het binnen een maximumtermijn van 3 maanden na de beslissing van de Commissie betreffende de bijdrage van het EFRO worden opgericht.

Het comité van toezicht wordt voorgezeten door de Minister die bevoegd is voor de coördinatie van de Structuurfondsen of door de vertegenwoordiger die hij met dat doel aanduidt.

Het is samengesteld uit:

- een afvaardiging van de Europese Commissie geleid door de vertegenwoordiger van het DG Regionaal beleid die erin zetelt met een raadgevende stem;
- een vertegenwoordig(st)er per lid van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering die erin zetelt met een raadgevende stem;
- vertegenwoordig(st)ers van de administratieve diensten belast met het beheer van het programma (beheerscel, betalings- en controleautoriteit, BISA) die erin zetelen met een raadgevende stem;
- twee vertegenwoordig(st)ers van de sociale partners (vakbonds- en werkgeversorganisaties die lid zijn van de Sociaaleconomische Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) die erin zetelen met een raadgevende stem;
- een vertegenwoordig(st)er van het Gewestelijk Secretariaat voor de Stadsontwikkeling (Gssso) met raadgevende stem;
- twee vertegenwoordig(st)ers, een Nederlandstalige en een Franstalige, van organisaties die actief zijn in het domein van het milieu en erin zetelen met een raadgevende stem;
- een vertegenwoordig(st)er van de BGDA als managementautoriteit voor het programma ESF werkgelegenheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die erin zetelt met een raadgevende stem;
- een vertegenwoordig(st)er van de managementautoriteit van het programma ESF opleiding (Troika) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die erin zetelt met een raadgevende stem;
- één of meer experts uitgenodigd door de managementautoriteit in functie van de behandelde materies, die erin zetelt (zetelen) met een raadgevende stem.

Het comité van toezicht stelt zijn huishoudelijk reglement en de werkingsregels op in overleg met de managementautoriteit.

Opdrachten

Zijn opdracht zal erin bestaan de doeltreffendheid en de kwaliteit van dit operationeel programma te garanderen. Dit houdt meer bepaald in:

- het onderzoek en de goedkeuring, binnen zes maanden na de goedkeuring van het operationeel programma, van de selectiecriteria van de gefinancierde acties en van elke eventuele herziening van deze criteria in functie van de programmeringsbehoeften;
- de opvolging en de evaluatie van de geboekte vorderingen om de specifieke doelstellingen van het operationeel programma te bereiken op basis van de documenten voorgelegd aan de managementautoriteit;
- het onderzoek van de resultaten van de uitvoering van het operationeel programma, meer bepaald de verwezenlijking van de doelstellingen die voor elke prioritaire as werden vooropgesteld;
- het onderzoek van de resultaten van de tussentijdse evaluatie verricht in toepassing van artikel 48 van de Verordening (EG) nr. 1083/2006 (zie hieronder, hoofdstuk 7.5.1) ;
- het onderzoek en de goedkeuring van de jaarverslagen en het eindverslag over de uitvoering vooraleer ze naar de Commissie worden verzonden;

- het onderzoek en de goedkeuring van elk voorstel tot wijziging van de inhoud van de beslissing van de Commissie betreffende de deelname van de Fondsen.

Het comité van toezicht wordt ook ingelicht over het jaarlijks controleverslag betreffende het operationeel programma en van de eventuele relevante opmerkingen van de Commissie na onderzoek van dat verslag.

Het kan de managementautoriteit elke herziening of toetsing van het operationele programma voorstellen die erop is gericht de doelstellingen van het EFRO te bereiken of het beheer van het operationeel programma, met inbegrip van het financiële beheer, te verbeteren.

Het onderzoekt elk voorstel tot wijziging van de inhoud van de beschikking van de Commissie over de bijdrage uit het EFRO.

7.2.3. COMITÉ VAN TOEZICHT VAN DE BRUSSELE BIJDRAGE TOT HET NSR VAN BELGIË

Binnen een maximumtermijn van 6 maanden volgend op de beslissingen over de bijdragen van het EFRO en het ESF in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal een comité van toezicht op de Brusselse bijdrage tot het Nationaal Strategisch Referentiekader worden opgericht. Dat comité zal ten minste één maal per jaar vergaderen. Het zal worden voorgezeten door de Minister die bevoegd is voor de coördinatie van de Structuurfondsen of door de vertegenwoordiger die hij daartoe aanstelt.

Dat comité zal samengesteld zijn uit de leden van de comités van toezicht op de operationele programma's EFRO en ESF van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Zij zullen er hun beraadslagende of raadgevende stem behouden.

De belangrijkste opdracht van het comité van toezicht zal erin bestaan de programma's te coördineren die door de Structuurfondsen worden gefinancierd en voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bestemd zijn en synergieën te zoeken voor het volledig Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Dat houdt onder meer in:

- de opvolging en de evaluatie van de geboekte vorderingen om de specifieke doelstellingen van het Nationaal Strategisch Referentiekader – luik Brussel te verwezenlijken, op basis van de documenten die door de verschillende managementautoriteiten worden voorgelegd;
- het onderzoek van de resultaten van de uitvoering van de operationele programma's en de bijdrage van deze resultaten tot de doelstellingen van het Nationaal Strategisch Referentiekader – luik Brussel, op basis van de werkzaamheden van de technische groep belast met de gemeenschappelijke indicatoren (cf. infra);
- de uitwisseling van ervaring en informatie over de uitvoering en het beheer van de programma's;
- de bepaling van synergieën alsook van de hefboomeffecten en kruisbestuivingen tussen de maatregelen die via de verschillende programma's worden gefinancierd.

Dat comité van toezicht stelt zijn huishoudelijk reglement en de werkingsregels op in akkoord met de managementautoriteiten.

7.3. Procedure voor projectoproep en –selectie

7.3.1. PROJECTOPROEP

Er zal een eerste projectoproep worden gelanceerd in 2007 via de gebruikelijke communicatiekanalen:

- rechtstreekse communicatie aan de ontwikkelingsactoren van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en aan de partners die betrokken zijn bij het voorbereidingsproces van de programmering 2007-2013 (zie tabel in hoofdstuk 7) en via mailings;
- communicatie aan de gemeenten;
- portaalsite van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van het Gsso;
- persberichten en uitnodiging via de media om projecten in te dienen.

Binnen de maand volgend op de projectoproep zal een informatiesessie gevolgd door een vragen-en-antwoordsessie worden georganiseerd om de vragen van de kandidaat projectdragers te beantwoorden.

In het kader van de projectoproep zullen de projectdragers attent gemaakt worden op de hulpinstrumenten die worden aangeboden door de EIB en het EIF (JESSICA, JEREMIE) en op de omkadering die zij bieden.

De gewestelijke regering toont een specifieke belangstelling voor het JESSICA-programma, bij de huidige stand van zaken.

7.3.2. SELECTIE VAN DE PROJECTEN

In het kader van de projectoproep zal een lijst van algemene selectiecriteria voor de projecten worden opgemaakt. Deze criteria zullen dienen om de kwaliteit van de projecten te beoordelen en om er de beste projecten te kunnen uitkiezen.

Het gaat om de volgende criteria:

- het bestaan en de kwaliteit van een thematisch en territoriaal partnerschap;
- de regionale toegevoegde waarde en het verwachte hefboomeffect die moeten voldoen aan de additionnaliteitsvereiste opgelegd door de Europese Unie krachtens dewelke de bijdragen uit de structuurfondsen niet in de plaats mogen komen van de structurele overheidsuitgaven of daarmee gelijk te stellen structurele uitgaven van een lidstaat³⁷;
- een middelenverbintenis in termen van rechtstreekse of onrechtstreekse schepping van werkgelegenheid gekoppeld aan de ontwikkeling van de PIZ;
- het bewijs van de impact voor de inwoners van de zone;
- de overeenstemming tussen de doelstellingen van het project en de prioritaire behoeften voortvloeiend uit de diagnostiek;
- het realistisch en meetbaar karakter van de vooropgestelde verwezenlijkingen en resultaten;

³⁷ Artikel 15 van de Verordening (EG) nr. 1083/2006.

- de voorlegging van een volledig financieel plan dat de verschillende financieringsbronnen vermeldt en garanties voor het voortbestaan van het project biedt;
- indien het een infrastructuurproject betreft, de verplichting om het betrokken terrein of goed op te waarderen in die zin dat het gemengd karakter van zijn functie wordt gegarandeerd, de breuklijnen in de stad worden weggewerkt en het historisch of cultureel patrimonium wordt bewaard of geherwaardeerd.

Naast deze selectiecriteria worden er ook toewijzingscriteria gehanteerd:

- het project moet in de PIZ worden uitgevoerd;
- het moet kaderen in één van de groepen concrete acties opgenomen in het programma;
- het voorgestelde project moet volledig ingevuld worden (op basis van de rubrieken van de projectfiche) en beantwoorden aan de transversale prioriteiten van het programma (gelijke kansen, innovatie duurzame ontwikkeling).

De projecten zullen dan in twee fasen geselecteerd worden.

1. In functie van de voornoemde criteria verricht een **evaluatiecomité** (adviesorgaan) een eerste beoordeling en classificatie van de voorgestelde projecten. Dat comité zal worden voorgezeten door de managementautoriteit en samengesteld zijn uit vertegenwoordig(st)ers van de belangrijkste administraties die betrokken zijn bij de thema's die gedekt zijn door het programma (Secretariaat-generaal, BROH, BEW, BUV, BISA) van het Gsso, de BGDA, alsook één of meer experts. Na afloop van deze vergadering zal een evaluatierooster voor elk voorgesteld project worden ingevuld.
 - a. De projecten die niet aan de toewijzingscriteria beantwoorden, zullen worden geweigerd.
 - b. De projecten die niet overeenstemmen met de selectiecriteria zullen niet worden voorgelegd aan het selectiecomité. Het evaluatiecomité zal de projectdragers kunnen verzoeken om alle inlichtingen te verstrekken die het nodig acht om zijn oordeel te kunnen vellen. Het evaluatiecomité zal werken op basis van consensus. De projecten waarover geen consensus bestaat, zullen worden overgemaakt aan het selectiecomité met een geargumenteerde toelichting die de positieve en negatieve punten van de voorgestelde projecten op een rijtje zet (in de vorm van een SWOT-analyse).
2. Een **selectiecomité** van de projecten (beslissingsorgaan), voorgezeten door de managementautoriteit en samengesteld uit de leden van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering of hun vertegenwoordigers, zal de eindbeslissing over elk project overmaken aan de Brusselse Hoofdstedelijke Regering.

7.4. Financieel beheer

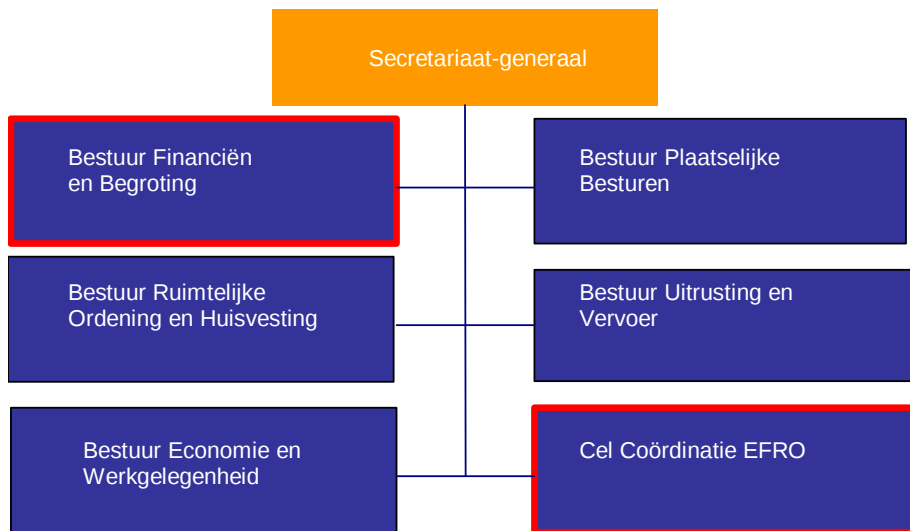
De Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad van 11 juli 2006 houdende algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds en het Cohesiefonds en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1260/1999 en de organieke Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 23 februari 2006 tot vaststelling van de bepalingen die van toepassing zijn op de begroting, de boekhouding en de controle (Staatsblad, 23 maart 2006) vormen de wettelijke referentieteksten voor de praktische regels inzake het financieel beheer van het operationeel programma en voor de taken die door de verschillende autoriteiten moeten worden vervuld.

7.4.1. CERTIFICERINGSAUTORITEIT

De certificeringsautoriteit die de uitgavenstaten en betalingsaanvragen moet certificeren vooraleer ze worden overgemaakt aan de Commissie is de Directie Financiën en Begroting van het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ze verricht haar controle conform de verordening. Deze autoriteit zal eveneens instaan voor het ontvangen van de betalingen die door de Commissie verricht worden in het kader van dit programma.

De betalingen zullen worden uitgevoerd door een “betalingsautoriteit” mits naleving van de procedures die door het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werden ingevoerd in het kader van de nieuwe boekhoudingsordonnantie (zie hiervoor). Het zal gaan om een dienst die deel uitmaakt van het Bestuur Financiën en Begroting. Ze zal onder de verantwoordelijkheid van de certificeringsautoriteit vallen.

De onafhankelijkheid van de certificeringsautoriteit ten opzichte van de coördinatiecel is gewaarborgd in de structuur die is opgezet bij het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Uit volgend organogram blijkt immers dat het Bestuur Financiën en Begroting autonoom werkt ten opzichte van de coördinatiecel.

7.4.2. EXTERNE CONTROLEMAATREGELEN

De auditautoriteit die functioneel onafhankelijk is van de managementautoriteit en de certificeringsautoriteit zal het Belgisch Interfederaal Korps van de Inspectie van Financiën zijn. Het staat in voor de controle van het 3e niveau.

Voor alle operationele programma's ESF en EFRO in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal éénzelfde externe controleautoriteit worden aangeduid.

De opdracht van de Inspectie van Financiën past in het auditsysteem waarbij de managementautoriteit en de certificeringsautoriteit betrokken zijn.

Volgende taken zijn toegewezen aan de Inspectie van Financiën :

- de nodige audits verrichten om na te gaan of de beheers- en controlesystemen functioneren die bedoeld worden in artikel 62, paragraaf 1, punt a) en artikel 71 punt 3 van Verordening nr. 1083/2006 ;
- de concrete acties controleren aan de hand van een adequate steekproef die in verhouding staat tot de vastgelegde bedragen om de gedeclareerde uitgaven te verifiëren conform artikel 62, paragraaf 1, punt b) van Verordening nr. 1083/2006 en de artikelen 16 en 17 van Verordening nr. 1828/2006 ;
- een auditstrategie uitwerken conform artikel 62, paragraaf 1, punt c) van Verordening nr. 1083/2006 en artikel 18, paragraaf 1 van Verordening nr. 1828/2006, behalve indien de bepalingen van artikel 74 van Verordening nr. 1083/2006 van toepassing zijn ;
- vanaf 2008 een jaarlijks controleverslag opstellen conform artikel 62, paragraaf 1, punt d) van Verordening nr. 1083/2006 en artikel 18, paragrafen 2 en 4 van Verordening nr. 1828/2006 behalve indien de bepalingen van artikel 74 van Verordening nr. 1083/2006 van toepassing zijn ;
- een verklaring van afsluiting, vergezeld van het laatste controleverslag afgeven conform artikel 62, paragraaf 1, punt e) van Verordening nr. 1083/2006 en artikel 18, paragraaf 3 en 4 van Verordening nr. 1828/2006.

7.5. Opvolgingssysteem, jaarverslagen over de uitvoering en evaluatie

7.5.1. EVALUATIE

Sedert verschillende jaren worden de stadsontwikkelingsprogramma's regelmatig gecontroleerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze praktijk heeft zich uitgebreid tot de andere interventies dan die welke door de Structuurfondsen gefinancierd worden, zoals de "wijkcontracten", de "handelswijkcontracten" en het Netwerk "Wonen". Daarmee wordt tegemoet gekomen aan de bekommernis van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering om de kwaliteit, de doeltreffendheid en de coherentie van haar beleidslijnen te verbeteren.

In het raam van dit operationeel programma wenst de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, onder haar eigen verantwoordelijkheid, over te gaan tot de volgende evaluatieoefeningen:

- een *ex ante* evaluatie van het operationeel programma, in bijlage bij onderhavig document dat rekening houdt met de aanbevelingen. Deze evaluatie dient om de toekenning van begrotingsmiddelen aan de operationele programma's te optimaliseren en de kwaliteit van de programmering te verbeteren;
- een tussentijdse evaluatie, die uiterlijk gepland is ten laatste tegen 2011, om het programma de nodige tijd te gunnen voldoende meetbare effecten te ressorteren. De aard van deze evaluatie zal strategisch (relevantie van het programma, overeenstemming tussen de resultaten van het programma en de aanvankelijke doelstellingen, impact van het programma op de doelstellingen van de Commissie op het vlak van concurrentievermogen en werkgelegenheid, ...) en operationeel zijn: ze zal tevens betrekking hebben op de effectiviteit en de efficiëntie van de beheersmodaliteiten van het programma. Ze zal rekening houden met de resultaten van de *ex ante* evaluatie.

De beide evaluaties zullen worden verricht door experts die functioneel onafhankelijk zijn van de managementautoriteit en die nauw samenwerken met het BISA. Deze experts mogen niet betrokken geweest zijn bij de voorbereiding of de uitwerking van de gesteunde projecten.

Hun resultaten zullen openbaar worden gemaakt volgens de hierna uiteengezette praktische regels (afdeling 7.5.5.).

Deze evaluaties zullen worden gefinancierd met het budget dat voor de technische bijstand werd uitgetrokken. Hun omvang zal evenredig zijn met de financiële enveloppe van het programma, maar kan worden aangepast in functie van de effectieve vooruitgang die op het terrein werd vastgesteld en van het opduiken van eventuele problemen.

De resultaten van de tussentijdse evaluatie kunnen aanleiding geven tot herzieningsmaatregelen van het operationeel programma (zie hierna, afdeling 7.5.5.).

Uiterlijk tegen 31 december 2015 zal er voor elke doelstelling een *ex post* evaluatie worden verricht in nauwe samenwerking met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de managementautoriteit. Deze evaluatie zal alle doelstellingen opgenomen in de operationele programma's dekken en nagaan in welke mate de middelen werden gebruikt, of de programmering van de Fonds effectief en efficiënt gebeurd is en welke sociaaleconomische impact ze hebben gehad.

Er is geen **thematische evaluatie** gepland daar het programma toegespitst is op een beperkt aantal prioriteiten en een welomschreven zone. De tussentijdse evaluatie dient prioritair betrekking te hebben op de twee belangrijkste aspecten van het operationeel programma : de sociaaleconomische ontwikkeling en de aantrekkingskracht van de PIZ.

In het kader van andere Brusselse voorzieningen ten gunste van de wijken, waarvan de doelstellingen die van dit programma aanvullen, zullen daarentegen evaluaties plaatsvinden waarbij nagegaan wordt welke specifieke bijdrage de Structuurfondsen geleverd hebben tot het bereiken van de doelstellingen van deze voorzieningen. We denken daarbij meer bepaald aan de wijkcontracten, de handelswijkcontracten en de investeringssteun in de ontwikkelingsgebied. De resultaten van deze evaluaties zullen worden overgemaakt aan de expert die instaat voor het verrichten van de tussentijdse evaluatie.

Mochten er aanzienlijke afwijkingen vastgesteld worden ten opzichte van de verwachte resultaten van het programma, zoals dit aan bod komt in artikel 48-3 van Verordening 1083/2006 van de Raad van 11 juli 2006 houdende algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds en het Cohesiefonds, dan zouden volgende maatregelen genomen kunnen worden :

- De cel Coördinatie verricht een analyse, die wordt voorgelegd aan het Comité van toezicht,
- Het Comité van toezicht beslist op basis van de analyse of een specifieke evaluatie vereist is om de oorzaken van de afwijkingen te achterhalen,
- Indien nodig worden corrigerende maatregelen voorgesteld om de streefdoelen van het programma aan te passen rekening houdend met de vastgestelde afwijkingen en oorzaken. Dergelijke maatregelen kunnen de vorm aannemen van een herbestemming van middelen of een herziening van de doelstellingen.

Deze maatregelen worden genomen zodra bij het volgen van de indicatoren blijkt dat de realisatie- en resultaatsindicatoren niet overeenstemmen met de vooropgezette doelstellingen. De managementautoriteit streeft er evenwel naar de doelstellingen van dit OP te bereiken of zelfs te overtreffen.

7.5.2. FOLLOW-UPSYSTEEM

Het programma zal worden gevolgd aan de hand van financiële indicatoren en indicatoren betreffende de realisatie, de resultaten en de impact die vooraf werden vastgelegd in onderhavig operationeel programma. Om deze indicatoren op te stellen, zal rekening worden gehouden met de indicatieve methodologie die de Commissie ter beschikking stelt alsook met de uitsplitsing in categorieën van interventiedomeinen zoals vermeld in bijlage IV van de verordening. Deze indicatoren zijn gebaseerd op het specifieke karakter van het operationeel programma, zijn doelstellingen en de situatie op sociaaleconomisch en milieuvlak in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Wanneer de aard van de interventie zich ertoe leent, zullen de indicatoren worden uitgesplitst volgens geslacht (in het gaat om personen) en omvangklasse (indien het ondernemingen betreft) van de begunstigden.

Het systeem voor follow-up van het volledige operationeel programma (zie verder) zal monitoring omvatten van bepaalde milieueffecten van de voorgestelde groepen concrete acties. Zoals blijkt uit de tabellen in de milieueffectenstudie, zal de promotor van een project dat risico's voor milieuhinder inhoudt, zich overigens moeten schikken naar de geldende milieuvoorschriften in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het beheer van het opvolgingssysteem zal worden toevertrouwd aan het BISA in nauwe samenwerking met de coördinatie- en beheerscel. Het BISA zal nog een voorstel tot de managementautoriteit richten voor wat de operationele werkingsregels van dit opvolgingssysteem betreft.

Een technische groep zal meer specifiek zorgen voor de harmonisatie van de opvolgingsindicatoren en het gebruik van gemeenschappelijke indicatoren en berekeningswijzen voor de operationele programma's EFRO en ESF die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden uitgevoerd, met name op het vlak van de gecreëerde of geconsolideerde tewerkstelling. De resultaten van de werkzaamheden van deze groep zullen worden voorgelegd aan het opvolgingscomité van de Brusselse bijdrage tot het NSR.

Het kan ook nuttig zijn erop te wijzen dat parallel met dit follow-upsysteem voor de projecten en het programma, er momenteel een systeem voor monitoring van de wijken ontwikkeld wordt op initiatief van de Minister-President van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit systeem, dat gebaseerd zal zijn op de statistische sectoren waarmee gewerkt wordt in dit OP (zijnde de wijken – NUTS 5), zal het mogelijk maken aanvullende gegevens in te winnen die nuttig kunnen blijken bij de follow-up en evaluatie.

De output van de follow-upsystemen zal een secundaire bron van gegevens vormen die in acht genomen moeten worden bij de tussentijdse evaluatie om een referentiekader tot stand te brengen en een strategie uit te werken voor het inwinnen van aanvullende primaire gegevens.

Samengevat heeft de managementautoriteit geopteerd voor een systeem dat een doorlopende, grondige en nauwgezette follow-up nastreeft, met het oog op evaluatie op het ogenblik dat het programma voldoende vordering te zien geeft.

7.5.3. JAARVERSLAGEN OVER DE UITVOERING

Voor het eerst in 2008 en uiterlijk op 30 juni van elk jaar zal de managementautoriteit een verslag overmaken aan de Europese Commissie. Het eindverslag over de uitvoering zal ten laatste op 31 maart 2017 worden ingediend.

Dat samenvattend verslag zal de volgende gegevens bevatten:

- a) de vorderingen die bij de uitvoering van het operationele programma en de prioriteiten zijn gemaakt in het licht van de specifieke, controleerbare doelstellingen ervan, met waar mogelijk een kwantificering aan de hand van de opvolgings- en evaluatie-indicatoren op het niveau van het prioritaire as;
- b) de financiële uitvoering van het operationele programma met per prioritaire as:
 - de staat van de uitgaven die door de begunstigden zijn betaald en zijn opgenomen in aan de managementautoriteit toegezonden betalingsaanvragen en de daarmee overeenstemmende overheidsparticipatie;
 - de staat van de totale betalingen die de Commissie heeft ontvangen en de kwantificering van de in artikel 66, lid 2, bedoelde financiële indicatoren;
 - de staat van de uitgaven betaald door de instelling die verantwoordelijk is voor het verrichten van de betalingen aan de begunstigden,als het gaat om zones die overgangssteun ontvangen, wordt de financiële uitvoering in die zones afzonderlijk vermeld voor elk operationeel programma;
- c) louter voor informatieve doeleinden, de indicatieve uitsplitsing per categorie van de toewijzing uit de fondsen;
- d) de maatregelen die de managementautoriteit of het comité van toezicht hebben genomen om de kwaliteit en de doeltreffendheid van de uitvoering te waarborgen, en met name:
 - de werkzaamheden op het gebied van toezicht en evaluatie, met inbegrip van regelingen voor gegevensverzameling;
 - een samenvatting van belangrijke problemen die eventueel bij de uitvoering van het operationele programma zijn ondervonden en van de maatregelen die eventueel zijn genomen, met inbegrip van, in voorkomend geval, de antwoorden op de opmerkingen van de Commissie;
 - het gebruik van technische bijstand;
- e) de maatregelen die zijn genomen om informatie te verstrekken over en bekendheid te geven aan het operationele programma;
- f) informatie over belangrijke problemen die in verband met de inachtneming van de communautaire wetgeving bij de uitvoering van het operationele programma zijn ondervonden en de maatregelen die zijn genomen om die te verhelpen;
- g) in voorkomend geval, de vooruitgang en de financiering van grote projecten;
- h) het gebruik van bijstand die tijdens de periode van de uitvoering van het operationele programma bij de managementautoriteit of een andere openbare autoriteit is vrijgekomen na de intrekking bedoeld in artikel 98, lid 2;
- i) gevallen waarin een belangrijke wijziging in de zin van artikel 57 is geconstateerd;

- j) de synergieën die met de andere programma's gefinancierd door de Structuurfondsen (ESF) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werden ontwikkeld.

De informatie bedoeld in de punten d), g), h) en i) zal niet worden verstrekt indien er zich sedert het vorige verslag geen noemenswaardige verandering heeft voorgedaan.

7.5.4. PROCEDURES VOOR HET TERUGKOPPELEN EN UITWISSELEN VAN DE GEGEVENS

Naast het jaarverslag zal de managementautoriteit van het operationeel programma de Commissie alle nuttige informatie over de gefinancierde acties verstrekken.

De uitwisseling van informatie zal in elektronische vorm gebeuren. De documenten en informatie betreffende het operationeel programma zullen in het verlengde van de voorziening die sedert 2001 ter beschikking werd gesteld, op een internetsite worden geplaatst.

Met het oog op de follow-up van de projecten zal de cel coördinatie en beheer EFRO een databank aanleggen waarmee onder meer een financiële controle verricht zal kunnen worden. Daartoe zullen in deze databank de boekhoudkundige en financiële gegevens van de geselecteerde projecten opgenomen worden.

Voor de elektronische gegevensuitwisseling wordt een computersysteem opgezet door de Commissie, conform artikel 39 van verordening (EG) nr. 1828/2006.

7.5.5. HERZIENING VAN HET OPERATIONEEL PROGRAMMA

Op initiatief van de managementautoriteit of met het akkoord van de Commissie zal dit operationeel programma opnieuw onderzocht kunnen worden en desgevallend herzien worden in één of meer van de volgende gevallen:

- indien er zich belangrijke sociaaleconomische veranderingen hebben voorgedaan;
- om meer of op een andere wijze rekening te houden met belangrijke wijzigingen in de communautaire, nationale of regionale prioriteiten;
- in het licht van de in punt 0. hiervoor bedoelde evaluatie;
- wegens problemen bij de uitvoering.

Het verzoek tot herziening van het programma gaat uit van de managementautoriteit, mits goedkeuring van het comité van toezicht op het operationeel programma.

8. DE PARTNERSCHAPSDYNAMIEK

Overeenkomstig de Verordening wordt deze partnerschapsdynamiek uitgeoefend mits naleving van de respectievelijke institutionele, juridische en financiële bevoegdheden van de verschillende partners.

De effectieve en efficiënte uitvoering van dit operationeel programma hangt af van de kwaliteit van het partnerschap tussen alle sociaaleconomische actoren die bij de duurzame stadsontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betrokken zijn.

Reeds bij de opstelling van dit operationeel programma en ook daarna bij de uitvoering, opvolging en evaluatie ervan heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Regering de volgende partijen willen betrekken:

- de bevoegde regionale en plaatselijke overheden;
- de sociale en economische partners;
- de instanties die het maatschappelijk middenveld vertegenwoordigen, de milieupartners en de organisatie die tot taak heeft de gelijkheid van vrouwen en mannen te bevorderen.

8.1. Betrokkenheid van de partners bij de uitwerking van het NSR en het OP

De partijen die meewerken aan de ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werden gedurende de volledige voorbereidingswerken betrokken bij het NSR en het operationeel programma.

Het proces werd opgestart met de voorbereiding van de bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot het NSR. Dit was sterk gebaseerd op de partnerschapsdynamiek van het Contract voor Economie en Tewerkstelling. Deze dynamiek heeft geleid tot de ondertekening van een contract door de 8 leden van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, de representatieve werknemersorganisaties die in de Sociaaleconomische Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zetelen en de representatieve organisaties van de werkgevers en de middenstand die in de Sociaaleconomische Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zetelen. Dat Contract is opgevat als een collectief werk en een daadwerkelijke wederzijdse verbintenis tussen de overheid en de regionale bedrijfswereld. Het steunt dus vooral op de verbintenissen van het Sociaal Pact voor de Werkgelegenheid van de Brusselaars, op de opties van het Regeringsakkoord van juni 2004 alsook op de resultaten van de eerste raadpleging van de Brusselse drijvende krachten in oktober en november 2004.

De methodologie die aan de basis lag van de uitwerking van het NSR en van het O.P. heeft zich bovendien op een belangrijk overlegproces gebaseerd:

- De coördinatie van de opdracht door het Gsso: door zijn functionele legitimiteit was het Gsso in staat om de voorbereiding van de bijdrage van het Gewest tot het NSR en aan het operationeel programma transversaal te coördineren. De Raad van Bestuur van het Gsso is immers samengesteld uit vertegenwoordigers van de verschillende Ministers van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. Observatoren

uit de regionale administratie of pararegionale organismen die instaan voor de stadsontwikkeling worden er eveneens bij betrokken.

De Raad van Bestuur van het Gsso vergadert elke 3e vrijdag van de maand. Sedert september 2005 en systematisch sedert januari 2006 wordt op elke vergadering verslag uitgebracht over de vordering in de voorbereiding van de programmering 2007-2013 van de Europese structuurfondsen.

- De invoering van een technisch comité, samengesteld uit actoren die rechtstreeks betrokken zijn (cabinetten en administraties) bij de voorbereiding van de volgende programmering. Dat comité moest actief meewerken aan de inhoud van dat document. Tussen februari en juli is het zes maal bijeengekomen en ook nog eens in september. Er vonden ook meerdere bilaterale gesprekken plaats met sommige leden, meer bepaald voor het uitwerken van de diagnostiek met het Observatorium van de Werkgelegenheid en het BISA.
- De bilaterale gesprekken met een reeks partners en belangrijke regionale en plaatselijke sleuteloperatoren: tussen eind januari 2006 en eind maart 2006 heeft het Gsso meer dan 40 actoren ontmoet. De gesprekken waren zowel bedoeld om informatie te verstrekken over het voorbereidingsproces van de programmering (doelstellingen, kalender, mogelijke betrokkenheid, enz.) als om bijdragen tot het strategische denkproces in te zamelen
- De participatieve thematische seminars: de sleutelactoren voor de ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werden tijdens de maanden april en mei 2006 uitgenodigd op vijf thematische seminars van één dag. Deze seminars hadden tot doel een consensus te bereiken over de voornaamste behoeften die in de prioritaire interventiezone moesten worden ingevuld en een denkproces te lanceren over de beste middelen om ze op te vangen in verhouding tot de investeringscapaciteit van de Structuurfondsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In een tweede fase werd een open debat op tegenspraak gehouden waarbij alle betrokkenen konden deelnemen aan een strategische denkoefening en het werk van projectoproepen konden aanvangen.

Deze seminars werden rond de volgende thematieken georganiseerd:

- ondernemerschap en innovatie;
- geïntegreerde ontwikkeling van het milieu-economie in een stadsomgeving
- aantrekkelijkheid
- breuklijnen in de stad
- buurtdiensten gekoppeld aan tewerkstelling en opleiding.

In totaal hebben meer dan 60 partners en experts meegewerkt aan het denkproces en waren zij over het algemeen erg tevreden. Elke deelnemer en alle leden van het technisch comité en van de RvB van het Gsso ontvingen een samenvatting van alle vergaderingen om de transparantie, de verspreiding van de ideeën en de assimilatie ervan te verzekeren. De resultaten van deze seminars hebben de uiteindelijke architectuur van het operationeel programma (assen en groepen concrete acties) bepaald en de aard en omvang van de behoeften die in de PIZ moesten worden opgevangen, vastgelegd.

De seminars hebben de potentiële projectdragers en de thematische en territoriale partners ook de kans gegeven om hun vragen en hun verwachtingen ten aanzien van het uitwerkingsproces van het programma te formuleren (bevestiging van de kalender, data van projectoproepen, te volgen procedures, enz.).

8.2. Actoren betrokken bij de vorming van partnerschappen

Lijst van de actoren die wereden ontmoet tijdens de elaboratie fase van de bijdrage van Brussels Hoofdstedelijk Gewest bijdrage tot het NSR en in het kader van het operationeel programma

1. Europese Commissie – DG Regio
2. Het Europees Investeringsfonds
3. Kabinet van het Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing, Openbare Netheid, Buitenlandse Handel, en Ontwikkelingssamenwerking
4. Kabinet van de Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Tewerkstelling Economie, Wetenschappelijk Onderzoek, Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp
5. Kabinet van de Minister belast met mobiliteit en openbare werken
6. Kabinet van Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, bevoegd voor Openbare Netheid Monumenten en Landschappen
7. Kabinet van de Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Leefmilieu, Energie en Waterbeleid
8. Kabinet van de Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, bevoegd voor Huisvesting en Stedenbouw
9. Kabinet van de Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Financiën, Begroting, Externe Betrekkingen en Gewestelijke Informatica
10. Kabinet van de Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, bevoegd voor Ambtenarenzaken en de Haven van Brussel
11. Ministerie – Secretariaat-Generaal
12. Ministerie – Bestuur Ruimtelijke Ordening en Huisvesting – Stadsvernieuwing
13. Ministerie – Bestuur Economie en Werkgelegenheid
14. Ministerie – Bestuur Ruimtelijke Ordening en Huisvesting – Directie Planning (territoriale samenwerking)
15. Ministerie - Directie Externe Betrekkingen (territoriale samenwerking)
16. Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA)
17. Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling (BGDA)
18. Raad voor het Wetenschapsbeleid
19. Commission communautaire française (Cocof)
20. Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC)
21. Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
22. Commission consultative Formation Emploi Enseignement
23. Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM)
24. Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Brussel (GIMB)
25. Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (GOMB)
26. Gewestelijke Actieplan voor Tewerkstelling – Groep 8
27. Brussels Agentschap voor de Onderneming (BAO)
28. Brussel Internationaal -Toerisme en Congressen (BITC)
29. Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)
30. Instituut ter bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek en de Innovatie van Brussel (IWOIB)
31. Brussels Waarborgfonds
32. Haven van Brussel
33. Net Brussel
34. Overlegplatform van de sociale economie
35. Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk

Lijst van de actoren die werelden ontmoet tijdens de elaboratie fase van de bijdrage van Brussels Hoofdstedelijk Gewest bijdrage tot het NSR en in het kader van het operationeel programma

- Gewest (VSGBH)
36. Gemeente Molenbeek
 37. Gemeente Vorst
 38. Gemeente Anderlecht
 39. Gemeente Sint-Gillis
 40. Gemeente Sint-Joost
 41. Gemeente Schaarbeek
 42. Gemeente Brussel
 43. Inter-Environnement Brussel
 44. Brusselse Raad voor het Leefmilieu (BRAL)
 45. Invest in Brussels
 46. ATRIUM
 47. Koning Boudewijnstichting
 48. Federale Overheidsdienst Mobiliteit en vervoer (Bel-Iris)
 49. Ministerie, Bestuur Uitrusting en Vervoer – Directie Vervoersbeleid
 50. Ministerie, Bestuur Uitrusting en Vervoer , openbare werken
 51. Gewestelijk secretariaat voor stedelijke ontwikkeling (GSSO)
 52. Observatoire de l'enfant
 53. Bruxelles-Formation
 54. Overleg Opleidings-en Tewerkstellingsprojecten Brussel vzw (OOTB)
 55. Belgische Federatie van de Sociale en Coöperatieve Economie (FEBECOOP)
 56. Fédération Bruxelloise des opérateurs de l'Insertion Socioprofessionnelle (FEBISP)
 57. Res-sources (Réseau des entreprises d'économie sociale actives dans la récupération et le recyclage)
 58. Conferentie van de OCMW's van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
 59. Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding
 60. Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding (BNCTO)

8.3. Adviesprocedures

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering legt op 7 februari 2007 dit document ter advies voor aan de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, aan de Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en aan de Raad voor het Wetenschapsbeleid. Deze instanties hadden 30 dagen om hun advies te verstrekken, dat wil zeggen, tot 9 maart 2007.

Enkel de Economische en Sociale Raad heeft op 15 februari 2007 een officieel advies uitgebracht. Dit advies werd ingediend en zit in bijlage bij dit document.

8.4. Voorziene partnerschappen voor de uitwerking, de opvolging en de evaluatie van het OP

Uitwerking

In het raam van de uitwerking van het operationeel programma voorziet de procedure van projectoproep uitdrukkelijk in de vereiste dat de voorgestelde projecten in een territoriaal en thematisch partnerschap moeten kaderen: het project moet ontworpen zijn op basis van een partnerschap met de diverse regionale en plaatselijke privé- en overheidsactoren en verband houden met de thematiek en het territorium waarop het project zal worden uitgewerkt.

De bedoeling van deze vereiste van partnerschap is dat de projecten doordacht worden ontwikkeld en opgebouwd, rekening houdend met de realiteit van de plaats waar ze worden ingeplant en de medewerking krijgen van de actoren of overheden die betrokken zijn bij de dynamiek van de instandhouding van het project na de programmeringsperiode.

Opvolging

Via de organen die hen gewoonlijk vertegenwoordigen in het Brussels institutioneel kader zullen de partners nauw betrokken worden bij de comités van toezicht op het operationeel programma en het NSR.

Evaluatie

Omdat zij betrokken zijn bij het ontwerp en de uitvoering van het NSR en het operationeel programma, zullen de partners worden geraadpleegd door de persoon die de tussentijdse evaluatie opmaakt. De methodologie die zal worden voorgesteld, zal uitdrukkelijk voorzien in de medewerking van de deelnemende partijen.

8.5. Informatie en communicatie

De managementautoriteit zal verantwoordelijk zijn voor de informatie en de communicatie betreffende de uitwerking van het operationeel programma. Ze zal daarbij gebruik maken van de praktische modaliteiten voorzien door de projectoproep.

Voor de burgers zal in een specifieke informatieverstrekking worden voorzien waarbij de doelstelling om informatie te verstrekken over de rol van de Europese Commissie en transparante informatie over de interventie van de fondsen te verschaffen, in acht wordt genomen.

Zodra het operationeel programma door de Commissie is goedgekeurd, zal een communicatieplan worden opgesteld. Dat plan zal duidelijkheid verschaffen over:

- de aangewende middelen voor de communicatie aan de verschillende partners die bij de programma's betrokken zijn;
- de aangewende middelen om de communicatie ten behoeve van de publieke opinie te garanderen.

De voorkeur zal uitgaan naar de volgende communicatiemiddelen:

- internet, via de site van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- uitgaven op papier;
- de organisatie van infosessies voor de projectdragers na elke projectoproep ;
- de organisatie van een tweetal thematische seminaries voor de verschillende projectdragers van een zelfde groep concrete acties waarbij wordt gestreefd naar het ontstaan van synergieën en de uitwisseling van ervaring. De actoren, experts en inwoners zullen op deze seminaries worden uitgenodigd in functie van de verschillende thematieken.

De resultaten van de tussentijdse evaluatie, die uiterlijk gepland is ten laatste tegen 2011, zullen via diezelfde kanalen verspreid worden.

**BIJLAGE 1: LIJST VAN DE STATISTIEKE WIJKEN DIE DE
PRIORITAIRE INTERVENTIEZONE VORMEN**

Code Q	NaamN		
21001A07-	BIRMINGHAM	21014A12-	SINT-LAZARUS
21001B10-	DAUW-OOST	21014A10-	SINT-FRANCISCUS
21001B11-	DAUW-WEST	21014A14-	WEIDE
21001B17-	SLACHTHUIS	21014A18-	KRUIDTUIN
21001B20-	RAAD-NOORD	21014A41-	BOSSUET
21001B21-	BROGNIEZ-NOORD	21015A021	HOUFFALIZEPLEIN
21001B25-	HERZIENING-NOORD	21015A04-	L'OLIVIERSTRAAT
21001B31-	ALBERT I - FLATGEBOUWEN	21015A05-	KONINKLIJKE SINT-MARIASTRAAT
21001B321	ALBERT I - BUURT	21015A40-	BRABANTSTRAAT
21001B332	GRONDELS	21015A41-	VANDERLINDENSTRAAT
21004A21-	ANNEESSENSPLEIN	21015A421	PALEIZENSTRAAT
21004A22-	ZENNESTRAAT	21015A44-	KONINGINNELAAN
21004A23-	NIEUWE GRAANMARKT	21015A45-	STEPHENSONPLEIN
21004A24-	VARKENSMARKT	21015A612	BRICHAUTSTRAAT
21004D69-	TURN EN TAXI	21001B372	TWEESTATIONS
21012A00-	CENTRUM	21004D631	GROENDREEF - VERGOTE DOK
21012A011	KANAAL-ZUID	21007A373	GERIJSTRAAT
21012A02-	BRUNFAUTWIJK	21013A291	ZUIDSTATION
21012A03-	RANSFORT	21013A623	FRANKRIJKSTRAAT
21012A041	VIER WINDEN	21014A13-	ROGIER
21012A05-	SINT-JOZEF	21014A20-	NOORD
21012A10-	HERTOGIN VAN BRABANT	21014A30-	MANHATTAN
21012A11-	INDUSTRIE	21001B22-	BROGNIEZ-ZUID
21012A12-	BIRMINGHAM-ZUID	21001B23-	RAAD-ZUID
21012A13-	BIRMINGHAM-NOORD	21001B241	HERZIENING-ZUID
21012A141	ONAFHANKELIJKHEID	21004A03-	BIJSTAND - ZUID PALEIS
21012A152	ZWARTE VIJVERS	21004D672	WILLEBROEKSE KAAI
21012A172	WEST-STATION	21013A23-	KONINGSLAAN
21012A21-	MARIE-JOSE BLOKKEN	21013A612	JAMAR
21012A28-	SPOORWEG	21015A43-	NOORDSTATION
21012A60-	LAKENVELD	21004A02-	SINT-FRANCISCUS XAVERIUS
21012A611	MEXICO	21004A04-	KAPELLEKERK
21012A63-	DUBRUCQ-NOORD	21004A70-	BLAESSTRAAT-ZUID
21012A672	ULENS	21004A71-	BLAESSTRAAT-CENTRUM
21012A71-	PIERS	21004A72-	SINT-THOMAS (INSTITUUT)
21012A72-	LAVALLEE	21013A201	ENGELANDSTRAAT
21012A732	KANAAL-NOORD	21013A252	DENEMARKENSTRAAT
21004A32-	CONGRES - STATION	21007A41-	LUTTREBRUG-WEST
21004A822	KOOLIEDENSTRAAT	21007A60-	SINT-ANTONIUS
21004A83-	E. JACQMAINLAAN-WEST	21013A121	WILLEM TELL-ZUID
21004D600	SINT-ROCHUS VOORPLEIN	21013A13-	DETHYSTRAAT
21004D610	ANTWERPSE STEENWEG-ZUID	21013A22-	REGIEN
21004D62-	ANTWERPSE STEENWEG-NOORD	21013A422	CRICKXSTRAAT
21004D64-	MASUIPLEIN-NORD		
21014A05-	HOUWAERT	21004D680	FABRIEKSKAAI - L. MONNOYER KAAI
		21001B38-	KLEIN EILAND - RECHTER OEVER

BIJLAGE 2: LIJST VAN DE GEBRUIKTE AFKORTINGEN

- (EG) : Europese Gemeenschap
- ATRIUM : Agence Régionale pour l'Investissement Urbain et le Management Transversal des quartiers commerçants
- BAO : Brussels Agentschap voor de Onderneming
- BEW : Bestuur Economie en Werkgelegenheid
- BGDA : Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling
- BHG : Brussel Hoofdstedelijk Gewest
- BIM : Brussels Instituut voor Milieubeheer
- BISA : Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse
- BITC : Brussel Internationaal - Toerisme & Congres
- BNCTO Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding
- BUW : Bestuur Uitrusting en Vervoer
- C2E : Contract voor economie en tewerkstelling
- CO₂ : koolstofdioxide
- Cocof : Commission communautaire française
- CCFFEE : Commission consultative Formation Emploi Enseignement
- EFRO : Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
- ESF : Europees Sociaal Fonds
- ESR-BHG : Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- FEBECOOP : Belgische Federatie van de Sociale en Coöperatieve Economie
- FOD : Federale Overheidsdienst
- GCA : groep concrete acties
- GIMB : Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Brussel
- GOMB : Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- GSSO : Gewestelijk secretariaat voor stedelijke ontwikkeling
- HORECA : Hotels, restaurants, cafés
- IWOIB : Instituut ter bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek en de Innovatie van Brussel
- KMO : Kleine en middelgrote ondernemingen
- LEL : locale economieloketten
- MBHG: Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- MIVB: Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel
- nb : niet beschikbaar
- NSR : Nationaal Strategisch Referentiekader
- NUTS : Nomenclature d'unité territoriale statistique

- nvt : niet van toepassing
- OP : operationeel programma
- OC : ondernemingscentrum
- ONE : Office de la naissance et de l'Enfance
- OTO : Onderzoek en technologische ontwikkeling
- PIZ : Prioritaire Interventie zone
- RvB : Raad van Bestuur
- UVW : Uitkeringsgerechtigde Volledig Werkloze
- VGC: Vlaamse Gemeenschap Commissie

BIJLAGE 3: ADVIEZEN VAN DE BETROKKEN PARTNERS

OPERATIONEEL PROGRAMMA VOORGESTELD DOOR HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST ALS DOELSTELLING « CONCURRENTIEVERMOGEN EN WERKGELEGENHEID » VAN HET EFRO VOOR DE PERIODE 2007-2013.

Advies van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. 15 februari 2007

Aanhangigmaking

Op 12 februari 2007 heeft de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vanwege de Minister-Voorzitter van de Regering een adviesaanvraag ontvangen inzake het operationeel programma voorgesteld door het Gewest als doelstelling « Concurrentievermogen en Werkgelegenheid » van het EFRO voor de periode 2007-2013.

Dit programma werd op 1 februari 2007 door de Regering in eerste lezing goedgekeurd en moet tegen ten laatste 6 maart 2007 bij de Europese Commissie worden ingediend.

Nadat zijn Commissie Economie-Tewerkstelling dit thema tijdens zijn zitting van 13 februari 2007 heeft onderzocht en na een hoorzitting met het Kabinet van de Minister-Voorzitter, formuleert de Economische en Sociale Raad het volgende advies.

Advies

Inleiding

De Raad neemt met genoeg kennis van de wijzigingen, die de Regering in tweede lezing ingevolge het advies van de Raad ter zake van 21 september 2006 aan het ontwerp van NSR heeft aangebracht. Hij wil nogmaals bevestigen dat de destijds ingenomen standpunten inzake de operationele programma's en de partnerships (punten 3.4 en 3.5) vandaag nog even relevant blijven.

Beschouwingen

- Over het algemeen acht de Raad het onontbeerlijk om een goede coördinatie tussen de operationele programma's van het *EFRO* en van het *ESF* tot stand te brengen, met name rekening houdend met het *Contract voor de Economie en de Tewerkstelling* (CET).
- De Raad wenst dat de sociale gesprekspartners, waaruit hij is samengesteld, over een *adequate* paritaire vertegenwoordiging binnen het Opvolgingscomité van het O.P. zouden beschikken, hetzij 2 *stemgerechtigde* mandaten voor de werkgeversvertegenwoordigers en 2 *stemgerechtigde* mandaten voor de werknemersvertegenwoordigers. Naast de naleving van de Europese reglementering, zijn er drie argumenten die dit verzoek rechtvaardigen :

- op het ogenblik dat tot de vorige programmering werd besloten (2000-2006), was het CET nog niet afgesloten ; dit is nu wel gebeurd ; welnu, het O.P. EFRO legt verschillende werkterreinen van het CET - gedeeltelijk - ten uitvoer ; men dient de contractuele dimensie dus in aanmerking te nemen ;
 - men dient de overlegmethodes, die in de twee Brusselse Europese programma's van toepassing zijn, te harmoniseren ; welnu, binnen het opvolgingscomité ESF beschikken de sociale gesprekspartners over een *paritaire* vertegenwoordiging en zijn ze *stemgerechtigd* ; dit is des te noodzakelijker daar de instelling van een opvolgingscomité voor de Brusselse Bijdrage aan het Nationaal Strategisch Referentiekader (koepel) is voorzien ;
 - het EFRO, dat de economische ontwikkeling tot doel heeft, heeft zowel betrekking op de grote als op de kleine en de zeer kleine ondernemingen ; het is dus noodzakelijk om een vertegenwoordiging van de Raad in al zijn bestanddelen te voorzien.
- Bij de samenstelling van het Comité ter evaluatie van de projecten, dat met de preselectie wordt belast, verzoekt de Raad de Regering om van de gelegenheid gebruik te maken om op zijn leden in hun hoedanigheid van *deskundigen* een beroep te doen.
 - Zonder afbreuk aan het additionaliteitsbeginsel betreurt de Raad dat de keuze van de krachtlijnen niet eveneens betrekking heeft op de ondersteuning van rechtstreekse investeringen en van projecten in het kader van de wetgeving op de economische expansie.
 - De Raad wenst dat zowel de organisaties, waaruit hij is samengesteld, als de sectorale federaties, zowel de patronale als de syndicale, uitdrukkelijk bij de « operatoren/voorgestelde eindbegunstigden » worden vermeld.
 - De Raad wenst de ENIAC-cel te behouden en zelfs verder te ontwikkelen.
 - De Raad heeft goed nota genomen van het feit dat de oproep tot projecten eveneens openstaat voor de Referentiecentra, die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werden gevestigd.
 - De Raad dringt erop aan dat de Regering een adequate communicatieprocedure zou instellen, van zodra de beslissingen inzake de oproep tot projecten zullen worden genomen. Deze communicatie zal zich *op zijn minst* tot alle sociale gesprekspartners moeten richten.

Op voorwaarde dat deze opmerkingen in aanmerking worden genomen, spreekt de Raad zich positief over het operationeel programma EFRO voor de jaren 2007-2013 uit.

*
* *

BIJLAGE 4: IMPACT VAN HET OPERATIONEEL PROGRAMMA OP HET MILIEU

1. Analysekader

Deze afdeling wil gevolg geven aan de Europese Richtlijn 2001/42/EG die onder andere eist dat wordt beoordeeld welke effecten sommige plannen en programma's op het milieu hebben (Strategische Milieubeoordeling).

Deze Richtlijn heeft tot doel "te voorzien in een hoog milieubeschermingsniveau en bij te dragen tot de integratie van milieuoverwegingen in de voorbereiding en vaststelling van plannen en programma's, met het oog op de bevordering van duurzame ontwikkeling, door ervoor te zorgen dat bepaalde plannen en programma's die **aanzienlijke effecten** op het milieu kunnen hebben overeenkomstig deze richtlijn aan een milieubeoordeling worden onderworpen".

Volgens Bijlage I van de Richtlijn 2001/42/EG moet het milieurapport de volgende elementen bevatten:

1. een schets van de inhoud en de belangrijkste doelstellingen van het plan of programma en het verband met andere, relevante plannen en programma's;
2. de relevante aspecten van de bestaande situatie van het milieu en de mogelijke ontwikkeling daarvan als het plan of programma niet wordt uitgevoerd;
3. de milieukenmerken van gebieden waarvoor de gevolgen aanzienlijk kunnen zijn;
4. alle bestaande milieuproblemen die relevant zijn voor het plan of programma, met inbegrip van met name milieuproblemen in gebieden die vanuit milieuoogpunt van bijzonder belang zijn, zoals gebieden die op grond van de Richtlijnen 79/409/EEG en 92/43/EEG zijn aangewezen;
5. de op internationaal, communautair of nationaal niveau vastgestelde doelstellingen ter bescherming van het milieu, welke relevant zijn voor het plan of programma, alsook de wijze waarop met deze doelstellingen en andere milieuoverwegingen rekening is gehouden bij de voorbereiding van het plan of programma;
6. de mogelijke aanzienlijke milieueffecten, bijvoorbeeld voor de biodiversiteit, bevolking, gezondheid van de mens, fauna, flora, bodem, water, lucht, klimaatfactoren, materiële goederen, cultureel erfgoed, met inbegrip van architectonisch en archeologisch erfgoed, landschap en de wisselwerking tussen bovengenoemde elementen;
7. de voorgenomen maatregelen om aanzienlijke negatieve effecten op het milieu van de uitvoering van het plan of programma te voorkomen, te beperken of zoveel mogelijk teniet te doen;
8. een schets van de redenen voor de selectie van de onderzochte alternatieven en een beschrijving van de wijze waarop de beoordeling is uitgevoerd, met inbegrip van de moeilijkheden die bij het verzamelen van de vereiste informatie zijn ondervonden (zoals technische tekortkomingen of ontbrekende kennis);
9. een beschrijving van de voorgenomen monitoringmaatregelen;
10. een niet technische samenvatting van de in de bovenstaande punten verstrekte informatie.

Dit operationeel programma werd ontworpen met het oog op de duurzame ontwikkeling die inzonderheid gepaard gaat met de oprichting van een stadsontwikkelingsplatform gekoppeld aan de economische sectoren die ijveren voor het milieu. De verwachte impact op het milieu in de prioritaire zone moet vooral positieve gevolgen teweegbrengen. Daarom neemt dit operationeel programma de hiervoor opgesomde elementen als volgt op in onderhavig hoofdstuk:

- wat betreft punt 1 zullen wij hier de doelstellingen van het operationeel programma niet meer herhalen omdat we ze reeds in het hoofdstuk betreffende het milieu-impact in het plan zelf hebben opgenomen. Het verband met andere relevante plannen en programma's vindt u terug in de diagnostiek.
- De punten 2 en 3 komen aan bod in de afdeling die handelt over de toestand van het milieu in de prioritaire interventiezone.
- Punt 4 is niet van toepassing aangezien het programma niet slaat op een station van het Natura 2000-netwerk en het bovendien geen enkele weerslag op deze zones zal uitoefenen³⁸.
- Punt 5 wordt niet nader toegelicht omdat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn milieubeleid kadert in de omzetting van de Europese richtlijnen en internationale akkoorden die België gesloten heeft.
- Punten 6 tot 9 worden in het laatste deel van deze afdeling besproken en benaderd in functie van de specifieke context van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In het raam van dit operationeel programma dat een sterk verstedelijkte zone betreft en meer bepaald een Prioritaire Interventiezone met een gebrek aan groene ruimten en natuurlijke bronnen die kunnen worden opgewaardeerd, is het niet haalbaar om **alle elementen** beoogd door de Richtlijn in aanmerking te nemen, maar is het veeleer interessant om de impact op het milieu te benaderen vanuit een optiek van duurzame stadsontwikkeling.

2. Niet-technische samenvatting van de toestand van het milieu in de Zone

De prioritaire interventiezone, die gelegen is rond het historisch centrum van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, geeft vanuit milieuoogpunt een situatie te zien die typisch is voor de grote Europese stadscentra.

Het was vroeger een gebied met industriële activiteiten, waaruit de ondernemingen geleidelijk wegtrokken naar de rand. Dit leidde tot braakliggende terreinen, vervuiling en stadskan- kers van alle aard, die ook vandaag nog een groot deel van de ruimte binnen de zone innemen. De gevolgen bleven niet uit voor de werkgelegenheid en de levensstandaard van de inwoners.

Wegens de verloederde leefomgeving en de schaarse werkgelegenheid trokken de wijken van deze zone eerder bevolkingsgroepen in moeilijkheden aan dan gezinnen met middel- hoge of hoge inkomens. De bewoningsdichtheid ligt er dan ook zeer hoog. De betrokken gemeenten zijn ook de dichtstbevolkte van het gewest. Ten slotte is de bevolking van de zone verhoudingsgewijze jonger, minder opgeleid en minder actief. Bovendien fungeerde de

³⁸ Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest omvat geen Speciale Beschermingszone die in aanmerking zou kunnen komen als leefgebied van de Vogelbeschermingsrichtlijn. In 1996 heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in toepassing van de Habitatrichtlijn drie terreinen aangeduid op basis van een inventaris van de natuurlijke leefgebieden opgemaakt door het BIM. Drie complexe stations werden aangeduid als "leefgebieden van communautair belang" en vertegenwoordigen een totale oppervlakte van meer dan 2300 hectaren (14% van het grondgebied van het Brussels Gewest):

- het Zoniënwood met aangrenzende beboste omgeving en domeinen alsook het Woluwedal (2040 ha)
- de beboste en open gebieden in het zuiden van het Brussels Gewest (217 ha)
- de beboste en vochtige gebieden van de Molenbeekvallei in het noordwesten van het Brussels Gewest (samen 118 ha).

PIZ als opvangzone voor de achtereenvolgende migratiegolven naar België, zodat de bevolking er ook diverser is qua nationaliteit.

In de PIZ zijn er bijgevolg een aantal belangrijke problemen geconcentreerd die verband houden met deze twee evolutiefactoren (desindustrialisatie en dichtheid) :

- stadskankers en braakliggende industrieterreinen, vervuilde grond
- hoge druk op het milieu : afval, luchtvervuiling, afvalwater
- slechte isolatie en verouderde architectuur van het bouwbestand, gebouwen waarvan de energie-efficiëntie veel te wensen overlaat
- weinig groene ruimten en druk op de bestaande ruimten
- nog steeds voorkomende industriële risico's
- breuklijnen in de stad : kanaal, spoorweg, wegtunnels

De PIZ wordt daarentegen goed bediend door het openbaar vervoer, maar ondergaat niettemin een sterke druk vanwege het intensief autogebruik en de structuur van het wegennet, die niet bevorderlijk is voor een vlotte doorstroming in de secundaire aders van de PIZ (kleine straatjes, steenwegen, wegprofielen).

Uit de milieueffectenstudie blijkt dat de energie-efficiëntie van gebouwen en het afvalbeheer prioritaire thema's zijn in de PIZ wat betreft de voorstellen vervat in het operationeel programma, rekening houdend met diverse selectiecriteria.

Deze studie wijst er ook op dat het operationeel programma tot doel de milieusituatie in de PIZ positief te beïnvloeden in een aantal opzichten, meer bepaald door middelen te bestemmen voor onderzoek naar en ontwikkeling van technologische oplossingen waarmee de milieuhinder beperkt kan worden of waarmee bepaalde effecten zelfs kunnen worden gecorrigeerd zodat een positieve impact ontstaat.

3. Technische samenvatting van de toestand van het milieu in de PIZ³⁹

Op het vlak van het milieu staat de prioritaire interventiezone onder druk van de structuur van haar gebouwen en de grote bevolkingsdichtheid. Daarom is het belangrijk om de dynamiek van de industriële en economische ontwikkeling te verzoenen met de wil om het gemengde karakter van de bevolkingsgroepen en de functies te behouden in een optiek van duurzame ontwikkeling. Aangezien de prioritaire interventiezone uitsluitend een sterk verstedelijkt gebied omvat, moet de aandacht vooral uitgaan naar de levenskwaliteit van de inwoners en de gebruikers van de stad. De levenskwaliteit wordt dus ook beoordeeld volgens de kwaliteit van de woonomgeving en het bouwpatrimonium, de toegankelijkheid van de buurtdiensten, de veiligheid van de burgers, enz.

Zoals blijkt uit artikel 8 van de Verordening (EG) nr. 1080/2006 van 5 juli 2006 betreffende het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling *"kan het EFRO, waar passend, de ontwikkeling steunen van participatieve, geïntegreerde en duurzame strategieën om de hoge concentratie van economische, ecologische en maatschappelijke problemen waarmee stedelijke gebieden te kampen hebben, aan te pakken. Deze strategieën bevorderen een duurzame stedelijke ontwikkeling door middel van activiteiten, zoals het versterken van de economische groei, het herstellen van de fysieke omgeving, het herinrichten van oude industriecomplexen, het beschermen en ontwikkelen van het natuurlijke en culturele erfgoed, het bevorderen van het ondernemerschap, de lokale werkgelegenheid en wijkaanpak, alsmede het verlenen van diensten aan de bevolking, waarbij rekening wordt gehouden met*

³⁹ De Brusselse bijdrage tot het NSR bevat een specifiek hoofdstuk dat gewijd is aan de toestand van het milieu in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in zijn geheel.

de veranderende demografische structuren”. Het operationeel programma werd dan ook in die geest opgevat en het is ook in die geest dat zijn impact op het milieu moet worden beoordeeld.

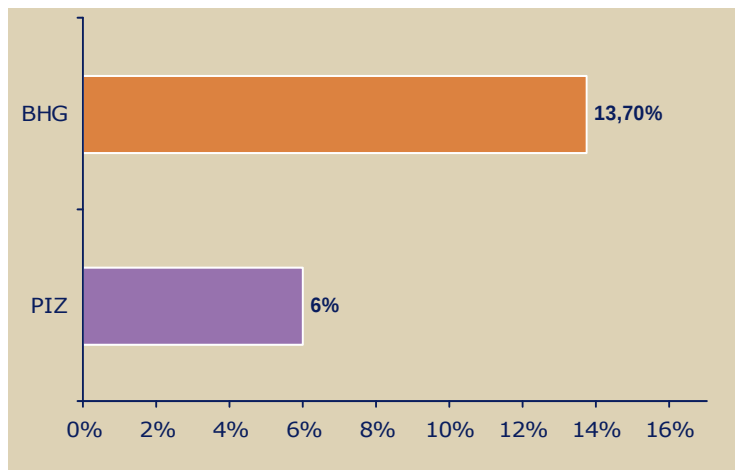
We onderlijnen hier even de meest typische kenmerken van de toestand van het milieu in de PIZ door respectievelijk dieper in te gaan op:

- de groene ruimten en de openbare ruimte;
- de desindustrialisatie en de industriële risico's (SEVESO-sites);
- de breuklijnen in de stad;
- de thematiek van de energie;
- het afval.

3.1. De groene ruimten en de openbare ruimte

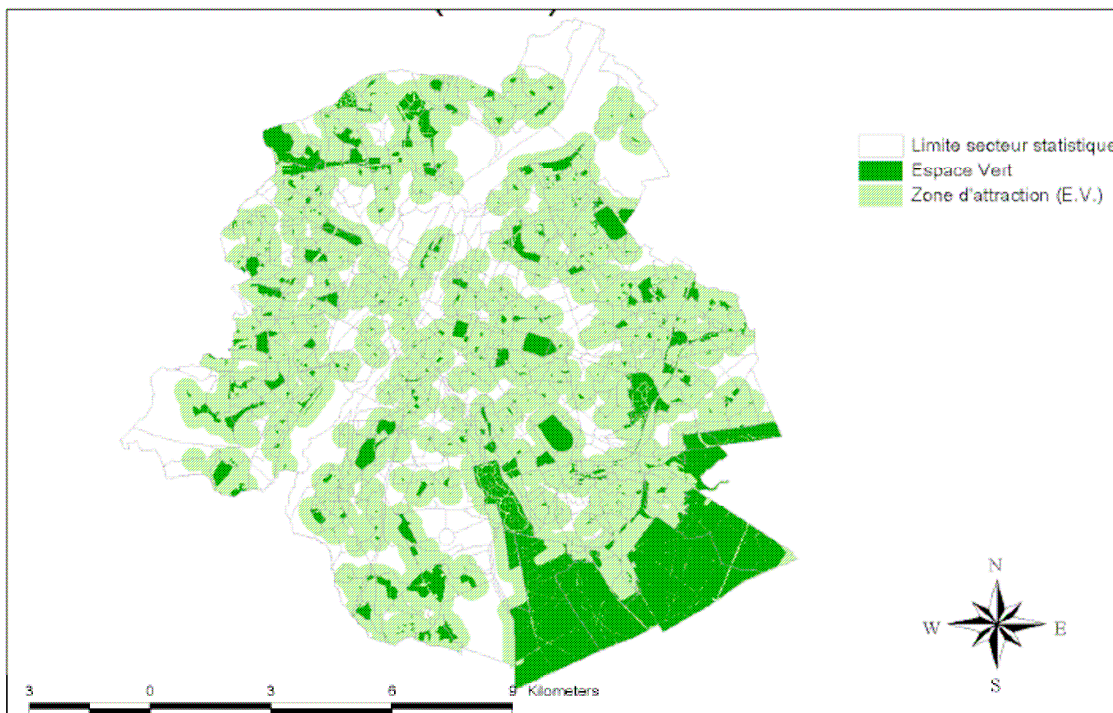
In verhouding tot het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft de zone weinig groene ruimten. Onderstaand schema toont aan dat de verhouding aan groene oppervlakte 6% van het grondgebied vertegenwoordigt tegenover meer dan 13% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Grafiek 8 – Verhouding bestaande groene oppervlakte per grondgebied

Bron: BISA

De onderstaande kaart toont aan dat de zones die in aanmerking komen als groene ruimte, beperkt blijven op het Brusselse grondgebied. De grote aantrekkelijke groene ruimtes (Zoniënwoud, Terkamerenbos, parken) bevinden zich ten zuiden en ten oosten van Brussel.

Bron: BISA

Het ontoereikend aanbod aan openbare vrijetijds- of ontspanningsruimten veroorzaakt problemen van toegankelijkheid en spreiding van deze ruimten. Ze worden druk bezocht zodat de kwaliteit van de aangeboden infrastructuur snel achteruit gaat en er problemen van vervuiling, onderhoud, ... rijzen.

Deze situatie geeft de verschillende bevolkingsgroepen die in de wijken wonen een gevoel van onveiligheid. Zoals blijkt uit het Algemeen Verslag over de onveiligheid⁴⁰ voelen sommige bevolkingen zich uitgesloten of onveilig op bepaalde plaatsen in hun wijken zodat zij niet geneigd zijn om de openbare ruimten te delen of toe te eigenen.

We merken evenwel op dat de dynamiek van de wijkcontracten en andere initiatieven heeft geleid tot een renovatiebeleid van de openbare ruimte zodat de situatie reeds merkbaar en duidelijk verbeterd is in de PIZ en in andere gemeenten.

3.2. Desindustrialisering en industriële risico's

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en vooral de PIZ hebben in de tweede helft van de 20^e eeuw een sterke desindustrialisering gekend ten voordele van een meer dynamische doch niet homogene ontwikkeling van de tertiaire sector. In de PIZ heeft dat massale vertrek

⁴⁰ Koning Boudewijnstichting, Luisteren naar mensen over onveiligheid, Algemeen verslag over onveiligheid, Brussel, maart 2006.

geleid tot tal van achtergelaten gebouwen, braakliggende industrieterreinen en vervuilde sites die thans worden geïnventariseerd.

Als we nagaan welke ondernemingen industriële risico's vertonen, dan tellen wij er 9 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest waarvan twee met een hoge drempel. Deze ondernemingen die als "SEVESO" werden geklasseerd, zijn actief op het vlak van de verwerking, de fabricage, het gebruik of de opslag van gevaarlijke stoffen, zoals bijvoorbeeld, de raffinaderijen, de petrochemische bedrijven (Shellsite), chemische fabrieken (site Univar Benelux), opslagplaatsen van petroleumproducten en van explosieven. De ondernemingen die als "drempel 2" (2 in Brussel) zijn geklasseerd, moeten een intern en extern noodplan voor evacuatie en openbare veiligheid publiceren dat aan de richtlijn van het Ministerie van binnenlandse zaken beantwoordt. De tweede categorie bedrijven onderworpen aan de "Seveso II"-Richtlijn zijn de inrichtingen waarin men de aanwezigheid van stoffen vermeld in de Richtlijn, zij het in kleine hoeveelheden, heeft vastgesteld. Voor deze fabrieken die als "drempel 1" zijn geklasseerd, moet er geen extern nood- en interventieplan worden ingevoerd. Sommige van deze sites zijn gelegen in of aan de rand van de interventiezone.

3.3. De breuklijnen in de stad

De zone wordt doorkruist door twee grote breuklijnen die ze te danken heeft aan de uitbouw van de infrastructuur en de verstedelijking tijdens de 19 en 20^e eeuw.

- Het gaat enerzijds om de Zuid-Noord spoorverbinding die de hoofdstad van het zuidwesten naar het noordoosten doorkruist en het personenvervoer met de trein kanaliseert, vooral dan voor de 344.451 pendelaars die de helft van de aangeboden jobs in Brussel voor hun rekening nemen. In tegenstelling tot hoofdsteden, zoals Parijs en Londen, werd het Brusselse spoorwegnet in een transversale in plaats van een polariserende logica (stopplaatsen op bepaalde strategische punten in de stad) aangelegd. Vermits er daarnaast ook een netwerk van metro's en trams werd uitgebouwd, vormen de infrastructuren voor het spoorverkeer (train, tram, metro) een zware belasting voor de ruimtelijke ordening: tunnels, bruggen, opslagplaatsen, onderhoudsateliers, werkruimten, enz. Met behulp van sommige projecten van de vorige programmeringen van het programma Doelstelling 2 en het communautair initiatief URBAN (I en II) werd deze eerste breuklijn reeds aangepakt, meer bepaald aan de hand van projecten zoals Recyclart (inrichting van een verlaten station) of de heraanleg van verlaten infrastructuren.

In de zone die voor de interventie voorgesteld wordt, vindt men ook nog eens de restanten terug van het spoorwegnet voor goederentransport dat historisch gezien werd ontworpen om het stadscentrum te ontwijken en in een verbinding met de industriezone langs het kanaal te voorzien. Sommige van deze sites stonden centraal in de voorbereidende fase van de opstelling van dit operationeel programma. Het gaat met name om Tour en Taxis, een site van nagenoeg 45 hectaren die aan de rand van het kanaal gelegen is en nauwelijks gebruikt wordt, maar waarvoor interessante projecten worden voorbereid. Het gaat ook om de site van het Weststation dat een belangrijk knooppunt voor het spoor-metroverkeer in het hartje van Molenbeek moet worden, net zoals het station Kunst-Wet. Deze site dekt een aanzienlijk deel van de ongebruikte oppervlakte (20 hectaren) en vormt een enorme breuklijn, vooral tussen het historisch centrum van de gemeente Molenbeek en het "modern" gedeelte dat veeleer residentieel is.

Er moeten nog heel wat keuzes worden gemaakt over de heraanleg en de toekomstige bestemming van deze sites die van groot belang zijn voor de geïntegreerde stadsontwikkelingsstrategie die door het operationeel programma wordt voorgesteld. In het kader van de vorige programmeringen werden nog geen noemenswaardige investeringen aan deze sites besteed.

- Anderzijds gaat het om het kanaal zelf dat de stad eveneens via dezelfde zuid-west-noord-oostverbinding langs 4 verschillende gemeenten doorkruist. Het kanaal en zijn kades blijven een exploitatieruimte voor tal van bedrijven die in de Haven van Brussel actief zijn. Deze laatste heeft een ontwikkelingsschema (Masterplan) ontworpen om de waterwegen intensiever te gaan gebruiken door in de eerste plaats gebruik te maken van de logistiek en het containertransport. Andere grote activiteiten die veel ruimte in beslag nemen, zijn de vroegmarkt, de verkoop van bouwmaterialen en de afvalverwerking. Zij bezetten de kades langs het kanaal in de noordzone (stroomafwaarts vanaf de IJzerbrug) en leveren werk aan een groot aantal mensen, vooral laaggeschoolden. In het noordelijk gedeelte van het kanaal dat in het stadscentrum ligt, worden er specifieke stedenbouwkundige werken verricht om het kanaal beter in het stadsleven in te passen.

Daar waar ze het stadscentrum doorkruist (kleine ring West) vertoont de kanaalzone tal van grote handicaps, zowel op het economische vlak (achteruitlopende of ongewenste activiteiten, bodemvervuiling) als op het stedenbouwkundige vlak (aanwezigheid van verticale kademuren waardoor de nabije omgeving van de waterweg langs bepaalde stukken van het kanaal niet kan worden verfraaid, druk verkeer, onaangepaste en verwaarloosde openbare ruimten) die haar aantrekkelijkheid aantasten en fysieke verbindingen en uitwisselingen tussen de beide oevers in de weg staan.

De analyse van deze problematiek tijdens de voorbereidingsfase van het operationeel programma heeft uitgewezen dat er geen globaal beleid voor de kanaalzone bestaat en dat het moeilijk is om er ambitieuze werken uit te voeren omdat er geen consensus bestaat tussen de verschillende actoren die erbij betrokken zijn. In die context zou de tussenkomst van het EFRO een toegevoegde waarde kunnen bieden waarbij de krachten gebundeld worden rond een ontwikkelingsplan dat de kanaal herstructureert.

- Bovendien vertoont de PIZ nog een aantal kankers (verlaten gebouwen, onbebouwde terreinen), braakliggende gronden of sites die verlaten dreigen te worden, hetzij omdat de economische activiteit er achteruit gaat of niet gewenst is, hetzij omdat er grote risico's voor het milieu aanwezig zijn (vervuilde gronden, activiteiten die de controle op de naleving van de milieuvergunningen vergen). In het kader van de voorbereiding van dit operationeel programma werd een gedeeltelijke inventaris van deze zones opgesteld waarbij een lijst van sites werd opgemaakt die zich zouden kunnen lenen voor reconversie naar economische activiteiten die kaderen in een stadsrenovatieproject.

Merken wij op dat de zone reeds ruim gedekt is en blijft door de Wijkcontracten, globale stadsrenovatieprojecten die vooral bedoeld zijn om de leef- en woonomgeving te verfraaien. Deze acties hebben aangetoond dat zij complementair zijn met het programma Doelstelling 2 tijdens de periode 2000-2006 en dat ze tijdens de nieuwe programmeringsperiode zullen worden voortgezet.

3.4. De thematiek van de energie

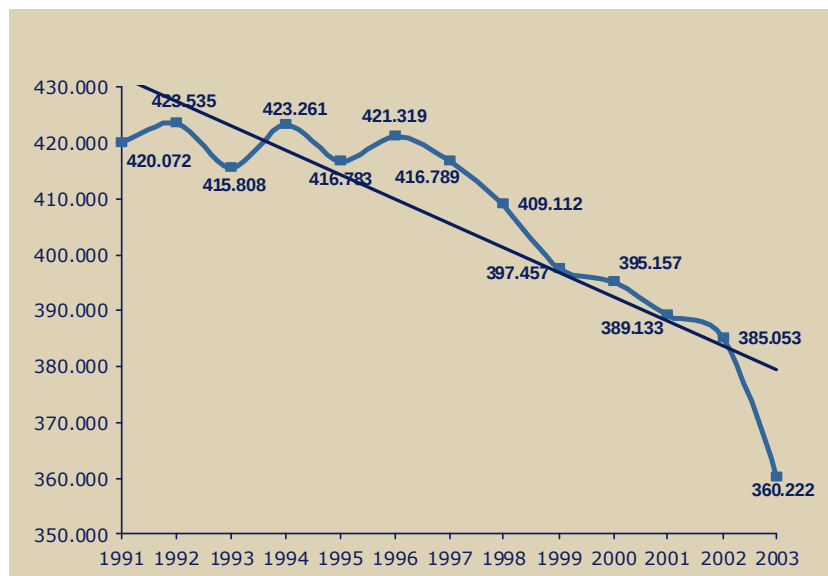
Uitgaand van de diagnostiek die ons werd verstrekt door het NSR en meer bepaald van de luchtvervuiling in het Brusselse grondgebied vormt het energieverbruik van de gebouwen een echte uitdaging. De cartografie waarover wij beschikken toont immers aan dat de zone een zwart punt vormt op het vlak van het thermisch verbruik wat te verklaren valt door de kwaliteit van de gebouwen, de bevolkingsdichtheid en de structuur van de tertiaire activiteit. Het industriële karakter van een deel van de zone werkt de uitstoot van CO₂ verder in de hand.

De analyse die in het kader van de voorbereiding van dit operationeel programma werd verricht, heeft ook aangetoond dat de inwoners van de zone relatief minder gevoelig zijn voor de milieuproblematiek. Dat heeft te maken met de omvang van hun inkomsten die verhoudingsgewijs vrij laag zijn zodat zij niet snel geneigd zijn om te investeren in schone of duurzame technologieën die in de beginfase vrij duur zijn. Een andere hindernis die men hier moet overwinnen is het feit dat de bouw- en renovatiesector zelf onvoldoende gefocust is op de duurzame renovatie van de gebouwen om aan een eventuele toenemende vraag op dat gebied te voldoen. Deze geringe betrokkenheid valt ook te verklaren door het feit dat de wijken doorgaans in een vrij slechte toestand verkeren (netheid, kwaliteit van de openbare ruimte, clandestien storten van afval) wat de inwoners er vermoedelijk minder toe aanspoort om respect te tonen voor hun leefomgeving.

3.5. Afval

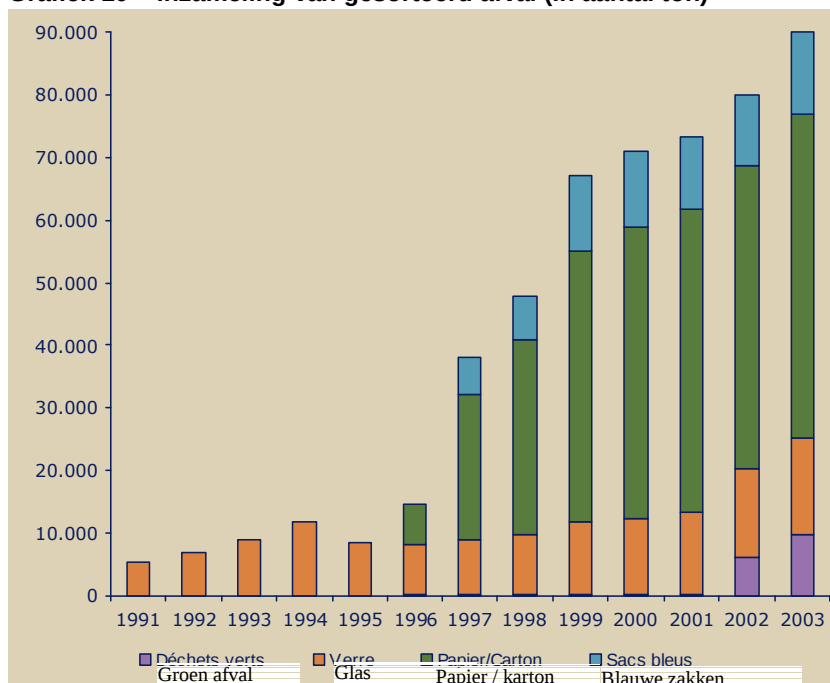
Het afval vormt een andere milieuproblematiek waar nog hard moet aan gewerkt worden. We beschikken niet over statistische gegevens voor de zone, maar op het niveau van het Gewest blijkt zich toch een positieve evolutie in het afvalsorteergedrag bij de inwoners af te tekenen, vooral omdat men meer dan tien jaar geleden reeds heeft geopteerd voor een beleid om met gekleurde zakken en een selectieve ophaling te werken (grafieken 9 en 10).

Grafiek 9 – Evolutie van de afvalophaling witte zakken en containers (in aantal ton) (= verbrand afval)

Bron: Net Brussel

Grafiek 10 – Inzameling van gesorteerd afval (in aantal ton)

Bron: Net Brussel

Sommige soorten afval, zoals grof en organisch afval, ... worden onvoldoende gesorteerd en/of slecht opgehaald. In het domein van de recyclage van afval en reeds gebruikt materiaal met een hoge toegevoegde waarde (huishoudapparaten, hifi en computers, ...) bestaat er in Brussel een nog niet ontgonnen terrein. Tot slot heerst er bij de minder gegoede groepen nog een zekere terughoudendheid tegenover de kosten die het afvalsorteerbeleid met zich meebrengt (aankoop van verschillende zakken) en wordt afval vaak zomaar gedeponeerd in de openbare ruimten.

In de zone is de sensibilisering voor milieuthema's zoals gezegd een ware uitdaging. Dat merken we ook aan de wijze waarop het afval rondslingsert in bepaalde straten en zich ophoopt op clandestiene stortplaatsen. De netheid van de openbare ruimte heeft daar haast dagelijks onder te lijden.

Deze situatie doet zich niet alleen voor in de zone, ook andere gemeenten of delen van gemeenten in Brussel maken dergelijke situaties mee. Toch wordt de toestand in de interventiezone in de hand gewerkt door de structuur van de gebouwen, de dichtheid van de bevolking, het gebrek aan ruimte voor afvalsortering (op het Brusselse grondgebied zijn er slechts twee stortplaatsen⁴¹) en de sommen die moeten worden besteed aan het sorteergedrag of de aanmoediging tot het aankopen van duurzame goederen. Bovendien zijn de opslagplaatsen doorgaans enkel bereikbaar via de autowegen en dus voorbehouden aan een publiek dat over een wagen beschikt. Daarom moeten er innoverende oplossingen worden gevonden voor de kwetsbare, weinig gesensibiliseerde of mobiele doelgroepen.

⁴¹ Bij wijze van vergelijking: Wallonië telt 202 containerparken voor 3 miljoen inwoners op een grondgebied dat uiteraard heel uiteenlopend gestructureerd is.

4. Milieu-impact van het programma

Vooraleer we dieper ingaan op de maatregelen en hun verwachte effecten op het milieu moeten we hier eerst verwijzen naar het begrip duurzame stadsontwikkeling dat centraal stond in het voorbereidend denkproces van het operationeel programma. Het sterk verstedelijkt karakter van de interventiezone heeft een aanzienlijke weerslag op de specifieke milieuproblematiek in de PIZ en, meer algemeen, in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Uitgaand van de lessen die we uit de vorige programmering kunnen trekken, heeft de strategie van het programma zich vooral gefocust op de belangrijkste milieuproblemen van een stadsomgeving, met name het efficiënt energieverbruik en het afvalbeheer. Ze ligt volledig in de lijn van de strategische opties die werden vastgelegd in Lissabon en Göteborg die een duurzame economische ontwikkeling nastreven en zich in de eerste plaats toespitsen op de milieuthema's die in bijlage IV bij de algemene Verordening betreffende de Structuurfondsen vooropgesteld werden. Daarnaast worden de projecten van stadsrenovatie en economische heropleving van de wijken binnen de PIZ en, meer algemeen, in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest eveneens voortgezet.

Gegeven de geografische concentratie en de wil om in het kader van het operationeel programma de beschikbare middelen te concentreren op thematische prioriteiten en belangrijke uitdagingen zoals de mobiliteit en de luchtkwaliteit, werden belangrijke uitdagingen uit de weg gegaan. De hoofdreden voor deze keuze heeft te maken met de regionale of transregionale dimensie van de thematiek: duurzaam inwerken op de luchtkwaliteit gaat in het bijzonder te Brussel via een actie op grote schaal op het gebied van isolatie en energetische prestatie van de gebouwen : vermits de huisvesting als dusdanig in het programma niet in aanmerking komt, opteerde het programma er in dit kader voor om te werken aan de opbouw van een filière vanuit de private sector en vanuit de ontwikkeling van de bevoegdheden. Wat betreft de mobiliteit, andere belangrijke thematiek in het kader van de luchtvervuiling en andere milieuhinder, deze vereist een regionale benadering (in- en uitstroom van pendelaars in de stad), vaak aanzienlijke investeringen (tunnels, eigen sites) en is in het kader van het prioritair interventiegebied dat qua alle soorten van openbaar vervoer al goede verbindingen heeft, slechts ten dele relevant. Ook in deze bestaat de door het O.P. aangenomen strategie erin om de mobiliteitsproblematiek te vlug af te zijn door een deel van Brusselse economische activiteit opnieuw te concentreren binnen ruimten met goede verbindingen op het vlak van openbaar vervoer, per trein en per boot.

De beschrijving van de milieu-impact van de assen en groepen concrete acties van het programma wordt weergegeven in de vorm van een tabel die de benaming van de voorziene acties vermeldt en een beknopte toelichting geeft bij hun potentiële weerslag op de in acht genomen milieuthema's.

Op basis van de diagnostiek en rekening houdend met de vereisten van de Richtlijn 2001/42 hebben wij zes thema's onderscheiden die belangrijk zijn voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- De duurzame stadsontwikkeling
- Het natuurpatrimonium en de biodiversiteit
- Het afvalbeheer
- De lucht – het klimaat – het energiegebruik
- De kwaliteit van het water en de watervoorraden
- Het lawaai, de gezondheid
- De bodemkwaliteit

De tabel werd opgemaakt op basis van Bijlage II van de reeds aangehaalde Richtlijn 2001/42/EG. Ze beschrijft de criteria waarmee we de vermoedelijke omvang van de effecten op het milieu kunnen bepalen, met name:

- de waarschijnlijkheid, duur, frequentie en omkeerbaarheid van de effecten;
- de cumulatieve aard van de effecten;
- de grensoverschrijdende aard van de effecten;
- de risico's voor de menselijke gezondheid of het milieu (bv. door ongevallen);
- de orde van grootte en het ruimtelijk bereik van de effecten (geografisch gebied en omvang van de bevolking die getroffen kan worden);
- de waarde en kwetsbaarheid van het gebied dat kan worden beïnvloed gelet op bijzondere natuurlijke kenmerken of cultureel erfgoed, een overschrijding van de milieukwaliteitsnormen of van grenswaarden en/of van een intensief grondgebruik;
- de effecten op gebieden en landschappen die door een nationale, communautaire of internationale overheid als beschermd gebied zijn erkend.

Vermits niet alle categorieën relevant zijn voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (grensoverschrijdende aard van de effecten, gebieden of landschappen die een erkend beschermingsstatuut genieten) werd de tabel enigszins aangepast.

Deze tabel toont aan dat het operationeel programma een positieve weerslag op het milieu nastreeft. Met de geplande maatregelen zal men de economische ontwikkeling trachten te koppelen aan de verbetering van de leefomgeving. Bovendien wil het operationeel programma een nieuwe duurzame dynamiek van specialisatie in milieugebonden technologieën in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aanwakkeren, een sector die weliswaar reeds aanwezig is, maar nog onvoldoende ontwikkeld is en die dus nog reële kansen biedt. Deze dynamiek houdt in dat men investeert in innoverende, niet vervuilende technologieën door te steunen op immateriële netwerken, oplossingen voor de milieuproblemen in een stadsomgeving uitwerkt, maar ook vooruitloopt op de toekomstige uitdagingen van een duurzame stadsontwikkeling.

Deze strategie lijkt ons geschikt binnen de context van een druk bezet stadsmilieu en voor een problematiek die zich concentreert op domeinen zoals het afvalbeheer, het zuinig energieverbruik van de gebouwen, of nog, de kwaliteit en de veiligheid van de gebouwen.

Volgens de informatie waarover wij momenteel beschikken, zou de daarmee gepaard gaande hinder beperkt blijven tot de duur van de werkzaamheden van sommige werven. Er moet tevens een dynamisch beleid worden gevoerd met het oog op het beheer van de verplaatsingen en de informatie en het overleg met de betrokken bevolking.

Het **systeem van toezicht** dat voor het ganse operationele programma (cf. infra) is voorzien, zal gepaard gaan met een monitoring van bepaalde milieueffecten van de voorgestelde groepen concrete acties. Bovendien geven de tabellen aan dat wanneer een project hinder voor de omgeving kan teweegbrengen, de promotor zich zal moeten schikken naar de milieueisen van de geldende wetgeving in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

	1.1. : Hulp bij de ontwikkeling en de oprichting van economische activiteiten	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
	<i>Herhaling van de inhoud van de maatregel en algemene, potentiële impact voor het leefmilieu:</i>	Deze groep concrete acties vervolledigt het infrastructuur- en dienstenaanbod dat de reeds bestaande investering in de Prioritaire Interventiezone (PIZ) ondersteunt om de ontwikkelingsdynamiek te stimuleren. De milieueffecten van de maatregel situeren zich op twee vlakken: • de effecten verbonden aan de renovatie-, bouw- en herinrichtingswerken van infrastructuren; • de effecten verbonden aan de aard van de economische projecten waarover we momenteel nog niet veel kunnen zeggen.				

	1.1. : Hulp bij de ontwikkeling en de oprichting van economische activiteiten	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
I m p a c t o p ...	<i>De duurzame stadsontwikkeling</i>	☐ Heropleving van de stadswijken waar de projecten uitgevoerd worden – restauratie van de gebouwen en van de leefomgeving – reconversie van braakliggende terreinen	Groot	Mogelijk versterkt door de onderlinge verwevenheid van de projecten en hun integratie in een nieuwe dynamiek binnen de zone (wijkcontracten, ...)	Duurzaam en moeilijk terug te draaien effect op het vlak van de stadsontwikkeling en het herstel van de economische activiteit in de PIZ	nvt
		☐ / ☐ Afhankelijk van de gevolgen van de gesteunde economische activiteiten voor het milieu: een kleine winkel kan positieve gevolgen voor de duurzame stadsontwikkeling hebben door het herstel van de contacten in de buurt terwijl een taxibedrijf een negatieve impact op het milieu zal hebben	Variabel	Variabel	Variabel	Te nemen in functie van de gefinancierde projecten

	1.1. : Hulp bij de ontwikkeling en de oprichting van economische activiteiten	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
	<i>De duurzame stadsontwikkeling</i>	☐ Economische (her)opleving van de zone die niet alleen de menselijke activiteiten, maar ook de ontwikkeling van de plaatselijke werkgelegenheid doet toenemen	Variabel	Beperkt. Niet alle gefinancierde projecten zullen betrekking hebben op infrastructuur. Sommige zullen steunen op immateriële netwerken. De zone is reeds goed uitgerust met transport-middelen. Bovendien tracht het programma de plaatselijke werkgelegenheid te ondersteunen wat de hinder gepaard gaand met lange verplaatsingen zou moeten beperken	Effecten beheersbaar en niet omkeerbaar door een intelligent beheer van de voorzieningen, de verplaatsingen en de mobiliteit	Punctueel: - Effectenstudies betreffende de ontwikkeling van de wijk - Mobiliteits/vervoersplannen - ondernemingen

	1.1. : Hulp bij de ontwikkeling en de oprichting van economische activiteiten	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
	<i>Het natuurpatrimonium & biodiversiteit</i>	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
	<i>Het afvalbeheer</i>	□ Er wordt voorrang gegeven aan infrastructuurprojecten die een beter afvalbeheer beogen	Matig	Plaatselijk effect in termen van afvalbeheer want afhankelijk van de gesteunde projecten	Duurzaam effect indien de voorschriften voor een efficiënt afvalbeheer in acht worden genomen	Er is voorzien dat een deel van de door het programma gefinancierde infrastructuurprojecten zal kaderen in een dynamiek van valorisatie van het geproduceerde afval

	1.1. : Hulp bij de ontwikkeling en de oprichting van economische activiteiten	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
	<i>De lucht – het klimaat – het energiegebruik</i>	□ In de selectie zal voorrang worden gegeven aan de infrastructuurprojecten die een rationeel energiegebruik beogen	Matig	Plaatselijk effect in termen van energiebesparingen want afhankelijk van de gesteunde projecten	Duurzaam effect indien bij het ontwerp van de projecten rekening werd gehouden met de voorschriften van duurzame constructie	Er is voorzien dat een deel van de door het programma gefinancierde infrastructuurprojecten zal kaderen in een dynamiek van valorisatie van het geproduceerde afval
	<i>De kwaliteit van het water en de watervoorraden</i>	Geen tenzij ondernemingsproject dat in dat circuit wil investeren	nvt	nvt	nvt	nvt

	1.1. : Hulp bij de ontwikkeling en de oprichting van economische activiteiten	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
	<i>Het lawaai, de gezondheid</i>	☐ De werken zullen geluidshinder en visuele hinder in de betrokken wijken veroorzaken	Groot	Plaatselijke effecten specifiek verbonden aan de beoogde werken. Niet alle acties van de maatregel zullen dergelijke effecten hebben	Gering. Beperkte effecten in de tijd (duur van de werken).	Aankondiging van de werken en overleg met de bevolking
	<i>De bodemkwaliteit</i>	☐ Sanering van de sites waarin de infrastructuurprojecten investeren. Geen enkele van de gesteunde activiteiten zou tot een vervuiling van de grond mogen leiden	Klein	Plaatselijk in functie van de infrastructuurprojecten en hun situering	Duurzaam in functie van de gebruikte saneringstechnologie	Effectenstudies betreffende eventueel vervuilende activiteiten

	1.2. : Hulp bij de oprichting van een stadsontwikkelingsplatform verbonden met de economische sectoren die ijveren voor het milieu	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
	<i>Herhaling van de inhoud van de maatregel en algemene, potentiële impact voor het leefmilieu:</i>	Deze groep concrete acties beoogt de ontwikkeling te steunen van een platform dat zich toelegt op de economische sectoren die ijveren voor het milieu in een stadsomgeving. Dit platform zal zich vooral richten op twee circuits: - het energieverbruik van de gebouwen; - de afvalverwerking, -valorisatie en -recyclage. Dit platform zal tevens een prospectieve as omvatten om de innoverende projecten in de economische sectoren te steunen die verband houden met het milieu en expliciet bijdragen tot de aanpak van de milieuproblematiek in een stadsomgeving (hernieuwbare energie, het verband gezondheid-milieu, het bodem- en ruimtebeheer kunnen eveneens aan bod komen tijdens dit denkproces over de duurzame stadsontwikkeling). Deze maatregel tracht de milieueffecten dus rechtstreeks aan te pakken in een positieve optiek. Wat de milieueffecten van de ontwikkelde infrastructuur betreft, zijn de voor de maatregel 1.1. geformuleerde opmerkingen eveneens van toepassing.				

	1.2. : Hulp bij de oprichting van een stadsontwikkelingsplatform verbonden met de economische sectoren die ijveren voor het milieu	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
I m p a c t	<i>De duurzame stadsontwikkeling</i>	□ Bedenken van innoverende oplossingen om de milieuproblemen in een stadsomgeving te beheren	Groot	Zal toenemen in functie van de evolutie van de onderzoeksprojecten en de ontwikkeling van het platform	Duurzaam effect dat het milieu als een uitgangsthema positioneert voor de ontwikkeling in het BHG	nvt – zie opvolgings-indicatoren
O p ...	<i>Het natuurpatrimonium & biodiversiteit</i>	□ Effect op de ervaring en het imago van het platform dank zij projecten die het natuurpatrimonium/de biodiversiteit trachten op te waarderen	Klein	Beperkte intensiteit	Mogelijk duurzaam effect afhankelijk van het succes van het platform voor wat aanverwante activiteiten betreft	nvt

	1.2. : Hulp bij de oprichting van een stadsontwikkelingsplatform verbonden met de economische sectoren die ijveren voor het milieu	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
	<i>Het afvalbeheer</i>	□ De maatregel tracht specifiek oplossingen aan te reiken in het domein van het afval	Matig	Effect op de ervaring naarmate de projecten en hun effectieve uitvoering in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vorderen	Mogelijk duurzaam effect afhankelijk van het succes van het platform	Er is voorzien dat een deel van de door het programma gefinancierde infrastructuurprojecten zal kaderen in een dynamiek van valorisatie van het geproduceerde afval

	1.2. : Hulp bij de oprichting van een stadsontwikkelingsplatform verbonden met de economische sectoren die ijveren voor het milieu	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
	<i>De lucht – het klimaat – het energiegebruik</i>	□ De maatregel tracht specifiek oplossingen aan te reiken in het domein van het efficiënt energieverbruik van de gebouwen en meer algemeen in het domein van de energie	Groot	Effect op de ervaring naarmate de projecten en hun effectieve uitvoering in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vorderen	Mogelijk duurzaam effect afhankelijk van het succes van het platform	Er is voorzien dat een deel van de door het programma gefinancierde infrastructuurprojecten zal kaderen in een dynamiek van valorisatie van het geproduceerde afval

	1.2. : Hulp bij de oprichting van een stadsontwikkelingsplatform verbonden met de economische sectoren die ijveren voor het milieu	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
	<i>De kwaliteit van het water en de watervoorraden</i>	□ Het platform vormt een middel om innoverende oplossingen uit te werken met het oog op de verbetering van de kwaliteit en het beheer van de watervoorraden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Matig	Variabel volgens de aard en de ambitie van de voorgestelde projecten	Variabel volgens de aard en de ambitie van de voorgestelde projecten	N.T.

	1.2. : Hulp bij de oprichting van een stadsontwikkelingsplatform verbonden met de economische sectoren die ijveren voor het milieu	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
	<i>Het lawaai, de gezondheid</i>	□ Het platform vormt een middel om innoverende oplossingen uit te werken met het oog op het onderzoek van de lawaai- en gezondheidsproblematiek verbonden aan een stadsomgeving	Klein	Variabel volgens de aard en de ambitie van de voorgestelde projecten	Variabel volgens de aard en de ambitie van de voorgestelde projecten	N.T.

	1.2. : Hulp bij de oprichting van een stadsontwikkelingsplatform verbonden met de economische sectoren die ijveren voor het milieu	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
	<i>De bodemkwaliteit</i>	□ Het platform vormt een middel om innoverende oplossingen uit te werken met het oog op verbetering van het bodembeheer/de sanering van de vervuilde sites in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Matig	Variabel volgens de aard en de ambitie van de voorgestelde projecten	Variabel volgens de aard en de ambitie van de voorgestelde projecten	N.T.

	2.1. : Verbetering van de aantrekkelijkheid en het imago van de zone	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
	<i>Herhaling van de inhoud van de maatregel en algemene, potentiële impact voor het leefmilieu:</i>	Deze groep concrete acties tracht het imago en de aantrekkelijkheid van de zone te herstellen dank zij een geïntegreerde aanpak via allerlei soorten acties, zoals de opwaardering van de toeristische en/of culturele trekpleisters; de heropleving van de handelswijken; innoverende oplossingen in termen van beheer en toe-eigening van de openbare ruimte; wegwerken van de breuklijnen in de stad, meer bepaald de kanaalzone; de renovatie en verfraaiing van de gebouwen met een economische bestemming. De gevolgen die de maatregel voor het leefmilieu zal hebben, zullen enerzijds verband houden met de eventuele investeringen in de infrastructuur (en in dit geval zijn de voor de maatregel 1.1. geformuleerde opmerkingen hier eveneens van toepassing) en anderzijds met een verhoogde aantrekkelijkheid van de PIZ die ook ongewenste gevolgen voor de omgeving kan hebben.				

	2.1. : Verbetering van de aantrekkelijkheid en het imago van de zone	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
I m p a c t O p ...	<i>De duurzame stadsontwikkeling</i>	☐ Het herstel van het imago en de aantrekkelijkheid van de zone zal positieve gevolgen hebben voor de leefomgeving en de sociale cohesie in de zone. Het zal bijdragen tot het herstel/behoud van het gemengd karakter van de functies en de breuklijnen in de stad een nuttige maatschappelijke functie geven. Er zal ook een belangrijk stedenbouwkundig effect ontstaan dank zij het behoud en de opwaardering van het patrimonium	Groot	Mogelijk versterkt door de onderlinge verwevenheid van de projecten en hun integratie in een nieuwe dynamiek binnen de zone (wijkcontracten, ...)	Mogelijk permanente en duurzame effecten afhankelijk van het behoud van de verworvenheden en de voortzetting van de inspanningen in het kader van een geïntegreerde aanpak	Er worden maatregelen op het vlak van de evaluatie, opvolging en monitoring uitgewerkt. Er is in een promotie-campagne voorzien (stadsmarketing) om de verwachte positieve effecten te versterken

	2.1. : Verbetering van de aantrekkelijkheid en het imago van de zone	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
	<i>Het natuurpatrimonium & biodiversiteit</i>	Geen behalve degene van GCA 1.1.	nvt	nvt	nvt	nvt
	<i>Het afvalbeheer</i>	□ Om de zone aantrekkelijker te maken moeten men iets doen aan de netheid en de afvalverwijdering (clandestiene stortplaatsen, bijvoorbeeld)	Klein	De effecten dreigen beperkt te blijven tot de tussenkomst van het programma en vanwege de omvang van het probleem. Pilotervaringen kunnen evenwel succes hebben	Duurzaamheid en onomkeerbaarheid van het effect sterk bedreigd en afhankelijk van een permanente actie bij de plaatselijke actoren	Parallele invoering van een sensibiliseringsbeleid inzake netheid door de bevoegde overheden?

	2.1. : Verbetering van de aantrekkelijkheid en het imago van de zone	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
	<i>De lucht – het klimaat – het energiegebruik</i>	□ Een verhoogde aantrekkelijkheid kan een negatieve weerslag hebben op bepaalde posten, zoals de openbare verlichting, de winkeluitstalramen, de energiefactuur voor de gebouwen	Matig	De intensiteit van deze effecten zal vooral beperkt blijven tot de tertiaire sector en “afgezwakt” worden door de invoering van efficiënte energieoplossingen	Deze effecten zijn omkeerbaar door maatregelen voor een intelligent beheer te treffen	De projectdragers ertoe aanzetten om energie-besparende technologieën aan te wenden en aanpassingen in die zin door te voeren
	<i>De kwaliteit van het water en de watervoorraden</i>	Geen behalve degene van GCA 1.1.	nvt	nvt	nvt	nvt

	2.1. : Verbetering van de aantrekkelijkheid en het imago van de zone	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
	<i>Het lawaai, de gezondheid</i>	□ Naarmate de aantrekkelijkheid van de PIZ verhoogt, zal de geluidshinder er toenemen, zal zij drukker bezocht worden, enz.	Matig	Indien de strategie werkt zal het effect wellicht beperkt blijven in de mate dat de betrokken zones hun stads- en dynamisch karakter zouden terugwinnen en er zelfs beter van zouden worden omdat de openbare ruimte meer gedeeld wordt en meer kwaliteit biedt	Mogelijk permanente effecten die evenwel moeten worden beheerd in het kader van een evenwichtige stadsontwikkeling (vermenging van de functies)	Vooraf maatregelen van overleg/gedeeld beheer van de hinder met de betrokken inwoners

	2.1. : Verbetering van de aantrekkelijkheid en het imago van de zone	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigerende maatregelen</i>
	<i>De bodemkwaliteit</i>	Geen behalve degene van GCA 1.1.	nvt	nvt	nvt	nvt

	2.2. : Versterking van de buurtinfrastructuren gekoppeld aan tewerkstelling en opleiding	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigeren de maatregelen</i>
	<i>Herhaling van de inhoud van de maatregel en algemene, potentiële impact voor het leefmilieu:</i>	Deze groep concrete acties tracht de infrastructuren te ontwikkelen of te versterken die de inwoners van de prioritaire interventiezone makkelijker toegang verlenen tot de tewerkstelling en opleiding: kinderkribbes, opleidingsinstrumenten, hulpinstrumenten voor de tewerkstelling. De gevolgen die de maatregel voor het leefmilieu zal hebben, zullen enerzijds verband houden met de eventuele investeringen in de infrastructuur (en in dit geval zijn de voor de maatregel 1.1. geformuleerde opmerkingen hier eveneens van toepassing) en anderzijds met een verbetering van de buurtdiensten in een optiek van duurzame stadsontwikkeling. De eigenlijke effecten voor de omgeving zullen beperkt blijven in de ruimte en in de tijd.				

	2.2. : Versterking van de buurtinfrastructuren gekoppeld aan tewerkstelling en opleiding	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigeren de maatregelen</i>
I m p a c t O p ...	<i>De duurzame stadsontwikkeling</i>	□ De verbetering van de buurtinfrastructuren zal een steun vormen voor de economische ontwikkelings-strategie van het O.P. Naast de investering in infrastructuur die duur-zaam kunnen zijn, zal de eventuele impact moeten worden getoetst aan de interactie tussen de opleidingsinstrumenten en de oprichting van een "milieuplatform"	Matig	Beperkt en onrechtstreeks	Impact op korte termijn voor wat de kinderopvang betreft en op langere termijn voor wat de opleidingsinstrumenten betreft	N.T.
	<i>Het natuurpatrimonium & biodiversiteit</i>	Geen behalve degene van GCA 1.1.	nvt	nvt	nvt	nvt
	<i>Het afvalbeheer</i>	Geen behalve degene van GCA 1.1.	nvt	nvt	nvt	nvt

	2.2. : Versterking van de buurtinfrastructuren gekoppeld aan tewerkstelling en opleiding	<i>Verwachte effecten</i>	<i>Kans dat het effect zich voordoet</i>	<i>Aard en intensiteit van het effect</i>	<i>Gevolgen op lange termijn (permanentie, omkeerbaarheid)</i>	<i>Corrigeren de maatregelen</i>
	<i>De lucht – het klimaat – het energiegebruik</i>	Geen behalve degene van GCA 1.1.	nvt	nvt	nvt	nvt
	<i>De kwaliteit van het water en de watervoorraden</i>	Geen behalve degene van GCA 1.1.	nvt	nvt	nvt	nvt
	<i>Het lawaai, de gezondheid</i>	Geen behalve degene van GCA 1.1.	nvt	nvt	nvt	nvt
	<i>De bodemkwaliteit</i>	Geen behalve degene van GCA 1.1.	nvt	nvt	nvt	nvt

5. Raadplegingsprocedures

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft vanaf de eerste uitwerkingsfasen van dit operationeel programma, en ook later, tijdens de uitvoering, opvolging en evaluatie, de gewestelijke en lokale sleutelactoren op milieuvlak willen verenigen.

5.1 Raadpleging van de milieuactoren voor de uitwerking van het NSR en meer bepaald van het OP

Het raadplegingsproces is van start gegaan via de voorbereiding van de bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan het NSR en is voortgezet tijdens de uitwerkingsfase van het OP. De gebruikte methodologie steunt op een primordiaal overlegproces:

- De coördinatie van de opdracht door het GSSO: door zijn functionele rechtmatigheid heeft het GSSO gezorgd voor een transversale coördinatie van de voorbereiding van de bijdrage van het Gewest aan het NSR en van het operationele programma. De Raad van Bestuur van het GSSO bestaat immers uit vertegenwoordigers van de verschillende ministers van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. De minister van Leefmilieu, Energie en Waterbeleid en ook de minister van Mobiliteit zijn er dus in vertegenwoordigd. De vertegenwoordiger van de minister van Leefmilieu verzorgt het secretariaat van de Raad van Bestuur.

De Raad van Bestuur van het GSSO komt elke derde vrijdag van de maand samen. Sinds september 2005 en systematisch op elke vergadering sinds januari 2006 wordt aan de Raad verslag uitgebracht over hoe de voorbereiding vordert van de programmatie 2007-2013 van de Europese Structuurfondsen. Zowel het NSR als het Operationele Programma hebben via deze weg voordeel getrokken uit diverse opmerkingen en meerdere bijdragen op milieugebied.

Zo heeft de vertegenwoordiger van minister van Leefmilieu bijvoorbeeld op de Raad van Bestuur van het GSSO op 10 maart 2005, die uitgebreid werd tot het Technische Comité, de bijdragen voorgesteld inzake de uitstoot van CO² en het energieverlies van gebouwen in termen van isolatie in het deel van de diagnostiek van het NSR dat gewijd is aan de leefomgeving van de inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en hij stelde ook voor om de bijhorende SWOT-analyse te verrijken door er de kans in te integreren om invloed uit te oefenen op de bouwsector, meer bepaald wat de CO²-uitstoot betreft. Deze elementen zijn in de eindversie van het document opgenomen. De Groep Concrete Acties 1.2 van het OP heeft vervolgens rekening gehouden met het energieverbruik van gebouwen en heeft er de volgende operationele doelstelling van gemaakt: *“de omkadering bevorderen van ten minste 50% van de infrastructuurprojecten die door het programma worden gefinancierd, met het oog op een verbetering van het energieverbruik en/of de valorisatie van het geproduceerde afval”*, wat erop wijst dat de raadpleging van milieupartners en de integratie van de milieuproblemen vanaf de eerste uitwerkingsfasen van het programma een van de uitdagingen vormden die de verwezenlijking van het Operationele Programma richting heeft gegeven.

- De oprichting van een technisch comité, dat bestaat uit actoren die rechtstreeks betrokken zijn bij de voorbereiding van de volgende programmatie. Binnen dit comité hebben ook besprekingen plaatsgevonden rond milieuaangelegenheden, waarbij de

wamte-isolatie werd besproken van de gebouwen in de zone en de bereikbaarheid van de inwoners, waarbij de specifieke discussies over energie werden uitgediept, waarbij werd voorgesteld om extra milieuactoren te raadplegen om specifieke seminars te houden, waarbij toevoegingen werden voorgesteld inzake de milieu-indicatoren (opgenomen in het programma in de rubriek “Indicatoren betreffende de transversale prioriteiten van het programma”), waarbij de operationele milieudoelstellingen van de groep concrete acties 1.2 versterkt werden,... Dit comité heeft dus actief bijgedragen aan de inhoud van het Operationele Programma. Het is tussen januari en september 2006 zeven keer bijeengekomen.

- De bilaterale ontmoetingen van een reeks gewestelijke en lokale sleutelactoren: tijdens het hele uitwerkingsproces van de programmatiedocumenten heeft het GSSO meer dan zestig actoren officieel ontmoet. De gesprekken hadden een dubbel onderwerp. Enerzijds werd er geïnformeerd naar het voorbereidingsproces van de programmatie (doelstellingen, planning, mogelijk gevolg, enz.) en anderzijds werd er om bijdragen gevraagd voor het strategische denkwerk dat aan de gang was. Ook Inter-environnement (een verbond van comités van inwoners van Brussel dat het grootste deel (80) van de buurtcomités en van de bewonersgroepen groepeerde en ook de verenigingen die gespecialiseerd zijn in het verdedigen van het milieu, het erfgoed en het openbaar vervoer.), de BRAL (Brusselse Raad voor het Leefmilieu, onafhankelijke Nederlandstalige instelling voor de bescherming van het leefmilieu, die bestaat uit een netwerk van buurt- en bewonerscomités voor de bescherming van het leefmilieu in de stad) en Res-sources (Netwerk van bedrijven uit de sociale economie die actief zijn in terugwinning en recycling) zijn geraadpleegd.
- De specifieke seminars gericht op inspraak: de sleutelactoren van de ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn uitgenodigd op vijf specifieke seminars van elk één dag tijdens de maanden april en mei 2006. Deze seminars hadden als doel om tot een consensus te komen over de voornaamste behoeften waaraan voldaan moest worden in de prioritaire interventiezone en om een discussie op te wekken over de beste middelen om aan die behoeften te voldoen, in verhouding tot de investeringscapaciteit die de Structuurfondsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bieden. Ten tweede was er een open discussie, waarbij alle standpunten aan bod kwamen, over de innoverende projecten (vraag naar ideeën) en de partnerships die ontwikkeld moeten worden opdat alle deelnemers zich helemaal kunnen wijden aan het strategische denkwerk en het werk van de projectoproep kunnen opstarten.

Duurzame ontwikkeling en rekening houden met milieubehoeften vormde een van de prioriteiten bij de uitwerking van het programma, dat het voorwerp uitmaakte van een specifiek seminarie met als titel: “Geïntegreerde ontwikkeling leefmilieu – stadseconomie”, dat plaatsvond in de prioritaire interventiezone op 3 mei 2006.

De doelstelling van het seminarie werd als volgt uitgedrukt: “In de Brusselse stadscontext vergt een globale aanpak van de problematiek een geïntegreerde en duurzame benadering die er meer bepaald op gericht is de economische ontwikkeling en de uitdagingen op milieugebied met elkaar te verzoenen.” Op dat vlak biedt de zone interessante mogelijkheden inzake:

- afvalbeheer en -verwerking,
- energiebesparing (energierendement van de gebouwen en handelszaken),

- recyclageketens;
- ...

Deze mogelijkheden en ook andere domeinen die het milieuondernemerschap moeten stimuleren, zouden collectief besproken worden doorheen het seminarie.

Tijdens het eerste deel van dit seminarie, dat gewijd was aan de behoeften waaraan voldaan moest worden kwamen diverse milieuthema's en thema's rond duurzame ontwikkeling ter sprake. Hernieuwbare energie, de sensibilisering van het publiek, energierendement, ecologisch bouwen, recyclageketens en afvalverwerking (biogas winnen uit landbouw- en voedselafval, stortplaatsen...) stonden centraal bij de besprekingen.

In het tweede deel van het seminarie hebben de deelnemers creatief en verrijkend denkwerk opgestart om prioritaire projecten, krachtlijnen en werven te identificeren op basis van de geformuleerde basiscriteria maar vooral als antwoord op de behoeften die in het eerste deel van het seminarie geïdentificeerd en ontwikkeld zijn.

In het totaal hebben meer dan 60 partners en experts deelgenomen aan dit denkproces en ze waren over het algemeen tevreden over de gang van zaken. Alle deelnemers en de leden van het technische comité en van de Raad van Bestuur van het GSSO hebben een beknopt verslag ontvangen van alle vergaderingen om zo de transparantie, de verspreiding van de ideeën en de toe-eigening ervan te bevorderen. Met de resultaten van deze seminars is de eindversie van het operationele programma opgesteld (krachtlijnen en groepen concrete acties) en is de aard en de omvang bekrachtigd van de behoeften waaraan voldaan moet worden in de PIZ.

Via de seminars hebben de personen die mogelijke projecten hebben aangedragen en de specifieke en territoriale partners hun vragen kunnen stellen en hun verwachtingen kunnen formuleren in verband met het uitvoeringsproces van het programma (bevestiging van de planning, data van de projectoproep, procedures die gevolgd moeten worden, enz.).

- De informatie in het kader van de Opvolgingscommissie voor de tegemoetkomingen Doelstelling 2 en URBAN II van de programmatie 2000-2006: De Opvolgingscommissie voor de tegemoetkomingen Doelstelling 2 en URBAN II, die meer bepaald bestaat uit Brusselse milieuactoren, heeft ook dienst gedaan als uitwisselingsplatform wat de nieuwe programmatie van het EFRO betreft, want tijdens de vergadering op 22 juni en 14 december 2006 zijn de vorderingen van het uitwerkingsproces besproken.
- De voorstelling en de goedkeuring van het OP door de Regering: het Operationele Programma is tijdens de voorbereidingsfase tweemaal voorgelegd aan de Regering. De Regering heeft het nauwkeurig doorgenomen in een eerste lezing in januari 2007 en opnieuw, in een later stadium van uitwerking, op 22 maart 2007. Een derde lezing en de goedkeuring van het OP zijn voorzien voor september 2007.

Onvolledige lijst van milieuactoren die ontmoet zijn tijdens de uitwerkingsfase van de bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot het NSR en meer bepaald om het Operationele Programma voor te bereiden

1. Kabinet van de Minister van Leefmilieu, Energie, Waterbeleid, Groene Ruimten, Natuurbehoud en Renovatiepremies.
 2. Kabinet van de Staatssecretaris van Openbare Netheid en Monumenten en Landschappen
 3. Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM)
 4. Net Brussel
 5. Inter-Environnement Bruxelles
 6. Brusselse Raad voor het Leefmilieu (BRAL)
 7. Gewestelijk Secretariaat voor Stedelijke Ontwikkeling (GSSO)
 8. Res-sources (Netwerk van bedrijven uit de sociale economie die aan terugwinning en recyclage doen)
-

5.2. Bijkomende publieke raadpleging over het OP en het milieuraapport

- Eerste fase - Persconferentie op 26 mars 2007: De Minister-President heeft een persconferentie bijeengeroepen om het OP en zijn steun voor het Gewest op een nog grotere schaal te verspreiden en ook om officieel de projectoproep bekend te maken voor de programmatie 2007-2013.
- Tweede fase – De verspreiding van het OP en het milieuraapport op gewestelijke schaal op het internet: het Operationele Programma en het milieuraapport worden vanaf 26 maart 2007 verspreid op de gewestelijke portaalsite van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op de homepagina's bij News "Actueel", in het Frans en in het Nederlands met meerdere pagina's en documenten met uitleg. Andere gewestelijke actoren hebben de informatie ook verspreid (de website van het GSSO, de gewestelijke website die gewijd is aan het Contract voor de Economie en de Tewerkstelling, ...).
- Derde fase – Mailing met het OP, het milieuraapport en de projectoproep gericht aan de gewestelijke en lokale sleutelactoren: het Operationele Programma en het milieuraapport zijn per e-mail verstuurd naar de gewestelijke en lokale sleutelactoren, met documenten met uitleg en een link naar de gewestelijke portaalsite.
- Vierde fase – De cel Coördinatie en Beheer EFRO 2007-2013 luistert naar de burgers: Deze cel, die begin 2007 is opgericht binnen het ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om het OP EFRO te gaan coördineren en beheren, nam kennis van de mening van de burgers doordat de cel het referentieteam vormde voor alle publieke vragen via telefoon en e-mail (via de website) en voor de aanvragen tot ontmoetingen.

De opstellers van het OP hebben dus meer dan een jaar lang inspanningen gedaan om partners op vele niveaus te raadplegen (overheden, gewestelijke en lokale sleutelactoren en het publiek

van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) over de prioritaire thema's en in het bijzonder het milieuthema.

6. Follow-up van de gevolgen van het OP voor het milieu

Conform artikel 9 van de richtlijn nr. 2001/42/EG van het Parlement en van de Raad van 27 juni 2001, bij de goedkeuring van het OP, zal het OP verspreid worden bij de gewestelijke en lokale sleutelactoren en ook bij het publiek, vooral wat het volgende betreft :

- 1) de verklaring hieronder (Punt 7), en
- 2) de maatregelen die bepaald zijn wat de follow-up betreft van de belangrijke gevolgen voor het milieu (cf. Onderdeel 7.5.2).

Het follow-upsysteem dat voorzien is voor heel het operationele programma (zie ook Onderdeel 7.5.2) omvat een controle van bepaalde gevolgen voor het milieu die de voorgestelde groepen concrete acties met zich mee kunnen brengen. Zo zullen de belangrijke gevolgen voor het milieu opgevolgd worden in het kader van de uitvoering van het OP. Anderzijds, zoals de tabellen in de milieueffectenstudie uitwijzen, zal de promotor, als het gaat om een project dat schadelijk kan zijn voor het milieu, zich moeten voegen naar de milieuwetgeving die van kracht is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

7. Verklaring met betrekking tot de milieueffecten van het OP

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verklaart in overeenstemming met artikel 9 van Richtlijn nr. 2001/42/EG dat het van bij de aanvang van de werkzaamheden met het oog op de uitwerking van dit OP ervoor gezorgd heeft dat de milieuoverwegingen in acht werden genomen en dat het daartoe een raadpleging heeft gehouden.

De milieueffectenstudie en de adviezen die werden uitgebracht door de belangrijkste milieuactoren en door het publiek hebben een aantal kenmerkende milieuoverwegingen voor de PIZ naar voren gebracht, die in deze verklaring worden opgesomd, overeenkomstig artikel 9 van Richtlijn nr. 2001/42/EG.

De belangrijkste documenten werden gepubliceerd op de website, waarbij de websitebezoekers hun mening konden geven of vragen stellen.

Tijdens het volledige uitwerkingsproces van het OP werden deze bekommernissen en adviezen grotendeels in acht genomen of verijnd, zoals aangegeven in onderstaande tabel :

Milieustudie	Inachtneming in het OP
Schaarste van groene ruimten en ontoereikend aanbod van openbare ruimten	Omwille van de bevolkings- en bouwdichtheid kunnen de groene ruimten moeilijk uitgebreid worden. Het aanbod van openbare ruimten maakt het voorwerp uit van een dynamisch gewestelijk beleid voor stadsvernieuwing, meer bepaald via het systeem van de Wijkcontracten dat sinds twintig jaar operationeel is.

Desindustrialisatie en industriële risico's	Het OP komt aan deze milieuoverweging tegemoet via een specifieke transversale indicator voor de renovatie van braakliggende terreinen of stadskankers.
Breuklijnen in de stad die vooral belichaamd worden door : – de Noord-Zuidspoorverbindingen en de terreinen van Tour en Taxis en het Weststation – het kanaal dat de PIZ doorsnijdt van het noordoosten naar het zuidwesten	De toekomstige bestemming van belangrijke terreinen zoals Tour en Taxis en het Weststation wordt momenteel geformuleerd en de prioriteiten van het OP inzake stadsontwikkeling zijn volkomen aangepast aan deze terreinen. Daarnaast werd bij de uitwerking van het OP een gedeeltelijke inventaris opgesteld van potentieel interessante terreinen.
Het energietheema is voor de PIZ van belang op het vlak van de energie-efficiëntie van gebouwen, daar de PIZ inzake thermische prestaties zeer slechte resultaten laat optekenen.	Het OP komt aan deze milieuoverweging tegemoet door het opnemen van een groep concrete acties (1.2) die tot doel hebben een gespecialiseerd platform te ontwikkelen dat zich toelegt op de economische sectoren die ijveren voor het milieu, waarvan een as toegespitst zou zijn op de energie-efficiëntie van gebouwen of de verwerking, valorisatie en recyclage van afval. Deze problematiek werd vervolgens binnen dezelfde groep acties ook omgezet in een operationele doelstelling die luidt als volgt : “de omkadering van ten minste 50% van de infrastructuurprojecten die door het programma worden gefinancierd, bevorderen met het oog op een verbetering van het energieverbruik en/of de valorisatie van het geproduceerde afval”. Ten slotte zal een specifieke transversale indicator “Aandeel van de opgetrokken of gerenoveerde gebouwen met het oog op een zuiniger energieverbruik / valorisatie van het afval” berekend worden voor het volledige programma.
De afvalproblematiek, die ondanks de constante verbetering die sinds een tiental jaar merkbaar is, innoverende oplossingen vergt	Idem (zie hierboven)
De problematiek van de mobiliteit, die zich op scherpte wijze stelt in een stedelijke omgeving	Wegens de ruimere gewestelijke dimensie van het mobiliteitsthema en de aanzienlijke investeringen die ermee gepaard gaan, wordt dit thema niet opgenomen in het OP.
Problematiek van de luchtkwaliteit	Wegens de ruimere gewestelijke dimensie van het mobiliteitsthema en de aanzienlijke investeringen die ermee gepaard gaan, wordt dit thema niet opgenomen in het OP.
Openbare raadpleging	Inachtneming in het OP
Problematiek inzake uitstoot van CO ² en energieverlies van gebouwen vanuit het oogpunt van de isolatie	Het OP komt aan deze milieuoverweging tegemoet door het opnemen van een groep concrete acties (1.2) die tot doel hebben een gespecialiseerd platform te ontwikkelen dat zich toelegt op de economische sectoren die ijveren voor het milieu, waarvan een as

	toegespitst zou zijn op de energie-efficiëntie van gebouwen of de verwerking, valorisatie en recyclage van afval. Deze problematiek werd vervolgens binnen dezelfde groep acties ook omgezet in een operationele doelstelling die luidt als volgt : “de omkadering van ten minste 50% van de infrastructuurprojecten die door het programma worden gefinancierd, bevorderen met het oog op een verbetering van het energieverbruik en/of de valorisatie van het geproduceerde afval”. Ten slotte zal een specifieke transversale indicator “Aandeel van de opgetrokken of gerenoveerde gebouwen met het oog op een zuiniger energieverbruik / valorisatie van het afval” berekend worden voor het volledige programma.
Problematiek van de mobiliteit en de bereikbaarheid	Wegens de ruimere gewestelijke dimensie van het mobiliteits thema en de aanzienlijke investeringen die ermee gepaard gaan, wordt dit thema niet opgenomen in het OP. De bereikbaarheid is evenwel gewaarborgd dankzij een goede bediening door diverse vormen van openbaar vervoer.

Inleiding

Dit document is opgezet om het concept Operationeel Programma voor Doelstelling 2, Regionale Competiviteit en Werkgelegenheid, Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan een ex ante evaluatie te onderwerpen. Conform de Draft Working Paper uit oktober 2005 voor het uitvoeren van een ex ante evaluatie van de Europese Commissie, Directoraat Generaal voor Regionaal Beleid, dient de evaluatie aandacht te besteden aan vijf componenten. In dit document worden deze vijf componenten uitgewerkt waardoor een grondige evaluatie mogelijk is en aanbevelingen kunnen worden geformuleerd.

Voor deze evaluatie hebben wij nauw kunnen samenwerken met de verschillende personen die betrokken waren bij het opstellen van het Operationeel Programma. Hierdoor verkregen wij de nodige inzichten in de sterkten en de zwakten van het Programma wat ons in staat stelde om bepaalde verbeteringen te suggereren.

In het eerste deel evalueren we de uitgevoerde sociaal-economische analyse en de relevantie van de strategie met het oog op de geïdentificeerde behoeften. Concreet bekijken we in welke mate alle sociaal-economische indicatoren die behoren tot een regio zijn meegenomen en of de strategie die daaraan gekoppeld werd voldoende mogelijkheden biedt om de behoeften van de regio op sociaal-economisch gebied in te vullen.

Vervolgens wordt in een tweede deel plaatsgemaakt voor een evaluatie van het fundament van de strategie en de samenhang ervan. Het betreft een analyse van de doelstellingen en de prioriteiten van het Programma alsook een kritische beschouwing en validiteitstoets van de theoretische onderbouwing van de strategie. Bovendien wordt ook de economische rationaliteit van de strategie afgetoetst.

In het derde deel wordt een coherentietoets uitgevoerd van de strategie met het regionaal en nationaal beleid aan de hand van de meest relevante beleidsdocumenten. Tevens besteden we aandacht aan de algemeen geldende speerpunten van de EU waarbij een focus wordt voorzien op de Lissabon strategie en de Communautaire Strategische Richtsnoeren.

Een evaluatie van de te verwachten resultaten en effecten staat centraal in het vierde deel. Hier wordt onderzocht of het Operationeel Programma een sluitend geheel vormt van output-, resultaat- en effectindicatoren met daaraan gekoppeld welbepaalde doelstellingen. Bijkomend wordt een toetsing voorzien van de indicatoren via het SMART-principe.

In het vijfde deel wordt een analyse uitgevoerd van de voorgestelde uitvoeringsorganisatie van het Operationeel Programma. Er wordt gekeken naar hoe deze uitvoeringsorganisatie zal worden georganiseerd en wat haar takenpakket is.

Afsluitend worden kort en bondig enkele algemene aanbevelingen en conclusies geformuleerd die als basis kunnen dienen voor de definitieve uitwerking van het Operationeel Programma.

Om dit evaluatie op te bouwen werden, onder andere, interviews gehouden met drie sleutelfiguren, namelijk Thomas de Bethune (Kabinet van de Minister-President Charles Picqué), Virginie Wislez (SRDU-GSSO) en Eric Deny (MRBC-MBHG IBSA /BISA).

Gezien de beperkte budgettaire mogelijkheden van het Operationeel Programma diende men zich niet enkel te beperken in de ambities van het programma maar ook in de geografische toepasbaarheid ervan. Op basis van ervaring en studies uit het verleden en de algemene kennis van de betrokken personen, werd een beperkte geografische zone geselecteerd die bovendien voor een grote deel dezelfde is als deze waar het Operationeel Programma 2000-2006 zich op toespitste. Deze prioritaire interventie-zone situeert zich langsheen het kanaal dat dwars door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van Noord naar Zuid loopt en in het verdere verloop van dit document zal aangeduid worden als 'de zone'.

1. Beoordeling van de sociaal-economische analyse en de relevantie van de strategie met het oog op de geïdentificeerde behoeften.

1.1 SOCIAALECONOMISCHE ANALYSE

De sociaal-economische analyse van het operationeel programma beklemtoont hoe belangrijk het is om gelijktijdig te werken aan een betere territoriale spreiding en versterking van de economische daadkracht van het Gewest, alsook aan een vermindering van de structurele zwakheden en territoriale ongelijkheden die belastend zijn voor domeinen zoals de sociale cohesie, de leefomgeving of de territoriale aantrekkingskracht die alle bijdragen tot een kwaliteitsvolle omgeving die investeringen, groei en werkgelegenheid aantrekt.⁴² Het zijn deze laatste elementen die trouwens in het kader van de communautaire Doelstelling “competitiviteit en tewerkstelling” ook worden beoogd.

Een degelijke sociaal-economische analyse is daarom noodzakelijk om een relevante geografische implementatie van het Operationeel Programma mogelijk te maken. Hierdoor zullen de beoogde doelstellingen van het Programma niet alleen behaald kunnen worden maar ook de daaraan verbonden financiële middelen op de meest effectieve en efficiënte manier kunnen worden toegepast. Enkel op deze manier kan de positie van Brussel en in concreto van de geselecteerde zone, naar de toekomst toe bestendigd en verbeterd worden.

1.1.1. SAMENVATTING VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE ANALYSE VAN HET OP

Bij de uitvoering van de sociaal-economische analyse door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die de basis vormt van het Operationeel Programma, werd een focus voorzien op de zone.

Volgende onderdelen van het sociaal-economisch spectrum werden in beeld gebracht⁴³ :

- de demografische samenstelling en het welvaartsniveau
- aantal werklozen
- bedrijfsvoorzieningen en diensten voor bedrijven
- aantal plaatsen voor kinderopvang
- beschikbaarheid van groene en publieke ruimtes
- de energiehuishouding
- het afvalbeheer.

Door a priori een focus te voorzien op de zone, werd het mogelijk om een vergelijking te maken met de rest van het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Uit deze vergelijking

⁴² Pg 16, voorstel tot bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan het Nationaal Strategisch Referentiekader voor België.

⁴³ Bijlage 2, Projet de programme opérationnel proposé par la Région de Bruxelles-Capital au titre de l'Objectif <Compétitivité et emploi> pour la période 2007-2013.

kwamen voor de zone een aantal min- en pluspunten naar voor.
De voornaamste minpunten voor de zone zijn⁴⁴:

- het groot aantal werklozen en daaraan gekoppeld het probleem van discriminatie en gettovorming
- de lage aantrekkingskracht van de zone
- de beperkte sociale voorzieningen zoals kinderopvang en het gebrek aan groene en sociale ruimten
- de druk op het leefmilieu door de grote bevolkingsdichtheid
- de economische ontwikkeling in het gebied met weinig mogelijkheden voor laaggeschoolde individuen
- de stedelijke historisch gegroeide onderbrekingen zoals het kanaal en de spoorweginfrastructuur.

Naast deze aandachtspunten werden echter ook een aantal pluspunten en opportuniteiten opgemerkt⁴⁵:

- de jeugdige en multiculturele samenstelling van de bevolking in de zone
- door de blijvende aandacht van de Regering werd een renovatie- dynamiek gecreëerd die bestendig blijft en verder groeit
- de beschikbare ruimte om nieuwe bedrijven en investeringen aan te trekken
- de economische regionale, nationale en internationale uitstraling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat een hefboom vormt voor de zone
- de geplande mobiliteitsprojecten die de zone toegankelijker en transparanter dienen te maken.

1.1.2. BEOORDELING

Op basis van vergelijkende studies van het sociaal-economisch rapport 2003 van de SERV⁴⁶, het sociaal-economisch profiel van Gent en omgeving⁴⁷, Uitgerekend...Antwerpen 2005⁴⁸ en stadsmonografie Turnhout 2004⁴⁹ die dezelfde hierboven onderzochte sociaal-economische indicatoren bevatten, kan gesteld worden dat de meest pertinente en aangewezen indicatoren om het Brussels Hoofdstedelijk Gewest sociaal-economisch in kaart te brengen, wel degelijk zijn onderzocht in het kader van het Operationeel Programma. Hierdoor werd een vrij volledig beeld geschetst van de actuele sociale en economische situatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en - in het bijzonder - in de zone.

Rekening houden met een aantal extra indicatoren zou echter een ruimere ondersteuning kunnen bieden aan het Operationeel Programma. Zo zou een inzicht in het huidige *arbeidsaanbod* en de *vraag naar arbeid* een diepgaandere onderbouwing van de strategie en de objectieven van het Operationeel Programma mogelijk maken. Men heeft immers een duidelijk beeld van het aantal werklozen in de zone alsook van de evolutie van de werkloosheidscijfers

⁴⁴ Pg 15 -16, Projet de programme opérationnel proposé par la Région de Bruxelles-Capital au titre de l'Objectif <Compétitivité et emploi> pour la période 2007-2013.

⁴⁵ Pg 16-17, Projet de programme opérationnel proposé par la Région de Bruxelles-Capital au titre de l'Objectif <Compétitivité et emploi> pour la période 2007-2013.

⁴⁶ Pg 15-194, Sociaal-Economisch Rapport Vlaanderen 2003.

⁴⁷ Pg 5-86, Het sociaal-economisch profiel van Gent en omgeving.

⁴⁸ Pg III.1- III.123, Uitgerekend...Antwerpen 2005, De provinciale economie in cijfers.

⁴⁹ Pg 9-103, Stadsmonografie Turnhout 2004.

gedurende de afgelopen jaren⁵⁰, maar men heeft geen zicht op de evolutie en de huidige vraag- en aanbodzijde van de werkgelegenheid in de zone.

Door de specifieke karakteristieken van de zone en de specifieke noden die hieraan verbonden zijn, dringt een nog meer uitgebreide diagnose van de werklozen zich immers op. Momenteel wordt enkel het aantal werklozen in beeld gebracht. Hierin onderzoekt men het aantal werklozen in de zone, werklozen jonger dan 25 jaar en werklozen die al meer dan één jaar in deze situatie verkeren. Het is echter niet zo dat al deze werklozen ook beschikbaar zijn voor arbeid en dezelfde begeleiding of *incentives* nodig hebben om terug beschikbaar te zijn voor de arbeidsmarkt. Indien men buiten deze indicatoren ook aandacht zou schenken aan het geslacht van de werklozen, het opleidingsniveau,... zou men binnen het kader van het Operationeel Programma nog meer doelgerichte acties kunnen opzetten die deze moeilijk bereikbare groep nog beter zouden kunnen begeleiden. Men zou met inzicht in het opleidingsniveau van werklozen, bepaalde werklozen die zelf moeilijk de stap zetten richting openstaande vacatures, kunnen begeleiden bij het eerste contact met de ondernemingen. Men zou projecten kunnen starten om bepaalde werklozen een opleiding te laten volgen die wel zou kunnen aansluiten met de openstaande vacatures,...

Uit bovenstaande voorbeelden volgt dat een diepgaand inzicht in *de vraag naar personeel* vanuit ondernemingen gelegen in de zone, ook een noodzaak is. De toegevoegde waarde van kennis van de vraag naar personeel zou kunnen leiden tot een betere match tussen de vraag en de aanbodzijde van werkrachten in de zone. Inzicht in deze vraagzijde kan verkregen worden door een analyse te maken van de openstaande vacatures en in samenspraak met de lokale ondernemingen kan vervolgens een lijst worden opgesteld met de meest frequent gewenste profielen. Projecten op touw zetten zoals het geven van specifieke opleidingen, het geven van fiscale of financiële stimuli aan ondernemingen die bereid zijn mensen on-the-job op te leiden, begeleiding bij sollicitaties,... zouden door een correct inzicht in de lokale vraag en aanbodzijde van arbeid, een grote sociale en economische meerwaarde kunnen vormen. Deze soorten acties zijn nochtan al goed gehandeld in het kader van het ESF.

Anderzijds zou een grondige analyse van *de noden en het investeringsgedrag* van de nu reeds gevestigde lokale industrieën ook van betekenis zijn. Een deel van het Operationeel Programma richt zich immers specifiek naar bedrijven en het aanbieden van extra diensten en financieringsmiddelen voor deze ondernemingen en nieuwe potentiële investeerders⁵¹. Uit de sociaal-economische analyse blijkt deze keuze gerechtvaardigd, doch om zich nog meer te kunnen toespitsen op de specifieke noden van de zone zou een diepgaande analyse van de noden van de reeds gevestigde ondernemingen en een onderzoek naar hun investeringspatroon een meerwaarde kunnen betekenen voor het Operationeel Programma. Door de specificiteit van de zone kunnen de noden van de ondernemingen immers erg verschillen van de noden gelegen in andere gebieden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Zijn er specifieke problemen met toegangsmogelijkheden, met het verkrijgen van vergunningen, afvalbeheer, parkeerplaatsen, zijn er administratieve moeilijkheden,...? Uit het GEM⁵² blijkt immers: *De verplichting om een zeer brede waaier van administratieve documenten in orde te moeten brengen vormt een belemmering voor ondernemerschap.*

⁵⁰ Bijlage 2, Projet de programme opérationnel proposé par la Région de Bruxelles-Capital au titre de l'Objectif <Compétitivité et emploi> pour la période 2007-2013

⁵¹ Pg 26, Projet de programme opérationnel proposé par la Région de Bruxelles-Capital au titre de l'Objectif <Compétitivité et emploi> pour la période 2007-2013.

⁵² Pg 94, Global Entrepreneurship Monitor, Regionaal Rapport Vlaanderen 2002.

Al deze factoren kunnen voor een onderneming van essentieel belang zijn en de leefbaarheid van een onderneming mee bepalen. Het investeringsgedrag van ondernemingen is nauw verbonden met het kennen en begrijpen van deze noden. Inzicht in deze noden alsook in waarom een bedrijf de afgelopen jaren heeft geïnvesteerd, waarin het heeft geïnvesteerd, waarom het niet heeft geïnvesteerd,... kunnen van onschatbare waarde zijn.

Immers als een bedrijf door kleine factoren vertraagd wordt in zijn groei of hierdoor niet de kans krijgt om uit te breiden of te investeren kan dit voor een onderneming nefast zijn voor het voortbestaan. Kennis van deze noden en het investeringsgedrag van de lokale ondernemingen zou de nu op til staande initiatieven ongetwijfeld nog naar een hoger niveau kunnen tillen. De projecten zouden door deze kennis nog beter afgestemd kunnen worden op de lokale specifieke noden van de ondernemingen waardoor een grotere zekerheid tot succes wordt bereikt.

Concluderend kunnen we stellen dat, indien de reeds bestudeerde indicatoren zouden kunnen uitgebreid worden met deze bijkomende indicatoren, het Operationeel Programma nog meer doelgericht zou kunnen worden uitgewerkt. Het spreekt echter voor zich dat deze uitbreiding enkel mogelijk is wanneer deze informatie omtrent vraag en aanbod van arbeid en omtrent de noden en het investeringsgedrag van de lokale bedrijven beschikbaar is of kan worden gesteld.

1.2. STRATEGIE

1.2.1. SAMENVATTING VAN DE STRATEGIE VAN HET O.P.

De strategie van het Operationeel Programma bestaat uit⁵³ :

- Een principe van territoriale concentratie waarvoor een prioritaire interventiezone wordt afgebakend. Deze keuze gebeurt op basis van objectieve elementen afgeleid uit de hierboven vermelde sociaal-economische diagnose.
- Twee grote thematische prioriteiten, namelijk:
 - de ondersteuning van het territoriale concurrentievermogen;
 - de versterking van de territoriale cohesie.
- Drie transversale prioriteiten, namelijk:
 - duurzame ontwikkelingen
 - innovatie
 - het goed bestuur, het partnerschap en de gelijkheid van kansen.

⁵³ Pg 9 Ontwerp van operationeel programma voorgesteld door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de Doelstelling <Competitiviteit en werkgelegenheid> voor de periode 2007-2013.

1.2.2. BEOORDELING

De eerste pijler van de strategie, namelijk de territoriale concentratie lijkt op basis van een vergelijking van de sociaal-economische indicatoren gerechtvaardigd. Er bestaat een duidelijk verschil voor een heel aantal sociale en economische indicatoren zoals het aantal werklozen, de diensten aan bedrijven, het aantal niet-Belgen, ... tussen de zone en de rest van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Bovendien stelt men in de conclusie van “Bijwerking van de tussentijdse evaluatie van het Programma Doelstelling 2” het volgende⁵⁴:

De geografische afbakening was nuttig omdat ze leidde tot een sterke concentratie van de projecten en geleid heeft tot strategieën van functionele en territoriale integratie die erg positief zijn. Deze geografische concentratie ging echter niet samen met een concentratie van de projecten. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wenste een sterke lokale dynamiek op gang te brengen en heeft een ruime oproep tot projectontwikkeling gelanceerd wat tot gevolg heeft gehad dat de gemeentelijke invloed vrij sterk was, de projecten vaak bescheiden van omvang waren.

De twee andere pijlers van de strategie werd opgezet om de dualiteit tussen de randgemeenten die vrij rijk zijn en doorgaans een profiel van gegoede buitenwijken hebben (Ukkel, Sint-Pieters-Woluwe, Oudergem, Bosvoorde) enerzijds en de gemeenten rond het historische centrum die armer zijn (de zone) anderzijds, tegen te gaan en te verhinderen zodat deze kloof zich niet nog verder zou uitdiepen. Op basis van de sociaal-economische analyse mag men stellen dat de gekozen strategie zeker inspeelt op de belangrijkste geanalyseerde problemen/minpunten van de zone. De geïntegreerde en geconcentreerde aanpak past goed in de regionale problematiek.

Deze strategie is echter niet nieuw en stond reeds centraal in voorgaande Operationele Programma's en is ook het centrale thema in het “Voorstel tot bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan het Nationaal Strategisch Referentiekader voor België”⁵⁵. Een logische opmerking die hieruit kan getrokken worden is dat de Brusselse Regering het wegwerken van deze dualiteit erg noodzakelijk acht en hier duidelijk werk van wil/zal maken. Echter, er kan ook opgemerkt worden dat in het kader van dit Operationeel Programma met bescheiden middelen, deze strategie erg ambitieus is en een aantal van de prioriteiten die deel uitmaken van deze strategie niet volledig zullen kunnen uitgewerkt worden in de scope van dit Programma. Wel is het zo dat de nauwe aansluiting met het vorige Operationeel Programma de nodige consistentie en continuïteit voorziet, wat het gehele Programma enkel ten goede zal komen en de ambitieuze strategie grotendeels rechtvaardigt.

⁵⁴ Pg 147 Bijwerking van de tussentijdse evaluatie van het Programma Doelstelling 2.

⁵⁵ Pg 16 : De prioriteiten van het NSR voor Brussel, Voorstel tot bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan het Nationaal Strategisch Referentiekader voor België.

2. Evaluatie van het fundament van de strategie en de samenhang ervan

2.1. RATIONALITEIT VAN DE STRATEGIE – THEORETISCHE AANPAK

De *rationaliteit* van de strategie kan worden geanalyseerd door te kijken naar de onderliggende theoretische benadering van de strategie en te beoordelen hoe waardevol die is. In het voorliggend Operationeel Programma wordt het principe gehanteerd van een geïntegreerde stedelijke ontwikkeling waarin de sociaal-economische ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt gekoppeld aan de groei van Europa en België.

De *economische rationaliteit* van de strategie kan geëvalueerd worden door het principe van “de vrije markt” te hanteren. Volgens dit principe is het vrij laten van de markt de meest eenvoudige en eerlijke manier om sociale en economische doelstellingen te bereiken. Hierbij is tussenkomst van de overheid enkel verantwoord indien de markt niet behoorlijk werkt (market failure) en de tussenkomst geen economische verstoring veroorzaakt.⁵⁶

2.2. BEOORDELING VAN DE RATIONALITEIT VAN DE STRATEGIE

De *rationaliteit* van de gehanteerde theoretische benadering kan worden verdedigd door te kijken of deze theoretische benadering en dus het Operationeel Programma een duurzaam evenwicht nastreven tussen economische groei en sociale cohesie. Het voorliggende Operationeel Programma onderstreept dit duurzaam evenwicht tussen economische groei en sociale cohesie door duidelijk te verwijzen naar het vijfde hoofdstuk van het Cohesiebeleid ter ondersteuning van groei en werkgelegenheid waarin het volgende wordt gesteld⁵⁷ :

In stedelijke gebieden dient de klemtoon te liggen op het verbeteren van het concurrentievermogen (door clusters en netwerken) en het bewerkstelligen van een ontwikkeling die een beter evenwicht vertoont tussen de economisch sterkste steden en de rest van het stedelijke netwerk.

Er moet rekening worden gehouden met de specifieke problemen van stedelijke gebieden zoals sociale uitsluiting, hoge en nog stijgende misdaadcijfers en de algemene achteruitgang van de levenskwaliteit in achtergestelde stedelijke zones. In het algemeen moet de steun worden toegespitst op het ontwikkelen van participatieve en geïntegreerde strategieën waarmee de sterk geconcentreerde economische, ecologische en sociale problemen in de stedelijke gebieden kunnen worden aangepakt.

⁵⁶ Pg 9 The new programming period, 2007-2013: Methodological Working Paper, Draft Working Paper on Ex Ante Evaluation.

⁵⁷ Pg 32-33 Mededeling van de Commissie: Cohesiebeleid ter ondersteuning van groei en werkgelegenheid: Communautaire strategische richtsnoeren 2007-2013.

Er wordt in het Operationeel Programma ook uitdrukkelijk verwezen naar artikel 8 van het EFRO reglement waarin het volgende staat te lezen⁵⁸ :

*“Naast de activiteiten opgesomd in de artikelen 4 en 5 van deze verordening kan het EFRO, wat de acties op het gebied van duurzame stedelijke ontwikkeling bedoeld in artikel 37, lid 4, onder a), van Verordening (EG) nr. 1083/2006 betreft, waar passend de ontwikkeling steunen van participatieve, geïntegreerde en **duurzame strategieën om de hoge concentratie van economische, ecologische en maatschappelijke problemen waarmee stedelijke gebieden te kampen hebben, aan te pakken.**”*

Door in het Operationeel Programma uitdrukkelijk naar beide documenten te verwijzen, onderstreept het Brussels Hoofdstedelijk Gewest duidelijk zijn ambitie om tijdens de uitvoering van het Programma duurzaam het evenwicht tussen economische groei en sociale cohesie niet uit het oog te verliezen en dit als een werkpunt te aanvaarden. Het rechtvaardigt hierdoor ook de rationaliteit van de gekozen geïntegreerde stedelijke ontwikkelingsstrategie waarin de sociaal-economische ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt gekoppeld aan de groei van Europa en België.

Als we vervolgens kijken naar de *economische rationaliteit* van de strategie, dan kan gesteld worden dat de overheid in het kader van dit Operationeel Programma wel degelijk intervenueert in het vrije markt principe. Zoals hierboven reeds werd vermeld, is deze publieke inmenging in het vrije markt principe enkel verantwoord indien de markt niet behoorlijk werkt en de tussenkomst geen economische verstoring veroorzaakt.

De tussenkomst van het Brussel Hoofdstedelijk Gewest is echter gerechtvaardigd op basis van de volgende principes⁵⁹:

- de voorziening van publieke infrastructuur zoals transport en basiseducatie.
- het geven van corrigerende subsidies met als doel de prijs van goederen of diensten te veranderen omdat de huidige prijs hun sociale waarde niet adequaat weergeeft
- de herverdeling van inkomens door het geven van subsidies of financiële ondersteuning in navolging van brede sociale behoeften.

De operationele doelstellingen, die later in voorliggend document nog uitgebreid aan bod komen, spelen wel degelijk in op bovenvernoemde principes. Hierna volgen een aantal korte illustraties om dit toe te lichten.

- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal in de zone 10.000m² volledig ontwikkelde en uitgeruste bedrijfsruimte ter beschikking stellen zodat de gevestigde bedrijven kunnen uitbreiden. Aangezien de ontwikkeling van deze bedrijfsruimten door de verschillende marktspelers niet wordt uitgevoerd en de vraag naar deze bedrijfsruimten wel degelijk leeft, beschouwt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de ontwikkeling hiervan als haar taak. De voorziening van deze extra bedrijfsruimte zal ongetwijfeld een hefboom betekenen voor een heel aantal economische initiatieven in de zone.
- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal goedkope financieringsmogelijkheden ter beschikking stellen van de ondernemingen. Op deze manier kunnen de ondernemingen

⁵⁸ Voorstel verordening van de Raad houdende algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds en het Cohesiefonds {SEC(2004) 924} /* COM/2004/0492 def. - AVC 2004/0163 */

⁵⁹ Pg 9 The new programming period, 2007-2013: Methodological Working Paper, Draft Working Paper on Ex Ante Evaluation.

hun investering of uitbreiding tegen goedkope voorwaarden financieren. Deze tussenkomst is verantwoord gezien de specifieke problemen die de ondernemingen in de zone ervaren.

- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hoort innoverende antwoorden te bieden aan gebreken in nabijheidsinfrastructuren (bijvoorbeeld wat betreft het onthaal van jonge kinderen ofwel relevante opleidingsinstrumenten) die de toegang naar tewerkstelling en opleiding vergemakkelijken voor de inwoners van de zone.

Op basis van deze voorbeelden mag gesteld worden dat de concrete acties die uit het Operationeel Programma zullen voortvloeien economisch verantwoord zijn en dat de economische rationaliteit van de strategie degelijk onderbouwd is.

3. Consistentie van de strategie

3.1. DE PRIORITEITEN VAN HET O.P.

De consistentie van de strategie kan worden beoordeeld door een analyse uit te voeren van de mogelijke verbanden en complementariteiten tussen de verschillende prioriteiten van het programma. Daarnaast dient de bijdrage van elke prioriteit aan de doelstellingen van het Operationeel Programma nauwkeurig te worden geanalyseerd.

Het voorliggende Operationeel Programma focust op drie grote doelstellingen⁶⁰:

- ***een evenwichtige territoriale ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en een vermindering van de ongelijkheid op het economische, sociale en milieuvlak in een zone die de achtergestelde wijken ten aanzien van het Gewest groepeerst;***
- ***een toename van het economisch dynamisme en van de werkgelegenheid in de zone;***
- ***een verhoging van de aantrekkelijkheid van de zone en van de leefomgeving voor haar inwoners, ondernemingen en verenigingen***

Aan deze doelstellingen werden vijf prioriteiten gekoppeld die onder de koepel van het concentratieprincipe werden ondergebracht. Het concentratieprincipe slaat, zoals reeds in de inleiding vermeld, op de beperkte geografische zone die voor de uitwerking van dit Operationeel Programma werd geselecteerd. De vijf prioriteiten zijn de volgende:

- Twee grote thematische prioriteiten, namelijk:
 - de ondersteuning van het territoriale concurrentievermogen;
 - de versterking van de territoriale cohesie.

⁶⁰ Pg 8, Projet de programme opérationnel proposé par la Région de Bruxelles-Capital au titre de l'Objectif <Compétitivité et emploi> pour la période 2007-2013

- Drie transversale prioriteiten, namelijk:
 - duurzame ontwikkelingen
 - innovatie
 - het goed bestuur, het partnerschap en de gelijkheid van kansen.

3.2. BEOORDELING

Als we kijken naar de verbanden die er bestaan tussen de vooropgestelde prioriteiten en de vooropgestelde doelstellingen, dan kunnen we deze samenvattend koppelen in onderstaande tabel.

Prioriteit	Doelstellingen
Concentratieprincipe	een evenwichtige territoriale ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en een vermindering van de ongelijkheid op het economische, sociale en milieuvlak in een zone die de achtergestelde wijken ten aanzien van het Gewest groepeer
De ondersteuning van het territoriale concurrentievermogen	een toename van het economisch dynamisme en van de werkgelegenheid in de zone
De versterking van de territoriale cohesie	een verhoging van de aantrekkelijkheid van de zone en van de leefomgeving voor haar inwoners, ondernemingen en verenigingen

De drie transversale prioriteiten dienen als gouden leidraad bij de uitvoering van de doelstellingen. In de uitwerking zal dus telkens getracht worden om op een duurzame, innovatieve, interactieve manier met de verschillende actoren de thematische prioriteiten uit te werken en de doelstellingen te bewerkstelligen.

Samenvattend kan dus gesteld worden dat de gekozen prioriteiten nauw verbonden zijn met de doelstellingen die werden vooropgesteld in het Operationeel Programma en bijgevolg ook zullen bijdrage tot het bereiken van deze objectieven.

3.3. COHERENTIE VAN DE STRATEGIE MET HET REGIONAAL EN NATIONAAL BELEID EN DE COMMUNAUTAIRE STRATEGISCHE RICHTSNOEREN

3.3.1. BELEIDSINZETTEN VERBONDEN AAN DE KEUZE VAN DE PRIORITEITEN

De keuze van bepaalde prioriteiten en objectieven in het kader van het Operationeel Programma impliceert ook een interactie met de beleidskeuzes die gemaakt worden door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In bepaalde gevallen kunnen de keuzes gemaakt in het kader van het Operationeel Programma tegengesteld zijn met deze die gemaakt werden door de beleidsmakers van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wat desgevallend uiteraard een zeker risico, vooral naar de uitvoering van het Programma, met zich kan meebrengen.

Anderzijds kan het vooropgestelde beleidskader een extra steunkader betekenen voor de uitvoering van de prioriteiten in het kader van het Operationeel Programma, als dit beleidskader in het verlengde ligt van de gekozen prioriteiten van het Programma. Het is echter van belang dat de Europese steun innovatief blijft in die mate dat ze precies dit beleid nastreeft dat het meest bijdraagt tot een nieuwe economische en sociale dynamiek.

3.3.2. BEOORDELING VAN DE EXTERNE COHERENTIE

Het voorliggende Operationeel Programma leunt heel sterk aan bij de gekozen beleidsprioriteiten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit blijkt uit het feit dat het Nationaal Strategisch Referentiekader het kader vormt waarin het voorliggend Operationeel Programma werd ingeschreven. Zoals hierboven reeds aangegeven, heeft dit als grote voordeel dat dit Operationeel Programma hoog op de politieke agenda staat, ook op regionaal niveau, en dus met grote zekerheid terdege zal worden uitgevoerd. Bovendien ligt het volledig in het verlengde van het vorige Operationeel Programma dat binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd uitgevoerd in de termijn 2000-2006. Dit komt de consistentie zeker ten goede en biedt duidelijk perspectieven voor de haalbaarheid van het programma.

Het nadeel is echter dat de innovativiteit van het Programma hiermee gedeeltelijk verdwijnt. Echter door het feit dat de tweede transversale prioriteit als thema 'innovatie' heeft en dus als transversale prioriteit dient te lopen, zal op deze manier het innovatief karakter van de projecten binnen het Operationeel Programma alsnog kunnen gewaarborgd worden. Het komt er dan wel op aan om de promotoren te stimuleren om bij de uitwerking van de concrete acties een innovatieve aanpak niet uit de weg te gaan.

3.3.3. EUROPESE COHERENTIETOETS

Door de uitbreiding van de Europese Unie zijn ook de regionale verschillen duidelijk geworden. Grote welvaartsverschillen kunnen zich voordoen tussen verschillende landen, maar ook binnen een land kan de welvaart tussen verschillende regio's verschillen. Die ongelijkheid kan, zoals in voorliggend geval, het gevolg zijn van een afgelegen geographische ligging of veroorzaakt zijn door sociale en economische factoren. Die twee factoren betreffen ook de Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

Het beleid van de Europese Unie streeft ernaar het verschil in ontwikkeling tussen de regio's en de lidstaten te verkleinen. De fondsen waaruit het voorliggend Operationeel Programma zijn financiering put, zijn een belangrijk instrument ter bevordering van de economische, sociale en territoriale samenhang. Op basis van een studie van de belangrijkste Europese beleidsdocumenten wordt in wat volgt de coherentie van voorliggend Operationeel Programma met het Europese beleid geëvalueerd.

3.3.4. BEOORDELING

De kern van de Lissabon-strategie is de omvorming van de Europese economieën tot dynamische en concurrerende kenniseconomieën. Het maatschappelijk belang hiervan is gelegen in de mogelijkheden die een moderne kenniseconomie biedt voor een grotere maatschappelijke welvaart, zowel voor de huidige als voor toekomstige generaties: een hogere kwaliteit van leven voor zoveel mogelijk mensen met respect voor sociaal-culturele waarden en voor de natuurlijke levenskader⁶¹.

Deze strategie vormt sinds zijn start in 2000 en zijn herziening in 2005, de rode draad doorheen het Europese beleid. Ook bij het opstellen van het Cohesiebeleid ter ondersteuning van groei en werkgelegenheid waarin dit Operationeel Programma is ingebed, is de Lissabon strategie in acht genomen en zijn de Lissabon doelstellingen opgenomen.

Dit cohesiebeleid en de programma's die hieruit worden gefinancierd, dienen hierdoor te focussen op 3 grote vooropgestelde prioriteiten die volledig in het verlengde liggen van de hernieuwde Lissabon strategie en die hierdoor het bereiken van de Lissabon doelstellingen mogelijk maken⁶²:

- *lidstaten, regio's en steden aantrekkelijker maken* door de toegankelijkheid te vergroten, een hoge kwaliteit en adequaat niveau van dienstverlening te garanderen en het milieu te beschermen;
- *innovaties, ondernemerschap en de groei van de kenniseconomie* aanmoedigen door onderzoeks- en innovatiecapaciteit, waaronder nieuwe informatie- en communicatietechnologieën; en
- *meer en betere banen scheppen* door meer mensen aan het werk te helpen of tot het ondernemerschap te bewegen, het aanpassingsvermogen van werknemers en bedrijven te vergroten en meer te investeren in menselijk kapitaal.

⁶¹ Pg 93, Four Futures of Europe.

⁶² Pg 13, Mededeling van de Commissie: Cohesiebeleid ter ondersteuning van groei en werkgelegenheid: Communautaire strategische richtsnoeren 2007-2013

Het voorliggende Operationeel Programma, as instrument van het cohesiebeleid, dient op basis van haar doelstellingen in te passen in deze drie prioriteiten en zodoende ook bij te dragen tot het behalen van de Lissabon doelstellingen.

Als we de objectieven en de prioriteiten van het voorliggende Operationeel Programma bekijken, dan stellen we vast dat er een nauwe band bestaat tussen de eerste en derde doelstelling van het cohesiebeleid enerzijds, en de tweede en derde doelstelling van het Operationeel Programma anderzijds.

Cohesiebeleid	Objectieven Operationeel Programma
Meer en betere banen scheppen	Een verbetering van het economisch dynamisme en de werkgelegenheid in de zone
Lidstaten, regio's en steden aantrekkelijker maken	Een verbetering van de aantrekkingskracht van de zone en van de leefomgeving voor de inwoners de ondernemingen en aanverwanten

Bij eerste prioriteit van het cohesiebeleid namelijk 'innovaties, ondernemerschap en de groei van de kenniseconomie' ligt deze koppeling minder voor de hand maar is ze evenwel zeker voorzien. De prioriteit komt immers op verschillende manieren aan bod in het Operationeel Programma, maar niet enkel gekoppeld aan de grote thematische prioriteiten maar ook aan de drie transversale prioriteiten.

Zo kan 'ondernemerschap' verbonden worden aan 'territoriale concurrentiekracht ondersteunen' maar ook aan de transversale prioriteit van 'duurzame ontwikkeling'. Ook de 'groei van de kenniseconomie' kan aan deze transversale prioriteit worden gelinkt, maar dan eerder in de optiek van de groeiende kennis naar duurzame ecologische ontwikkeling met een focus op, onder andere, de energetische performantie van gebouwen.

Vervolgens kan 'groei van de kenniseconomie' in dezelfde lijn ook gekoppeld worden aan de grote thematische prioriteit 'de territoriale concurrentiekracht ondersteunen'. De meest voor de hand liggende link bestaat er tussen 'innovatie' en de transversale prioriteit 'innovatie' van het operationeel programma. De focus ligt hierbij op het innovatief ontwikkelen en uitdenken van nieuwigheden in het sociaal en economisch domein.

Bovendien heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2004 twee belangrijke strategische documenten uitgewerkt: het Contract voor Economie en Tewerkstelling waar we in de het volgende onderdeel nog op terugkomen en het Nationaal Hervormingsprogramma opgelegd door Lissabon. Deze documenten moeten de vanzelfsprekende link vormen tussen de Europese programmeringdocumenten en de regionale ontwikkelingsstrategie.

Anderzijds zullen alle projecten die in het kader van het Operationeel Programma worden uitgewerkt ook steeds de gelijkheid van mannen en vrouwen en het non-discriminatieprincipe hanteren. Dit wordt expliciet vermeld in het Operationeel Programma. Hierdoor worden deze algemeen geldende beleidsspeerpunten van Europa ook in de praktijk omgezet.

3.3.5. NATIONALE EN REGIONALE COHERENTIETOETS

De coherentie van het Operationeel Programma met het nationaal en regionaal beleid wordt vastgesteld door een toetsing uit te voeren van het Operationeel Programma met de belangrijkste beleidsdocumenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met name :

- Nationaal Strategisch Referentiekader en de bijdrage hieraan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- Regeringsovereenkomst Brussel 2004
- Algemene beleidsverklaring Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- Contract voor Economie en Tewerkstelling.

3.3.6. BEOORDELING

De bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan het Nationaal Strategisch Referentiekader maakt integraal deel uit van Nationaal Strategisch Referentiekader. In dit document wordt voor België en voor Brussel een stedelijke geïntegreerde ontwikkelingsstrategie uiteengezet die toelaat om de socio-economische ontwikkeling van de hoofdstad aan de doelstellingen van groei en werkgelegenheid te koppelen.

Deze ontwikkelingsstrategie wordt op zijn buurt vertaald in een aantal concrete doelstellingen en prioriteiten voor de komende programmatie. Al deze prioriteiten zullen worden vervolgens omgezet in concrete acties die uitgewerkt worden en die hun return verdienen op het veld.

Zo vormt het hier geëvalueerde Operationeel Programma één van de twee gekozen Operationeel Programma's die in het kader van de uitwerking van het Nationaal Strategische Referentiekader zullen worden uitgevoerd in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest. Een logisch gevolg hiervan is dat de doelstellingen en de prioriteiten van het Operationeel Programma dus in de lijn liggen van deze die opgenomen werden in het Nationaal Strategisch Referentiekader. Op deze manier vullen zij elkaar beide aan en vormen een mooi coherent geheel.

De Regeringsovereenkomst en de algemene beleidsverklaring van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geven de grote strategische keuzen en opties van het regeringsbeleid voor de duur van de regeerperiode weer. Als we deze nauwkeurig analyseren, zien we dat de prioriteiten van de Brussels Regering op dezelfde lijn liggen als die van het Operationeel Programma. De grote strategische keuzes die gemaakt werden in beide documenten komen dan ook in vele gevallen ten goede aan de sociaal-economische ontwikkeling van de zone. Een aantal voorbeelden kunnen dit illustreren.

- Tewerkstelling, als transversale prioriteit, meestal door een betere toegang tot de tewerkstelling bevorderen voor de Brusselaars
- De oprichting van ondernemingen bevorderen als duurzaam ontwikkelingsinstrument voor de stad, onder andere door de vestiging van ondernemingen of steun en advies bij de oprichting van ondernemingen

Aangezien de Brusselse regering nog veel andere thema's op de agenda heeft staan in vergelijking met het Operationeel Programma, dient wel steeds te worden geanalyseerd of een mogelijke uitwerking van deze andere thema's niet op een negatieve manier interfereren met de thema's van het Programma. Men moet waakzaam toezien dat de ene maatregel de positieve effecten van de andere niet te niet doet. Door een grondig en tijdig overleg en een open en regelmatige communicatie betreffende de lopende projecten kunnen deze mogelijks negatieve interferenties echter op een eenvoudige manier vermeden worden. Ook hier geven we een korte illustratie ter verduidelijking.

- Eén van de thema's die ook op de agenda staat bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en niet terug te vinden is in het Operationeel Programma is 'Verkeersveiligheid'. Indien men nu in de zone de verkeersveiligheid zou willen verhogen maar dit tegelijkertijd de doorstroming van het verkeer van en naar de nieuwe ontwikkelde bedrijven terreinen in die mate zou hinderen dat de productiviteit van de daar gevestigde ondernemingen er onder zou leiden, dan is hier sprake van een negatieve interferentie. Door een open communicatie tussen de verschillende betrokken partijen kan echter in dit geval een nieuwe innovatieve oplossing gevonden worden die beide thema's tot zijn recht laat komen.

In maart 2005 heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op aansturen van de nieuwe regeringsmeerderheid en in nauwe samenwerking met de economische en sociale partners een nieuw document opgesteld: het Contract voor Economie en Tewerkstelling. Het contract streeft twee grote prioriteiten na zijnde⁶³:

- de terugdringing van de werkloosheid in Brussel door het scheppen van banen en een verbeterde toegang tot tewerkstelling voor alle Brusselaars, in het bijzonder door een verbeterd opleidingsproces.
- de economische herstructurering van het Gewest door de onderneming opnieuw centraal te plaatsen in binnen de stad.

Dit document, dat tevens moet worden opgevat als een nieuw instrument van behoorlijk bestuur, grijpt terug naar prioriteiten zoals solidariteit, innovatie, oprichting van bedrijven en bestrijding van de werkloosheid. Het verwijst expliciet naar de gewenste samenhang tussen het Europese beleid en het regionale beleid door te beklemtonen dat, via een evenwichtige ontwikkeling van Brussel en de Europese functie in de stad, de duurzame ontwikkeling van de stad moet worden verzekerd met het oog op een economische vooruitgang voor iedereen. De ondertekenaars van het Contract benadrukken het belang van een overleg en een samenwerking tussen de Europese instellingen en de Brusselse regionale overheden op het vlak van de ontwikkeling en de economische impact van de Europese functie. Het identificeert heel nauwkeurig de Europese beleidslijnen op sociaal-economisch vlak (tewerkstelling, economie, maatschappelijke en professionele integratie, ...) als zijnde factoren die een rechtstreekse invloed uitoefenen op de nationale beleidslijnen en onrechtstreeks op de regionale beleidslijnen door de maatregelen beoogd in het kader van het Contract af te stemmen op de Europese richtlijnen. Samengevat kan men stellen dat het Operationeel Programma perfect aansluit met de vooropgestelde ambitie van het Contract en bijgevolg de nodige positieve interferenties er mee vertoont en zonder afbreuk te doen aan de ambities van het Contract.

⁶³ Pg 8-9, Contract Economie – Tewerkstelling, Brussel 2005-2010.

4. Evaluatie van de te verwachten resultaten en effecten

4.1. SAMENHANG TUSSEN OUTPUT, RESULTATEN EN EFFECTEN

Gezien de complexiteit van het Operationeel Programma is het noodzakelijk vooraf een duidelijk aantal doelstellingen te formuleren die niet alleen goed omschreven zijn maar bovendien ook meetbaar zijn. Voor een grondige analyse van de samenhang tussen output, resultaten en effecten dienen de operationele doelstellingen daarom een grote coherentie te vertonen met de indicatoren die in dit Operationeel Programma gebruikt zullen worden. Deze indicatoren zullen de effecten op korte termijn en de effecten op langere termijn van de projecten meetbaar maken. Kwantificering van resultaten en effecten is noodzakelijk om inzicht te verkrijgen in de mogelijke uitkomsten van het Operationeel programma zodat men op korte termijn eventueel de acties kan bijsturen of op lange termijn de opzet van het Operationeel Programma, indien nodig, fundamenteel kan aanpassen.

4.2. BEOORDELING

Om op een eenvoudige en transparante manier de al dan niet bestaande samenhang tussen output, resultaten en effecten te kunnen aantonen, geven we in wat volgt per actiegroep een tabel weer. De eerste grote thematische prioriteit, namelijk het ondersteunen van de territoriale concurrentiekracht, omvat twee groepen van concrete acties:

- hulp bij de ontwikkeling en de oprichting van economische activiteiten;
- hulp bij de oprichting van een stadsontwikkelingsplatform verbonden met de economische sectoren die ijveren voor het milieu.

Voor de tweede grote thematische prioriteit, namelijk het versterken van de territoriale cohesie, onderscheiden we wederom twee actiegroepen:

- verbetering van de aantrekkelijkheid en het imago van de zone;
- versterking van de nabijheidsinfrastructuren gekoppeld aan de tewerkstelling en de opleiding.

HULP BIJ DE ONTWIKKELING EN DE OPRICHTING VAN ECONOMISCHE ACTIVITEITEN

Operationele doelstellingen	Realisatie indicator	Resultaatsindicator	Impact indicator
In totaal 10.000 m ² terreinen van 500 m ² of meer ter beschikking stellen en uitrusten om de ondernemingen die willen uitbreiden, te kunnen opvangen	Aantal m ² ontwikkeld en ter beschikking gestelde grond	Aantal gevestigde ondernemingen op ingerichte gronden	Aantal gecreëerde arbeidsplaatsen
De lancering van 500 projecten voor het oprichten van bedrijven ondersteunen	Aantal positieve of negatieve dossiers	Aantal ondersteunde en levensvatbare projecten na 3 jaar	Aantal gecreëerde arbeidsplaatsen
De ondernemersgeest, de innovatie en de cultuur van het risico aanwakken bij 5.000 jongeren en wijkbewoners van de zone	Aantal sensibiliseringsacties	Aantal gesensibiliseerde jongeren	Aantal gecreëerde arbeidsplaatsen
Het ontstaan van een uniek materieel en immaterieel begeleidingsnetwerk van de ondernemers van de zone bevorderen gepaard gaand met een systeem van traceerbaarheid van de ondernemersprojecten gedurende hun ganse levenscyclus	Aantal deelnemers aan netwerk	Aantal gebruikers van de diensten aangeboden door het netwerk	Aantal gecreëerde arbeidsplaatsen

Op basis van bovenstaande tabel kan men stellen dat voor deze actiegroep de verhoudingen tussen output, resultaten en effecten een mooi coherent gegeven zijn. Aan elke operationele doelstelling is er immers een duidelijke resultaatsindicator verbonden die uiteindelijk zal leiden tot een duidelijke impact of effect, namelijk de 'creatie van extra arbeidsplaatsen'.

Verder wordt er nog één resultaatsindicator vermeldt in het Operationeel Programma, namelijk 'de energetische performantie van de opgerichte infrastructuur'. Deze indicator kan rechtstreeks gekoppeld worden aan de transversale prioriteit van duurzaam ontwikkelen.

Tenslotte geven we ook nog een aantal aanvullende opmerkingen die niet alleen de coherentie tussen de verschillende onderdelen ten goede komen, maar ook de transparantie en de volledigheid van deze groep concrete acties.

- Ter beschikking stellen van 10.000m² grond van minstens 500m² of meer voor ondernemingen die wensen uit te breiden.
 - ⇒ Belangrijk hierbij is als het in werkelijkheid dient te gaan om bedrijven die reeds gevestigd zijn in de zone en dus wensen uit te breiden. In concreto zou hierbij worden gemikt op bedrijven van 100m² à 200m² die willen uitbreiden tot +/- 500m².
- Aantal ondersteunde en levensvatbare projecten na 3 jaar
 - ⇒ De ondersteuning hier betreft een financiële ondersteuning, hetgeen om alle verwarring te voorkomen, duidelijk dient te worden aangegeven

**HULP BIJ DE OPRICHTING VAN EEN STADSONTWIKKELINGSPLATFORM
VERBONDEN MET DE ECONOMISCHE SECTOREN DIE IJVEREN VOOR HET MILIEU.**

Operationele doelstellingen	Realisatie indicator	Resultaatsindicator	Impact indicator
de opstelling van een strategisch ontwikkelingsplan per circuit dat in het platform ondersteund wordt bevorderen			
de ontwikkeling van een bedrijventrum en/of een kweekvijver verbonden aan de economische sectoren die ijveren voor het milieu in een stadsomgeving stimuleren	Aantal m ² aangeboden aan investeerders	Aantal gevestigde ondernemingen	Aantal gecreëerde arbeidsplaatsen Aantal gevestigde ondernemingen na 3 jaar
Ter beschikking stellen van een financieringsinstrument specifiek verbonden met projecten van toegepast onderzoek in de verschillende economische aspecten van het milieu	Aantal ondersteunde projecten in toegepast onderzoek	Aantal onderzoeksprojecten	Aantal gecreëerde arbeidsplaatsen Aantal gevestigde ondernemingen na 3 jaar
Ondersteuning van 5 pilootprojecten m.b.t. de verschillende economische aspecten van het milieu	Aantal ondersteunde pilootprojecten en de resultaten hiervan	Aantal betrokken onderzoekscentra	Aantal gecreëerde arbeidsplaatsen Aantal gevestigde ondernemingen na 3 jaar
De omkadering van ten minste 50% van de infrastructuurprojecten die door het programma worden gefinancierd, bevorderen met het oog op een verbetering van het energieverbruik en/of de valorisatie van het geproduceerde afval	Aantal gerenoveerde of opgetrokken energetisch performante gebouwen		

De gekozen indicatoren vormen een mooi en overzichtelijk geheel. Toch kan men hier duidelijk zien dat in kader van deze acties een aantal indicatoren ontbreken om output, resultaten en effecten een volledig samenhangend geheel te laten vormen.

- Ontwikkelen van een strategisch plan:
 - ⇒ Deze doelstelling heeft geen rechtstreekse indicatoren die kunnen aangeven wat het uiteindelijke effect zal zijn van deze actie. Een mogelijke indicator in dit geval zou het aantal betrokken instanties/deelnemers bij de opstelling van het plan kunnen zijn.
- De omkadering van ten minste 50% van de infrastructuurprojecten die door het programma worden gefinancierd, bevorderen met het oog op een verbetering van het energieverbruik en/of de valorisatie van het geproduceerde afval:
 - ⇒ Ook hier vinden we geen indicator terug die een meetbaar resultaat kan opleveren op het einde van het Operationeel Programma.
- Aantal gevestigde ondernemingen na 3 jaar
 - ⇒ Momenteel wordt deze beschouwd als een impactindicator, terwijl het eigenlijk ook als een resultaatsindicator kan worden beschouwd. Zo bv. werd bij de vorige actiegroep 'aantal ondersteunde en levensvatbare projecten na 3 jaar' aanzien als een resultaatsindicator, en dus niet als een impactindicator.
- Aantal ondersteunde pilootprojecten en de resultaten hiervan

- ⇒ Deze realisatie indicator is zeker goed, enkel het laatste deel ‘ de resultaten hiervan’ vormt een overlapping met de resultaatsindicator.

VERBETERING VAN DE AANTREKKELIJKHEID EN HET IMAGO VAN DE ZONE

Operationele doelstellingen	Realisatie-indicator	Resultaats-indicator	Impact indicator
5 geïntegreerde projecten steunen die de aantrekkelijkheid en het imago van de zone moeten verbeteren	Aantal ondernomen acties ter versterking van de attractiviteit	Indicatoren ter precisering in functie van de ondernomen acties en hun aard	Kwalitatieve en kwantitatieve appreciatie van de versterking van de aantrekkelijkheid van de zone
Een stadsmarketingproject uitwerken voor de prioritaire interventiezone alsook een project dat haar imago nader omschrijft en verbetert	Aantal acties toegespitst op de stedelijke marketing	Aantal personen gesensibiliseerd door de gevoerde promotie in de zone	Kwalitatieve en kwantitatieve appreciatie van de versterking van de aantrekkelijkheid van de zone
Een fonds microprojecten oprichten op het niveau van de zone	Aantal ondersteunde projecten door het microprojecten-fonds	Aantal betrokken personen in het kader van de microprojecten	Kwalitatieve en kwantitatieve appreciatie van de versterking van de aantrekkelijkheid van de zone

De output, resultaten en effecten vormen hier een mooi consistent geheel en hangen duidelijk samen. Ook hier kunnen we echter een opmerking ter verbetering formuleren.

- Indicatoren ter precisering in functie van de ondernomen acties en hun aard
 - ⇒ Dit is een bijzonder vage indicator, wat te wijten is aan de ruime waaier van activiteiten die binnen dit kader mogelijk zijn. Toch zou het goed zijn dat een aantal meer concrete resultaatsindicatoren zouden worden uitgewerkt. We geven een aantal voorbeelden mee zoals: ‘het aantal deelnemers aan de actie/activiteit, het aantal personen aan wie de actie/activiteit ten goed komt, het aantal gerealiseerd acties/activiteiten,...

VERSTERKING VAN DE NABIJHEIDSDIENSTEN GEKOPPELD AAN DE TEWERKSTELLING EN DE OPLEIDING

Operationele doelstellingen	Realisatie indicator	Resultaats-indicator	Impactindicator
De uitrusting van zes opleidings-instrumenten steunen die verband houden met de prioritaire sectoren van het C2E, bijvoorbeeld in de sector van de duurzame constructie (energie-verbruik van de gebouwen, efficiënt energieverbruik)	Aantal uitgeruste opleidingsverstrek kers	Aantal personen gevormd door de opleidingsverstrek kers	Aantal gere-integreerde opgeleide personen op de arbeidsmarkt, en in het bijzonder in de gekozen sectoren
150 bijkomende opvangplaatsen voor jonge kinderen creëren in een innoverende optiek die aangepast is aan de behoeften van de inwoners van de zone	Aantal bijkomende plaatsen in de kinderopvang	Bezettingspercent age van het aantal plaatsen in de kinderopvang Aantal ouders die voordeel halen uit de gecreëerde kinderopvang plaatsen	Aantal formele overeenkomsten voor duurzame plaatsen voor kinderopvang
Een pilootproject ondersteunen op het vlak van de economische nabijheidsdiensten	Aantal en aard van de economische nabijheidsdiensten aangeboden in de pilootprojecten	Aantal begunstigde door de pilootprojecten	

Ook deze groep van acties vertoont een mooie samenhang van de verschillende output, resultaten en effecten. Ook hier kunnen een aantal opmerkingen gemaakt worden die de transparantie en de coherentie van de actiegroep nog verder kunnen vergroten.

- Aantal en aard van de economische nabijheidsdiensten aangeboden in de piloot-projecten.
 - ⇒ Het is van belang dat hier duidelijk de link wordt gelegd met opleiding en tewerkstelling, in die zin dat moet kunnen worden aangetoond dat deze diensten de toegang naar opleiding en tewerkstelling helpen.
- Aantal personen gevormd door de opleidingsverstrekkers.
 - ⇒ Hier zou het interessant zijn te weten welke status de gevormde personen hebben, zoals: zijn het vooral studenten of gaat het om werkzoekenden/ werkenden, zijn het vooral mannen of vrouwen, zijn ze vooral woonachtig in de zone of niet.

4.3. EVALUATIE AAN DE HAND VAN HET SMART-PRINCIPE

In dit onderdeel worden de hierboven genoemde indicatoren en operationele doelstellingen onderworpen aan een analyse volgens het SMART- principe. We beperken onze analyse hierbij tot de weergave van deze indicatoren die vatbaar zijn voor verbetering.

De letters van SMART staan voor:

- Specifiek: *Het moet eenduidig omschreven zijn*
- Meetbaar: *Wanneer (in kwaliteit) is het doel bereikt*
- Acceptabel: *Gaat de doelgroep en/of management dit accepteren*
- Realistisch: *Het moet haalbaar zijn*
- Tijdgebonden: *Wanneer (in de tijd) moet het doel bereikt zijn*

HULP BIJ DE ONTWIKKELING EN DE OPRICHTING VAN ECONOMISCHE ACTIVITEITEN

- Ondersteuning van 500 startende ondernemingsprojecten
 - ⇒ De ondersteuning van 500 projecten blijken op basis van ervaringen uit het verleden zeker haalbaar te zijn en dus acceptabel. Anderzijds kan het meer eenduidig worden omschreven door uitdrukkelijk te preciseren dat het hier een financiële ondersteuning betreft.
- Aantal gebruikers van de diensten aangeboden door het uniek netwerk
 - ⇒ Deze indicator is moeilijk acceptabel omdat men op vandaag geen zicht heeft of binnen deze actie al dan niet een voorstel zal worden ingediend voor een dergelijk netwerk.

HULP BIJ DE OPRICHTING VAN EEN STADSONTWIKKELINGSPLATFORM VERBONDEN MET DE ECONOMISCHE SECTOREN DIE IJVEREN VOOR HET MILIEU.

- Aantal gecreëerde arbeidsplaatsen
 - ⇒ Interessant hierbij zou zijn te kunnen weten of die mensen al dan niet in de zone wonen. Dit zou meetbaar zijn door bij het aanvraagdossier/activiteitenverslag deze gegevens op te vragen. Ook interessant zou zijn welk soort contract ze hebben in die zin dat een contract onbepaalde duur meer zekerheid heeft tot duurzame tewerkstelling dan een tijdelijk contract. De praktische haalbaarheid hiervan is echter niet erg realistisch omwille van de zware opvolgingsprocedure die men hierdoor zou krijgen.

VERBETERING VAN DE AANTREKKELIJKHEID EN HET IMAGO VAN DE ZONE

- Kwalitatieve en kwantitatieve appreciatie van de versterking van de aantrekkelijkheid van de zone.
 - ⇒ Hier rijst de vraag naar de meetbaarheid van deze impactindicator. De aangegeven methode, namelijk een enquête, is door de beperkte financiële reikwijdte van het Programma niet mogelijk. Andere methoden lijken niet onmiddellijk voorhanden of aangewezen. Bovendien kan hierbij opgemerkt worden dat het een toegevoegde waarde zou betekenen mochten de effecten op lange termijn meetbaar zijn. Vraag blijft hoe je die effecten kunt meten: hoe kan je effectief nagaan dat de acties hebben geleid tot het aantrekken van meer toeristen, en tot het feit dat meer mensen willen wonen binnen de zone. Een grondige analyse en methodiekontwikkeling hiervoor is mogelijk, doch niet binnen de beperkte financiële scope van dit Programma.

VERSTERKING VAN DE NABIJHEIDSDIENSTEN GEKOPPELD AAN DE TEWERKSTELLING EN DE OPLEIDING

- Bezettingspercentage van het aantal plaatsen in de kinderopvang & Aantal ouders die voordeel halen uit de gecreëerde kinderopvang plaatsen.
 - ⇒ De twee bovenstaande indicatoren lijken vrij complex en daardoor moeilijk meetbaar. Daarom kan de vraag gesteld worden of deze indicatoren niet simpelweg vervangen kunnen worden door “aantal gecreëerde opvangplaatsen”.

5. Beoordeling van de voorgestelde uitvoeringsorganisatie

Voor een correcte en accurate opvolging en uitvoering van het Programma dient een organisatiestructuur te worden opgezet. Deze dient op zo te worden georganiseerd dat niet alleen het operationeel beheer van het Programma wordt gewaarborgd maar ook de opvolging van de voortgang en het financieel beheer. Het takenpakket is erg uitgebreid en divers waardoor het noodzakelijk is dat de verschillende betrokken partijen op regelmatige basis met elkaar overleg plannen en dat er een open communicatie wordt nagestreefd. Een duidelijke taakverdeling en richtlijnen zijn hierdoor onontbeerlijk.

5.1. BEOORDELING

Voor een correcte beoordeling is het belangrijk om te bestuderen hoe het voorafgaande operationeel programma werd aangestuurd en om te kijken naar de ervaringen die bij de uitvoering van het vorige Programma werden ervaren. Het huidige operationeel programma sluit qua filosofie immers nauw aan bij het vorige Programma waardoor zowel de inzichten in

eventuele risico's alsook de ervaringen die zijn opgedaan bij eerder programma's zeker van waarde kunnen zijn.

Anderzijds heeft dit Programma zijn eigen specificaties die hierdoor ook een specifieke uitvoeringsorganisatie vereisen.

Als we in het algemeen kijken naar de opzet van de uitvoeringsorganisatie dan kunnen we vrij eenvoudig concluderen dat er duidelijk lessen zijn getrokken uit de vorige operationele programma's. In plaats van een enkel thematische administratie het beheer van het programma af te vaardigen, wordt nu een ad hoc coördinatie- en beheerscel opgesteld met een specifiek focus op het beheer van de EFRO programma's (doelstelling "Concurrentievermogen en Werkgelegenheid" en doelstelling "Territoriale samenwerking"). Geplaatst binnen het Secretariaat-generaal, dit cel zal een transversale overlegopdracht uitvoeren met de verschillende besturen die specifiek betrokken zijn met de thema's van sommige projecten. Daartoe zal elke thematische administratie, per project, een ambtenaar aanduiden voor elk project. Deze ambtenaar zal de informatiedoorstroming coördineren tussen het cel en zijn bestuur. Hij zal uitgenodigd worden bij de begeleidingscomités die de cel zal oprichten met het oog op de opvolging van de projecten. . Op deze manier kunnen op een snelle en efficiënte manier de problemen die men tegenkomt op het terrein geëvalueerd worden en kan er vervolgens naar oplossingen worden gezocht. Dit is in vergelijking met het vorige operationeel programma een verbetering die bij een correcte implementatie, werking en bemanning van het comité, de uitvoering van het Programma ongetwijfeld ten goede zal komen.

Bovendien blijkt het dat de samenstelling van het Comité van toezicht ook de transversaliteit zal versterken. Dit Comité van toezicht zal niet op een permanente basis bij de projecten betrokken zijn maar zal op regelmatige tijdstippen bij elkaar komen om toezicht te houden op de efficiëntie en kwaliteit van de opgezette projecten in de zone. Een tweede Comité van toezicht is voorzien dat specifiek zal toezien op de bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan het Nationaal Strategisch Referentiekader van België.

Uit ervaring blijkt dat het erg belangrijk is om voor deze Comités van toezicht personen te kiezen die ervaring hebben op het domein van de sociaal-economische ontwikkeling. Tevens is het van belang om te waken over het feit dat een zekere coherentie wordt nagestreefd door talrijke veranderingen van leden in deze Comités van toezicht te vermijden. De studie van het Programma leert ons dat er, voor de komende programmatie, duidelijk voor is geopteerd om deze ervaring met sociaal-economische ontwikkeling te waarborgen door personen te kiezen die uit verschillende invalshoeken de juiste expertise bezitten.

Uit dit alles blijkt dat zowel uit de positieve als de negatieve ervaringen uit het verleden duidelijke lessen werden getrokken. Door te kiezen voor een coördinatie en beheersstructuur kiest men niet alleen voor een degelijk onderbouwde uitbouw van het programma maar ook voor een andere aanpak dan de afgelopen programma's.

6. Conclusies en aanbevelingen

Hieronder geven we een kernachtig overzicht van de belangrijkste conclusies en aanbevelingen die uit de analyse van het Operationeel Programma konden worden gedestilleerd.

1. Bij de sociaal-economische analyse van het Programma zouden een aantal extra indicatoren een ruimere ondersteuning kunnen bieden aan het Operationeel Programma. Hierbij werd voornamelijk gedacht aan bijkomende gegevens omtrent het arbeidsaanbod en de vraag naar arbeid, en aan de noden en het investeringsgedrag van de bedrijven.
2. De gekozen strategie is op basis van de sociaal-economische indicatoren en de daaraan verbonden analyse verantwoord en passend. Er is een nauwe aansluiting voorzien met het vorige Operationeel Programma waardoor de nodige consistentie wordt voorzien wat het gehele Programma enkel ten goede zal komen en de ambitieuze strategie kan rechtvaardigen.
3. De rationaliteit van de gekozen geïntegreerde stedelijke ontwikkelingsstrategie wordt gerechtvaardigd door de koppeling van de sociaal-economische ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan de groei van Europa en België. Op deze manier wordt het mogelijk een duurzaam evenwicht na te streven tussen economische groei en sociale cohesie.
4. De economische rationaliteit van de strategie is degelijk onderbouwd doordat inmenging in het vrije markt principe verantwoord werd door op concrete actiepunten aan te tonen dat de markt niet behoorlijk werkt en de tussenkomst van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hierdoor verantwoord is en bijgevolg geen economische verstoring veroorzaakt.
5. Het Operationeel Programma sluit mooi aan bij de doelstellingen van de Europese Gemeenschap, rekening houdend met de Lissabon strategie en de Communautaire Richtsnoeren. Ook nationaal en regionaal werden er geen negatieve interferenties teruggevonden. Wel benadrukten we hierbij dat er aangaande het verloop van het Operationeel Programma een open communicatie moet worden bewaard met de beleidsverantwoordelijken binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om zodoende deze negatieve interferenties ook in de toekomst te vermijden.
6. De grote kracht van het Operationeel Programma ligt in het feit dat bijna alle indicatoren en operationele doelstellingen duidelijk en meetbaar geformuleerd werden, zonder overbodige doelstellingen en objectieven. Hierdoor zou een Operationeel Programma te veel inspanningen vragen aan de promotoren en een paralyserende werking kunnen uitoefenen op het innovatief en creatief gehalte van de promotoren. Een goed Operationeel Programma daarentegen is een Programma dat een perfect evenwicht weet te vinden tussen een beperkt aantal doelstellingen en objectieven die absoluut noodzakelijk zijn om de verwezenlijkingen en resultaten van het programma tussentijds en op het einde te kunnen evalueren, en waarbij de promotoren over voldoende vrijheid kunnen beschikken om op een creatieve manier bij te dragen aan de tewerkstellingscreatie en de aantrekkelijkheid van de zone.

Concreet wensen wij daarom nog volgende aanbevelingen te geven :

- Het is noodzakelijk dat alle Operationele doelstellingen op één of andere manier na afloop van het programma meetbaar zijn om de verwezenlijkingen en resultaten van het programma tussentijds en op het einde te kunnen evalueren en deze doelstellingen naar de toekomst toe eventueel te behouden, te behouden doch te wijzigen of niet meer op te nemen.
- Gezien het feit dat het Operationeel programma het concentratie principe hanteert en zich dus richt op één specifieke zone, is het aangewezen om de indicatoren op die manier te formuleren dat ze de impact op de zone en haar inwoners maximaal weergeven. We denken hier dan voornamelijk aan de creatie van werkplaatsen en aan de opleidingen die worden voorzien.

7. Bibliografie

- De Mooij, R. & Tang, P. (2003) *'Four futures of Europe'*, Den Haag: Koninklijke De Swart.
- Commissie van de Europese Gemeenschappen (2005), *'Cohesiebeleid ter ondersteuning van groei en werkgelegenheid: Communautaire strategische richtsnoeren 2007-2013'*, mededeling van de Commissie, 5 juli 2005, Brussel.
- *Sociaal-economisch Rapport Vlaanderen 2003*, SERV, Gent: Academia Press.
- Stad Gent (2004), *'Het Sociaal-economisch profiel van Gent en omgeving'*, Gent.
- Stad Turnhout (2004), *'Stadsmonografie Turnhout'*, Van Muysewinkel: Evere.
- GOM Antwerpen (2005), *'Uitgerekend... Antwerpen 2005. De provinciale economie in cijfers'*, Antwerpen.
- De Clercq, D. & Manigart S. (2002) *'Global Entrepreneurship Monitor'*, Regionaal Rapport voor Vlaanderen, Gent: Vlerick Gent Leuven Management School.
- Ontwerp van Nationaal Strategisch Referentiekader Vlaanderen Doelstelling 2, Programmaperiode 2007-2013.
- Voorstel tot bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan het Nationaal Strategisch Referentiekader voor België.
- Commissie van de Europese Gemeenschappen (2006), *'The New Programming Period, 2007-2013: Methodological Working Papers, Indicators for monitoring and evaluation: a practical guide'*, 23 januari 2006.
- Commissie van de Europese Gemeenschappen (2006), *'The New Programming Period, 2007-2013: Methodological Working Papers, Draft Working Paper on Ex Ante Evaluation'*, Brussel: Oktober 2005.
- De Algemene Beleidsverklaring van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 oktober 2005.
- Het Regeringsakkoord van 2004 tot vaststelling van de prioriteiten van de Regering.
- Kanselarij van de Eerste Minister (2005), *'Lissabon Strategie, Nationaal Hervormingsprogramma 2005-2008, Meer groei en meer werk....'*, Brussel.
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2005), *'Contract Economie – Tewerkstelling, Brussel 2005-2010'*, Brussel.
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2006), *'Projet de programme opérationnel proposé par la Région de Bruxelles-Capital au titre de L'Objectif 'compétitivité et emploi' pour la période 2007-2013'*, Brussel: 21 juli 2006.

- Commissie van de Europese Gemeenschappen, *Objectif 2 des fonds structurels Européens, Document unique de programmation, Région de Bruxelles-Capitale*, Brussel.
- Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2005), *Bijwerking van de tussentijdse evaluatie van het programma Doelstelling 2, eindverslag*, Namen: 22 december 2005.
- Voorstel verordening van de Raad houdende algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds en het Cohesiefonds, 8.09.2006.